

URU

UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

วารสาร

วิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2563 | Vol.10 No.1 January - June 2020

JOURNAL

OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES
UTTARADIT **RAJABHAT UNIVERSITY**

ISSN 2651-1363

Graduate School
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

วัตถุประสงค์ (Aims)

เพื่อรวบรวม ตีพิมพ์ เผยแพร่ ผลงานวิชาการและ ผลงานวิจัยในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (การศึกษา จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการ การตลาด การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ นิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน มนุษยศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยา การพัฒนา ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม) ให้กับนักศึกษา นักวิจัย นักวิชาการ บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนบุคคลอื่นที่สนใจ

ขอบเขตของงานวิจัย (Scope)

ผลงานในวารสารฉบับนี้ เน้นนำเสนอในรูปแบบ บทความวิชาการ บทความวิจัยหรือบทความวิทยานิพนธ์ กรณีศึกษาและบทความปริทัศน์ โดยมีขอบเขตข้อมูลเนื้อหา ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการ การตลาด การบัญชี คอมพิวเตอร์ ธุรกิจ นิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน มนุษยศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยา การพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และสังคม

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รัตนานุกูล

นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

กองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ประหยัด จิระวรพงศ์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

3. รองศาสตราจารย์ ดร.กุลทิพย์ ศาสตร์ระรุจิ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.พรชนก ทองลาด
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวารีย์ วงศ์วัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรุณสิริ ไจมา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐรดา วงษ์นายนะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชิตาภา สุขพล้า
มหาวิทยาลัยบูรพา
10. อาจารย์ ดร.บัณฑิตา อินสมบัติ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

กองบรรณาธิการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาวินี สัตยาภรณ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ พิณญาพงษ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ภา ธรรมสิทธิ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิราวัฒน์ ชมระกา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินิต นนทโคตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันต์ อินทวงศ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ไจกล้า
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
8. อาจารย์ ดร.สุริยา คำกุนะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
9. อาจารย์ ดร.ธัญญา จันทรตรง
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินบทความ

Peer Review

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.ประหยัด จิระวรพงศ์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ วิงวอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

รองศาสตราจารย์ ดร.สาโรช ไศร์รักษ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชาย เพ็ชรตรา

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐฐา หนองทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรด อภินันท์ธีระศักดิ์

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตศักดิ์ พุดจระ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญภา ยวงสร้อย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ ดร.ณัฐ รัตนศิริณิกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

อาจารย์ ดร.นเรศวร์ เศรษฐสิงห์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รองศาสตราจารย์กึ่งแก้ว เพ็ชรราช

ข้าราชการบำนาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิรวัดน์ ชมระกา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วชิ ปัญญาใส

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาศิริ เขตปิยรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณษา จิตต์มั่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.สุภัคกาญจน์ จิวาลักษณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.สุริยา คำกุนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.รติ ธนารักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.พรรณนภา เชื้อบาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ได้พัฒนาให้เป็นวารสารที่รวบรวมองค์ความรู้ ซึ่งเป็นผลงานทางวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่มีความหลากหลาย และเกิดจากการศึกษาค้นคว้าวิจัย ทดลอง สังเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่สนใจจนเกิดเป็นองค์ความรู้หรือแนวปฏิบัติใหม่ที่ทันสมัย สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เกิดคุณค่าต่อการพัฒนาคน พัฒนางาน ชุมชน ท้องถิ่นและสังคมต่อไป

กองบรรณาธิการวารสารของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ได้ดำเนินงานและทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมองค์ความรู้จากทุกศาสตร์สาขาวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มาอย่างต่อเนื่อง โดยในปีนี้เป็นปีที่ 10 เรายังคงยึดมั่นในแนวนโยบายที่จะรักษา พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในทุก ๆ กระบวนการของการดำเนินงาน เพื่อให้วารสารของเราได้รับการยอมรับและยกระดับการพัฒนาให้สูงขึ้นต่อไป สำหรับวารสารปีที่ 10 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – มิถุนายน 2563 นี้ มีผลงานที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้ประเมินอิสระหรือพิชญพิจารณ์ (Peer Review) จำนวนทั้งสิ้น 13 ผลงาน

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารวิชาการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพและสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับผู้ที่สนใจ ขอขอบพระคุณผู้ประเมินผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจสอบคุณภาพและให้แนวทางการพัฒนาผลงานเรื่องให้สมบูรณ์พร้อมเผยแพร่สู่สาธารณะ หากผู้อ่านมีข้อเสนอแนะประการใดที่จะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาวารสารวิชาการฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น โปรดให้ข้อเสนอแนะมายังกองบรรณาธิการ เพื่อจะได้นำไปพัฒนาต่อไป

สารบัญ

- การวิเคราะห์การใช้ภาษาไทยในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน : ไทยรัฐ คมชัดลึก และแนวหน้า 1
He Saicong
- การศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 11
Rao Rui
- อิทธิพลของประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการที่มีต่อกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) 23
กริชชัย ขาวจ้อย
- พฤติกรรมและความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 35
งามนิจ แสนน้ำพล
- ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครไทยและแนวทางลดการซ้ำความรุนแรงในกระบวนการผลิตสื่อ: มุมมองจากนักศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ในจังหวัดเชียงใหม่..... 47
ณภัทร เรืองนภากุล
- ผลการจัดกิจกรรมด้วยการเรียนเป็นกลุ่มแบบจัดการกันเองร่วมกับการใช้ทเรียนออนไลน์แบบเปิด : กรณีศึกษา รายวิชา สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา..... 57
ธงชัย เส็งศรี

CONTENTS

- การพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 73
ธนาคล สมบูรณ์
- ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 85
นิตยา นันตา
- รูปแบบการบริหารจัดการห้องสมุดที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ..... 97
นรินทร์ ทองอ่อน
- ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1..... 109
ปรมพร ทิพย์พรม
- การจัดการสินค้าคงคลังเพื่อการบริหารต้นทุนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา
ตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 121
ประภาวรรณ ปุระณะพรรค
- แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์
เขต 2 131
ปานัสร์ ชุมภูยาละ
- รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด่านนาขาม
และภาคีเครือข่าย 145
ศิริกาญจน์ ธรรมยัติวังศ์ และคณะ

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

การวิเคราะห์การใช้ภาษาไทยในการพาดหัวข่าว หนังสือพิมพ์รายวัน : ไทยรัฐ คมชัดลึก และแนวหน้า

THE ANALYSIS OF HEADLINES IN THAI DAILY NEWSPAPERS: THAIRATH,
KOMCHADLUEK, AND NAEWNA

He Saicong*

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ยุพิน จันทร์เรือง

Associate Professor Yupin Chanroeng

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง อินทร์ไชย

Assistant Professor Somwang inchai, Ph.D.

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์การใช้ภาษาไทยในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน : ไทยรัฐ คมชัดลึก และแนวหน้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบประโยคและการใช้คำในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย และเพื่อสร้างแบบฝึกที่มีประสิทธิภาพสำหรับฝึกการใช้ภาษาไทยในหนังสือพิมพ์ของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ภาษาในพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คมชัดลึก และแนวหน้า ตีพิมพ์ระหว่าง วันที่ 1 ตุลาคม - 31 ธันวาคม 2559 รวมจำนวน 276 ฉบับ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โปรแกรมภาษา และวัฒนธรรมไทย จำนวน 13 คน ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ตารางวิเคราะห์รูปแบบประโยคจากการใช้คำขึ้นต้นในการพาดหัวข่าวและตารางวิเคราะห์การใช้คำในการพาดหัวข่าว การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบประโยคจากการใช้คำขึ้นต้นในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ที่พบมากที่สุด คือ รูปแบบประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำนาม มีจำนวน 131 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.4746 คิดเป็นร้อยละ 47.46 รองลงมา คือ รูปแบบประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยา มีจำนวน 129 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.4674 คิดเป็นร้อยละ 46.74 รูปแบบประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำขยาย มีจำนวน 8 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.0290 คิดเป็นร้อยละ 2.90 รูปแบบประโยคที่ขึ้นต้นด้วยตัวเลข มีจำนวน 7 ฉบับ

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

* Student in Master of Arts (Teaching Thai), Chiang Rai Rajabhat University

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.0254 คิดเป็นร้อยละ 2.54 และรูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำสันธาน มีจำนวน 1 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.0036 คิดเป็นร้อยละ 0.36

2. การใช้คำในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า มี 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) การใช้คำเรียกชื่อบุคคล ใช้คำเรียกชื่อจริงมีจำนวน 29 ฉบับ ใช้คำเรียกชื่อเล่นมีจำนวน 47 ฉบับ ใช้คำเรียกชื่อตำแหน่งมีจำนวน 48 ฉบับ ใช้คำเรียกชื่ออาชีพมีจำนวน 63 ฉบับ และใช้คำเรียกชื่อหน่วยงานมีจำนวน 48 ฉบับ 2) การใช้คำสมญานามมีจำนวน 2 ฉบับ 3) การใช้อักษรย่อมีจำนวน 121 ฉบับ 4) การใช้คำย่อมีจำนวน 34 ฉบับ และ 5) การใช้คำภาษาต่างประเทศเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ภาษาบาลี อังกฤษ สันสกฤต เขมร บาลีและสันสกฤต มอญ จีน โปรตุเกสและญี่ปุ่น

3. การหาประสิทธิภาพแบบฝึกเรื่องการใช้ภาษาไทยในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า เล่มที่ 1 รูปประโยคมีประสิทธิภาพ 81.17/80.00 เล่มที่ 2 การใช้คำมีประสิทธิภาพ 81.00/84.00 และ เล่มที่ 3 การใช้ภาษาต่างประเทศ มีประสิทธิภาพ 80.17/83.00

คำสำคัญ : การใช้ภาษาไทย การพาดหัวข่าว รูปประโยค การใช้คำ แบบฝึก

ABSTRACT

This study aimed to analyze the sentence structure and word choices in the headlines of Thai daily newspaper, to construct the exercise package for Chinese students learning Thai language at Chiang Rai Rajabhat University. The data source recruited 276 issues of Thai daily newspapers i.e. Thairath, Komchadluek, and Naewna. The population was Chinese students learning Thai language at Chiang Rai Rajabhat University. The research instruments were analysis tabular forms for analyzing sentence structure, word choices and language use appeared in the headlines of Thai daily newspapers. The results showed that:

1. The mostly found sentence structure in the headlines of Thai daily newspapers were sentence beginning with noun 131 issues accounting for 47.46%, followed by sentence beginning with verb 129 issues accounting for 46.74%, sentence beginning with modifiers 8 issues accounting for 2.90%, and sentence beginning with conjunction 1 issue accounting for 0.36% respectively.

2. The analysis of word choices in the headlines of Thai daily newspapers comprised 5 types: 1) Use of person's name by addressing the person's real name 29 issues, nickname 47 issues, position 48 issues, profession 63 issues, organization 48 issues; 2) Use of antonomasia 2 issues; 3) Use of abbreviation 121 issues; 4) Use of short form 34 issues; 5) Use of foreign words in descending order i.e. Pali, English, Sanskrit, Khmer, Pali & Sanskrit, Mon, Chinese, Portugal and Japanese.

3. The efficiency of the constructed exercise packages on Thai Language Use in the Headlines of Thai Daily Newspaper revealed that Exercise Package No.1 Sentence Structure showed efficiency scores at 80.5/85.65, No.2 Word Choices showed efficiency scores at 82.79/86.65, and No.3 Foreign Language showed efficiency scores at 81.72/87.35.

Keywords : Thai Language Usage, Headlines, Sentence Structure, Word Choices, Exercise

บทนำ

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชน ที่มนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสาร ส่งต่อความรู้ ความคิดระหว่างกัน ได้รับความนิยมและเข้าถึงมวลชนอย่างแพร่หลายทั้งยังมีอิทธิพลต่อผู้คนในสังคม ด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมตลอดจนเป็นสื่อกลางระหว่างสถาบันต่างๆในสังคมกับผู้อ่านและที่สำคัญเป็นสื่อที่สะท้อนภาพสังคมในแต่ละยุคสมัยได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับความคิดของพระปลัดปรีชา คนธโก (2552, น.16) ที่กล่าวว่าหนังสือพิมพ์เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีความสำคัญมีบทบาทและมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของประชาชน นอกจากจะให้ข่าวสารอันเป็นภาพสะท้อนของสังคม ทำให้ผู้อ่านเป็นผู้ทันโลกทันต่อเหตุการณ์แล้ว ยังให้ความรู้ ความเคลื่อนไหวหลากหลายสาขาทั้งการเมือง การศึกษา เศรษฐกิจ การค้า การกีฬา ศิลปวิทยาการและความบันเทิง หนังสือพิมพ์ ช่วยสร้างสรรค์ความเป็นประชาธิปไตย ให้ข้อคิดหรือเสนอแนะเป็นสื่อกลางการติดต่อสื่อสารตลอดจนการให้บริการแก่ประชาชน หนังสือพิมพ์ยังเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่อยู่คู่กับสังคมไทยเป็นเวลายาวนาน การใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์ เป็นภาษาที่มีกฎเกณฑ์พิเศษแตกต่างจากภาษาธรรมดาที่ใช้ในหนังสือประเภทวิชาการหรือวรรณกรรม ดังที่พระปลัดปรีชา คนธโก (2552, น.18) กล่าวว่า “ หนังสือพิมพ์รายวันจะมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาที่ต้องเสนอข่าวให้ทันต่อเหตุการณ์และมีข้อจำกัดในเนื้อที่สำหรับการตีพิมพ์ในการนำเสนอข่าวสาร” สอดคล้องกับความเห็นของธีรวัชร ขะบุรณ์ (2557, น.13) ที่กล่าวว่า “ภาษาที่ใช้เพื่อการเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์เป็นภาษาอีกรูปแบบหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงไปจากภาษามาตรฐานมิใช่น้อยจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นภาษาที่มีลักษณะเฉพาะของตนเองอีกทั้งผู้เขียนข่าวต้องทำงานแข่งกับเวลาจึงมักมีข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษาเกิดขึ้นอันเป็นผลกระทบต่อเอกลักษณ์ของภาษาไทย” และวิเศษ ชาญประโคน(2550, น.50 - 55) แสดงความคิดเห็นว่า “การใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและเนื้อหาที่จะต้องใช้ภาษาที่กระชับรัดกุม ดึงดูดความสนใจ ภาษาในหนังสือพิมพ์จะเป็นภาษาที่ใช้

คำรุนแรงมีการปะปนของภาษาปาก คำสแลง คำทับศัพท์ ภาษาต่างประเทศ จึงทำให้มีการใช้คำผิดในลักษณะการใช้ภาษาไทย”

นอกจากนี้ การใช้ภาษาในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันยังมีลักษณะพิเศษ สะดุดตาเป็นตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่ และนำเสนอข่าวที่เป็นประเด็นสำคัญที่สุดและเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากที่สุดโดยใช้ภาษาในพาดหัวที่กระตุ้นเร้าอารมณ์ให้ผู้อ่านตื่นเต้น สนใจ และเข้าใจง่าย ซึ่ง วิเศษ ชาญประโคน (2550, น.50 - 55) ได้กล่าวว่า พาดหัวข่าวที่แปลก สะดุดตา สามารถสะกดจิตผู้พบเห็นได้ พาดหัวข่าวจะต้องเร้าความรู้สึก สะดุดตา ในขณะเดียวกันก็มีความหมายและมีความจริง(Meaningful and Truthful) ซึ่งการพาดหัวข่าวส่งผลให้ผู้อ่านนั้น ได้รับรู้และเข้าใจเรื่องจากการพาดหัวข่าวมากขึ้น แม้บางหัวข้อผู้อ่านจะไม่ได้อ่านรายละเอียดของข่าวก็ตาม แต่การพาดหัวข่าวทำให้รู้ถึงเรื่องนั้นได้ อีกทั้งการนำเสนอสาระในพาดหัวข่าวต้องผ่านการกลั่นกรองจากบรรณาธิการแล้วว่าเป็นประเด็นสำคัญ มีสาระน่าสนใจมากที่สุด และพาดหัวข่าวมีผลต่อยอดการจำหน่าย กลายเป็นเอกลักษณ์ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ

ที่ผ่านมาผู้วิจัยเกี่ยวกับการใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์เป็นจำนวนมาก เช่น กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์ (2558, น. 56) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ภาษาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์บันเทิง พบว่า 1) การใช้คำและประโยค ประกอบด้วย การใช้คำสแลง การใช้อักษรย่อ การใช้คำเพื่อแสดงจำนวนในลักษณะเดียวกับภาษาต่างประเทศ การใช้สมญานาม การใช้คำแสดงภาพพจน์ การเรียงคำลักษณะนามไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย การใช้คำตัดสั้น การใช้คำภาษาต่างประเทศ การใช้คำเลียนแบบเสียงพูด การใช้คำภาษาต่างประเทศร่วมกับคำภาษาไทย การใช้ภาษาพูด การใช้คำไม่สุภาพ การสะกดคำผิด การใช้คำผิดความหมาย การละประธานของประโยค การใช้สำนวน และการใช้ตัวอักษรภาษาต่างประเทศร่วมกับตัวอักษรไทย และ 2) การใช้เครื่องหมายวรรคตอน ประกอบด้วย การใช้เครื่องหมายอัฒจันทร์ การใช้เครื่องหมายอัญประกาศ การใช้เครื่องหมาย

ยัติภังค์ และการใช้เครื่องหมายปริศนี และสรศักดิ์ เชี่ยวชาญ (2558, น.200) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ ลักษณะภาษาโฆษณาจากหนังสือพิมพ์เพื่อสร้างแบบ ฝึกหัดทักษะวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร พบว่า 1) ด้าน การใช้คำมีการใช้คำทั้งหมด 8 ชนิด คือ การใช้คำซ้ำๆ เพื่อ เล่นคำการใช้คำสัมผัสคล้องจองกัน การใช้คำแบบเล่น ความหมาย การใช้คำทับศัพท์ การใช้คำตัด การใช้คำสแลง การใช้คำภาษาอังกฤษ และการใช้คำเลียนเสียงพูด 2) ด้าน โครงสร้างข้อความโฆษณาพบ 3 ลักษณะคือ ข้อความ โฆษณาเป็นประโยคที่มีโครงสร้างปกติ ข้อความที่เป็นวลี และข้อความที่เป็นโครงสร้างที่ขึ้นต้นประโยคด้วยคำกริยา และ 3) ด้านเจตนาของการสื่อสารของข้อความโฆษณามี 6 ลักษณะคือ การเน้นคุณภาพสินค้าและบริการ การเชื้อเชิญให้ทดลองใช้ การเน้นราคาสินค้าและบริการที่ถูก การ ให้เป็นของขวัญ การร่วมชิงโชคของรางวัลและการมี คุณภาพที่ดีกว่ายี่ห้ออื่น และได้นำผลการศึกษาลักษณะ ภาษา มาสร้างแบบฝึกหัดเสริมทักษะได้ 3 แบบฝึกหัด คือ 1) เขียนโฆษณาลงในช่องว่างที่กำหนดให้จากภาพสินค้า 2) บอกถึงประเภทสินค้าและบริการจากโฆษณาที่กำหนด ให้ และ 3) บอกลักษณะของการใช้คำและเจตนาการส่ง สารของภาษาโฆษณว่าเป็นแบบใดด้านความคิดเห็นของ นักศึกษาต่อแบบฝึกหัดเสริมอยู่ในระดับมากขึ้นไป ทุกรายการ

อนึ่ง ผู้วิจัยยังพบว่า ภาษาในพาดหัวข่าวนิยมใช้ชื่อ บุคคลสำคัญ ตาราบุคคลที่มีชื่อเสียง มีการใช้อักษรย่อ การ ย่อคำเป็นจำนวนมาก เช่น หลิงไก่ นอนคุกผัดม.112 ศาล ไม่ให้ประกัน เศรษฐินี่ที่ตินอุดรหายตัวหลังรู้จักหลิงไก่ ฉก 50 เหยี่ยุธองพระเทพที่ระลึก'60 พรรษา' รตอ.ริด 7 แสนรับสร้างเรื่องตบทรัพย์เพื่อน ทหารไม่เกี่ยว! พล.ต.ฉุนโดนไบบ์จับแพะ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า พาดหัวข่าวมีอิทธิพลต่อหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์รายวัน จากความสำคัญดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการใช้ภาษาจากพาดหัวข่าว หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คมชัดลึก และแนวหน้า โดยศึกษาเกี่ยวกับรูปประโยคจาก

คำที่ใช้ขึ้นต้นและการใช้คำในการพาดหัวข่าวกับใน ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีนักศึกษาจีนที่เรียน วิชาภาษาไทยในระดับปริญญาตรีเป็นจำนวนมากทุกปี นักศึกษาเหล่านี้ยังมีปัญหาในการเรียนภาษาไทยทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน การมีสื่อที่หลากหลายสำหรับใช้ ประกอบการสอน หรือให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง อาจช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถใช้ภาษา ไทยได้ดีขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการศึกษาวเคราะห์การใช้ ภาษาไทยในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวันมาจัดทำ แบบฝึกสำหรับนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยระดับปริญญา ตรีในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย และพัฒนาทักษะ การอ่านหนังสือพิมพ์รายวันแก่นักศึกษา ซึ่งอาจส่งผล ให้การเรียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่พัฒนาการขั้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์รูปประโยคและการใช้คำในการพาด หัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน
2. เพื่อสร้างแบบฝึกที่มีประสิทธิภาพสำหรับฝึกการ ใช้ภาษาไทยในหนังสือพิมพ์ของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษา ไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้านการใช้ภาษา

1. ตารางการวิเคราะห์รูปประโยคจากการใช้คำ ขึ้นต้นในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน จำนวน 6 ตาราง
2. ตารางการวิเคราะห์การใช้คำในการพาดหัวข่าว หนังสือพิมพ์รายวันจำนวน 17 ตาราง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมประโยคจากพาดหัวข่าวหน้า 1 ใน หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ คมชัดลึก และแนวหน้า วันที่ 1 ตุลาคม - 31 ธันวาคม 2559 จำนวน 276 ฉบับ

2. วิเคราะห์การใช้ภาษาไทยด้านรูปประโยคจากการใช้คำขึ้นต้นโดยใช้เกณฑ์ของนิเทศ ไชยคำภา (2543, น.68) ซึ่งแบ่งรูปประโยคเป็น 5 ชนิด ได้แก่ ประโยคที่ขึ้นด้วยคำนาม ประโยคที่ขึ้นด้วยคำกริยา ประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำขยาย ประโยคที่ขึ้นต้นด้วยตัวเลข และประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำสันธาน และด้านการใช้คำโดยใช้เกณฑ์ของสรโน รอดนิตย์ (2539, น.56) ได้แก่ การเรียกชื่อบุคคล คำสมญานาม การใช้อักษรย่อ การย่อคำ และการใช้ภาษาต่างประเทศ ในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน

3. นำผลการวิเคราะห์การใช้ภาษาไทยในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวันเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขด้านเนื้อหาและภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์การใช้ภาษาไทยในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวันประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์รูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำนาม คำกริยา คำขยาย ตัวเลข และสันธาน ใช้การหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ

2. การวิเคราะห์การใช้คำในการพาดหัวข่าว ได้แก่ การเรียกชื่อบุคคล คำสมญานาม การใช้อักษรย่อ การย่อคำ และการใช้ภาษาต่างประเทศ ใช้การนับจำนวน

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์มาสร้างแบบฝึก เรื่อง การใช้ภาษาไทยในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน สำหรับนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย ระดับปริญญาตรีจำนวน 3 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 1 รูปประโยค เล่มที่ 2 การใช้คำ และ เล่มที่ 3 การใช้ภาษาต่างประเทศ วิเคราะห์หาประสิทธิภาพโดยใช้สถิติ E1/E2 ดำเนินการสร้างแบบฝึก เรื่อง การใช้ภาษาไทยในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน

1. ชั้นศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแบบฝึก
2. ชั้นออกแบบ กำหนดเนื้อหาและองค์ประกอบของแบบฝึก

3. ชั้นพัฒนา นำแบบฝึกเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจ

4. ชั้นทดลองใช้ การทดลองครั้งที่ 1 ได้ค่า

ประสิทธิภาพของเล่มที่ 1 รูปประโยค 80/83.3 เล่มที่ 2 การใช้คำ 85.4/83.3 และ เล่มที่ 3 การใช้ภาษาต่างประเทศ 83.3/86.7 การทดลองครั้งที่ 2 ได้ค่าประสิทธิภาพของเล่มที่ 1 รูปประโยค 81.17/80.00 เล่มที่ 2 การใช้คำ 81.00/84.00 และ เล่มที่ 3 การใช้ภาษาต่างประเทศ 80.17/83.00

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. รูปประโยคจากการใช้คำขึ้นต้นในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ที่พบมากที่สุด คือ รูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำนาม มีจำนวน 131 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.4746 คิดเป็นร้อยละ 47.46 รองลงมา คือ รูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยา มีจำนวน 129 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.4674 คิดเป็นร้อยละ 46.74 รูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำขยาย มีจำนวน 8 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.0290 คิดเป็นร้อยละ 2.90 รูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยตัวเลข มีจำนวน 7 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.0254 คิดเป็นร้อยละ 2.54 และรูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำสันธาน มีจำนวน 1 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.0036 คิดเป็นร้อยละ 0.36 ตามลำดับ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 รูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำนามรวมมีจำนวน 131 ฉบับ ประกอบด้วย 1) คำนามที่เป็นสามัญนามมีจำนวน 76 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.5802 คิดเป็นร้อยละ 58.02 2) คำนามที่เป็นวิสามัญนามมีจำนวน 51 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.3893 คิดเป็นร้อยละ 38.93 3) คำนามที่เป็นสมุหนามมีจำนวน 3 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.0229 คิดเป็นร้อยละ 2.29 และ 4) คำนามที่เป็นอาการนามมีจำนวน 1 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.0076 คิดเป็นร้อยละ 0.76

1.2 รูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยามีจำนวนทั้งสิ้น 129 ฉบับ ประกอบด้วย 1) คำกริยาที่เป็นอนุกรมกริยามีจำนวน 111 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.8605 คิดเป็นร้อยละ 86.05 และ 2) คำกริยาที่เป็นสกรรมกริยามีจำนวน

18 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.1395 คิดเป็นร้อยละ 13.95

1.3 รูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำขยายมีจำนวนทั้งสิ้น 8 ฉบับ ประกอบด้วย 1) คำขยายคำนาม มีจำนวน 4 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.5000 คิดเป็นร้อยละ 50.00 และ 2) คำขยายคำกริยา มีจำนวน 3 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.3750 คิดเป็นร้อยละ 37.50 และ 3) คำขยายคำวิเศษณ์ มีจำนวน 1 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.1250 คิดเป็นร้อยละ 12.50

1.4 รูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยตัวเลขมีจำนวน 7 ฉบับ ประกอบด้วย 1) ตัวเลขที่บอกจำนวนนับ มีจำนวน 6 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.8571 คิดเป็นร้อยละ 85.71 และ 2) ตัวเลขที่บอกวันที่ มีจำนวน 1 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.1429 คิดเป็นร้อยละ 14.29

1.5 รูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำสันธานมีจำนวน 1 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1 คิดเป็นร้อยละ 100

2. ผลการวิเคราะห์การใช้คำในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การใช้คำเรียกชื่อบุคคล ประกอบด้วย 1) ใช้คำเรียกชื่อจริง มีจำนวน 29 ฉบับ ส่วนมากมักเป็นชื่อของบุคคลที่มีชื่อเสียงทางการเมือง วงการบันเทิงและนักกีฬา 2) ใช้คำเรียกชื่อเล่น มีจำนวน 47 ฉบับ ส่วนมากมักเป็นชื่อของบุคคลที่มีชื่อเสียงทางการเมือง วงการบันเทิง นักร้อง นักแสดง และบุคคลอื่นๆ ที่เป็นผู้กระทำหรือถูกกระทำในข่าว 3) ใช้คำเรียกชื่อตำแหน่ง มีจำนวน 48 ฉบับ ส่วนมากมักเป็นชื่อตำแหน่งทางการเมืองทางราชการและทางด้านวิชาการ 4) ใช้คำเรียกชื่ออาชีพ มีจำนวน 63 ฉบับ ส่วนมากมักเป็นอาชีพทางราชการ มิจฉอาชีพ นักกีฬาและบุคคลอื่นๆ 5) ใช้คำเรียกชื่อหน่วยงาน มีจำนวน 48 ฉบับ ส่วนมากมักเป็นชื่อหน่วยงานของรัฐบาล

2.2 การใช้คำสมญานาม มีจำนวน 2 ฉบับ

2.3 การใช้อักษรย่อ มีจำนวน 121 ฉบับ

2.4 การใช้คำย่อ มีจำนวน 34 ฉบับ

2.5 การใช้คำภาษาต่างประเทศเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ภาษาบาลี อังกฤษ สันสกฤต เขมร บาลี และสันสกฤต มอญ จีน โปรตุเกสและญี่ปุ่นตามลำดับ

3. การสร้างแบบฝึกสำหรับนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โปรแกรมภาษา และวัฒนธรรมไทย ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 13 คน แบบฝึกเล่มที่ 1 รูปประโยค มีประสิทธิภาพ 81.17/80.00 เล่มที่ 2 การใช้คำมีประสิทธิภาพ 81.00 / 84.00 และ เล่มที่ 3 การใช้ภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพ 80.17/83.00

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นน่าสนใจที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. รูปประโยคจากการใช้คำขึ้นต้นการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้งไทยรัฐ คมชัดลึก และแนวหน้า พบมากที่สุด คือ รูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำนาม มีจำนวน 131 ฉบับ รองลงมาเป็นรูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยาจำนวน 129 ฉบับ ถือว่ามีจำนวนใกล้เคียงกันมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปประโยคในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวันยังมีลักษณะประโยคตามหลักภาษาไทยที่นิยมขึ้นต้นประโยคด้วยคำนามซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค สอดคล้องกับความคิดเห็นของวิเชียร เกษประทุม (2558, น.70) ที่กล่าวว่า ประธานเป็นส่วนสำคัญของข้อความ เพื่อบอกให้รู้ว่าใครหรือสิ่งใดมักเป็นคำนาม นอกจากนี้ สวัสดิ์ เรืองศรี (2542, น.109) ก็กล่าวถึงรูปประโยคในทำนองเดียวกันว่า ภาคประธานเป็นส่วนสำคัญของประโยคที่ผู้พูดหรือผู้เขียนกล่าวถึง เพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังรู้ว่าเป็นอะไร ภาคประธานส่วนมากมักจะ เป็นคำนาม นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 สำนักพิมพ์พาดหัวข่าวยังมีรูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยาจำนวนถึง 129 ฉบับ ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาหนังสือพิมพ์ใช้คำกริยามาพาดหัวข่าว เพราะคำกริยาเป็นคำที่แสดงความรู้สึกนึกคิด แสดงออกถึงอารมณ์ การกระทำ กริยาอารมณ์ต่าง ๆ สอดคล้องกับการศึกษาของกฤติกา พรหมสาขา ณ สกลนคร (2555, น.45) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อความหมายของคำกริยาในพาดหัวข่าวอาชญากรรมของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ พบว่า การพาดหัวข่าว ขาดกรรม

พาดหัวข่าวอาชญากรรมการเมือง พาดหัวข่าวข่มขืน มีการใช้คำกริยามากที่สุด ทั้งคำกริยาแสดงอาการ คำกริยาแสดงสภาพ และคำกริยาแสดงอารมณ์และความรู้สึก อีกทั้งการใช้สื่อความหมายของหัวข่าวอาชญากรรมของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐส่งผลให้ผู้อ่านเข้าใจในพาดหัวข่าวมากขึ้น ซึ่งคำกริยาดังกล่าวทำให้ผู้อ่านเห็นภาพ เรื่องราวของข่าวได้ชัดเจน แม้ผู้อ่านจะไม่ได้อ่านรายละเอียดข่าวมากนัก แต่ก็สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวของข่าวนั้น ๆ ได้

2. การใช้คำในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้งไทยรัฐ คมชัดลึก และแนวหน้า พบมากที่สุดคือ การใช้คำเรียกชื่อบุคคล จำนวน 235 ฉบับ รองลงมาเป็นการใช้อักษรย่อ มีจำนวน 121 ฉบับ ทั้งนี้ส่วนใหญ่มักจะเป็นชื่อนักการเมือง นักกีฬา นักการทูต และนักร้อง เป็นต้น บุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่สำคัญ น่าสนใจจะได้ติดตามดูสายตาผู้อ่าน สอดคล้องกับความเห็นของ วิเศษ ชาญประโคน (2550, น.50 - 55) ที่กล่าวว่า เพื่อให้พาดหัวข่าวด่วน สะดุดตา ทั้งยังแทรกอารมณ์ขัน ขวนอ่านด้วยนักเขียนสามารถเขียนประธานของประโยคในรูปของการตราชื่อ (Name Calling) คือการตั้งชื่อให้บุคคลที่เป็นข่าวเสียใหม่ พาดหัวข่าวช่วยสร้างบุคลิกภาพของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับให้มีความโดดเด่นดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน การใช้ภาษาในการพาดหัวข่าวจึงมีความสำคัญมาก อีกทั้งในพาดหัวข่าวมีการใช้อักษรย่อ และการใช้คำย่อเป็นจำนวนมาก รวม 155 ฉบับ สอดคล้องกับความเห็นของ ทิพวรรณ หอมพุด (2538, น.134) ที่กล่าวถึงลักษณะของพาดหัวข่าวไว้ว่า บางครั้งตัวหนังสือพาดหัวไม่พอดีกับหน้ากระดาษทำให้ข้อความไม่กระชับแจ้งการประหยัดตัวอักษรเพื่อให้พอดีกับเนื้อที่โดยการใช้อักษรย่อแทนคำเต็ม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับความเห็นของ สนิท ตั้งทวี (2544 , น.10 - 11) ที่กล่าวว่า การใช้ถ้อยคำในภาษาไทย คำย่อ คำที่สร้างขึ้นโดยใช้อักษรตัวแรกของคำสำคัญมาเรียงกันแล้วใช้มหัพภาคคู่ (.) เติมระหว่างคำ และคำย่อ เป็นคำที่ใช้ในการเขียน และการพิมพ์เพื่อประหยัดถ้อยคำ และเนื้อหาแล้วใช้มหัพภาคคู่ (.) เติมระหว่างคำ และคำย่อ เป็นคำที่ใช้ในการเขียน และการพิมพ์เพื่อประหยัดถ้อยคำ และเนื้อหา

3. การหาประสิทธิภาพแบบฝึกเรื่องการใช้ภาษาไทยในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า เล่มที่ 1 ระบุประโยชน์มีประสิทธิภาพ 81.17/80.00 เล่มที่ 2 การใช้คำมีประสิทธิภาพ 81.00 / 84.00 และ เล่มที่ 3 การใช้ภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพ 80.17/83.00 ผลประสิทธิภาพของแบบฝึกทั้ง 3 เล่มสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและแนวคิดทฤษฎีด้านจิตวิทยา ศึกษาหลักในการสร้างแบบฝึก แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจประเมินความเหมาะสม มีการทดลองใช้งาน มีประสิทธิภาพ อีกทั้งลักษณะของแบบฝึกมีการสรุปเนื้อหาอย่างจากง่ายไปหายาก แบบฝึกมีหลากหลายรูปแบบ ภาษาที่ใช้เข้าใจง่ายเหมาะสมกับผู้ใช้ สอดคล้องกับความเห็นของ สมพร ตอยยี่ปี (2554, น.39) ที่กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกต้องมีการกำหนดแบบฝึกที่ชัดเจนแน่นอน และภาษาที่ใช้เข้าใจง่ายเหมาะสมกับวัย ควรมีความยากง่ายแตกต่างกัน และต้องมีหลายรูปแบบ สอดคล้องกับ บุญนำ เกษี (2556, น.21) ที่กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล แบบฝึกจะต้องมีหลาย ๆ รูปแบบ ควรมีเนื้อหาที่สรุปไว้มีลักษณะย่อ ๆ สร้างเริ่มจากง่ายไปหายาก และจะต้องถูกต้อง คำสั่งในแบบฝึกต้องสั้นกะทัดรัดและเข้าใจง่าย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับความเห็นของ อุษณีย์ เสือจันทร์ (2553, น.26) กล่าวว่า หลักการสร้างแบบฝึกผู้สร้างต้องวางแผนขั้นตอนการใช้แบบฝึก การสร้างแบบฝึก ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาและนำจิตวิทยาพัฒนาการมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกก่อนนำไปใช้ควรมีการทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบฝึก สอดคล้องกับการศึกษาของ Gan Lu (2558) ที่ศึกษาเรื่อง การสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสำหรับนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่า แบบฝึกควรมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 91.86/86.61 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 และ Yu Nanwang (2559) ที่ศึกษาเรื่อง การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาไทย มาตราตัวสะกด แม่กม แม่กก แม่กดสำหรับนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

เขียนราย แบบฝึกมีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.84/87.92 แสดงว่า แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาไทย มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยนี้ไปใช้

1. ผลการสร้างแบบฝึกจากผลการวิเคราะห์การใช้ภาษาไทยในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวันสำหรับนักศึกษาจีนแสดงให้เห็นว่า แบบฝึกที่สร้างขึ้นเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาความเข้าใจ และเสริมความรู้ในด้านการใช้ภาษาไทยของการพาดหัวข่าว และสามารถนำไปใช้กับเนื้อหาอื่น ๆ เพื่อเสริมความรู้ได้

2. การจัดกิจกรรมการเสริมความรู้โดยใช้การพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาไทยในการพาดหัวข่าวและอ่านหนังสือพิมพ์ เป็น และสามารถนำการพาดหัวข่าวดังกล่าวไปใช้กับนักศึกษาชาวต่างชาติกลุ่มอื่นๆ ได้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการสื่อความหมายการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน ว่าสื่อความหมายโดยตรงหรือโดยตีความ เพื่อให้ผู้อ่านที่สนใจเรื่องการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวันหรือนักศึกษาต่างชาติได้รู้ถึงการสื่อความหมายที่ชัดเจน

2. ควรศึกษาภาพสะท้อนทางสังคม เศรษฐกิจ และภาพสะท้อนการเมืองในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจที่ศึกษาหรือชาวต่างชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์. (2558). *การใช้ภาษาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์บันเทิง*. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- กฤติกา พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2555). *การสื่อความหมายของคำกริยาในพาดหัวข่าวอาชญากรรมของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิพวรรณ หอมพูล. (2538). *การเขียน การอ่าน การพูด การฟังและราชาศัพท์*. กรุงเทพฯ: รวมสาสน์.
- ธีรวิภา ชะบุรณ์. (2557). *วิเคราะห์การใช้ภาษาในการพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิเทศ ไชยคำภา. (2543). *ภาษาพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญนำ เกษี. (2556). *การแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชลกันยานุกูล*. ชลบุรี: โรงเรียนชลกันยานุกูล.
- พระปลัดปรีชา คนธโก. (จุลโพธิ์). (2552). *วิเคราะห์การพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันด้วยหลักพุทธธรรม: กรณีศึกษาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน*. พุทธศาสนมหาบัณฑิต (ธรรมนิเทศ). แพร่: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิเศษ ชาญประโคน. (2550). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ : ทริบเพิ้ล กรุ๊ป.
- วิเชียร เกษประทุม. (2558). *หลักภาษาไทย*. นนทบุรี : เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- ส่วสดี เรืองศรี. (2542). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

- สรไน รอดนิตย์. (2539). *การวิเคราะห์ภาษาในข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สรศักดิ์ เชี่ยวชาญ. (2544). *การศึกษาลักษณะการใช้ภาษาพูดหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวันเพื่อสร้างแบบฝึกเสริมวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สนิท ตั้งทวี. (2544). *ความรู้และทักษะทางภาษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมพร ตอยยี่ปี. (2554). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพฯ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุษณีย์ เสือจันทร์. (2553). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องวิธีการเรียงสับเปลี่ยนและวิธีจัดหมู่กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Gan Lu. (2558). *การสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสำหรับนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- Yu Nanwang (2559). *การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาไทย มาตราตัวสะกด แม่ก่ง แม่กก แม่กตสำหรับนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

การศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีน จากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

A STUDY OF THE ERRORS IN THAI ESSAY WRITING OF YUXI NORMAL
UNIVERSITY STUDENTS STUDYING AT CHIANG RAI RAJABHAT UNIVERSITY

Rao Rui*

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ยุพิน จันทร์เรือง

Associate Professor Yupin Chanroeng

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฎิพันธ์ อุทยานุกุล

Assistant Professor Patipan Utayanukul, Ph.D

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และเพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการใช้ภาษาเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาจีนที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ปีการศึกษา 2560 กลุ่มประชากรได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง คือ นักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทย ด้านการสะกดคำ ด้านการใช้คำ ด้านการผูกประโยค ด้านการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ด้านการใช้ภาษา และด้านรูปแบบการเขียนเรียงความ โดยตรวจจากข้อมูลการเขียนเรียงความภาษาไทย สถิติที่ใช้ ได้แก่ การหาค่าความสอดคล้อง (IOC), การหาค่าความถี่และค่าสถิติร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัยพบว่า ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 1. ด้านการสะกดคำ พบมากที่สุดคือการเขียนตกหรือการเพิ่มคำ จำนวน 58 คำ คิดเป็นร้อยละ 38.41 2. ด้านการใช้คำ พบมากที่สุดคือการใช้คำผิดความหมาย จำนวน 33 คำ คิดเป็นร้อยละ 47.83 3. ด้านการผูกประโยค พบมากที่สุดคือการผูกประโยคโดยขาดคำที่จำเป็นและการลำดับคำในประโยคไม่ถูกต้อง จำนวน 33

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

* Student in Master of Arts (Teaching Thai), Chiang Rai Rajabhat University

ประโยค คิดเป็นร้อยละ 24.81 4. ด้านการใช้เครื่องหมายวรรคตอน พบมากที่สุดคือการไม่ใช้เครื่องหมายวรรคตอน จำนวน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 71.43 5. ด้านการใช้ภาษา (ประโยค) พบมากที่สุด คือ การใช้ภาษาพูด จำนวน 47 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 51.09 6. ด้านรูปแบบการเขียนเรียงความ พบมากที่สุดคือรูปแบบไม่สมบูรณ์ (ไม่ครบ 3 ส่วน) จำนวน 61 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.33 และผลการหาค่าความเหมาะสมสอดคล้องของแบบฝึกทักษะการใช้ภาษาจากข้อบกพร่อง การเขียนเรียงความของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ปีการศึกษา 2560 มีค่าเท่ากับ 0.77 ผลการประเมินคุณภาพมีค่าเท่ากับ 4.02 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ฝึกทักษะการเขียน ให้กับนักศึกษาจีนได้

คำสำคัญ : ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทย แบบฝึกทักษะการใช้คำ นักศึกษาจีน

ABSTRACT

A research entitled, “A study of the errors in Thai Essay Writing of Yuxi Normal University Students studying at Chiang Rai Rajabhat University,” had the objectives to analyze the errors in Thai Essay Writing of Yuxi Normal University Students studying at at Chiang Rai Rajabhat University and to create a language usage skill exercise to correct mistakes in the Thai Essay Writing of Yuxi Normal University Students studying at Chiang Rai Rajabhat University. The population used in this research consisted of Chinese Students studying in Master of Arts curriculum in the major field of Teaching Thai at Chiang Rai Rajabhat University in the Academic Year 2017. The population was selected by using the purposive sampling method, consisting of 36 Yuxi Normal University Students. The research instruments included the error analysis form in Thai Essay Writing in terms of the spelling of words, usage of words, sentence binding, usage of punctuation marks, usage of language, and essay writing patterns by checking the data from Thai Essay Writing. The statistics used in this research included Index of Item-Objective Congruence (IOC), frequency, and percentage.

The results of the study showed that Thai essays written by Yuxi Normal University Students studying at Chiang Rai Rajabhat University were found the errors types as follows: 1) Regarding the spelling of words, the most common error was misspelling or adding totally 58 words, accounting for 38.41%. 2) According to the usage of words, the most common error was the use of 33 wrong words meaning, accounting for 47.83%. 3) Referring to the sentence binding, the most common error was the sentence binding without the necessary words and the incorrect order of the words in the sentence, totally 33 sentences, representing 24.8%. 4) Regarding the usage of punctuation marks, the most common error was the punctuation marks were not used totally 5 words, accounting for 71.43%. 5) According to the usage of language (sentence), the most common error was the use of spoken language totally 47 sentences, representing 51.09%. 6) Referring to the essay writing patterns, the most common error was the incomplete patterns

(incomplete 3 parts) totally 61 essays, accounting for 81.33%. The result of finding the

appropriateness and consistency of the language usage exercise from the essay writing errors of Yuxi Normal University Students studying at Chiang Rai Rajabhat University in the Academic Year 2017 was found at 0.77. The result of the quality evaluation was shown at 4.02, which was found in a good level, and which could be applied to practice writing skills for Chinese students.

Keywords : Errors, Thai Essay Writing, Chinese Students Studying at Chiang Rai Rajabhat University

บทนำ

ปัจจุบันภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศที่ได้รับความนิยมมากที่สุดใหน้องนักศึกษาจีนยูนนาน มีนักศึกษาจีนเรียนวิชาเกี่ยวกับไทยและภาษาไทย มากกว่า 4,000 คน ในสถาบันการศึกษา 30 แห่ง ทั่วมณฑลยูนนาน และมีนักศึกษาจีนยูนนานเดินทางมาศึกษาต่อในประเทศไทยปีละประมาณ 2,000 คน และกรมการศึกษามณฑลยูนนานได้มีนโยบายให้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมณฑลยูนนานเปิดสอนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเลือกซึ่งช่วยทำให้ภาษาไทยเป็นที่นิยมแพร่หลายมากยิ่งขึ้น และได้มีการการจัดทดสอบมาตรฐานสมรรถภาพภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศเป็นครั้งแรกในมณฑลยูนนานในสถาบันการศึกษาแห่งที่ 4 ของจีน โดยความร่วมมือระหว่างศูนย์ภาษาไทยสิรินธรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับศูนย์ไทยศึกษา มหาวิทยาลัยยูนนาน เมื่อ 14-16 พฤษภาคม 2555 ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มของความนิยมการเรียนการสอนภาษาไทยในยูนนานที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจะมีส่วนช่วยส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาไทยของสถาบันการศึกษาในยูนนานให้ดียิ่งขึ้นควบคู่ไปกับปริมาณที่เพิ่มขึ้นของนักศึกษาจีนยูนนานที่สนใจเรียนภาษาไทย

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นทำให้สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ซึ่งมีหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักศึกษาต่างประเทศ ด้วยการทำความร่วมมือทางวิชาการกับหลายมหาวิทยาลัยในจีนตอนใต้ เช่น มหาวิทยาลัยเหอหนือ มหาวิทยาลัยครุฉู่ฉ่ง มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ยวีซี

มหาวิทยาลัยผู้เอ้อ มหาวิทยาลัยเจียวถง มหาวิทยาลัยวิทยาลัยทรัพยากรที่ดินแห่งมณฑลยูนนาน และมหาวิทยาลัยครุฉู่ฉ่ง โดยมีการจัดส่งคณาจารย์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประสานความร่วมมือทางการศึกษา และวัฒนธรรมร่วมกัน

แม้การเรียนภาษาไทยจะมีความสำคัญต่อนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายซึ่งต้องเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองยังพบว่า การเขียนภาษาไทยยังคงมีปัญหาอยู่ จากการศึกษางานวิจัยของนิภา กัญพงษ์ศักดิ์ (2554, น. 2) พบว่านักศึกษาจีนมักมีปัญหาเรื่องทักษะการเขียนมากที่สุด อาจเป็นเพราะการเขียนเป็นกระบวนการกลั่นกรอง เรียบเรียงและถ่ายทอดความคิดเพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายที่ต้องการสื่อสาร การสะกดคำถูกต้องเพียงอย่างเดียวไม่ได้ทำให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ แต่คำที่เลือกใช้จะต้องเหมาะสมกับระดับของภาษาและสอดคล้องกับบริบทด้วยซึ่งปัญหาสำคัญของนักศึกษาคือ เรื่องคำศัพท์ ทั้งการรู้คำศัพท์น้อย สะกดคำศัพท์ผิด ไม่รู้ความหมายของคำศัพท์ ไม่รู้วิธีใช้คำศัพท์และลักษณะคำศัพท์ทำให้ใช้คำศัพท์ผิด โดยเฉพาะคำพยางค์หรือคำศัพท์พิเศษที่ไม่คุ้นเคย ปัญหาผู้เรียนรู้ศัพท์น้อยเป็นสาเหตุสำคัญโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนภาษาต่างประเทศ และยังก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องอีกหลายอย่างตามมา เพราะคำศัพท์คือพื้นฐานหลักของการเรียนภาษาทุกภาษา

จากสภาพปัญหาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเขียนและการเรียนรู้คำศัพท์ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนภาษา

เกือบทุกภาษา จากประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งเป็นนักศึกษาจีนที่มาจากมหาวิทยาลัยครูยวีซี (Yuxi Normal University) ที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและเข้าศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการเขียนภาษาไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนเรียงความของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาในสาขาเดียวกัน ซึ่งการเขียนเรียงความต้องอาศัยทักษะทางด้านกรเขียนที่หลากหลาย การจดจำคำศัพท์ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการต่างๆ ในการเขียนภาษาไทย ซึ่งมีความซับซ้อนและมีความจำเป็นต่อการเขียนเรียงความเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้ รวมถึงทัศนคติ ถ่ายทอดเป็นรูปแบบของตัวหนังสือส่งผ่านถึงผู้รับ โดยการวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาวิเคราะห์ถึงข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และนำผลการวิเคราะห์ที่ได้จะนำไปหาแนวทางในการแก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวให้สามารถพัฒนาการเขียนให้ดีขึ้นต่อไป โดยผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้แก่ครูผู้สอนในสาขาวิชาภาษาไทยและผู้สนใจให้ปรับปรุง พัฒนารูปแบบวิธีการสอนเทคนิคการสอนให้แก่ นักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาสาขาที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการเรียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนภาษาไทยให้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์การทำวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการใช้ภาษาเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีนจาก YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ปีการศึกษา 2560 จำนวน 36 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ

1. แบบวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทย
 2. แบบฝึกทักษะการใช้ภาษาเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีน
- ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทย

1.1 ชั้นวิเคราะห์เนื้อหา 1) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและขอบข่ายเนื้อหาสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการเขียนเรียงความภาษาไทยที่ถูกต้องตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ 2) ศึกษาวิธีการการเขียนเรียงความภาษาไทยจากแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551, น. 49 - 105) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความ และ 3) ศึกษาเนื้อหาหัวข้อ ประเด็นต่างๆของการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยที่จะนำมาสร้างแบบวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่างๆ

- 1.2 ชั้นการออกแบบ

1.2.1 สังเคราะห์เนื้อหา หัวข้อ ประเด็นต่าง ๆ ของการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยที่จะนำมาสร้างแบบวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่างๆ โดยแยกเนื้อหาออกเป็นขั้นตอน ซึ่งได้ทั้งหมด 6 ขั้นตอน

1.2.2 นำเนื้อหาทั้ง 6 ขั้นตอน มาจัดทำแบบวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความ ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสะกดคำ ซึ่งมีส่วนประกอบย่อย คือ 1) ตัวสะกดที่มีเการันต์ 2) การใช้คำที่ตรงตามมาตราตัวสะกด 3) การใช้คำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด 4) การวางตำแหน่งสระ 5) การใช้สระผิด 6) การวางตำแหน่งวรรณยุกต์ 7) การใช้วรรณยุกต์ผิด 8) การใช้พยัญชนะต้นผิด 9) การเขียนตกหรือการเพิ่มคำ 10) การใช้คำควบล้ำ และ 11) การใช้อักษรนำ ขั้นตอนที่ 2 การใช้คำ ซึ่งมีส่วนประกอบย่อย คือ 1) การใช้คำผิดความหมาย 2) การใช้คำไม่เหมาะสมแก่ความ 3) การใช้คำไม่เหมาะสมกับบริบท 4) การใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งกัน 5) การใช้คำลักษณะนามผิด และ 6) การเขียนคำทับศัพท์เป็นภาษาอังกฤษ ขั้นตอนที่ 3 การผูกประโยค ซึ่งมีส่วนประกอบย่อย คือ 1) การผูกประโยคโดยขาดคำที่จำเป็น 2) การผูกประโยคโดยเพิ่มคำที่ไม่จำเป็น 3) การลำดับคำในประโยคไม่ถูกต้อง 4) การผูกประโยคโดยขาดคำเชื่อม 5) การผูกประโยคโดยใช้คำเชื่อมผิด 6) การผูกประโยคโดยขาดคำลักษณะนาม 7) การผูกประโยคโดยไม่จบกระแสความ และ 8) การผูกประโยคโดยไม่ได้ใจความ ขั้นตอนที่ 4 การใช้เครื่องหมายวรรคตอน ซึ่งมีส่วนประกอบย่อย คือ 1) การเขียนเครื่องหมายวรรคตอนผิด 2) การใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง และ 3) การไม่ใช้เครื่องหมายวรรคตอน ขั้นตอนที่ 5 การใช้ภาษา ซึ่งมีส่วนประกอบย่อย คือ 1) ภาษาไม่ราบรื่น ไม่สละสลวย 2) ใช้ภาษาพูด 3) ใช้คำไม่เหมาะสม หรือใช้ภาษาไม่ถูกต้อง 4) ใช้คำหรือกลุ่มคำไม่ซ้ำพวกเดียวกัน 5) เขียนคำผิดหรือเขียนตก 6) เขียนประโยคซ้ำ ๆ และ 7) เขียนเป็นคำหรือบรรทัดละประโยค ขั้นตอนที่ 6 รูปแบบการเขียนเรียงความ ซึ่งมีส่วนประกอบย่อย คือ 1) มีครบ 3 ส่วน (คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป) แต่ความยาวไม่เป็นสัดส่วน 2) รูปแบบไม่สมบูรณ์ (ไม่ครบ 3 ส่วน) 3) ข้อความทั้ง 3 ส่วน หรือ 2 ส่วน ใดๆ ไม่สอดคล้องสัมพันธ์กัน และ 4) ข้อความไม่เหมาะสมกับเป็นคำนำ หรือสรุป

1.3 ขั้นการพัฒนา ดำเนินการเขียนแบบวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทย

จำนวน 6 ขั้นตอน ดังข้างต้นที่กล่าวมา จากนั้นนำแบบวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทย ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องต่อความเหมาะสมต่อแบบวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทย (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่านพบว่า แบบวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทย มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมด

1.4 ขั้นทดลองใช้ นำแบบวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยที่ผ่านการประเมินแล้วไปใช้ เพื่อไปทดลองใช้กับนักศึกษาเงินจากมหาวิทยาลัย PUER ที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ปีการศึกษา 2560 จำนวน 20 คน

1.5 ขั้นการประเมินผล นำแบบวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยที่ผ่านเกณฑ์การประเมินแล้วไปใช้โดยนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาเงินจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ปีการศึกษา 2560 จำนวน 36 คน

2. แบบฝึกทักษะการใช้ภาษาเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาเงินรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างแบบฝึกทักษะส่วนประกอบของแบบฝึกทักษะและวิธีการสร้างแบบฝึกทักษะจากเอกสารตำรา และงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาและการสร้างแบบฝึก

2.2 สร้างแบบฝึกทักษะการใช้ภาษา ผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกทักษะการใช้ภาษา 6 แบบฝึก แบบฝึกละ 20 ข้อ โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้ 1) สังเคราะห์เนื้อหาหัวข้อ ประเด็นต่างๆ จากการค้นพบข้อผิดพลาดและข้อบกพร่องในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการใช้ภาษา 2) นำเนื้อหาที่ได้มาสร้างแบบฝึกทักษะการใช้ภาษาจำนวน 6 แบบฝึก ประกอบด้วย การสะกดคำ การใช้คำ การผูกประโยค การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การใช้ภาษา และ รูปแบบการเขียนเรียงความ

2.3 การพัฒนาแบบฝึกทักษะการใช้ภาษา

1) สร้างแบบประเมินเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องและคุณภาพของแบบฝึกทักษะการใช้ภาษา 2) นำแบบประเมินเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องและคุณภาพของแบบฝึกทักษะการใช้ภาษาไทยที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข 3) นำแบบประเมินเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องที่ผ่านการตรวจจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบหาความเที่ยงตรง ความถูกต้องเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด โดยพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม 4) นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องต่อแบบฝึกทักษะการใช้ภาษาไทย (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คน พบว่า แบบฝึกทักษะการใช้ภาษาไทยมีค่า IOC เท่ากับ 0.77

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของแบบวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทย

(IOC) (นพพร ณะชัยพันธ์, 2550, น.13) โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้องต่อความเหมาะสม

$\sum R$ แทน ผลรวมระหว่างคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

+1 หมายถึง มีความเหมาะสม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่า มีความเหมาะสม

-1 หมายถึง ไม่มีความเหมาะสม

เกณฑ์การยอมรับคุณภาพของแต่ละข้อคำถาม ค่า IOC ต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50

2. ค่าร้อยละ (Percentage) แทนสัญลักษณ์ X ซึ่งมีค่า

$$X = \frac{N1 \times 100}{N}$$

เมื่อ X แทน จำนวนร้อยละของข้อมูลทั้งหมดในเนื้อหา

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของเนื้อหา

N1 แทน ความถี่ของข้อมูลแต่ละตัวในเนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ ข้อผิดพลาดที่ซ้ำกัน จะระบุจำนวนครั้งในวงเล็บท้ายข้อผิดพลาดนั้น ๆ โดยจำแนกข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนเท่าที่พบจากข้อมูลได้ ดังนี้ 1) การสะกดคำ 2) การใช้คำ 3) การผูกประโยค 4) การใช้เครื่องหมายวรรคตอน 5) การใช้ภาษา 6) รูปแบบการเขียนเรียงความ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทย แบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการสะกดคำ ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการใช้คำ ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการผูกประโยค ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการใช้ภาษา และตอนที่ 6 วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านรูปแบบการเขียนเรียงความ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบข้อผิดพลาดดังมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านการสะกดคำ พบว่า ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการสะกดคำ ของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่พบมากที่สุดคือการเขียนตกหรือการเพิ่มคำ จำนวน 58 คำ คิดเป็นร้อยละ 38.41 รองลงมาคือการใช้พยัญชนะต้นผิด จำนวน 22 คำ คิดเป็นร้อยละ 14.57 การวางตำแหน่งวรรณยุกต์ จำนวน 20 คำ คิดเป็นร้อยละ 13.25 การใช้สระผิดและการใช้วรรณยุกต์ผิด จำนวน 19 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.58 การใช้คำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด จำนวน 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.64 การวางตำแหน่งสระ จำนวน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.32 และที่พบน้อยที่สุดคือการใช้คำที่ตรงตามมาตราตัวสะกด การวางตำแหน่งวรรณยุกต์ การใช้คำควบกล้ำและการใช้อักษรนำ พบข้อผิดพลาดจำนวนละ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.66

1.2 ด้านการใช้คำ พบว่า ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการใช้คำ ของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

เชียงราย ที่พบมากที่สุดคือการใช้คำผิดความหมาย จำนวน 33 คำ คิดเป็นร้อยละ 47.83 รองลงมาคือการใช้คำไม่เหมาะสมแก่ความ จำนวน 29 คำ คิดเป็นร้อยละ 42.03 การใช้คำไม่เหมาะสมกับบริบท จำนวน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.25 การใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งกัน จำนวน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.90 และที่ไม่พบข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการใช้คำ ของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย คือการใช้คำลักษณะนามผิดและการเขียนคำทับศัพท์เป็นภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 0.00

1.3 ด้านการผูกประโยค พบว่า ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการผูกประโยคของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่พบมากที่สุดคือการผูกประโยคโดยขาดคำที่จำเป็นและการลำดับคำในประโยคไม่ถูกต้อง จำนวน 33 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 24.81 รองลงมาคือการผูกประโยคโดยขาดคำเชื่อม จำนวน 18 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 13.53 การผูกประโยคโดยเพิ่มคำที่ไม่จำเป็น จำนวน 17 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 12.78 การผูกประโยคโดยใช้คำเชื่อมผิด จำนวน 14 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 10.52 การผูกประโยคโดยไม่ได้ใจความ จำนวน 11 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 8.27 การผูกประโยคโดยไม่จบกระแสความ จำนวน 7 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 5.26 และที่ไม่พบข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการผูกประโยค ของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย คือการผูกประโยคโดยขาดคำลักษณะนาม คิดเป็นร้อยละ 0.00

1.4 ด้านการใช้เครื่องหมายวรรคตอน พบว่า ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่พบมากที่สุดคือการใช้เครื่องหมายวรรคตอน จำนวน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมาคือการใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง จำนวน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 28.57 และที่ไม่พบข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการ

ใช้เครื่องหมายวรรคตอน ของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย คือการผูกประโยคโดยขาดคำลักษณะนาม คิดเป็นร้อยละ 0.00

1.5 ด้านการใช้ภาษาพบว่าข้อ ผิดพลาด ในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการใช้ภาษา (ประโยค) ของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย ที่พบมากที่สุดคือ การใช้ภาษาพูด จำนวน 47 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 51.09 รองลงมาคือ ภาษาไม่ราบรื่น ไม่สละสลวย จำนวน 38 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 41.30 และเขียนประโยคซ้ำๆ จำนวน 7 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 7.61 และข้อผิดพลาด ในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการใช้ภาษา (คำ) ของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย ที่พบมากที่สุดคือเขียนคำ ผิด เขียนตกหรือเพิ่มคำ จำนวน 172 คำ คิดเป็นร้อยละ 87.76 รองลงมาคือใช้คำไม่เหมาะสม หรือใช้ภาษาไม่ถูกต้อง จำนวน 24 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.24 และที่ไม่พบข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการใช้ภาษา ของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย คือการใช้คำหรือกลุ่มคำ ไม่เข้าพวกเดียวกันและการเขียนเป็นคำหรือบรรทัดละ ประโยค คิดเป็นร้อยละ 0.00

1.6 ด้านรูปแบบการเขียนเรียงความ พบว่า ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านรูปแบบการเขียนเรียงความ ของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย ที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบไม่สมบูรณ์ (ไม่ครบ3ส่วน) จำนวน 61 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.33 รองลงมาคือมีครบ 3 ส่วน (คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป) แต่ความยาวไม่เป็นสัดส่วนและข้อความไม่เหมาะสมกับเป็นคำนำ หรือสรุป จำนวน 7 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 9.33 จำนวน 7 ฉบับ และที่ไม่พบข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านรูปแบบการเขียนเรียงความ ของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย คือข้อความทั้ง 3 ส่วน หรือ

2 ส่วนใดๆ ไม่สอดคล้องสัมพันธ์กัน คิดเป็นร้อยละ 0.00

2. การสร้างแบบฝึกทักษะการใช้ภาษาเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย ปีการศึกษา 2560 ได้ผลการหาค่าความเหมาะสมสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญมีค่าเท่ากับ 0.77 และผลการประเมินคุณภาพมีค่าเท่ากับ 4.02 ซึ่งมีค่าเหมาะสมสามารถนำไปใช้ ฝึกทักษะนักศึกษาจีนได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีน จากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย ในครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทย โดย 1) วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการใช้ภาษา (คำ) ที่พบมากที่สุดคือ การเขียนตกหรือการเพิ่มคำ 2) วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการใช้คำ ที่พบมากที่สุดคือ การใช้คำผิดความหมาย 3) วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการใช้ภาษา (ประโยค) ที่พบมากที่สุดคือ การผูกประโยคโดยขาดคำที่จำเป็นและการลำดับคำในประโยคไม่ถูกต้อง 4) วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ที่พบมากที่สุดคือ การไม่ใช้เครื่องหมายวรรคตอน 5) วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านการใช้ภาษา (การเขียนเป็นประโยค) ที่พบมากที่สุดคือ การใช้ภาษาพูด และด้านการใช้ภาษา (การเขียนเป็นคำ) ที่พบมากที่สุดคือ เขียนคำผิด เขียนตกหรือเพิ่มคำ และ 6) วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยด้านรูปแบบการเขียนเรียงความ ที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบไม่สมบูรณ์ (ไม่ครบ 3 ส่วน)

จากข้อผิดพลาดดังกล่าวข้างต้น เนื่องมาจากนักศึกษาเป็นชาวต่างชาติที่มาจากประเทศจีน ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย YUXI ทั้งนี้ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่านักศึกษา

ยังขาดความรู้เกี่ยวกับเรื่องหลักภาษาไทย จึงทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทย เช่น การเขียนตกหล่นเรื่องของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด การใช้คำผิดความหมาย การผูกประโยคโดยขาดคำที่จำเป็นและการลำดับคำในประโยคไม่ถูกต้อง การใช้ภาษาพูด และการเขียนเรียงความไม่ถูกต้องทำให้รูปแบบไม่สมบูรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิธาน บรรณาธรรม (2555, น.57) ที่ได้ศึกษาวิจัยในเรื่อง นักศึกษาจีนกับข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาจีนมีข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย 4 ด้าน ได้แก่ การสะกดคำ การใช้คำ การผูกประโยค และการใช้เครื่องหมายวรรคตอน รวม 1,151 แห่ง โดยมีข้อผิดพลาดด้านการสะกดคำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.20 ลักษณะที่ผิด คือ ผิดในเรื่องการเขียนพยัญชนะ การเขียนสระ และการเขียนวรรณยุกต์ รองลงมาคือข้อผิดพลาดในการผูกประโยค คิดเป็นร้อยละ 21.98 ลักษณะที่ผิดมากที่สุดคือ การผูกประโยคโดยขาดคำที่จำเป็น การลำดับคำในประโยคไม่ถูกต้อง และการผูกประโยคโดยเพิ่มคำที่ไม่จำเป็น ตามลำดับข้อผิดพลาดในการใช้คำคิดเป็นร้อยละ 13.98 ลักษณะที่ผิดมากที่สุดคือ การใช้คำไม่เหมาะสมแก่ความ การใช้คำผิดความหมาย และการเขียนคำทับศัพท์เป็นภาษาอังกฤษตามลำดับ ส่วนข้อผิดพลาดในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน พบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.82 สาเหตุที่นักศึกษาจีนเขียนภาษาไทยผิดพลาดพบว่ามี 7 ประการ คือ การขาดความรู้เรื่องหลักภาษา รูปพยัญชนะมีความคล้ายคลึงกันออกเสียงผิด ยึดแนวเทียบผิด ไม่ทราบความหมายของคำเคยชินกับหลักไวยากรณ์เดิม และการมีคลังคำจำนวนจำกัด โดยแนวทางแก้ไขข้อผิดพลาดในการเขียน มี 7 ประการ คือ สอนการเขียนให้สัมพันธ์กับการฟัง พูด และอ่านปลูกฝังให้เห็นความสำคัญของการสะกดคำที่ถูกต้อง จัดแสดงคำที่มักเขียนผิดให้เห็นเป็นประจำ สอนหลักไวยากรณ์ที่ถูกต้อง จัดกลุ่มคลังคำที่มีโดยรวบรวมคำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายกันไว้ด้วยกัน ฝึกทักษะการเขียนอย่างสม่ำเสมอ และงานวิจัยของกนกพร รัตนศิลป์ชัย (2546, น.56) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ข้อบกพร่องใน

การเขียนเรียงความของนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ข้อบกพร่องในการเขียนเรียงความจากภาพที่กำหนดให้มีความสอดคล้องกับการเขียนเรียงความจากข้อเรื่องที่กำหนดให้ ข้อบกพร่องของนักเรียนที่พบมากที่สุดคือ ด้านการใช้ภาษาและด้านการสะกดคำ การไม่ใช้เครื่องหมายวรรคตอน ยังสอดคล้องกับที่ศรีจันทร์ วิชาตรง (2542, น.61) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาสถาบันราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2540 พบว่า นักศึกษามีข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การสะกดการันต์ การใช้คำ การแต่งประโยค การเว้นวรรค การใช้เครื่องหมายอื่น ๆ การใช้เครื่องหมายไปยาล การใช้อักษรย่อ และการใช้ตัวเลข นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของพาน จงบินทร์ (2552, น.55) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาเวียดนาม พบว่า การเขียนภาษาไทยมีข้อผิดพลาด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสะกดการันต์ ในเรื่องพยัญชนะต้น ตัวสะกด สระ วรรณยุกต์ และตัวการันต์ 2) ด้านการใช้คำในเรื่อง ใช้คำผิดความหมาย ใช้คำผิดไวยากรณ์ ใช้คำฟุ่มเฟือย และใช้ภาษาพูดแทนภาษาเขียน 3) ด้านการใช้ประโยคในเรื่องการลำดับคำในประโยคผิด การขาดคำที่จำเป็น การใช้คำเกิน และการใช้สำนวนภาษาแม่ และ 4) ด้านการใช้วรรคตอน ในเรื่องการใช้ย่อหน้า การเว้นวรรคผิด และการใช้เครื่องหมายยัติภังค์ผิด อีกทั้งด้านการการใช้คำยังสอดคล้องกับสิระ สมนาม (2550, น.53) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนของนักศึกษาที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง พบข้อผิดพลาดในระดับความหมาย เรื่องการใช้คำที่มีความหมายคล้ายกันแต่ผิดคำและด้านการผูกประโยคได้สอดคล้องกับปูลภรณ์ อาจตัน (2547, น.57) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดและสาเหตุการเขียนภาษาไทยผิดพลาด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 พบข้อผิดพลาดในการเขียนด้านการใช้ประโยคคือ การใช้ประโยคซึ่งขาดคำที่จำเป็น จัดบทต่างๆในประโยคไม่เหมาะสม ลำดับ

คำในประโยคชนิดและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งโรจน์ เดชศิริเจริญชัย (2554, น.100 - 101) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการเขียนเรียงความของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญ พาณิชยการที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จาก โรงเรียนต่างประเภท ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาทั้งหมด 3 ด้านคือ ด้านรูปแบบการเขียน ด้านการใช้คำและด้านการใช้ประโยค โดยปัญหาด้านรูปแบบแยกได้ 2 ประการหลัก คือ 1) รูปแบบการเขียนที่ไม่มีองค์ประกอบแบบเรียงความ จำแนกได้ 4 รูปแบบ คือ การเขียนที่มีลักษณะคล้ายกลอนเปล่า การเขียนที่ไม่มีย่อหน้า การเขียนที่มี 1 ย่อหน้า และการเขียนที่มี 2 ย่อหน้า 2) รูปแบบการเขียนที่มีองค์ประกอบแบบเรียงความ จำแนกได้ 2 รูปแบบ คือ การเขียนที่มี 3 ย่อหน้า และการเขียนที่มีมากกว่า 3 ย่อหน้า นักเรียนที่มาจากโรงเรียนนานาชาติมีปัญหาด้านรูปแบบการเขียนเรียงความมากที่สุด

2. การสร้างแบบฝึกทักษะการใช้ภาษาเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัย YUXI ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงรายปีการศึกษา 2560 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบฝึกอย่างเป็นขั้นตอน นับตั้งแต่การนำข้อผิดพลาดจากการเขียนเรียงความของนักศึกษาจีนมาวิเคราะห์ว่าข้อผิดพลาดดังได้อภิปรายในข้อ 1 สามารถนำไปสร้างเป็นแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยได้ตามประเด็นข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น จากนั้นจึงดำเนินการสร้างแบบฝึกทักษะได้ประเด็นละ 20 ข้อ ซึ่งการสร้างแบบฝึกทักษะในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบและประโยชน์ของแบบฝึกตามแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำและสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550,น.63 - 64) และสุคนธ์ สิ้นธุพานนท์ (2551, น.80) จากนั้นจึงนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ และนำมาแก้ไข ปรับปรุง และได้นำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง จากนั้นในขั้นตอนสุดท้ายจึงนำเสนอเพื่อประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยให้กับนักศึกษาจีนมาแล้ว ผลของการประเมินคุณภาพแบบฝึกได้ค่าเท่ากับ 4.02 อยู่ในระดับดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบ

ฝึกทักษะการใช้ภาษาเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความของนักศึกษาจีนชุดนี้มีคุณภาพเพียงพอที่ใช้แก้ปัญหาการใช้ภาษาดังที่กล่าวมาแล้วได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำงานวิจัยไปใช้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาจีน โดยให้ความสำคัญต่อการสะกดคำ การใช้คำ การผูกประโยค การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การใช้ภาษา รูปแบบการเขียนเรียงความ และได้สร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเพื่อให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจ เกิดทักษะการเขียนและสามารถปฏิบัติ ได้อย่างถูกต้อง จึงควรนำผลการศึกษาของงานวิจัยเรื่องนี้ไปปรับใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยให้กับนักศึกษาจีนที่มาเรียนภาษาไทยโดยเฉพาะในด้านการเขียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาลักษณะการเขียนเรียงความและบกพร่องในการเขียนเรียงความเป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลการศึกษามาปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้การเขียนเรียงความของนักศึกษาชาวต่างชาติมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยเรื่องนี้จะได้ผลการวิจัยที่หลากหลาย

2.3 ควรมีการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความของนักศึกษามหาวิทยาลัยชาวต่างชาติอื่น ๆ ก็จะทำให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลายขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร รัตนศิลป์ชัย. (2546). การวิเคราะห์ข้อบกพร่องในการเขียนเรียงความของนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กระทรวงศึกษาธิการกรมวิชาการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- นิภา กุ้พงษ์ศักดิ์. (ม.ป.ป). ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาต่างชาติ กรณีศึกษานักศึกษาจีน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ปูลภรณ์ อาจตัน. (2547). การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดและสาเหตุการเขียนภาษาไทยผิดพลาด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเตรียมอุดม น้อมเกล้า กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พาน จงบินท์. 2552. การศึกษาข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาเวียดนาม. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รุ่งโรจน์ เดชศิริเจริญชัย. (2554). ปัญหาการเขียนเรียงความของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญพณิชยการที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนต่างประเทศ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศรีจันทร์ วิชาตรง. (2542). การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาลาดพร้าว ในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาลาดพร้าว ราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2540. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.

- สิระ สมนาม. (2550). การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนของนักศึกษาที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง : กรณีศึกษานักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 1 ปี จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี สิบสองปันนา ณ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2551). การวัดผลการศึกษากาฬสินธุ์ : โรงพิมพ์ประสานการพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). การพัฒนาผลงานทางวิชาการสู่การเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพฯ : อี เค บุคส์

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

อิทธิพลของประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการที่มีต่อกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)

INFLUENCE OF OPERATION RESOURCE EFFICIENCY ON UNNECESSARY PRODUCTION PROCESSES OF SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES (SME)

กริชชัย ขาวจ้อย*
Kritchai Khowjoy*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการด้านวิธีการทำงาน การจัดการ วัสดุุดิบ และคน ที่มีอิทธิพลต่อความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นของผู้ประกอบการ SMEs ประชากรคือผู้ประกอบการ SMEs ที่ขึ้นทะเบียนโครงการ Micro SME กับ สสว. เพื่อใช้ฟื้นฟูกิจการ งานวิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจำนวน 300 ราย โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสุ่มแบบเจาะจง การวิเคราะห์ทางสถิติใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความแปรปรวน และสมการถดถอยพหุผลการวิจัยพบว่า 5 ตัวแปร ได้แก่ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการด้านวิธีการทำงาน การจัดการ วัสดุุดิบ คน และความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ประเภทของการประกอบการที่แตกต่างกัน มีประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการ และความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ไม่แตกต่างกัน และประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการด้าน X_1 = วิธีการทำงาน, X_2 = การจัดการ, X_3 = วัสดุุดิบ, และ X_4 = คน มีอิทธิพลทางตรงต่อ Y = ความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น โดยอธิบายได้จากสมการ $Y = -0.687 + 0.516X_1 + 0.521X_2 + 0.274X_3 - 0.098X_4$ สามารถอธิบายได้ 72.8% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ ทรัพยากรดำเนินการ ความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น

ABSTRACT

This research studied the efficiency of operational resource management in method, management, material and human aspects which influenced the unnecessary production processes waste of SMEs entrepreneurs. The population was SMEs entrepreneurs who registered the Micro SME project with

* อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

* Lecturer of Faculty of Management Science Management Program Phetchabun Rajabhat University

OSMEP for reorganization. The research used 300 questionnaires to collect data. The researcher collected data with purposive sampling. Statistical analysis used descriptive statistics analysis, one-way ANOVA and multiple regressions in stepwise method. The research results showed that all 5 variables were method efficiency, management efficiency, material efficiency, man efficiency, and unnecessary production processes waste had a high level of average values. Different types of entrepreneur had not different in operation resources efficiency and unnecessary production processes waste. And the operation resources were X_1 = method efficiency, X_2 = management efficiency, X_3 = material efficiency, and X_4 = man efficiency had direct affect to Y = unnecessary production processes waste. It explained by the equation $Y = -0.687 + 0.516X_1 + 0.521X_2 + 0.274X_3 - 0.098X_4$. This equation was able to explain 72.8% significantly.

Keywords : Efficiency, Operation resource, Unnecessary production processes waste

บทนำ

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และเศรษฐกิจ 4.0 รวมไปถึงการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย โดยให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือภายในอาเซียนอย่างเสรี รวมถึงการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น เป็นความท้าทายที่ผลักดันให้ผู้ประกอบการไทยไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจส่งออก นำเข้า หรือผู้ที่ทำธุรกิจภายในประเทศ ทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดย่อม จะต้องเรียนรู้และปรับตัวรองรับความเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจ แต่จากรายงานสถานการณ์ SME เดือนกรกฎาคม 2561 โดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (สสว.,น.2561) พบว่าค่าดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการภาคการผลิตของ SME (SMSI) ภาคเหนือ องค์กรประกอบด้านยอการค้าสั่งซื้อโดยรวม ด้านต้นทุนประกอบการ ด้านการจ้างงาน และด้านกำไรสุทธิ มีแนวโน้มปรับตัวลดลง โดยเฉพาะในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีจำนวนการจ้างงานเป็นลำดับที่ 2 ในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 แต่ผลผลิตภาพนั้นอยู่ในลำดับที่ 4 และต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ซึ่งแสดงว่า SMEs ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประสิทธิภาพในการใช้ปัจจัยทรัพยากร การดำเนินการต่ำกว่ามาตรฐานในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 และเกิดความสูญเสียจากการดำเนินการจำนวนมาก (วิญญา ภัทรสุข, 2536) สอดคล้องกับข้อมูลโดย คุณ

ชาญชัย กอประเสริฐกุล (สัมภาษณ์, 21 สิงหาคม 2561) ผู้จัดการศูนย์ OSS เพชรบูรณ์ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จากโครงการพัฒนารูปแบบและกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการส่งเสริม SMEs ในระดับท้องถิ่น (Regional Integrated SMEs Promotion (RISMEP) ได้ความว่า SMEs ในจังหวัดเพชรบูรณ์มีต้นทุนการดำเนินการสูง และมีแนวโน้มจะสูงเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยมีผู้ประกอบการ SMEs ที่มาขึ้นทะเบียนขอขึ้นโครงการเงินกู้ Micro SME กับศูนย์ OSS เพชรบูรณ์ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งหมด 337 ราย เพื่อไปใช้ฟื้นฟูกิจการ และจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้น พบว่า SMEs ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีการประกอบการเป็น 3 ประเภทคือ การผลิตสินค้า การบริการ และการจัดจำหน่าย ซึ่งในแต่ละประเภทนั้นผู้ประกอบการไม่สามารถบริหารจัดการ พนักงาน และวัตถุดิบให้เกิดประสิทธิภาพ รวมไปถึงขาดคู่มือมาตรฐานในการทำงานที่เหมาะสมในการฝึกอบรมพนักงาน ทำให้เกิดกระบวนการทำงานที่ซ้ำซ้อน และไม่จำเป็น ซึ่งความสูญเสียด้านนี้จะส่งผลถึงการสูญเสียเวลาในการทำงาน วัตถุดิบ และต้นทุนในการดำเนินการของผู้ประกอบการตามมา

เพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเพชรบูรณ์สามารถเรียนรู้และปรับตัวรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วตามเศรษฐกิจยุค 4.0 และกระแส

โลกาภิวัตน์ ผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเพชรบูรณ์จึงควรหันมาให้ความสำคัญกับการเพิ่มศักยภาพการดำเนินการ เพื่อให้ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการสูงขึ้น ความสูญเสียที่ลดน้อยลง และส่งผลทำให้ความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้นตามมา จึงเป็นที่น่าสนใจถึงปัญหาประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการด้านวิธีการทำงาน การจัดการ วัตถุดิบ คน และด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาปัจจัยประสิทธิภาพวิธีการทำงาน เนื่องจากมีความสำคัญอย่างมากในการดำเนินการ โดยเฉพาะกิจกรรมการผลิตของผู้ประกอบการ โดยเมื่อผู้ประกอบการที่มีการศึกษาหาวิธีการทำงานที่เหมาะสมและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ที่ทำให้ปฏิบัติงานง่ายขึ้น เร็วขึ้น ดีขึ้น มีคุณภาพขึ้น ในทุกๆ ตำแหน่งงานที่ใช้พนักงานปฏิบัติงาน สามารถตั้งค่าต่างๆ ของเครื่องจักรในการผลิตงานแต่ละผลิตภัณฑ์ได้ตามมาตรฐาน มีมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพ และคัดแยกงานเสียของผลิตภัณฑ์ จะทำให้ความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นในสถานประกอบการลดต่ำลง (คลอเคลีย วจนะวิชากร, ปานจิต ศรีสวัสดิ์ และ วรัญญู ทิพย์โพธิ์, 2558; จักรกฤษณ์ อ้นยะลา, 2557; มุสตาซเซห์ ยูโซะ, 2015; สุภาภรณ์ สุวรรณรังษี และ เดชา พวงดาวเรือง, 2555 และ Grzelczak & Lewandowska, 2016)

ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการการผลิต โดย มีการวางแผนการผลิต สามารถพยากรณ์ความต้องการของลูกค้าได้แม่นยำ การวางแผนปริมาณการใช้วัตถุดิบ การจัดการองค์ความรู้ด้านการทำงานเพื่อจัดทำคู่มือ และการจัดการการซ่อมบำรุงเครื่องจักร ส่งผลต่อความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นในสถานประกอบการ (คลอเคลีย วจนะวิชากร, ปานจิต ศรีสวัสดิ์ และ วรัญญู ทิพย์โพธิ์, 2558; ไพศาล ลาภสมบุญชัย และ ณีภรณ์พันธ์ เจริญนันท์, 2015; สุชาติ ธีรราชสุข, วันชัย แผลมหลักสกุล และสมนึก วิสุทธิแพทย์, 2559; Chomatowska & Dobiesz, 2014 และ Payaro & Papa, 2016)

หนึ่งในทรัพยากรดำเนินการ หรือปัจจัยการผลิตสำคัญ คือ ปัจจัยด้านวัตถุดิบ การที่จะใช้วัตถุดิบให้เกิดประสิทธิภาพสูงที่สุดนั้นส่งผลกระทบต่อการลดลงของความ

สูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น กล่าวคือ สามารถใช้วัตถุดิบได้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน สามารถผลิตงานจากวัตถุดิบได้มากกว่าที่วางแผนไว้ หรือใช้จำนวนน้อยเมื่อเทียบกับผลผลิตที่ผลิตออกมาได้ (Chiarini, 2014; Fercoq, Lamouria, Carbone, 2016; Geffen & Rothenberg, 2000; Rawabdeh, 2005 และ Sternberg, Stefansson, Westernberg, Gennas, Allenstrom, & Nauska, 2012)

สถานประกอบการที่มีการใช้ปัจจัยทรัพยากรดำเนินการ หรือการผลิตด้านแรงงาน คน บุคลากร จะต้องสามารถใช้แรงงานได้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่มีการว่างงาน มีทักษะความชำนาญที่หลากหลาย สามารถทำงานทดแทนกันได้สามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานการทำงาน หรือตามคำสั่งของหัวหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำให้ความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นลดลงได้ (คุลยา ศรีโยม และ พิเชษฐ จันทวี, 2561; Chomatowska & Dobiesz, 2014; Grzelczak & Lewandowska, 2016; Kholil, Hendri, Hanum & Setiawan, 2018 และ Rawabdeh, 2005) ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมสามารถสรุปกรอบแนวคิดงานวิจัย แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการด้านวิธีการทำงาน การจัดการ วัตถุดิบ คน และความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ของผู้ประกอบการ SMEs ที่ต้องการฟื้นฟูกิจการ

2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการ และความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นในแต่ละประเภทของการประกอบการที่ต่างกัน

3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการที่มีอิทธิพลต่อความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ของผู้ประกอบการ SMEs ที่ต้องการฟื้นฟูกิจการ

สมมติฐานการวิจัย

1. ประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการด้านวิธีการทำงาน ส่งอิทธิพลต่อความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ของผู้ประกอบการ SMEs ที่ต้องการฟื้นฟูกิจการ

2. ประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการด้านการจัดการ ส่งอิทธิพลต่อความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ของผู้ประกอบการ SMEs ที่ต้องการฟื้นฟูกิจการ

3. ประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการด้านวัตถุดิบ ส่งอิทธิพลต่อความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ของผู้ประกอบการ SMEs ที่ต้องการฟื้นฟูกิจการ

4. ประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการด้านคน ส่งอิทธิพลต่อความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ของผู้ประกอบการ SMEs ที่ต้องการฟื้นฟูกิจการ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการ SMEs ที่ขึ้นทะเบียนโครงการเงินกู้ Micro SME กับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 337 ราย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณด้วยโดยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลซึ่งได้รับการพัฒนาข้อคำถามมาจากตัวแปรจากงานวิจัยที่ผ่านมาโดยได้รับการตรวจสอบความตรง (Validity test) จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability test) ด้วยสถิติ Conbach's Alpha ทำการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) หลังจาก

การเก็บข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนาเพื่ออธิบายค่าสถิติทั่วไปของข้อมูลที่เก็บมาได้ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นในแต่ละประเภทของการประกอบการที่ต่างกัน และและสมการถดถอยพหุในการศึกษาอิทธิพลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการ SMEs ที่ขึ้นทะเบียนโครงการเงินกู้ Micro SME กับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 337 ราย ตัวอย่างที่เหมาะสมของงานวิจัยนี้ ใช้หลักการวิเคราะห์ของ Taro Yamane คำนวณได้กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 183 ราย แต่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้นตั้งนั้นงานวิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างไว้เท่ากับ 300 ราย

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลซึ่งได้รับการพัฒนาข้อคำถามมาจากตัวแปรจากงานวิจัยที่ผ่านมา จำนวน 2 ตอน ประกอบไปด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการ SMEs และ ตอนที่ 2 เกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร และความสูญเสียในการดำเนินการ ของผู้ประกอบการ SMEs โดยได้รับการตรวจสอบความตรง (Validity test) จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่า Item-Objective Congruence (IOC) มากกว่า 0.6 ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability test) ด้วยสถิติ Conbach's Alpha ได้ค่าเท่ากับ 0.748 ซึ่งถือว่า แบบสอบถามมีมาตรฐานเหมาะสมในการนำไปใช้เก็บข้อมูลในภาคสนาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรง โดยสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) คือ

ผู้ประกอบการ SMEs ที่ขึ้นทะเบียนโครงการเงินกู้ Micro SME กับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อใช้ฟื้นฟูกิจการ จำนวน 300 ราย ซึ่งเกินขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้เผื่อกรณีไม่ตอบกลับหรือตอบคำถามไม่ครบถ้วน และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น โดยผู้วิจัยรวบรวมด้วยตนเองเกี่ยวกับผู้ประกอบการ SMEs และ ตอนที่ 2 เกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร และความสูญเสียในการดำเนินการของผู้ประกอบการ SMEs โดยได้รับการตรวจสอบความตรง (Validity test) จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า Item-Objective Congruence (IOC) มากกว่า 0.6 ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability test) ด้วยสถิติ Conbach's Alpha ได้ค่าเท่ากับ 0.748 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีมาตรฐานเหมาะสมในการนำไปใช้เก็บข้อมูลในภาคสนาม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ คือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง Item-Objective Congruence (IOC) และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability test) ด้วยสถิติ Conbach's Alpha
2. สถิติพรรณนาพื้นฐาน สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปที่เก็บมาได้ คือค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติพรรณนาพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายระดับของ 5 ตัวแปร ได้แก่ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการด้านวิธีการทำงาน การจัดการ วัตถุประสงค์ คน และความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น
4. สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) ระดับความเชื่อมั่น 95 % และการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) สำหรับการเปรียบเทียบประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการ และความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ในแต่ละประเภท

การประกอบการที่แตกต่างกัน

5. สถิติการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุ (Multiple Regression) สำหรับการศึกษาระสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการ ที่มีอิทธิพลต่อความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ SMEs ที่ขึ้นทะเบียนโครงการเงินกู้ Micro SME กับสำนักงาน สสว. จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อใช้ฟื้นฟูกิจการ จำนวน 300 รายพบว่า เป็นผู้ประกอบการประเภทผลิตสินค้ามากที่สุด ร้อยละ 86.3 รองลงมา คือประเภทการบริการ ร้อยละ 9.0 และประเภทการจัดจำหน่าย ร้อยละ 4.7 มีระยะเวลาของการดำเนินธุรกิจมากที่สุดคือ 1-3 ปี ร้อยละ 29.7 รองลงมาคือ 4-6 ปี ร้อยละ 28.3 และ 7-9 ปี ร้อยละ 24.3 โดยมีแหล่งที่มาของวัตถุดิบที่ใช้ในการดำเนินการทั้งภายในและภายนอกจังหวัดผสมกัน ร้อยละ 42.0 มากที่สุด รองลงมาคือ ภายในจังหวัดทั้งหมด ร้อยละ 31.0 และภายนอกจังหวัดทั้งหมด ร้อยละ 27.0 แหล่งที่มาของพนักงานที่ใช้ในการดำเนินการ ทั้งภายในและภายนอกจังหวัดผสมกัน ร้อยละ 57.7 มากที่สุด รองลงมาคือ ภายนอกจังหวัดทั้งหมด ร้อยละ 29.7 และภายในจังหวัดทั้งหมด ร้อยละ 12.7 และแหล่งที่มาของเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการ ทั้งภายในและภายนอกจังหวัดผสมกัน ร้อยละ 42.0 มากที่สุด รองลงมาคือ ภายในจังหวัดทั้งหมด ร้อยละ 31.0 ภายนอกจังหวัดทั้งหมด ร้อยละ 27.0 แสดงในตารางที่ 2 และผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาตามจุดประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 แสดงในตารางที่ 3 ด้วยเกณฑ์การแบ่งอันตรภาคชั้นเป็น 5 ชั้น แบ่งเกณฑ์ได้ 5 เกณฑ์ ได้แก่ ระดับมากที่สุด (ค่า 4.21 – 5.00) ระดับมาก (ค่า 3.41 – 4.20) ระดับปานกลาง (ค่า 2.61 – 3.40) ระดับน้อย (ค่า 1.81 – 2.60) และระดับน้อยที่สุด (ค่า 1.00 – 1.80) พบว่า ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการโดยรวม รายด้านทุกด้าน และความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น อยู่ในระดับมาก โดยข้อมูลมีลักษณะเบ้และโค้งเล็กน้อย และข้อมูลมีลักษณะโค้งปกติ (Normality)

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ SMEs ที่ขึ้นทะเบียนโครงการเงินกู้ Micro SME

	ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของการประกอบการ	ผลิตสินค้า	259	86.3
	การบริการ	27	9.0
	การจัดจำหน่าย	14	4.7
ระยะเวลาของการดำเนินธุรกิจ	1-3 ปี	89	29.7
	4-6 ปี	85	28.3
	7-9 ปี	73	24.3
	น้อยกว่า 1 ปี	32	10.7
	9 ปีขึ้นไป	21	7.0
แหล่งที่มาของวัตถุดิบที่ใช้ในการดำเนินการ	ทั้งภายในและภายนอกจังหวัดผสมกัน	126	42.0
	ภายในจังหวัดทั้งหมด	93	31.0
	ภายนอกจังหวัดทั้งหมด	81	27.0
แหล่งที่มาของพนักงานที่ใช้ในการดำเนินการ	ทั้งภายในและภายนอกจังหวัดผสมกัน	173	57.7
	ภายนอกจังหวัดทั้งหมด	89	29.7
	ภายในจังหวัดทั้งหมด	38	12.7
แหล่งที่มาของเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการ	ทั้งภายในและภายนอกจังหวัดผสมกัน	126	42.0
	ภายในจังหวัดทั้งหมด	93	31.0
	ภายนอกจังหวัดทั้งหมด	81	27.0

ตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลงานวิจัย

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความเบ้	ความโด่ง	แปลค่า
ประสิทธิภาพวิธีการทำงาน	3.56	0.59	-0.30	-0.20	มาก
ประสิทธิภาพการจัดการ	3.65	0.64	-0.47	0.01	มาก
ประสิทธิภาพวัตถุดิบ	3.60	0.63	-0.11	-0.22	มาก
ประสิทธิภาพคน	3.77	0.51	0.06	-0.16	มาก
รวมประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการ	3.65	0.37	-0.39	0.59	มาก
ความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น	3.67	0.70	-0.32	0.66	มาก

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการ และความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นในแต่ละประเภทของการประกอบการที่แตกต่างกัน จากตารางที่ 4 และตามจุดประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 พบว่าประเภทของการประกอบการที่แตกต่างกัน มีประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการ และความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยการทดสอบด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการ และความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น

Dependent Variable		Mean Dif (I-J)	Std. Error	Sig.	
ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการ	ผลิตสินค้า	การบริการ	-.113	.075	.322
		การจัดจำหน่าย	.023	.101	.974
	การบริการ	ผลิตสินค้า	.113	.075	.322
		การจัดจำหน่าย	.136	.122	.537
	การจัดจำหน่าย	ผลิตสินค้า	-.023	.101	.974
		การบริการ	-.136	.122	.537
ความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น	ผลิตสินค้า	การบริการ	-.281	.142	.142
		การจัดจำหน่าย	.091	.192	.894
	การบริการ	ผลิตสินค้า	.281	.142	.142
		การจัดจำหน่าย	.372	.231	.274
	การจัดจำหน่าย	ผลิตสินค้า	-.091	.192	.894
		การบริการ	-.372	.231	.274

เมื่อทำการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ไม่พบคู่ของตัวแปรที่มีค่าสหสัมพันธ์ สูงเกิน 0.7 ตามผลการผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 5 และในงานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบ Stepwise ซึ่งโปรแกรม SPSS จะมีการคัดเลือกตัวแปรเข้าสมการ เพื่อลดปัญหาการเกิดตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันสูง (Multicollinearity)

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการด้านต่างๆ

ตัวแปร	ประสิทธิภาพคน	ประสิทธิภาพวิธีการทำงาน	ประสิทธิภาพวัตถุดิบ
ประสิทธิภาพการจัดการ	-0.073	0.199**	0.117*
ประสิทธิภาพคน		0.031	0.084
ประสิทธิภาพวิธีการทำงาน			0.664**

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)., * . Correlation is significant at the 0.05 level

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการ ที่มีอิทธิพลต่อความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นของประกอบการ SMEs ที่ต้องการฟื้นฟูกิจการตามจุดประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 และทดสอบสมมุติฐานการวิจัยข้อ 1-4 ตามตารางที่ 6 พบว่าประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการด้าน X_1 = วิธีการทำงาน, X_2 = การจัดการ, X_3 = วัตถุดิบ, และ X_4 = คน มีอิทธิพลทางตรงต่อ Y = ความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น โดยอธิบายได้จากสมการ $Y = -0.687 + 0.516X_1 + 0.521X_2 + 0.274X_3 - 0.098X_4$ สามารถอธิบายได้ 72.8% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์อิทธิพลของประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการ ที่มีต่อความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น

ตัวแปร	B	SE	Beta	Sig
ค่าคงที่	-0.69	0.23		0.00
ประสิทธิภาพวิธีการทำงาน X_1	0.52	0.05	0.43	0.00**
ประสิทธิภาพการจัดการ X_2	0.52	0.03	0.47	0.00**
ประสิทธิภาพวัตถุดิบ X_3	0.27	0.05	0.25	0.00**
ประสิทธิภาพคน X_4	-0.10	0.04	-0.07	0.02*

R2 = 0.728 ,SEE = 0.36937 ,F = 197.331 ,Sig. of F = .000

** คือ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, * คือ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2-tailed).

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการด้านวิธีการทำงาน การจัดการ วัตถุดิบ และคนที่มีอิทธิพลต่อความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ของผู้ประกอบการ SMEs ประชากรคือผู้ประกอบการ SMEs ที่ขึ้นทะเบียนโครงการ Micro SME กับ สสว. เพื่อใช้ฟื้นฟูกิจการ โดยสุ่มตัวอย่าง 300 ราย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 พบว่าประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการโดยรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านคน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการ ด้านวัตถุดิบ และน้อยที่สุด คือด้านวิธีการทำงาน ส่วนความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 พบว่าประเภทของการประกอบกิจการที่ต่างกัน มีประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการ และความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ไม่แตกต่างกัน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 พบว่า พบว่า พบว่าประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรดำเนินการด้าน X_1 = วิธีการทำงาน, X_2 = การจัดการ, X_3 = วัตถุดิบ, และ X_4 = คน มีอิทธิพลทางตรงต่อ Y = ความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น โดย

อธิบายได้จากสมการ $Y = -0.687 + 0.516X_1 + 0.521X_2 + 0.274X_3 - 0.098X_4$ สามารถอธิบายได้ 72.8% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการด้านวิธีการทำงาน ส่งอิทธิพลต่อความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นของผู้ประกอบการ SMEs ที่ต้องการฟื้นฟูกิจการ ผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน โดยเมื่อผู้ประกอบการ SMEs มีคู่มือการปฏิบัติงาน ที่ทำให้ปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น ดีขึ้น มีคุณภาพขึ้น ในทุกๆตำแหน่งงาน สามารถตั้งค่าต่างๆของเครื่องจักร ในการผลิตงานแต่ละผลิตภัณฑ์ ระบุวิธีการตรวจสอบคุณภาพ และคัดแยกงานเสียของผลิตภัณฑ์ จะทำให้ความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ของผู้ประกอบการ SMEs ลดน้อยลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Grzelczak and Lewandowska (2016) ที่ศึกษาการกำจัดความสูญเสียด้วยเทคนิค Lean มาตรฐานการทำงาน และเวลา โดยศึกษาพบว่า การขาดมาตรฐานการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ใช้พนักงานและเครื่องมือไม่เต็มประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นในสายการผลิต ตรงกับผลการศึกษาของ มุสตาซเซห์ ยูโซะ (2015) เรื่องการลดความ

สูญเสียเปล่าในขั้นตอนการประกอบผลิตภัณฑ์โดยการจัดสมดุลสายการผลิต ที่ได้ทำการลดขั้นตอนที่เป็นความสูญเสียเปล่าและไม่ก่อให้เกิดคุณค่าในกระบวนการ โดยการประยุกต์หลักการ ECRS กระบวนการผลิต และเวลาให้เป็นมาตรฐานในการทำงานเพื่อนำเอาไปใช้จริงในสถานประกอบการแล้วสามารถลดรอบเวลาในการทำงานลงได้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ คลอเคลีย วจนวิซาร์, ปานจิต ศรีสวัสดิ์ และ วรัญญู ทิพย์โพธิ์ (2558) เรื่องการประยุกต์ใช้แผนผังสายธารคุณค่าในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานหมวดหนึ่งข้าวอัดโนมิตินจังหวัดอุบลราชธานี ที่ลดเวลากระบวนการตรวจสอบคุณภาพงาน ด้วยการจัดทำเป็นมาตรฐานการทำงาน เพื่อลดเวลาจากการตรวจสอบและลดความสูญเสียเปล่าจากการเคลื่อนไหวกระบวนการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ ที่ส่งผลกระทบต่อตรวจสอบชิ้นงานแต่ละชิ้น

จากสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการด้านการจัดการ ส่งอิทธิพลต่อความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ของผู้ประกอบการ SMEs ที่ต้องการฟื้นฟูกิจการ ผลการวิจัยพบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน โดยเมื่อผู้ประกอบการ SMEs มีการวางแผนการผลิต ได้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทรัพยากรที่ใช้การซ่อมบำรุงเครื่องจักรที่พร้อมใช้งานตลอดเวลา กำหนดปริมาณสินค้าคงคลังมีประสิทธิภาพ และวัตถุดิบคงคลังให้พร้อมมีใช้งานตลอดเวลา จะทำให้ความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ของผู้ประกอบการ SMEs ลดน้อยลง ตรงกับผลการศึกษาของ Payaro & Papa (2016) เกี่ยวกับเครื่องมือ Lean และความสูญเสียในการผลิตของผู้ประกอบการ SMEs ประเทศอิตาลี ที่พบกระบวนการที่ไม่จำเป็นเกิดจากขาดการวางแผนการผลิตที่เหมาะสม และการพยากรณ์ที่แม่นยำ ตรงกับผลการศึกษาของ ไพศาล ลากสมบุญชัย และ ณิชฐพันธ์ เขจรนันท์ (2015) เรื่องการลดความสูญเสียเปล่าในกระบวนการบรรจุหอมหัวใหญ่ โดยเทคนิคการผลิตแบบโตโยต้าในโรงงานถาวรการเกษตร ที่พบว่าการปรับปรุงการทำงานโดยเทคนิคการผลิตแบบโตโยต้า มีความ

สอดคล้องและสามารถบูรณาการกับแนวคิดการจัดการการผลิตในสาขาการจัดการธุรกิจ เช่นการวางแผนและควบคุมการผลิตทำให้ความสูญเสียด้านกระบวนการลดลง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุชาติ อ่างสุข, วันชัย แหลมหลักสกุล และ สมนึก วิสุทธิแพทย์ (2559) ที่ใช้หลักการจัดการและการควบคุมคุณภาพทำให้ไม่เสียเวลาในกระบวนการสี และจัดการใช้บัตรคิมบังในการเรียกวัตถุดิบจากเวลา 1,179 วินาที เหลือเพียง 555 วินาที

จากสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการด้านวัตถุดิบ ส่งอิทธิพลต่อความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ของผู้ประกอบการ SMEs ที่ต้องการฟื้นฟูกิจการ ผลการวิจัยพบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน โดยเมื่อผู้ประกอบการ SMEs สามารถใช้วัตถุดิบได้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถผลิตงานได้มากกว่าที่วางแผนไว้ มีการใช้วัตถุดิบเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน และใช้จำนวนน้อย เมื่อเทียบกับผลผลิตที่ผลิตออกมาได้ จะทำให้ความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น ของผู้ประกอบการ SMEs ลดน้อยลง ตรงกับผลการศึกษาของ Fercoq, Lamouri & Carbone (2016) ที่ศึกษาการลดความสูญเสีย ด้วยเทคนิค Lean/Green จนพบว่าการควบคุมระดับคุณภาพ ปริมาณ และประสิทธิภาพของวัตถุดิบ จะส่งผลกระทบต่อความสูญเสียด้านกระบวนการทำงาน ตรงกับงานวิจัยของ Chiarini (2014) ที่ศึกษาความยั่งยืนของอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไซค์ยุโรป ด้วยเทคนิค Lean แล้วพบว่าความซับซ้อนในการใช้งาน และปริมาณการใช้งานต่อหน่วยของวัตถุดิบจะทำให้เกิดกระบวนการที่ไม่จำเป็นขึ้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sternberg, Stefansson, Westernberg, Gennas, Allenstrom & Nauska (2012) เรื่องการประยุกต์ใช้แนวคิด Lean ในการค้นหาปัญหาความสูญเสีย และพบว่าเกิดการเกิดกระบวนการใช้เส้นทางขนส่งที่ไม่จำเป็น เกิดการขนส่งที่ไม่ได้นำชิ้นงานไปด้วย เกิดจากการขาดซึ่งข้อมูลเส้นทางที่มีประสิทธิภาพหรือวัตถุดิบในการตัดสินใจปฏิบัติงาน

จากสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 ประสิทธิภาพทรัพยากรดำเนินการด้านคน ส่งอิทธิพลต่อความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นของผู้ประกอบการ SMEs ที่ต้องการฟื้นฟูกิจการ ผลการวิจัยพบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน โดยเมื่อผู้ประกอบการ SMEs สามารถใช้แรงงานได้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยไม่มีว่างงาน มีทักษะความชำนาญที่หลากหลาย สามารถทำงานทดแทนกันได้ ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการทำงาน หรือตามคำสั่งของหัวหน้า จะทำให้ความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นของผู้ประกอบการ SMEs ลดน้อยลง ตรงกับผลการศึกษาของ คลุยา ศรีโยม และ พิเชษฐ์ จันทวี (2561) เรื่องการลดความสูญเสียเปล่าในกระบวนการผลิตดอกไม้จันทน์ กรณีศึกษา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านแหลมเคียน แล้วค้นพบกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น เกิดจากสภาพร่างกายพนักงานเมื่ออายุ และสูงอายุ ตรงกับงานวิจัยของ Kholil, Hendri, Hanum & Setiawan (2018) ที่ศึกษาความสูญเสีย 7 อย่าง และวิธี VSM เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตแครกเกอร์ปลาแมคเคอเรล ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) แล้วสามารถลดความสูญเสียจากกระบวนการไม่จำเป็นในกระบวนการบรรจุ โดยการฝึกอบรมพนักงานให้เข้าใจถึงระดับมาตรฐานความแน่นในการซีลหีบห่อ และกำหนดมาตรฐานขนาดงานระหว่างกระบวนการ (Work in process) ให้สามารถนับได้รวดเร็วขึ้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Grzelczak and Lewandowska (2016) ที่ศึกษาการกำจัดความสูญเสียด้วยเทคนิค Lean มาตรฐานการทำงาน และเวลา โดยศึกษาพบว่า การขาดมาตรฐานวิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ใช้พนักงานและเครื่องมือไม่เต็มประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็นในสายการผลิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

งานวิจัยนี้เสนอแนะว่า ผู้ประกอบการ SMEs ที่ต้องการฟื้นฟูกิจการ ควรให้ความสำคัญและมุ่งลดความสูญเสียด้านกระบวนการผลิตที่ไม่จำเป็น โดยการศึกษาหา

วิธีการทำงานที่เหมาะสม และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่ทำให้ปฏิบัติงานง่ายขึ้น เร็วขึ้น ดีขึ้น มีคุณภาพขึ้น มีการวางแผนการผลิต พยากรณ์ได้แม่นยำ และการจัดการองค์ความรู้ด้านการงานเพื่อจัดทำคู่มือ สามารถใช้วัตถุดิบได้เกิดประโยชน์สูงสุดผลิตงานจากวัตถุดิบได้มากกว่าที่วางแผนไว้ สามารถใช้แรงงานได้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่มีการว่างงาน มีทักษะความชำนาญที่หลากหลาย สามารถทำงานทดแทนกันได้ และสามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรตาม ทางด้าน ผลประกอบการ เช่น ผลิตภาพ ความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาด้านความสูญเสียเป็นหลัก
2. ควรศึกษาตัวแปรต้น ทางด้าน สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เช่น สภาพอากาศ การเมือง การคมนาคม การสื่อสาร เนื่องจากงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาด้านทรัพยากรการดำเนินการ ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

เอกสารอ้างอิง

- คลอเคลีย วชนะวิชาการ, ปานจิต ศรีสวัสดิ์ และวรัญญา ทิพย์โพธิ์. (2558). การประยุกต์ใช้แผนผังสายธารคุณค่าในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ และโซ่ อุปทาน หวด หนึ่ง ชั่ว วัตโน มัติใน จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารวิชาการวิศวกรรมศาสตร์* ม.อบ., 8(2), 1-13.
- คลุยา ศรีโยม และพิเชษฐ์ จันทวี. (2561). การลดความสูญเสียเปล่าในกระบวนการผลิตดอกไม้จันทน์ กรณีศึกษา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านแหลมเคียน. ใน *การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9*. (น.1387-1395). มหาดใหญ่: มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.

- จักรกฤษณ์ ยันยะลา. (2557). การพัฒนาประสิทธิภาพ กระบวนการผลิตทางแกวสในโรงงานอุตสาหกรรม เสื้อผ้าสำเร็จรูป กรณีศึกษาบริษัท นอร์ธเทิร์น แอทไทร์ จำกัด. *วารสารวิชาการคณะ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ลำปาง*, 7(1), 14-25.
- ชาญชัย กอประเสริฐกุล. (สัมภาษณ์, 21 สิงหาคม 2561). ไพศาล ลาภสมบุญชัย และณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2015). การลดความสูญเปล่าในกระบวนการบรรจุ หอมหัวใหญ่ โดยเทคนิคการผลิตแบบโตโยต้า: ศึกษาโรงงานการเกษตร. *สุทธิปริทัศน์*, 29(92), 12-25.
- วรัญญา ภัทรสุข. (2536). *เศรษฐศาสตร์การเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยี*. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม. (มปป). *รายงานสถานการณ์ SME รายเดือน* กรกฎาคม 2561. สืบค้น 23 กันยายน 2561, จาก <http://www.sme.go.th>.
- สุชาติ อารังสุข, วันชัย แหลมหลักสกุล และสมนึก วิสุทธิ แพทย์. (2559). การลดความสูญเปล่าใน กระบวนการผลิตของโรงงานผลิตเครื่องปรับอากาศ. *วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 26(3), 451-461.
- สุภาภรณ์ สุวรรณรังษี และเดชา พวงดาวเรือง. (2555). การลดความสูญเปล่าของกระบวนการผลิตข้าว กล้องงอกกรณีศึกษา กลุ่มเกษตรกรบ้านจาปา จังหวัดสกลนคร. ใน *การประชุมวิชาการช่วยงาน วิศวกรรมอุตสาหกรรม ประจำปี พ.ศ. 2555*, ชะอำ: เพชรบุรี.
- Chiarini, A. (2014). Sustainable manufacturing-greening processes using specific Lean Production tools: an empirical observation from European motorcycle component manufacturers. *Journal of Cleaner Production*, 85 (2014), 226-233.
- Chomatowska, B., & Dobiesz, A. Z. (2014). *Elimination of wastes in production enterprises-case studies*. Research in Logistics & Production.
- Fercoq, A., Lamouri, S., & Carbone, V. (2016). Lean/Green integration focused on waste reduction techniques. *Journal of Cleaner Production*, 137 (2016), 567-578.
- Geffen, C. A., & Rothenberg, S. (2000). Suppliers and Environmental Innovation: The Automotive Paint Process. *International Journal of Operations and Production Management*, 20(20). pp. 166-186
- Grzelczak, A., & Lewandowska, K. (2016). Eliminating Muda (Waste) in Lean Management by Working Time Standardization. *Arabian Journal of Business and Management Review*.
- Kholil, M., Hendri, Hanum, B., & Setiawan, R. (2018). Using 7 Waste Approach and VSM Method to Improve the Efficiency of Mackerel Fish Crackers Production Time at Small Medium Payaro, A., & Papa, A. R. (2016). Wastes and Tools in the Lean Marketing Strategy: An Exploratory Study in the Italian SMEs. *Journal of Business and Economics*.
- Rawabdeh, I. A. (2005). A model for the assessment of waste in job shop environments. *International Journal of Operations & Production Management*, 25(8), 800-822.
- Sternberg, H., Stefansson, G., Westernberg, E., Gennas, R. B. A., Allenstrom, E., Nauska, M. L. (2012). Applying a lean approach to identify waste in motorcarrier operations. *International Journal of Productivity and Performance Management*, 62(1), 47-65.

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

พฤติกรรมและความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยง การท่องเที่ยวรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อน ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน

THE VISITOR'S BEHAVIOR AND OPINION TOWARDS THE OPERATION OF
RELATED TOURISM BUSINESS SURROUNDED HOT SPRINGS ATTRACTIONS IN
THE UPPER NORTHERN PROVINCIAL CLUSTER, THAILAND

งามนิจ แสนนำพล*
Ngamnid Saennampol*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ดร.วารัชต์ มัชฌิมบุรุษ

Warach Madhyamapurush, Ph.D

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบศิริ ปักดีพิณิจ

Assistant Professor Pakobsiri Pakdeepinit, Ph.D

ดร.พัจนัฒิตตา ศรีสมพงษ์

Phatpitta Sreesoompong, Ph.D

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร แบบสอบถามผู้มาเยือนจำนวน 400 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเพศหญิง อายุ 20-39 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 15,000 บาท ส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวแบบไปกลับกับเพื่อน โดยรถยนต์ส่วนตัว มีจุดประสงค์เพื่อพักผ่อน ได้ข้อมูลจากเฟสบุ๊ค และส่วนใหญ่จะใช้จ่ายไม่เกิน 499 บาทต่อคนต่อวัน เลือกใช้บริการแช่เท้า รีสอร์ทขนาดเล็กและร้านค้าทั่วไป ส่วนใหญ่กลับมาใช้บริการและบอกต่อธุรกิจเชื่อมโยงแก่ผู้อื่น

ผู้มาเยือนส่วนใหญ่เลือกใช้บริการมากกว่า 2 ธุรกิจ โดยผู้มาเยือนตัดสินใจเลือกบริการสปา จำนวน 333 คน มีความคิดเห็นว่าธุรกิจสปา มีศักยภาพการดำเนินธุรกิจระดับสูง คะแนน 3.73 และผู้มาเยือนเลือกใช้บริการจากธุรกิจอื่น เช่น ร้านค้าขาย ขายไข่ ขายของที่ระลึก จำนวน 317 คน มีความคิดเห็นว่างธุรกิจอื่นมีศักยภาพการดำเนินธุรกิจในระดับสูง คะแนน 3.84 ผู้มาเยือนเลือกใช้บริการอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 314 คน ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มมีศักยภาพ

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยพะเยา

* Student in Doctor of Philosophy (Tourism Management), Payao University

การดำเนินธุรกิจในระดับสูง คะแนน 3.86 และผู้มาเยือนเลือกใช้บริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 293 คน มีความคิดเห็นว่าธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีศักยภาพการดำเนินธุรกิจในระดับสูง คะแนน 3.80 และผู้มาเยือนเลือกใช้บริการที่พักแรมจำนวน จำนวน 262 คน มีความคิดเห็นว่าธุรกิจที่พักมีศักยภาพการดำเนินธุรกิจในระดับสูง คะแนน 3.89 ผู้มาเยือนธุรกิจเชื่อมโยง 400 คน มีความคิดเห็นว่าศักยภาพการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงโดยรวมอยู่ในระดับสูง 3.82 คะแนน

ความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงประเภทธุรกิจสปามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกลับมาใช้บริการซ้ำ โดยมีนัยความสำคัญทางสถิติ 0.001 ความคิดเห็นต่อการดำเนินธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มมีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการโดยมีนัยความสำคัญทางสถิติ 0.000 ความคิดเห็นต่อการดำเนินธุรกิจอื่นมีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการ โดยมีนัยความสำคัญทางสถิติ 0.003 แต่ความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงทุกประเภทธุรกิจไม่มีความสัมพันธ์กับการบอกต่อธุรกิจเชื่อมโยงรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน

คำสำคัญ : พฤติกรรม ความคิดเห็น การดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยว รอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the opinions of visitors towards related tourism business surrounded hot springs attractions in the upper provincial cluster. Data collection using document research method, and 400 visitor's questionnaires. Most of the respondents were Thai, women, aged 20-39 years old, single status, bachelor degree, monthly income less than 15,000 baht. Most of them travel for a day trip for their relaxation with their friends by private car. Most of them got information from Facebook. Most respondents spent not more than 499 baht per person per day, chose foot bathing, small resort and shop and most of them returned visit and recommended the businesses to others.

The majority of visitors chose to use the service of more than two businesses while traveling. 333 respondents decided to use the service of the spa business and thought that its operation had high potential with 3.73 score. 317 respondents used the service of the other businesses such as shop, or shop selling egg or souvenir and thought that its operation had high potential with 3.84 score. 314 respondents used the service of the food and beverage business and thought that its operation had high potential with 3.86 score. 293 respondents used service of the community-based tourism business and thought that its operation had high potential with 3.80 score. 262 respondents used the service of the accommodation business and thought that its operation had high potential with 3.89 score. Overall, 400 respondents used the service of all related businesses and thought that their operation had high potential with 3.82 score.

The opinions of the visitors on the spa business operation related to the behavior of repeat use of service with statistical significance at 0.001. The opinions on the food and beverage business had a relationship with the repeat use with statistical significance at 0.000. The opinions on other business

correlated with the repeat use with statistical significance at 0.003. But the visitor's opinions on all types of related businesses operations did not correlate with the repeat use of businesses around the hot springs in the upper northern cluster.

Keywords : The Visitor's Behavior, Opinion, Related Tourism Business, Surrounded Hot Springs Attractions, The Upper Northern Provincial Cluster

บทนำ

สังคมยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเปลี่ยนแปลงในทุกมิติอย่างรวดเร็ว ทำให้การเดินทางไปยังประเทศอื่นมีความสะดวกสบายมากขึ้นทำให้จำนวนผู้มาเยือนนานาชาติทั่วโลกจึงเพิ่มสูงขึ้นถึง 3.3% ต่อปี ระหว่างปี ค.ศ. 2010-2030 จำนวนเพิ่มสูงขึ้น 1.8 ล้านล้านคนในปี ค.ศ. 2030 (UNWTO, 2015) จำนวนผู้มาเยือนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียแปซิฟิกมีการเติบโตถึง 6.5 % ระหว่างปี ค.ศ. 1995-2020 ผู้มาเยือนกลุ่มคุณภาพที่ใส่ใจสุขภาพและมีกำลังจ่ายสูง มีการเติบโตที่รวดเร็วมีสัดส่วน 9% ของ GDP ของโลกหรือประมาณ 6.6 ล้านล้านเหรียญสหรัฐซึ่งเป็นการเติบโตที่เร็วกว่าการเติบโตของการท่องเที่ยวโดยรวมถึง 50% ปัจจุบันพบว่ากลุ่มผู้มาเยือนกลุ่มผู้สูงอายุ Babyboomer (ผู้สูงอายุที่เกิดช่วง 2485-2508) และกลุ่มที่มีความสนใจเฉพาะเรื่องสุขภาพและความยั่งยืน (Lifestyle of Health and Sustainability : LOHAS) มีจำนวนมากขึ้น ทำให้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีความนิยมในกลุ่มผู้มาเยือนซึ่งใช้จ่ายมากกว่าปกติถึง 140%(วนารัตน์ กรอิสรานุกุล, 2558)

ในขณะที่เกิดกระแสความนิยมของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประกอบกับประเทศไทยซึ่งมีนโยบายและเป้าหมายที่ต้องการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติและยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ “Quality Leisure Destination” และการปรับโครงสร้างตลาดสู่ตลาดคุณค่าสูง (High Value) ปรับเปลี่ยนเป็นเป้าหมายกลุ่มผู้มาเยือนจำนวนน้อยแต่มีคุณภาพและมีกำลังใช้จ่ายสูง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจึง

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของชาติ โดยเฉพาะการพัฒนาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทน้ำพุร้อนในกลุ่มภูมิภาคเหนือตอนบนซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพสูงเนื่องจากมีแหล่งน้ำพุร้อนที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวรวม 35 แห่ง กลุ่มภูมิภาคเหนือตอนบน 1 มีแหล่งน้ำพุร้อนจำนวนมากถึง 22 แห่ง น้ำพุร้อนจังหวัดเชียงใหม่มี 12 แห่งมีที่ตั้งใน 10 อำเภอคือ อำเภอแม่แตง สะเมิง แม่แจ่ม เชียงดาว ผาง ไชยปราการ พร้าว ดอยสะเก็ด แม่ฮาย และอำเภอแม่ออน จังหวัดลำปางมี 2 แห่งมีที่ตั้งใน 2 อำเภอคืออำเภอเกาะคาและเมืองลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอนมี 8 แห่ง มีที่ตั้งใน 4 อำเภอคืออำเภอเมือง ปาย แม่สะเรียง ขุนยวม

จังหวัดกลุ่มภูมิภาคเหนือตอนบน 2 มีแหล่งน้ำพุร้อนที่มีศักยภาพ 13 แห่ง ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดเชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ในจังหวัดเชียงราย 10 แห่ง มีที่ตั้งใน 4 อำเภอคืออำเภอเมือง เวียงป่าเป้า พาน แม่จัน และจังหวัดน่าน 1 แห่งในอำเภอท่าวังผา จังหวัดแพร่ 2 แห่งในอำเภอลอง อำเภอวังชิ้น ส่วนจังหวัดพะเยาไม่มีน้ำพุร้อน

แหล่งน้ำพุร้อนส่วนมากกระจายตัวในอำเภอเล็กๆ สามารถส่งเสริมการสร้างคุณค่าให้แก่ละอานได้ โดยการพัฒนารูธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจสปา ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจที่พัก ธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน และธุรกิจอื่นๆ เช่น ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ร้านขายไข่ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของท้องถิ่นให้ชุมชนรอบแหล่งท่องเที่ยวมีอาชีพ รายได้เสริมจากการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน ส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ดังนั้นการวิจัยนี้จึงศึกษาลักษณะส่วนบุคคลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน นอกจากนี้ยังศึกษา

ความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวรอบน้ำพุร้อน ได้แก่ 1.ธุรกิจสปา 2.ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม 3.ธุรกิจที่พัก 4.ธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ 5.ธุรกิจอื่นๆ เช่น ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ร้านขายไข่ และความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงกับพฤติกรรมการซื้อซ้ำและการบอกต่อกับผู้อื่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของผู้มาเยือนธุรกิจเชื่อมโยงรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนในภูมิภาคเหนือตอนบน
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนในภูมิภาคเหนือตอนบน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนในภูมิภาคเหนือตอนบน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการซ้ำและการบอกต่อธุรกิจเชื่อมโยงรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อน

วิธีดำเนินการวิจัย

กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาตัวแปรในการศึกษา รวบรวมข้อมูลการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การลงพื้นที่สำรวจ และการสอบถามผู้มาเยือนธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยว และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการสรุปผลการศึกษาวิจัย

ประชากร

ประชากรผู้มาเยือนในภูมิภาคเหนือตอนบนปี 2562 ทั้งหมด 9,396,817 คน ชาวไทย 7,975,719 คน และชาวต่างชาติ 1,421,098 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือน โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของ Taro Yamane (1973) โดยสมมติค่าสัดส่วนเท่ากับ 0.05 และที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หลังจากคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงได้แจกแบบสอบถามให้ผู้มาเยือนจำนวน 400 คน

$$399.98 = 9,396,817$$

$$1 + 9,396,817(0.05)^2$$

ประชากรผู้มาเยือนชาวไทยคิดเป็น 85 % จึงได้กลุ่มตัวอย่างไทย 340 คน และประชากรชาวต่างชาติ 1,421,098 คน คิดเป็น 15 % จึงได้กลุ่มตัวอย่างต่างชาติ 60 คน และโดยสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) คือกลุ่มผู้ใช้บริการธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวรอบน้ำพุร้อนจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 258 แห่ง กลุ่มตัวอย่างจังหวัดเชียงใหม่ จึงเป็น 142 คนตามสัดส่วน (proportion) ธุรกิจเชื่อมโยงน้ำพุร้อนจังหวัดเชียงรายจำนวน 248 แห่ง กลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือน 137 คน 73 คน ธุรกิจเชื่อมโยงน้ำพุร้อนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวน 135 แห่ง กลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือน 73 คน ธุรกิจเชื่อมโยงน้ำพุร้อนจังหวัดลำปาง 47 แห่งกลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือนจำนวน 26 คน ธุรกิจเชื่อมโยงน้ำพุร้อนจังหวัดแพร่ 31 ธุรกิจ กลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือน 26 คน ธุรกิจเชื่อมโยงน้ำพุร้อนจังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือน 3 คน รวม 400 คน ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามตามพื้นที่ให้ครอบคลุม 5 ธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในพื้นที่ 6 จังหวัดตามสัดส่วน

ตัวแปร

ตัวแปรอิสระมี 4 ตัวแปรดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สัญชาติ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน
2. พฤติกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ระยะเวลาที่ใช้บริการธุรกิจ ผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยการรับรู้ข้อมูลของธุรกิจ ยานพาหนะที่ใช้ แรงจูงใจในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายประเภทของการบริการสปาที่เลือก ประเภทของที่พักรที่เลือกการ ประเภทของร้านค้าที่เลือก กลับมาใช้บริการซ้ำ การบอกต่อธุรกิจเชื่อมโยง

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยง 5 ประเภทธุรกิจ ได้แก่ 1. ธุรกิจสปา ด้านสถานที่ ด้านการบริการ ด้านพนักงาน ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านอุปกรณ์ และด้านความคุ้มค่า 2. ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ได้แก่ ด้านสถานที่ ด้านการบริการ ด้านพนักงาน ด้านการเตรียม การปรุง การจัดเก็บด้านอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านความคุ้มค่า 3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยง 5 ประเภทธุรกิจ ได้แก่ 1. ธุรกิจสปา ด้านสถานที่ ด้านการบริการ ด้านพนักงาน ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านอุปกรณ์ และด้านความคุ้มค่า 2. ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ได้แก่ด้านสถานที่ ด้านการบริการ ด้านพนักงาน ด้านการเตรียม การปรุง การจัดเก็บด้านอุปกรณ์ ด้านความปลอดภัย ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านความคุ้มค่า 3. ธุรกิจที่พัก ได้แก่ ด้านที่พัก ด้านอาหาร ด้านอสังหาริมทรัพย์ ด้านผลิตภัณฑ์ด้านรายการนำเที่ยว ด้านความปลอดภัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านความคุ้มค่า 4. ธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ ด้านความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว ด้านความเชี่ยวชาญในการจัดการท่องเที่ยวและการให้บริการของบุคลากร ด้านความมีมิตรไมตรีและการต้อนรับ ด้านความน่าสนใจและความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวและร้านอาหาร ด้านความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ด้านความสะอาด ด้านการดำรงวิถีชีวิตพื้นบ้าน ด้านการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ด้านความปลอดภัย ด้านความคุ้มค่า 5. ธุรกิจอีโอรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อน ได้แก่ ด้านสถานที่ ด้านการบริการ ด้านพนักงาน ด้านการเตรียม การปรุง การจัดเก็บด้านอุปกรณ์ ด้านความปลอดภัย ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านความคุ้มค่า

ตัวแปรตามคือ

1. การใช้ บริการเข้าธุรกิจเชื่อมโยง รอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อน

2. การบอกต่อธุรกิจเชื่อมโยงรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อน

เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถาม (Try out)ผู้มาเยือนธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนกับนักท่องเที่ยวคนเดินทางจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน โดยนำไปทดลองใช้ Try out แล้วนำมาหาค่าเชื่อมั่นโดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา โดยใช้สูตร Cronbach ผลจากการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545 น.449)

แบบสอบถาม (Try out) นำมาปรับปรุงเพื่อสร้างแบบสอบถามผู้มาเยือนธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 400 ชุด แบบสอบถามภาษาไทย 340 ชุด แบบสอบถามภาษาอังกฤษ 60 ชุด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยโดยการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ตอบแบบสอบถามตามพื้นที่ในการวิจัย 6 จังหวัดได้แก่ ธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวรอบน้ำพุร้อนจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 142 คน จังหวัดเชียงราย 137 คนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวน 73 คน จังหวัดลำปาง จำนวน 26 คน จังหวัดแพร่จำนวน 17 คน จังหวัดน่าน จำนวน 3 คน รวม 400 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลผู้มาเยือนที่ได้จากสถิติเชิงพรรณนาจากโปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS version 2.0) มาวิเคราะห์แจกแจงความถี่ การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ one-way anova ในส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล และส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว และในส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

วิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการเข้าและการบอกต่อธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยใช้สถิติ chi-square

ผลการวิจัย

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้มาเยือนธุรกิจเชื่อมโยงรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้มาเยือน จำนวน 400 พบว่า โดยผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 228 คน (คิดเป็นร้อยละ 57) และจำนวนนักท่องเที่ยวเพศชายจำนวน 172 คน (คิดเป็นร้อยละ 43) สำหรับสัญชาติ พบว่าผู้เยี่ยมชมเยือนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยจำนวน 340 คน (ร้อยละ 85) ผู้เยี่ยมชมเยือนชาวต่างชาติจำนวน 60 คน (ร้อยละ 15) เมื่อพิจารณาอายุของนักท่องเที่ยว พบว่ากลุ่มคนวัย 20-39 ปี มีจำนวนมากที่สุดจำนวน 205 คน (ร้อยละ 51.3) กลุ่มอายุน้อยกว่า 19 ปี จำนวน 110 คน (ร้อยละ 27.5) กลุ่ม 40-59 ปี จำนวน 68 คน (ร้อยละ 17) และกลุ่มอายุมากกว่า 60 ปีจำนวนน้อยที่สุด 17 คน (ร้อยละ 4.2) ผู้ตอบแบบสอบถามเฉลี่ยคือ ปี 29.36 ปี อายุน้อยที่สุด 13 ปี อายุมากที่สุด 64 ปี ในด้านสถานภาพสมรส ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีสถานะโสด จำนวน 281 คน (คิดเป็นร้อยละ 70.3) สถานภาพสมรส 113 คน (คิดเป็นร้อยละ 28.3) สถานภาพหม้าย / หย่า / แยกกันอยู่ 6 คน (คิดเป็นร้อยละ 1.4) ในด้านการศึกษา ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน

221 คน (คิดเป็นร้อยละ 55.2) ระดับการศึกษาต่ำกว่าอนุปริญญา จำนวน 71 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.8) ระดับการศึกษาอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 56 คน (คิดเป็นร้อยละ 14.0) ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 48 คน (คิดเป็นร้อยละ 12.0) ระดับการศึกษาอื่น เช่น ประกาศนียบัตร จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 เรียงตามลำดับ ในด้านอาชีพ พบว่าผู้มาเยือนส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานประจำ เช่น งานอิสระ งานนอกเวลา Part time นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน 179 คน (คิดเป็นร้อยละ 44.8) เจ้าของกิจการและผู้บริหาร 88 คน (คิดเป็นร้อยละ 22) พนักงานเอกชน 82 คน (คิดเป็นร้อยละ 20.5) พนักงานภาครัฐ 26 คน (คิดเป็นร้อยละ 6.5) ว่างงานหรือเกษียณ 18 คน (คิดเป็นร้อยละ 4.5) และอาชีพอื่น เช่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละ 1.7) ในด้านรายได้ต่อเดือน ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีรายได้รายได้ได้น้อยกว่า 15,000 บาท 200 คน (คิดเป็นร้อยละ 50) รายได้ 15,001-30,000 บาท มี 137 คน (คิดเป็นร้อยละ 34.2 34.2) กลุ่มผู้มีรายได้ 30,001-45,000 บาท จำนวน 40 คน (ร้อยละ 10) และกลุ่มผู้มีรายได้มากกว่า 45,001 บาทจำนวน 23 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.8) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าร้อยละของปัจจัยด้านส่วนบุคคลของผู้มาเยือน

ปัจจัยด้านส่วนบุคคล		F	%
เพศ (n=400)	ผู้ชาย	172	43
	ผู้หญิง	228	57
สัญชาติ (n=400)	ไทย	340	85
	ต่างชาติ	60	15
อายุ (n=400)	<19 ปี	110	27.5
	20-39 ปี	205	51.3
	40-59 ปี	68	17.0
	>60 ปี	17	4.2
สถานภาพสมรส(n=400)	โสด	281	70.3
	สมรส	113	28.3
	หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่	6	1.4

การศึกษา (n=400)	ต่ำกว่าอนุปริญญา	71	17.8
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	56	14.0
	ปริญญาตรี	221	55.2
	สูงกว่าปริญญาตรี	48	12.0
	อื่น ๆ	4	1.0
อาชีพ (n=400)	เจ้าของกิจการและผู้บริหาร	88	22.0
	พนักงานภาครัฐ	26	6.5
	พนักงานภาคเอกชน	82	20.5
	ผู้ไม่ได้ทำงานประจำ	179	44.8
	ว่างงาน/เกษียณ	18	4.5
	อื่น ๆ	7	1.7
รายได้ต่อเดือน (n=400)	<15,000 บาท	200	50.0
	15,001-30,000 บาท	137	34.2
	30,001-45,000 บาท	40	10.0
	>45,001 บาท	23	5.8
	Min=1,000 Max=60,000	\bar{X} =19,217.50	S.D=14,116.46

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรท่องเที่ยว และพฤติกรรมกรซื้อหรือใช้บริการธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ ระยะเวลาการเดินทาง แรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยว บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว วิธีการรับรู้ก่อนเดินทางมาถึง ยานพาหนะที่ใช้ สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวกที่จูงใจ และมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทาง กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว พฤติกรรมกรกลับมาใช้บริการ พฤติกรรมกรบอกต่อธุรกิจเชื่อมโยงน้ำพุร้อน

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือนธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนในภาคเหนือจำนวน 400 คน พบว่า

การวางแผนระยะเวลาการเดินทาง ผู้มาเยือนส่วนใหญ่เดินทางไปกลับจำนวน 370 คน คิดเป็นร้อยละ 92.5 ค้างคืนจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5

ผู้มาเยือนส่วนใหญ่อค้างคืน 1 คืน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ค้างคืน 2 คืน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13 และผู้มาเยือนค้างคืน 3 คืน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7

ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการเดินทาง เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ 283 คน คิดเป็นร้อยละ 70.8 แรงจูงใจเพื่อพาครอบครัวหรือญาติมาท่องเที่ยว 62 คนคิดเป็นร้อยละ 15.5 แรงจูงใจเพื่อแช่น้ำพุร้อนเพื่อสุขภาพหรือฟื้นฟูสุขภาพ 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 แรงจูงใจเพื่อสัมผัสความเงียบสงบและความเป็นธรรมชาติของแหล่งน้ำพุร้อน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 แรงจูงใจเพื่อพบปะและแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ ๆ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 แรงจูงใจเพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจ/ความเครียด 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ท่องเที่ยวกับเพื่อน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 ครอบครัว 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 เดินทางคนเดียว 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 ญาติ 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 สามเณร/ภรรยา 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 เพื่อนร่วมงาน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 อื่น ๆ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1

ผู้มาเยือนส่วนใหญ่รู้จักธุรกิจเชื่อมโยงจากหลายช่องทาง เช่น จากเฟซบุ๊ก 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 บายบอกทาง 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.8 เว็บไซต์ 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29 สื่อสังคมออนไลน์ 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 หนังสือ/วารสาร 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 และรายการ TV 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5

ขณะเดินทางมาถึงและเดินทางกลับ ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเข้าถึง 285 คน คิดเป็นร้อยละ 71.1 รถจักรยานยนต์ 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 คน พาหนะอื่นๆ เช่น แท็กซี่ 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8 รถประจำทาง 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 รถตู้ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 รถบัส 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และรถจักรยาน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 รถบริษัท 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ยานพาหนะอื่น เช่น รถแท็กซี่ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8

ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ที่ซื้อหรือใช้บริการธุรกิจเชื่อมโยงรอบแหล่งน้ำพุร้อน โดยมีค่าใช้จ่ายดังนี้ 1) 0-499 บาท จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 78 2) 500-999 บาท จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 3) มากกว่า 1,000 บาทจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 ค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันน้อยที่สุด 0 บาท ใช้จ่ายต่อคนต่อวันมากที่สุด 5,000 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 303.3 บาท

ผู้มาเยือนส่วนใหญ่เลือกใช้บริการมากกว่า 2 ธุรกิจระหว่างการท่องเที่ยว โดยตัดสินใจเลือกบริการสปา จำนวน 333 คน การบริการจากธุรกิจอื่น เช่น ร้านค้าขาย จำนวน 317 คน การบริการอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 314 คน การบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 293 คน การบริการที่พักแรมจำนวน จำนวน 262 คน

มาเยือนส่วนใหญ่เลือกใช้บริการสปาคือ 1) แช่เท้า 79 คน คิดเป็นร้อยละ 24 2) แช่ตัว 59 คน คิดเป็นร้อยละ 18 3) พอกผิว 58 คน คิดเป็นร้อยละ 18 4) สระแช่น้ำแร่ 44 คน คิดเป็นร้อยละ 13 5) นวดไทย 27 คน คิดเป็นร้อยละ 8 6) ห้องแช่น้ำแร่ส่วนตัว 26 คน คิดเป็นร้อยละ 8 7) นวดหน้า 18 คน คิดเป็นร้อยละ 5 8) ขัดผิว 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4 9) อบไอน้ำ/sauna 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2

ผู้มาเยือนส่วนใหญ่เลือกประเภทที่พักคือ 1) รีสอร์ทขนาดเล็ก 42 คน คิดเป็นร้อยละ 38 2) โฮมสเตย์ 33 คน คิดเป็นร้อยละ 30 3) โรงแรมขนาดเล็ก 15 คน คิดเป็นร้อยละ 13 4) บ้านพักรับรอง 12 คน คิดเป็นร้อยละ 11 5) เกสต์เฮาส์ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4 6) อื่น ๆ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4

ผู้มาเยือนส่วนใหญ่เลือกใช้บริการธุรกิจอื่นคือ 1) ร้านค้าขายทั่วไป 54 คน คิดเป็นร้อยละ 34 2) ร้านขายของที่ระลึก 51 คน คิดเป็นร้อยละ 32 3) ร้านขายไข่ 53 คน คิดเป็นร้อยละ 34

หลังจากเดินทางกลับ ผู้มาเยือนส่วนใหญ่กลับมาใช้บริการจำนวน 368 คน คิดเป็นร้อยละ 27 และผู้ที่ไม่กลับมาใช้บริการจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ผู้มาเยือนส่วนใหญ่บอกต่อธุรกิจใกล้น้ำพุร้อนแก่ผู้อื่นจำนวน 380 คน คิดเป็นร้อยละ 95 และผู้ที่ไม่บอกต่อจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

ความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน

การศึกษาความคิดเห็นของผู้มาเยือนจำนวน 400 คนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวว่ามีศักยภาพระดับใด ผู้มาเยือนส่วนใหญ่เลือกใช้บริการมากกว่า 2 ธุรกิจ ผลพบว่า

1. ผู้มาเยือนธุรกิจสปา 333 คน มีความคิดเห็นว่าการดำเนินธุรกิจสปามีศักยภาพระดับสูง รวม 3.73 คะแนน ดังตาราง 2

ตารางที่ 2 ศักยภาพของธุรกิจสปา

ด้านสถานที่	3.89 คะแนน
ด้านการบริการ	3.71 คะแนน
ด้านพนักงาน	3.65 คะแนน
ด้านผลิตภัณฑ์	3.76 คะแนน
ด้านอุปกรณ์	3.65 คะแนน
และด้านความคุ้มค่า	3.73 คะแนน

2. ผู้มาเยือนธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม 314 คน มีความคิดเห็นว่าการดำเนินธุรกิจมีศักยภาพระดับสูง 3.86 คะแนน ดังตาราง 3

ตารางที่ 3 ศักยภาพของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม

ด้านสถานที่	3.89 คะแนน
ด้านการบริการ	3.93 คะแนน
ด้านพนักงาน	3.75 คะแนน
ด้านการเตรียม การปรุง การจัดเก็บ	3.81 คะแนน
ด้านอุปกรณ์	3.89 คะแนน
ด้านความปลอดภัย	3.91 คะแนน
ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	3.82 คะแนน
ด้านความคุ้มค่า	3.89 คะแนน

3. ผู้มาเยือนธุรกิจที่พัก 260 คนมีความคิดเห็นว่าการดำเนินธุรกิจมีศักยภาพระดับสูง 3.89 คะแนน ดังตาราง 4

ตารางที่ 4 ศักยภาพของธุรกิจที่พัก

ด้านที่พัก	3.98 คะแนน
ด้านอาหาร	3.85 คะแนน
ด้านอภัยภัยไม่ตรี	3.92 คะแนน
ด้านผลิตภัณฑ์	3.83 คะแนน
ด้านรายการนำเที่ยว	3.82 คะแนน
ความปลอดภัย	3.82 คะแนน
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.98 คะแนน
ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.89 คะแนน
ด้านความคุ้มค่า	3.84 คะแนน

4. ผู้มาเยือนธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน 293 คนมีความคิดเห็นว่าการดำเนินธุรกิจมีศักยภาพระดับสูง 3.80 คะแนน ดังตาราง 5

ตารางที่ 5 ศักยภาพของธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ด้านความรู้และประสบการณ์	3.77 คะแนน
ด้านความเชี่ยวชาญในการจัดการท่องเที่ยวและการให้บริการของบุคคลากร	3.78 คะแนน
ด้านความมีมิตรไมตรีและการต้อนรับ	3.91 คะแนน
ด้านความน่าสนใจและความหลากหลาย	3.77 คะแนน
ด้านความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ	3.85 คะแนน
ด้านความสะอาด	3.69 คะแนน
ด้านการดำรงวิถีชีวิตพื้นบ้าน	3.76 คะแนน
ด้านการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรม	3.82 คะแนน
ด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมแก่ผู้มาเยือน	3.81 คะแนน
ด้านความปลอดภัย	3.85 คะแนน
ด้านความคุ้มค่า	3.86 คะแนน

5. ผู้มาเยือนธุรกิจอื่นรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อน 317 คน มีความคิดเห็นว่าการดำเนินธุรกิจมีศักยภาพระดับสูง 3.84 คะแนน ดังตาราง 6

ตารางที่ 6 ศักยภาพของธุรกิจอื่น

ด้านสถานที่	3.89 คะแนน
ด้านการบริการ	3.82 คะแนน
ด้านพนักงาน	3.83 คะแนน
ด้านอุปกรณ์	3.78 คะแนน
ด้านความปลอดภัย	3.88 คะแนน
ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	3.83 คะแนน
ด้านความคุ้มค่า	3.86 คะแนน

ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงและพฤติกรรมการใช้บริการซ้ำและการบอกต่อธุรกิจเชื่อมโยงรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อน

การวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยง (ประกอบด้วย 5 ธุรกิจ) กับพฤติกรรมการซื้อหรือใช้บริการธุรกิจ การบอกต่อธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน พบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อศักยภาพการดำเนินธุรกิจสปาที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อหรือใช้บริการธุรกิจดังกล่าว โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.001
2. ความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อศักยภาพการดำเนินธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อหรือใช้บริการธุรกิจดังกล่าว โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.000
3. ความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อศักยภาพการดำเนินธุรกิจอื่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อหรือใช้บริการธุรกิจดังกล่าว โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.003
4. ความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจที่พักและการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อหรือใช้บริการธุรกิจดังกล่าวโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ > 0.05
5. ความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับการบอกต่อการบริการธุรกิจเชื่อมโยงทุกธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยว โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ > 0.05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเพศหญิง อายุ 20-39 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี รายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 15,000 บาท
2. ส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวแบบไปกลับกับเพื่อน โดยรถยนต์ส่วนตัว มีจุดประสงค์เพื่อพักผ่อน ได้ข้อมูลจากเฟซบุ๊ก และส่วนใหญ่จะใช้จ่ายไม่เกิน 499 บาทต่อคนต่อวัน สำหรับธุรกิจสปา ส่วนใหญ่เลือกใช้บริการแช่เท้าสำหรับประเภทของธุรกิจที่พัก ส่วนใหญ่เลือกรีสอร์ทขนาดเล็ก ส่วนธุรกิจอื่น ส่วนมากเลือกใช้บริการจากร้านค้าทั่วไป ส่วนใหญ่กลับมาใช้บริการและบอกต่อธุรกิจเชื่อมโยงแก่ผู้อื่น

3. ผู้มาเยือนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวว่ามีศักยภาพระดับสูงในทุกธุรกิจ ได้แก่ ธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจอื่น ธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน ธุรกิจสปา เรียงตามลำดับ

4. ความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงมีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการธุรกิจสปา ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มและธุรกิจอื่น

5. ความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงไม่มีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการธุรกิจที่พักและธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน

6. ความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงไม่มีความสัมพันธ์กับการบอกต่อธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อน(ทั้ง 5 ธุรกิจเชื่อมโยง)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยทำให้ทราบกลุ่มผู้มาเยือนเป้าหมายสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 20-39 ปี ได้รับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อนและเดินทางมากับเพื่อน สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติธัช เดชะวีระกร พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวโดยรถยนต์ การรับรู้ข่าวสารผ่านทางอินเทอร์เน็ต และสังคมออนไลน์ สอดคล้องกับรายงาน GfK Market Wise Ltd (2556) แรงจูงใจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อการพักผ่อนด้านร่างกายและจิตใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทชนก ไชยสมบูรณ์ (2552) นอกจากนี้ การศึกษาพบว่าพฤติกรรมและความคิดเห็นของผู้มาเยือนมีความแตกต่างกันตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของจิตติมนต์ ธนกิติเอื้ออังกูร (2013) และ Falin (2011)

ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการดำเนินธุรกิจว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับสูงทั้งด้านคุณภาพการบริการและด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Law (2010) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของธุรกิจ ผู้มาเยือนมีความคิดเห็นว่าการบริการอนุรักษทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก

ต่อการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงมีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการธุรกิจสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Law (2010) ที่พบว่า คุณภาพการบริการ ความพึงพอใจของผู้มาเยือนมีผลต่อการกลับมาใช้ซ้ำ และการวิจัยของกฤติกา คุณูปการ และคณะ (2018) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อคุณภาพการบริการของการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงมีความสัมพันธ์กับความภักดีต่อธุรกิจและการกลับมาใช้บริการ และการวิจัยของ Zakaria et al. (2014) กล่าวว่าความภักดีต่อธุรกิจค้าขายมีความสัมพันธ์กับศักยภาพการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ความคุ้มค่าเนื่องจากมีโปรโมชั่นพิเศษ ราคาพิเศษ การแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการธุรกิจค้าขาย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ฉันทย์ ชัยทรและ เขียวภา ปฐมศิริกุล (2017) เกี่ยวกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์และความคุ้มค่าของราคาส่งผลต่อความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้า

แสดงให้เห็นว่าการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยงอย่างยั่งยืนต้องอาศัยปัจจัยทางเศรษฐกิจคือจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากกลับมาใช้บริการและบอกต่อ และปัจจัยทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่คุณภาพชีวิตและสุขภาพที่ดีของผู้มาเยือนและชุมชนตามหลักการ Global Sustainable Tourism Council (GSTC)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินธุรกิจเชื่อมโยง คุณภาพการบริการของธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อน โดยธุรกิจเชื่อมโยงควรพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะของธุรกิจแต่ละประเภท จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก และการออกแบบสินค้าและบริการที่สามารถตอบสนองพฤติกรรมและความต้องการของกลุ่มผู้มาเยือนที่แตกต่างกันตามลักษณะทางประชากรศาสตร์เพื่อเพิ่มความพึงพอใจของผู้มาเยือนทุกกลุ่ม ทำให้เกิดความภักดีต่อธุรกิจ การกลับมาใช้บริการซ้ำ และแนะนำธุรกิจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาพื้นที่อื่นเพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษา เช่น ธุรกิจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวรอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ภาคอีสาน ภาคกลาง ภาคใต้ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ 4(พ.ศ.2560-2564)*. สืบค้น 4 มิถุนายน 2562,จาก http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=9689
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *สถิติด้านการท่องเที่ยว*. สืบค้น 4 มิถุนายน 2562,จาก https://www.mots.go.th/old/more_news.php?cid=531&filename=index
- กัลยา วานิชย์บัญชา.(2545). *การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติธัช เตชะวีระกร. 2553. *ธุรกิจเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพใน จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กฤติกา คุณูปการ, เพชรอำไพ ตาระกา, ธรรมบุญ วิศิษฐ์ศักดิ์, และกิมพิพัฒน์ มโนมัยกุล. (2018). การส่งมอบ คุณค่าและการออกแบบประสบการณ์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ. ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC Academic Day ครั้งที่ 2*. (น.1302-1305). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- ฉันทย์ชนก ไชยสมบูรณ์. (2552). *แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กรณีศึกษาบ่อน้ำร้อนสวนสาธารณะรักษาวาริน อำเภอเมืองจังหวัดระนอง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ฐิติมนต์ ธนภิติเอื้ออังกูร. (2013). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลานน้ำ. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. 1(1-2),14-22.
- ฉันทย์ ชัยทรและ เยาวภา ปฐมศิริกุล. (2017). รูปแบบกลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อความภักดีของลูกค้าร้านจำหน่ายสินค้า เกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย. *Veridian E-Journal, Silpakom University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 10(2), 23-45.
- วนารัตน์ กรอิสรานุกูล. (2553). *แนวทางการพัฒนาน้ำพุร้อนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพระดับสากลด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษาน้ำพุร้อนพระร่วงจังหวัดกำแพงเพชร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- Falin, F. (2011). Based on Empirical Research About IPA Assessment Tourist Perception—A Case Study of Nanjing Tangshan Hot Springs [J]. *Journal of Nanjing Normal University (Natural Science Edition)*, 4.
- GfK Market Wise Ltd. (2556). *โครงการศึกษาศักยภาพและขนาดของตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มสุขภาพ กลุ่มกอล์ฟ กลุ่มการแต่งงานและฮันนีมูนและกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- Global Sustainable Tourism Council. (2019). *GSTC Criteria overview*. Retrieved May 3 2011,from <https://www.gstcouncil.org/gstc-criteria/>
- Lee, T. H. (2010). Assessing visitors' experiences at hot spring recreation areas in Taiwan. *International journal of tourism research*, 12(2), 193-203.
- Law, R., & Yip, R. (2010). A study of satisfaction level of Hong Kong tourists with hot springs hotels and resorts in Guangdong, China. *Hospitality Review*, 28(1), 4.
- UNWTO. (2015). *UNWTO annual report 2015*. Retrieved May 3 2011,from http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/annual_report_2015_lr.pdf
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. US: McGraw-Hill
- Zakaria, I., Rahman, B. A., Othman, A. K., Yunus, N. A. M., Dzulklipli, M. R., & Osman, M. A. F. (2014). The relationship between loyalty program, customer satisfaction and customer loyalty in retail industry: A case study. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 129, 23-30.

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครไทยและแนวทางลด การซ้ำความรุนแรงในกระบวนการผลิตสื่อ: มุมมองจากนักศึกษา ด้านนิเทศศาสตร์ในจังหวัดเชียงใหม่

FACTORS AFFECTING VIOLENCE REPRODUCED IN THAI DRAMA SERIES AND
HOW TO REDUCE REPETITION OF VIOLENCE IN MEDIA PRODUCTION PROCESS:
VIEWS FROM COMMUNICATION ARTS STUDENTS IN CHIANG MAI, THAILAND

ณภัทร เรืองนภากุล*
Napat Ruangnapakul*

บทคัดย่อ

การวิจัยเกี่ยวกับความรุนแรงในละครไทยนั้นได้รับการศึกษามาเป็นระยะ แต่ยังไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอความรุนแรงมากนัก งานวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครไทย และแนวทางการลดการผลิตซ้ำความรุนแรงในกระบวนการผลิตสื่อจากมุมมองของนักศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการประชุมกลุ่ม (Focus group) กับนักศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 4 มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครไทย คือ 1) การศึกษาที่ยังถ่ายทอดชุดความคิดแบบเดิม 2) พฤติกรรมของผู้ชมละครที่ไม่ใส่ใจด้านความรุนแรง 3) ผู้ผลิตละครเลือกเนื้อหาที่มีความรุนแรง 4) ผู้สนับสนุนการผลิตสื่อไม่ให้ความสำคัญต่อเนื้อหาความรุนแรง และ 5) ระบบการตรวจสอบตนเองของสื่อที่ยังไม่เข้มแข็ง ด้านการลดการผลิตซ้ำความรุนแรงในกระบวนการผลิตสื่อสามารถทำได้มากที่สุด ในกระบวนการก่อนการผลิต (Pre-Production) เนื่องจากการทำงานจะทำตามแผนงานที่ได้วางไว้ในขั้นตอนดังกล่าว ผลจากการวิจัยในครั้งนี้คาดว่าจะประโยชน์ต่องานวิชาการและวิชาชีพเพื่อลดการผลิตซ้ำความรุนแรงในการสื่อละครไทย

คำสำคัญ: ปัจจัย การผลิตซ้ำ ความรุนแรง กระบวนการผลิตสื่อ ละครไทย

ABSTRACT

The previous researches about violence in Thai drama series has been studied periodically, but there has been no change in the format of the presentation of violence. This research studied students in communication arts and their perspective towards factors that affect reproduced violence in Thai

* อาจารย์ประจำคณะสารสนเทศและการสื่อสาร สาขาการสื่อสารดิจิทัล มหาวิทยาลัยแม่โจ้

* Lecturer of faculty of Information and Communication (Digital Communication), Maejo University

drama series, as well as looking at suggestions for reducing the reproduction of violent content during the media production process. This study is a qualitative study that used focus groups filled with communication arts students in four universities in Chiang Mai, Thailand. The results showed five factors that affect reproduced violence in Thai drama series, and these are; 1) lesson in universities teach an outdated social value mind set; 2) the audience not concern about violent content ; 3) media producers choose violent content; 4) the sponsors of productions do not concern themselves about media content; and 5) the unreliability of media regulation. Moreover, to reduce violent content in the media production process, work should be done in the pre-production process regarding shooting plans have already been planned. The results of this research are expected to be useful for academic and professional work to reduce reproducible violence in Thai drama series.

Keywords : Factors, Reproduced, Violence, Media Production, Thai drama

บทนำ

สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย (2557) กล่าวถึงสื่อที่มีความรุนแรง (Violent media) ว่า หมายถึง “สื่อที่มีการแสดงความก้าวร้าวรุนแรง หรือทำอันตรายแก่บุคคลอื่น โดยที่ผู้แสดงความรุนแรงนั้นอาจจะเป็นคน หรืออาจเป็นตัวละครตูน หรือหุ่นยนต์ก็ได้” ทั้งนี้การได้รับสื่อที่มีความรุนแรงซ้ำ ๆ ในเด็กและวัยรุ่น มีผลต่อการเพิ่มพฤติกรรมรุนแรงก้าวร้าวได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ก่อให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ (Modeling/Imitation) สร้างความหมายใหม่ของความรุนแรง (Observational learning) การใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ (acceptance of violence) และมองความรุนแรงเป็นวิธีแก้ปัญหาหรือเป็นทางออกที่เหมาะสม

หลักฐานของผลกระทบจากความรุนแรงในสื่อมีปรากฏชัดเจนในงานวิจัยในบริบทที่หลากหลาย โดยประเด็นความรุนแรงในละครได้รับการศึกษาและมีการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง เช่น Prot, Anderson, Bartlett, Coyne, & Saleem (2017) ระบุว่าเนื้อหาความรุนแรงที่ปรากฏขึ้นบ่อยครั้งในหน้าจอโทรทัศน์ และภาพยนตร์ ตลอดจนสื่อรูปแบบอื่น ๆ นั้นได้ถูกศึกษามากกว่าทศวรรษและผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าความรุนแรงในสื่อมีผลเป็นอันตรายอย่างมีนัยสำคัญทั้งในทันทีและในระยะยาวต่อผู้ชมและสังคม การนำเสนอความรุนแรงในสื่อจะเพิ่มความคิดและ

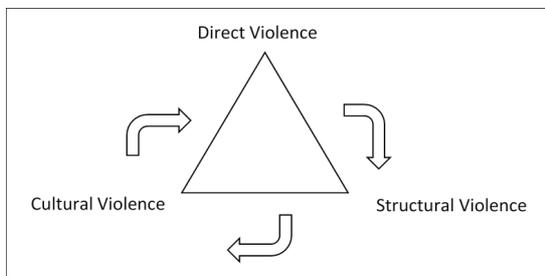
พฤติกรรมที่รุนแรงของผู้ชม ในขณะที่เดียวกันก็ลดพฤติกรรมความสนใจและลดการมีส่วนร่วมในสังคมต่อปัญหาดังกล่าว สอดคล้องกับบุหงา ต้นหยง (2559) ที่กล่าวว่า ละครไทยปัจจุบันมีการนำเสนอความรุนแรง เช่น การล้วงละเมิดทางเพศเป็นเรื่องปกติ ละครหลายเรื่องพระเอกละเมิดนางเอกและสุดท้ายก็ได้รับรักกัน ผู้ชมก็มีความรู้สึกชื่นชอบกลายเป็น “แฟนตาซีทางเพศ” รูปแบบหนึ่ง อย่างไรก็ตามสื่อบันเทิงเป็นสื่อที่เสพได้ง่ายและสามารถเข้าถึงคนดูจำนวนมาก ดังนั้นหากผู้ชมไม่เท่าทันอาจเกิดผลกระทบคือความซาบซึ้งต่อความรุนแรง และยอมรับว่ามันเป็นเรื่องธรรมดาจากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา (Townsend, R.,2016,Khopolklang,N., Polnigongit, W., & Chamnongsri, N.,2014) พบว่าแม้ว่าความรุนแรงในละครไทยได้รับการศึกษาเป็นระยะ แต่ยังไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอความรุนแรงเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล ซึ่งเยาวชนที่เติบโตในยุคดิจิทัลจะถูกล้อมรอบไปด้วยเทคโนโลยีและมีมุมมองที่แตกต่างจากคนยุคก่อน (Palfrey & Gasser, 2013) ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่าหากจะมีความพยายามในการลดปัญหาความรุนแรงในละครไทยยุคดิจิทัล ควรผลักดันให้เยาวชนในยุคนี้ได้มีบทบาทในการคิดวิเคราะห์และเสนอแนะ

มองในการแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ Lyon (2017) ที่ระบุว่า วัฒนธรรมการเฝ้าระวัง (Surveillance Culture) เป็นผลจากสิ่งแวดล้อมสมัยใหม่หรือยุคดิจิทัลจะส่งเสริมทำให้ผู้คนแลกเปลี่ยนและตรวจสอบกันเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า การกระตุ้นส่งเสริมความเป็นพลเมืองและวัฒนธรรมการเฝ้าระวังของเยาวชนที่ศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารซึ่งจะเป็นผู้ผลิตสื่อในอนาคตอาจเป็นประโยชน์ต่อการลดความรุนแรงในละครไทยและการพัฒนาสื่อในยุคดิจิทัลได้

แนวคิดสามเหลี่ยมของความรุนแรง (Galtung's triangle of violence)

ความรุนแรงมักเกี่ยวข้องกับการละเมิดการบุกรุก ความเป็นส่วนตัวสิทธิเสรีภาพหรือความเป็นอิสระ อย่างไรก็ตาม Galtung (1996) ระบุว่าการศึกษาความรุนแรงควรมีการวิเคราะห์ทั้งความรุนแรงทางกายและจิตใจ โครงสร้าง และวัฒนธรรม จึงจะสามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมด้านนี้

รูปสามเหลี่ยมแห่งความรุนแรงของ Galtung (1990) แสดงให้เห็นว่าความรุนแรงทางตรงนั้นเกิดจากความรุนแรงเชิงโครงสร้างและความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม โดยความรุนแรงสามารถเริ่มต้นที่มุมใดก็ได้ของรูปสามเหลี่ยมและสามารถถ่ายโอนไปยังมุมอื่นๆ ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สามเหลี่ยมความรุนแรงของโจฮัน กัลป์ตุง หรือ Galtung's Triangle of violence (ปรับปรุงจาก Galtung,1990)

ทั้งนี้ความรุนแรงทางตรง เกิดจากการมีอยู่ของความรุนแรงทางโครงสร้างและวัฒนธรรม แต่ความรุนแรงทางตรงก็ส่งเสริมความรุนแรงทางโครงสร้างและวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นเช่นกัน Galtung แบ่งความรุนแรงออกเป็นสามประเภทคือ

1. ความรุนแรงทางตรง สามารถมองเห็นได้ด้วยสายตาและได้ยินด้วยหู การใช้ความรุนแรงโดยตรงเป็นรูปแบบพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังทางร่างกายเช่น การล่วงละเมิด การข่มขืนและการทำร้ายทางเพศ การตี และการฆ่า และความรุนแรงที่ทางวาจา
2. ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง คือความรุนแรงที่ไม่สามารถบ่งชี้ถึงการกระทำผิดได้ โดยทั่วไปความรุนแรงนี้หมายถึงภัยคุกคามหรือเป็นอันตรายต่อคนผ่านโครงสร้างทางสังคม โครงสร้างอำนาจ เชื้อชาติ เป็นต้น
3. ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม เป็นรูปแบบของความรุนแรงที่เป็นวัฒนธรรมความเชื่ออันฝังรากลึกในสังคม ในรูปแบบค่านิยม ความเชื่อ ตำนาน ศาสนา ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้คนและผู้กระทำผิด สามารถสนับสนุนความรุนแรงทางตรงและความรุนแรงเชิงโครงสร้างทำให้เป็นที่เชื่อว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือยอมรับได้

แนวคิดสามเหลี่ยมแห่งความรุนแรงของ Galtung มีความพิเศษในแง่ของการจำแนกประเภทของความรุนแรงซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวม สามารถเข้าใจในการสร้างความรุนแรงและการผลิตซ้ำความรุนแรงในทุกระดับ

กระบวนการผลิตรายการ (3P)

กระบวนการผลิตรายการ ละครหรือภาพยนตร์ ส่วนใหญ่ประกอบด้วยสามขั้นตอน โดย Zettl (2011) กล่าวว่า ขั้นตอนหลักดังกล่าวได้แก่ กระบวนการก่อนการผลิต กระบวนการผลิต และกระบวนการหลังการผลิต

1. ขั้นตอนการผลิต (Pre-Production) นับเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งก่อนเริ่มทำการผลิตรายการ ได้แก่ การเตรียมข้อมูล การกำหนดหรือเค้าโครงเรื่อง การประสานงาน กองถ่ายกับสถานที่ถ่าย ในขั้นตอนนี้การทำงานจะได้รับการออกแบบและวางแผนอย่างรอบคอบ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของการเตรียมการและกิจกรรมต่างๆ ก่อนที่จะเริ่มถ่ายทำทั้งในสตูดิโอหรือนอกสถานที่

2. ขั้นตอนการผลิต (Production) ในการผลิตภาพยนตร์ถูกสร้างและถ่ายทำ จะมีการคัดเลือกทีมงานเพิ่มเติมในขั้นตอนนี้เช่น ผู้ดูแลสถานที่ ผู้ดูแลสคริปต์ ผู้ช่วยผู้กำกับ ผู้ถ่ายภาพนิ่ง เป็นต้น สำหรับขั้นตอนการผลิตนี้จะเริ่มการลงพื้นที่เพื่อถ่ายทำ ทั้งในรูปแบบสตูดิโอหรือนอกสถานที่

3. ขั้นตอนหลังการผลิต (Post Production) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ภาพยนตร์จะถูกปล่อยไปยังโรงภาพยนตร์หรือบางครั้งส่งตรงไปยังผู้บริโภค เช่น VHS, VCD, DVD, Blu-ray หรือดาวน์โหลดโดยตรงจากผู้ให้บริการสื่อดิจิทัล โดย Zettl (2011) ระบุว่ากิจกรรมหลักของขั้นตอนนี้คือ การตัดต่อภาพและเสียง การปรับแต่งสี การเลือกเสียงและดนตรี

มุมมอง (Perspective)

Flores & Day (2006) กล่าวว่าการศึกษาวิจัยมุมมองเป็นกุญแจสำคัญของแนวทางการศึกษาทางสังคมศาสตร์ ซึ่งเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการพูดและการกระทำของผู้คน และช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ Fergusson (2015) ที่ระบุว่าการศึกษามุมมองของคนในสังคมมีแนวโน้มที่จะได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความรู้สึกและการกระทำเกี่ยวกับปัญหาสังคมประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ผ่านวิธีคิดของผู้ที่อยู่กับสถานการณ์นั้นโดยตรง งานวิจัยนี้จึงทำการศึกษามุมมองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยที่ศึกษาในสาขาวิชานิเทศศาสตร์ หรือการสื่อสารในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อปัจจัยการผลิตซ้ำความรุนแรงในละคร และลดการผลิตซ้ำความรุนแรงโดยการวิเคราะห์ในกระบวนการผลิตสื่อละครทั้งขั้นตอนก่อนการผลิต การผลิต และขั้นตอนหลังการผลิต ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่องานวิชาการในการวิจัยหรือใช้บูรณาการในการเรียนการสอน นอกจากนี้งานด้านวิชาชีพยังสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้เพื่อลดการผลิตซ้ำความรุนแรงในการสื่อละครไทยได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครไทย ในมุมมองของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ศึกษา

ในสาขาวิชานิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารในจังหวัดเชียงใหม่

2. เพื่อศึกษาการลดการผลิตซ้ำความรุนแรงในกระบวนการผลิตสื่อทั้งขั้นตอนเตรียมงาน การผลิต และขั้นตอนหลังการผลิต ในมุมมองของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ศึกษาในสาขาวิชานิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารในจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษามุมมองของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครไทยเท่านั้น

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรคือนักศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ หรือการสื่อสาร หรือชื่ออื่นๆ ที่หมายถึงศาสตร์ด้านนิเทศศาสตร์ ซึ่งศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 เนื่องจากได้ผ่านการศึกษาวิชาเกี่ยวกับกระบวนการผลิตสื่อแล้ว และมีประสบการณ์ในการดูละครไทย การคัดเลือกนักศึกษากลุ่มตัวอย่างใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน จาก 4 มหาวิทยาลัย คือ 1) นักศึกษาสาขาการสื่อสารการตลาด มหาวิทยาลัย A ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 6 คน 2) นักศึกษาสาขาการนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย B ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 6 คน 3) นักศึกษาสาขาการสื่อสารดิจิทัล มหาวิทยาลัย C ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 7 คน 4) นักศึกษาสาขาการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัย D ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 6 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยระบุหมายเลขกำกับมหาวิทยาลัยและผู้ให้สัมภาษณ์แทนการระบุชื่อ เพื่อรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ (Bolderston, 2012)

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้าง ใช้ในการประชุมกลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตซ้ำความรุนแรงและแนวทางในการลดการผลิตซ้ำความรุนแรงในกระบวนการผลิตสื่อ ในมุมมองจากนักศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัยด้านความรุนแรงในสื่อ และในละครไทย ตลอดจนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเด็นทางสังคมเพื่อศึกษาแนวทางในการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล

2. ประสานงานกับคณะที่เปิดสอนวิชาด้านนิเทศศาสตร์ หรือการสื่อสารในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 มหาวิทยาลัย เพื่อขอจัดกิจกรรมการประชุมกลุ่ม (Focus group) กับนักศึกษาที่ผ่านการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือละคร หรือรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการผลิตรายการมาแล้ว

3. เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านรูปแบบความรุนแรงในสื่อกับนักศึกษาร่วมกับอาจารย์ผู้สอนในชั้นเรียนของแต่ละมหาวิทยาลัย ก่อนการจัดกิจกรรมประชุมกลุ่ม (Focus group) ประมาณ 2 สัปดาห์เพื่อสร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจกับนักศึกษา อันจะส่งผลดีต่อการประชุมกลุ่มในขั้นตอนต่อไป

4. ดำเนินการประชุมกลุ่ม (Focus group) นักศึกษาที่ละมหาวิทยาลัย โดยเปิดโอกาสนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านรูปแบบความรุนแรงในสื่อสมัครใจเข้าร่วมประชุมกลุ่มด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีการเตรียมแบบฟอร์มการยินยอมให้ข้อมูล (informed consent) ให้แก่ผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และทราบสิทธิส่วนบุคคลว่าผู้วิจัยจะไม่เปิดเผยชื่อหรือข้อมูลที่สามารถบ่งบอกตัวตนของผู้ให้ข้อมูล อันเป็นจริยธรรมในการวิจัยด้วยวิธีสัมภาษณ์ (Bolderston, 2012) โดยมีนักศึกษาร่วมในการประชุมกลุ่มมหาวิทยาลัยละ 6-7 คน ใช้เวลากลุ่มละประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที

5. จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการถอดเทปสัมภาษณ์และวิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยใช้โปรแกรม Nvivo12 ซึ่งเป็นโปรแกรมวิเคราะห์เชิงคุณภาพในการจัดหมวดหมู่ข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ออกแบบแนวคำถามในการประชุมกลุ่มโดยใช้คำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure) ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของแนวคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญคุณวุฒิปริญญาเอกด้านนิเทศศาสตร์จำนวน 2 ท่าน และนักวิจัยที่มีประสบการณ์ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 1 ท่าน รวม 3 ท่าน

สรุปผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย คือ ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครไทย และการลดการผลิตซ้ำความรุนแรงในกระบวนการผลิตสื่อทั้งขั้นตอนเตรียมการผลิต และขั้นตอนหลังการผลิต ในมุมมองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสาขานิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครไทย ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครไทย ได้แก่ 1) การศึกษาที่ย่ำแย่ทอดชุดความคิดแบบเดิม 2) พฤติกรรมของผู้ชมละครที่ไม่ใส่ใจเนื้อหาความรุนแรง 3) ผู้ผลิตละครเลือกเนื้อหาที่มีความรุนแรง 4) ผู้สนับสนุนการผลิตสื่อไม่ให้ความสำคัญต่อเนื้อหาความรุนแรง และ 5) ระบบในการตรวจสอบกันเองของสื่อที่ยังไม่เข้มแข็ง ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การศึกษาที่ย่ำแย่ทอดชุดความคิดแบบเดิม การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการผลิตซ้ำหรือการลดความรุนแรงในละครไทย นักศึกษากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้กล่าวว่าอาจารย์ผู้สอนยังคงถ่ายทอดทัศนคติในการไม่นำเสนอความจริงทั้งหมด หรือบิดเบือนข้อมูล

เพื่อการผลิตสื่อสู่นักศึกษา เช่น นักศึกษา D1 กล่าวถึงกรณีที่ต้องผลิตโฆษณาในรายวิชาเรียน โดยได้รับข้อมูลที่ใช้ในการผลิตสื่อจากเจ้าของผลิตภัณฑ์ ต่อมาเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์มาให้ข้อมูลที่ถูกต้องจึงได้ทราบว่า ข้อมูลจากเจ้าของผลิตภัณฑ์มีการบิดเบือนข้อเท็จจริง

“ ผู้ผลิตให้ข้อมูลรามา ... แต่พอผู้เชี่ยวชาญบอก (ข้อเท็จจริง) ว่ามันผิดอย่างนี้ (นักศึกษา) ทุกกลุ่มบอกว่า จะทิ้งบริฟ ... ซึ่งอาจารย์ไม่ให้ทิ้งและบอกว่านี้ เป็นสิ่งที่เราต้องเจอถ้าเราไปทำงานจริง จะมีโฆษณาสักกี่ตัวที่จะดีต่อผู้บริโภค 100% ผู้บริโภคต้องคิดเองบ้าง อาจารย์บอกแบบนี้เหมือนว่าทำผิดได้ไม่เป็นไร...” (นักศึกษา D1)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นวาทกรรมที่พบได้บ่อยครั้งจากสื่อมวลชนทั่วไป ในการปลุกกระแสการใช้วิจารณญาณในการพิจารณาความถูกต้องของสื่อหรือสิ่งที่สื่อนำเสนอให้แก่ผู้บริโภค หรือการนำเสนอข้อเท็จจริงที่บิดเบือนเป็นสิ่งที่กระทำได้ ซึ่งพบว่ายังคงมีการถ่ายทอดความคิดนี้ในชั้นเรียน จึงอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครไทย เนื่องจากนักวิชาชีพด้านการผลิตละครก็อาจได้รับการถ่ายทอดวิธีคิดนี้ผ่านระบบการศึกษาเช่นกัน

2. พฤติกรรมของผู้ชมละครยังไม่ใส่ใจเรื่องเนื้อหาความรุนแรง

ปัจจัยที่สำคัญอีกประการคือผู้ชมละคร ซึ่งนักศึกษากลุ่มตัวอย่างสะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อผู้ชมในหลายมิติ ทั้งการเป็นผู้ตรวจสอบเนื้อหาความรุนแรง หรือเป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการนำเสนอความรุนแรง ที่อาจจะคุ้นเคยและชื่นชอบฉากความรุนแรงต่าง ๆ ที่ปรากฏในละครไทย ทำให้ผู้ผลิตละครไทยยังคงนำเสนอความรุนแรงในเนื้อหาต่อไป

“... หนูจึงไม่เข้าใจว่าปัจจุบันนี้ที่เขาผลิตละครแบบเดิม ๆ ออกมา คือเขาต้องการจะสื่อสารกับคนดูกลุ่มไหน แต่ละละครที่ตบตีหรือด่ากันก็จะมี เรตติ้งดี...” (นักศึกษา D3)

ในขณะที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างในสาขาการสื่อสารการตลาด ได้แสดงความคิดเห็นว่าการผลิตละครนั้นย่อมต้องให้มีเนื้อหาที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

“... ผู้ชมเขาชอบแบบนี้ ผู้ผลิตก็ต้องทำตามที่ผู้ชม

ชอบ ไม่อย่างนั้นก็ขายโฆษณา หรือหาสปอนเซอร์ไม่ได้ เราก็เห็นว่าพอละครมีฉากรุนแรง หรืออะไรที่สะใจ คนก็จะแซร์ เกิดเป็นกระแส แล้วละครก็จะดัง...” (นักศึกษา A1)

ดังนั้นหากผู้ชมไม่ให้การสนับสนุนละครที่มีความรุนแรงก็อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ผลิตลดการผลิตซ้ำความรุนแรงได้

“... มันก็ต้องอยู่ที่ตัวเราด้วย ถ้าเราไม่เลือกที่จะดูละครแบบนี้ ยอดการรับชมของสื่อนั้นก็ย่อลง แล้วเขาก็จะไม่ผลิตสื่อนี้ออกมา ...” (นักศึกษา B5)

อย่างไรก็ตาม ในมุมมองของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าศักยภาพของคนดูในการวิเคราะห์แยกแยะเนื้อหาความรุนแรงในสื่ออาจจะไม่เท่ากัน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมซึ่งไม่เอื้อต่อการพัฒนาความคิดเชิงวิเคราะห์ เช่น ผู้ปกครองไม่ได้ดูแลการใช้สื่อของเด็กอย่างใกล้ชิด

“... ผู้ชมทุกคนไม่ได้มีศักยภาพในการแยกแยะข้อมูลที่เท่ากัน จึงต้องมีการบอกอายุผู้ชมก่อนที่จะฉายอีกทีหนึ่งว่าควรที่จะรับชมได้ไหม ต้องดูอายุด้วย แต่ในเชิงปฏิบัติก็ไม่ได้เคร่งครัด เช่น เด็กดูสื่อรุนแรงและผู้ปกครองไม่ได้มาดูแล แล้วเกณฑ์ด้านอายุผู้ชมก็ไม่ได้จริงจังอะไร แค่ได้ยืนเตือนตอนขึ้นรายการแล้วก็แบบ” รายการนี้เหมาะสำหรับผู้ชมอายุ 13 หรือ 3 ปีขึ้นไป” บางที่เราเลยเสี่ยงด้วยซ้ำ เราไม่ได้จริงจังเลยว่าอายุเท่านี้ ควรดูหรือไม่ควรดู .. คือวิธีนี้ไม่ work ...” (นักศึกษา M2)

3. ผู้ผลิตละครเลือกเนื้อหาที่มีความรุนแรง

ผู้ผลิตละครเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครไทย โดยนักศึกษากลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่าผู้ผลิตละคร มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจลดการผลิตสื่อที่มีความรุนแรง และเพิ่มการผลิตสื่อที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้ชมได้

“... หนูก็คิดว่าคนที่ผลิตสื่อ สามารถเลือกได้... ถ้าไม่ผลิตความรุนแรงออกมา... ผู้ชมก็ไม่ได้เรียกร้องว่าอยากดูความรุนแรงจ้ะเลย ... คนก็ไม่ได้โหยหาว่าฉันต้องการดูจ้ะเลยรัก (ละครไทยที่นำมาผลิตใหม่และมีความรุนแรงในเนื้อหา: เพิ่มข้อมูลในบทความโดยผู้วิจัย) ... ถ้ามันไม่ผลิต

เนื้อหา: เพิ่มข้อมูลในบทความโดยผู้วิจัย) ... ถ้ามันไม่ผลิตออกมาเราก็อาจจะไปดูสื่ออื่นที่ดีกว่า...” (นักศึกษา D1)

นอกจากนี้นักศึกษายังเสนอแนวคิดที่ว่าผู้ผลิตละครไทยมักให้เหตุผลในการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงว่าเพื่อสะท้อนสังคม ทั้งที่ควรเสนอแนวทางการแก้ปัญหาความรุนแรงในสังคมด้วย

“... คือหนูคิดว่าผู้ผลิตมักอ้างว่า ละครสะท้อนสังคม แต่เราไม่ได้บอกว่า How to get better ว่าถ้าเราจะเป็นสังคมที่ดี มันจะต้องทำยังไง ตอนนั้นก็แค่สะท้อน..มันก็สะท้อนซ้ำ ๆ สะท้อนไปสะท้อนมา กลายเป็นผลิตซ้ำกันดูก็เคยชิน...” (นักศึกษา M1)

ในขณะที่ความคิดเห็นของนักศึกษา R1 มองว่าผู้ผลิตสื่อนำเสนอความรุนแรงเพื่อสร้างกระแสความนิยมดังนี้

“...(ละคร) มันไม่ได้ตั้งใจสะท้อนสังคมขนาดนั้น มันสะท้อนในสิ่งที่เป็นกระแสจะทำให้คนดูมากกว่า ผู้จัด (ละคร) เขาก็เพิ่มระดับความรุนแรง เมื่อมีกระแสทำให้คนอยากดูมากขึ้น” (นักศึกษา R1)

4. ผู้สนับสนุนการผลิตสื่อไม่ให้ความสำคัญต่อเนื้อหาความรุนแรง

ผู้ให้การสนับสนุนในการผลิตละคร หรือ สปอนเซอร์ เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการผลิตซ้ำหรือลดการผลิตซ้ำความรุนแรง เพราะหากละครที่มีเนื้อหาความรุนแรงไม่ได้รับการสนับสนุนทุนในการผลิตก็จะไม่สามารถผลิตได้ เช่น

“... ต้องให้ผู้สนับสนุนในภาคธุรกิจเลือกสนับสนุนละครดี ๆ หากใช้กลยุทธ์ที่บอกว่าภาคธุรกิจจะต้องตระหนักถึงสังคม แล้วเขาก็ควรเลือกสนับสนุนสื่อที่ดี ก็สามารถตอบความเป็น CSR ได้ เพราะนักธุรกิจมีเงิน น่าจะใช้อำนาจของเขาให้เป็นประโยชน์ ก็อาจจะลดจำนวนสื่อที่ไม่ค่อยรับผิดชอบต่อสังคมได้ แต่ตอนนี้คือละครที่มีความรุนแรงมีสปอนเซอร์เยอะเลย...” (นักศึกษา D4)

5. ระบบในการตรวจสอบตัวเองของสื่อที่ยังไม่เข้มแข็ง สื่อควรจะมีระบบในการตรวจสอบตัวเอง มากกว่าที่จะให้รัฐมาตรวจสอบหรือปิดกั้นสิทธิเสรีภาพสื่อ เนื่องจากผู้วางนโยบายของรัฐมักเป็นผู้มีอายุ และอาจจะ

ไม่เข้าใจยุคสมัย ทำให้กำหนดกฎระเบียบที่ไม่ทันสมัย แต่ทั้งนี้สื่อต้องมีความจริงจังและเข้มงวดในการตรวจสอบกันเองอย่างแท้จริง จึงจะได้รับความไว้วางใจจากสังคม โดยในระบบตรวจสอบกันเองของสื่อก็ควรมีพื้นที่ให้สื่อรุ่นใหม่มีบทบาทมากขึ้น

“... สื่อควรตรวจสอบกันเอง และสนับสนุนให้เกิดบทละครดี ๆ ที่สอนคนอย่างมีชั้นเชิง แต่ตอนนี้มันไม่ใช่ นักแสดงที่เล่นแรง ช่มชืด ตบตี กลับมอปรากฏตัวนักแสดงดี คือเน้นเรื่องทักษะการแสดงแทนการมองเนื้อหา...” (นักศึกษา M 4)

นอกจากนี้ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างยังกล่าวถึงการไม่ประสบผลสำเร็จในการตรวจสอบกันเองของสื่อที่ผ่านมาว่า

“... ที่ผ่านมา สื่อตรวจสอบกันเองไม่สำเร็จ ดังนั้นอาจจะลองถามวิธีจากคนนอกวงการสื่อก็จะได้คำตอบที่แปลกใหม่กว่าที่เขาคิด... เขาต้องถามคนรุ่นใหม่บ้าง...เขาต้องลองเปิดใจรับ ลดความถือสาเรื่องอาวุโสลงบ้าง...” (นักศึกษา B6)

การลดการผลิตซ้ำความรุนแรงในกระบวนการผลิตละครไทย

โดยทั่วไปกระบวนการผลิตสื่อละครหรือภาพยนตร์ จะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ Pre-Production, Production และ Post-Production ดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ในมุมมองของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างพบว่าการลดการผลิตซ้ำในกระบวนการผลิตละครไทยควรจะทำตั้งแต่กระบวนการก่อนการผลิต หรือ Pre-Production มากกว่ากระบวนการอื่น ๆ เนื่องจากการป้องกันทำได้ง่ายกว่าขั้นตอนถ่ายทำหรือการแก้ไขหลังจากถ่ายทำแล้ว โดยอธิบายได้ดังนี้

1. กระบวนการก่อนการผลิต (Pre-Production) การลดการผลิตซ้ำความรุนแรงสามารถทำได้ตั้งแต่การเขียนบท โดยการสำรวจผลกระทบต่อสังคมเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงบทละครไทยที่จะถูกนำมาใช้ในกระบวนการผลิตขั้นตอนอื่น ๆ ต่อไป

“... เราก็ต้องคิดบทดีๆ มีบทที่คิดมาแล้วว่ามีผลกระทบต่อใครบ้าง ผู้ชมจะได้เรียนรู้อะไรจากบทนี้บ้าง

มันมีตัววัดใหม่ เช่น ถ้าจะมีการสร้างโรงงานก็ต้องสำรวจความคิดเห็นของประชาชน หมู่บ้าน สิ่งแวดล้อม แล้วถ้าเป็นสื่อ ก็ควรมีการสำรวจผลกระทบด้วย...” (นักศึกษา B1)

ทั้งนี้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างชี้ให้เห็นตัวอย่างของบทละครที่ควรได้รับการแก้ไข ได้แก่ บทละครที่สร้างให้ตัวละครที่ใช้ความรุนแรงหรือเกรี้ยวกราด โมโหร้าย กลับได้เป็นพระเอก หรือมีคนรักใคร่ ตลอดจนการผลิตซ้ำภาพเหมารวม ซึ่งนักศึกษากลุ่มตัวอย่างจากต่างสถาบันการศึกษาได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องกัน ดังนี้

“ บางทีสื่อนำเสนอตัวละครแบบเน้นความเท่ ความเกรี้ยวกราด แต่ว่าไม่ค่อยแสดงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่ตามมา ยกเว้นต้องเป็นตัวร้ายจริงๆ แต่ละครไทยมักแสดงให้เห็นว่าสังคมรอบข้างยอมรับ เป็นเจ้านาย เป็นพระเอก แม้จะเจ้าอารมณ์ โมโหร้ายมันดูเป็นวิธีที่แบบนำเสนอได้แย่มาก...” (นักศึกษา C1)

“... ควรลดการผลิตซ้ำการเหมารวม เช่น ตัวร้ายต้องปากแดง คุณแม่ต้องทรงผมตีโป่ง เคยเห็นมาตั้งแต่เราเป็นเด็ก ๆ จนตอนนี้ยังไม่เปลี่ยนวิธีอีก รวมถึงวัฒนธรรมบางอย่าง เช่น การคลุมถุงชน นางเอกต้องนำเสนอ การเห็นแต่มุมของพระเอกนางเอก แต่ไม่ได้ค่อยแสดงถึงมุมของนางร้ายซึ่งก็เป็นคนหนึ่งที่เจ็บปวด หรือละครไทยมีบทเดิมๆ ว่าผู้หญิงเป็นกุลสตรี ไม่ควรท้อก่อนแต่ง แต่ก็ไม่สอนให้ผู้ชายเป็นสุภาพบุรุษ ... ย่อแย้งในตัวเองหลาย ๆ อย่าง...” (นักศึกษา B3)

“... บทละครควรสร้างสังคมใหม่ว่า เราต้องมีความปลอดภัยในชีวิต เช่นละครที่แสดงให้เห็นว่า สังคมต้องไม่ยอมรับคนที่ใช้ความรุนแรง แต่ตอนนี้ละครนำเสนอว่าเหยื่อจะโดนสังคมตัดสินเช่น ผู้หญิงที่โดนข่มขืน กลับมีตัวละครผู้หญิงซ้ำเติมผู้หญิงด้วยกันเอง หรือเป็นคนจ้างวานให้ทำร้ายผู้หญิงด้วยกันด้วยซ้ำ...” (นักศึกษา A4)

ทั้งนี้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะว่า บทละครควรมีการเพิ่มตัวละครที่เป็นคนให้ความรู้ หรือกระตุ้นเตือนผู้ชมเพื่อลดค่านิยมบางอย่างที่ควรถูกรื้อถอนโดยมีการนำเสนออย่างแนบเนียน

“...ควรมีตัวละครอีกตัวหนึ่งเข้ามาช่วยสื่อสารกับคนดู เช่น ให้มาสื่อถึงปัญหาที่เกิดขึ้นว่าทำไมเด็กถึงเศร้า เด็กถึงเป็นแบบนี้ เหมือนภาพยนตร์ต่างประเทศที่พ่อแม่เลิกกันแต่ไม่บอกลูก แต่ลูกคนเล็กรู้แล้วร้องไห้และบอกกับพี่ตัวละครที่เป็นพี่บอกว่า “ไม่เห็นต้องร้องไห้ ร้องไห้ทำไมพ่อแม่เขาไม่รักกันแล้ว แต่เราก็ยังมีพ่อแม่อยู่” หรือ เรื่องของคู่รักเช่น พ่อแม่ที่แบบไม่รักกันสามารถที่จะแยกกันอยู่โดยที่ให้ความรักลูก ให้ความสุขกับลูกได้ ไม่ใช่ว่าพ่อแม่เลิกกันแล้วลูกต้องมีปัญหาแบบในละครไทย ...” (นักศึกษา C5)

2. กระบวนการผลิต (Production) ในกระบวนการถ่ายทำ สามารถใช้องค์ประกอบของภาพยนตร์หรือละครระหว่างถ่ายทำที่ไม่ส่งเสริมความรุนแรงหรือนำเสนอภาพความรุนแรงโดยตรง

“... ละครเรื่องหนึ่งเพิ่งเผยแพร่ออกไป มีฉากฆ่าตัวตายด้วยการแขวนคอ เพราะครอบครัวมีปัญหา ก็อาจจะใช้สัญลักษณ์แทน ทำอย่างไรก็ไม่เห็นการผูกคอ หรือความเจ็บปวด...” (นักศึกษา C2)

“... สิ่งหนึ่งที่ได้คือการไม่ผลิตซ้ำการเหมารวม เช่น การแบบนี้คือคนดี คนไม่ดี คนพูดภาษาอีสานต้องเป็นคนตลกหรือคนใช้ ...” (นักศึกษา A4)

อย่างไรก็ตามในกระบวนการนี้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การลดการผลิตซ้ำความรุนแรงเป็นไปได้ยากเพราะผ่านกระบวนการวางแผนการทำงานมาแล้ว

3. กระบวนการหลังการผลิต (Post-production)

นักศึกษากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าในกระบวนการนี้การลดการผลิตซ้ำไม่สามารถทำได้มากนัก แม้แต่การใส่คำเตือนแก่ผู้ชมเป็นกราฟิกตัวอักษรก็ไม่ได้ผล

“...ใส่คำเตือน... ก็มีหมดแล้ว ซึ่งมันก็ไม่ได้ผลเลย ถ้าดูจากความเป็นจริง ... ต้องหาวิธีอื่น เช่น ฝ่ายตัดต่อถ้าไม่เห็นด้วยกับฉากไหนก็ลองเสนอผู้กำกับที่ควบคุมการตัดต่อว่าไม่อยากทำอย่างนั้นมันรุนแรง เปลี่ยนได้ไหม...” (นักศึกษา D5)

อย่างไรก็ตามนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันว่าในกระบวนการหลังการถ่ายทำไม่สามารถที่จะลดการผลิตซ้ำ

ความรุนแรงได้ เนื่องจากมีการถ่ายทำไปแล้ว และกระบวนการนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการใส่เทคนิคพิเศษ เช่น แสง กราฟิก เท่านั้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตซ้ำความรุนแรงและแนวทางการซ้ำความรุนแรงในกระบวนการผลิตสื่อ: มุมมองจากนักศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารในจังหวัดเชียงใหม่ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและสรุปผลตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย มีประเด็นที่อภิปรายดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการผลิตซ้ำหรือลดความรุนแรงในละครไทยในมุมมองของนักศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสาร พบว่า การศึกษาที่ยังถ่ายทอดชุดความคิดเดิม ๆ เช่น การผลิตสื่อเป็นเรื่องของธุรกิจ หรือให้ผู้บริโภคคิดเองว่าเนื้อหาเหมาะสมหรือไม่ ส่งผลต่อการผลิตนักการสื่อสารมวลชนที่ยังมองว่าการผลิตซ้ำความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ สอดคล้องกับ บุหงา ดันหยง (2559) ที่วิเคราะห์ว่าละครไทยมีการนำเสนอความรุนแรง เป็นเรื่องปกติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Galtung (1990) ที่ระบุว่าวัฒนธรรมความเชื่ออันฝังรากลึกในสังคม ในรูปแบบค่านิยม ความเชื่อ ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้คนสามารถสนับสนุนความรุนแรงทางตรงและความรุนแรงเชิงโครงสร้างให้เป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือยอมรับได้ ซึ่งเรียกว่าความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม และเมื่อมองปรากฏการณ์นี้ผ่านแนวคิดสามเหลี่ยมความรุนแรง ทำให้สามารถเข้าใจการผลิตซ้ำความรุนแรง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภคที่อาจจะชื่นชอบเนื้อหาความรุนแรงที่ทำให้ละครสนุกมีสีสัน ทำให้ผู้ผลิตและผู้สนับสนุนต้องนำเสนอละครเหล่านั้นเพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจ ในขณะที่ผู้ผลิตละครเลือกที่จะนำเสนอละครที่มีเนื้อหาความรุนแรงและผลิตซ้ำค่านิยมเดิมๆ ทั้งที่อาจมีบทบาทสำคัญในการเลือกสรรเนื้อหาที่สร้างสรรค์สังคมได้ รวมทั้งผู้สนับสนุนการผลิตที่สามารถเลือกที่จะสนับสนุนสื่อที่มีคุณภาพ และลดการสนับสนุนสื่อที่ผลิตซ้ำความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ

ตลอดจนระบบการตรวจสอบกันเองของนักวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งหากมีความเข้มแข็งมากพอจะส่งผลต่อการตรวจสอบการทำงานของเพื่อนร่วมวิชาชีพในการผลิตสื่อที่มีคุณภาพและปลอดภัยสู่สังคม

2. แนวทางการลดการผลิตซ้ำความรุนแรงในกระบวนการผลิตละครนั้น นักศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารในจังหวัดเชียงใหม่ เสนอให้เน้นการป้องกันในกระบวนการก่อนการผลิต หรือ Pre-Production เช่น การคัดสรรหรือการเขียนบทละคร โดยสามารถลดการผลิตซ้ำความรุนแรง และค่านิยมอื่นๆที่ต้องการให้มีการรื้อถอนจากสังคมไทย หรือลดการถ่ายทอดค่านิยมเหล่านั้น เช่น การเหมารวม การเหยียดเชื้อชาติ การไม่ซ้ำเติมเหยื่อจากการถูกข่มขืนในละคร และควรเพิ่มบทบาทของตัวละครด้วยการให้ความรู้ในประเด็นเหล่านั้นในบทละครด้วย ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการผลิต (Production) และกระบวนการหลังการผลิต (Post-Production) เป็นการทำงานตามการวางแผนในขั้นตอนก่อนการผลิตทั้งสิ้น ซึ่งอาจใช้เทคนิคด้านมุกตลก หรือเสียง เพื่อการลดการนำเสนอความรุนแรงได้บ้าง แต่ไม่สามารถทำได้ดีเท่ากับกระบวนการก่อนการผลิตสอดคล้องกับ Zettl (2011) ที่ระบุว่า การวางแผนการผลิตสื่อในกระบวนการก่อนการผลิต (Pre-Production) ควรไปเป็นอย่างรอบคอบ

ข้อค้นพบจากการศึกษานี้พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีมุมมองว่ากระเปาะที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในสื่อซึ่งถูกกำหนดมาก่อนหน้านี้ไม่เหมาะกับการปฏิบัติจริงในปัจจุบัน สอดคล้องกับ Palfrey & Gasser (2013) ซึ่งระบุว่าเยาวชนที่เติบโตในยุคดิจิทัลจะมีมุมมองที่แตกต่างจากคนยุคก่อน

นอกจากนี้ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างยังสามารถแสดงทัศนะเชิงวิพากษ์ และมุมมองต่อการยอมรับความรุนแรงในกลุ่มผู้ชมละครไทยว่าอาจเกิดจากการรับชมความรุนแรงในละครไทยซ้ำๆ ตลอดจนการแสดงทัศนะต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงสร้างสังคม เช่น ภาคการศึกษา ภาคธุรกิจ อันมีส่วนในการส่งเสริมหรือลดการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครได้ สอดคล้องกับแนวคิดสามเหลี่ยมแห่ง

ความรุนแรงของ Galtung (1990) ซึ่งมองภาพรวมของสังคม ทำให้เข้าใจการสร้างความรุนแรงและการผลิตซ้ำความรุนแรงในทุกระดับ ทั้งนี้ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างยังสะท้อนถึงพฤติกรรมการเฝ้ามองการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครไทยของตนเองผ่านการประชุมกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ Lyon (2017) ที่ระบุว่า วัฒนธรรมการเฝ้าระวัง (Surveillance Culture) เป็นผลจากสิ่งแวดล้อมดิจิทัลจะส่งเสริมทำให้ผู้คนแลกเปลี่ยนและตรวจสอบกันเอง จึงอาจกล่าวได้ว่าด้วยบริบทและพฤติกรรมของเยาวชนในยุคดิจิทัลนี้เอง จะเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนความพลเมืองในตรวจสอบและลดการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครและสื่อของไทยได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. คณาจารย์ด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารควรระมัดระวังในการถ่ายทอดชุดความคิดที่อาจส่งเสริมการผลิตซ้ำความรุนแรงให้นักศึกษา ทั้งอาจส่งผลกระทบต่อทัศนคติในการเป็นพลเมืองที่รู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลได้

2. ทุกภาคส่วนที่มีบทบาทในกระบวนการผลิตสื่อควรมีความเข้าใจกลไกการเกิดความรุนแรงแต่ละประเภท และมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างบูรณาการเพื่อลดการผลิตซ้ำความรุนแรงในสื่อ ตลอดจนเปิดโอกาสให้เยาวชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมดังกล่าวมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ และลดการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครไทย การวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาดังนี้

1. แนวทางการส่งเสริมความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมการเฝ้าระวังสื่อของเยาวชนเพื่อลดการผลิตซ้ำความรุนแรงในละครไทย

2. แนวทางการส่งเสริมความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยและการเฝ้าระวังสื่อของผู้ดูแลเด็กและเยาวชน เพื่อการสร้างพลเมืองดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- บุหงาตันหยง (2559). 'ละคร'ความรุนแรงในสังคมไทย. สืบค้น 20 กันยายน 2560, จาก : shorturl.at/dxFJ4
- สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย(2557). *สื่อกับความรุนแรง*. สืบค้น 20 กันยายน 2560, จาก <https://goo.gl/2Vbikt>
- Bolderston, A. (2012). Conducting a Research Interview. *Journal of Medical Imaging and Radiation Sciences*, 43 (1), 66 - 76
- Fergusson, F. (2015). *The idea of a theater: a study of ten plays, the art of drama in changing perspective*. Princeton University Press.
- Flores, M. A., & Day, C. (2006). Contexts which shape and reshape new teachers' identities: A multi-perspective study. *Teaching and teacher education*, 22(2), 219-232.
- Galtung, J. (1990). Cultural violence. *Journal of Peace Research*, 27(3), 291-305.
- Chamnongsri, N. (2014). Influence of the Thai mass media on violence against women: Synthesis of research studies. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 35(1), 167-176.
- Lyon, D. (2017). Digital citizenship and surveillance| surveillance culture:Engagement, exposure, and ethics in digital modernity. *International Journal of Communication*, 11,19.
- Palfrey, J., & Gasser, U. (2013). *Born digital: Understanding the first generation of digital natives*. Basic Books.

ผลการจัดกิจกรรมด้วยการเรียนเป็นกลุ่มแบบจัดการกันเองร่วมกับ การใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด : กรณีศึกษา รายวิชาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา

RESULT OF SELF-ORGANIZED TEAMWORK LEARNING (SOT) WITH THE USE OF MASSIVE OPEN ONLINE COURSE (MOOC) : CASE STUDY OF E- MEDIA FOR EDUCATION

รองศาสตราจารย์ ดร.จงชัย เล็งศรี *

Associate Professor Thongchai Sengsri, Ph.D.*

บทคัดย่อ

งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเรียนรายวิชาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษาด้วยการเรียนเป็นกลุ่มแบบจัดการกันเอง ร่วมกับการใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด MOOC กลุ่มเป้าหมาย คือ นิสิตชั้นปีที่ 4 สาขาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ที่เรียนรายวิชา 374433 สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แผนจัดการเรียนเป็นกลุ่มแบบจัดการกันเองตามแนวคิดของ Prof.Dr.Dieter Hermanns 2) แบบประเมินผลงาน 3) แบบการสัมภาษณ์ และ สังเกตพฤติกรรมการทำงาน 4) ใบงาน และกิจกรรม และ แหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด MOOCs

ผลการวิจัยพบว่า พบว่านิสิตทุกคน (ร้อยละ100) ระบุว่ากิจกรรมด้วยการเรียนแบบเป็นกลุ่มแบบจัดการกันเองร่วมกับการใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด นั้น 1) ส่งผลความสำเร็จในการเรียน สร้างสรรค์ผลงาน 2) เสริมความมั่นใจในการทำงานของตนเองและกลุ่ม 3) เอื้อต่อการจัดการการทำงานกันเองในกลุ่ม 4) สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้สำเร็จ 5) ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องในระดับมาก แต่บางประเด็นในระดับมากเช่นกันโดยนิสิตส่วนใหญ่ระบุเรื่อง ความไว้วางใจในการทำงานภายในกลุ่มในร้อยละ 73.68 และกิจกรรมนี้ทำให้เกิดการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ร้อยละ 78.95 ส่วนข้อคิดเห็นของผู้วิจัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน คือ 1) ควรประยุกต์ใช้วงจรการเรียนรู้แบบการเรียนเป็นกลุ่มแบบจัดการกันเอง ในเนื้อหาที่เน้นการปฏิบัติ 2) ควรกำหนดแนวทางการป้องกันความขัดแย้งของนิสิตในกลุ่มไว้ล่วงหน้า 3) ควรเน้นให้นิสิตวิเคราะห์ และ อภิปรายในประเด็นคุณภาพของผลงานตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้เท่านั้นเพื่อลดความขัดแย้ง 4) ควรสอดแทรกการสร้างเสริมทักษะทางอารมณ์ (Soft Skills) และกระบวนการทางสังคมทุกครั้ง และ 5) ควรเสนอแนะบทเรียนที่เกี่ยวข้องในแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด MOOC เพื่อลดเวลาการสืบค้นและการเรียนของนิสิต

คำสำคัญ : การเรียนเป็นกลุ่มแบบจัดการกันเอง บทเรียนออนไลน์แบบเปิด

* รองศาสตราจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

* Associate Professor , Department of Educational Technology and Communication, Faculty of Education , Naresuan University

ABSTRACT

The purposes of this research were to promote the learning of E-media for education by using Self-organized Teamwork learning (SOT) with the Massive Open Online Course (MOOC). The sample groups were 19 people of the 4th year students in computer, Faculty of Education, Naresuan University, studying in the 1st

semester of the Academic year 2019, course 374433 E-media for education. The instruments of this study were 1) The Self-organized Teamwork learning (SOT) lesson plan according to the concept of Prof.Dr.Dieter Hermanns 2) The performance assessment form of students' works 3) The interview form and learning behaviors observation form 4) Worksheets, learning activities and Online learning resources for MOOC.

The results of this research showed that all students (100%) indicated that the learning activities by Self-organized Teamwork learning (SOT) with the Massive Open Online Course (MOOC) were 1) to result in academic success and creative work 2) to enhance the self-confidence in own and group work 3) to facilitate the self-management in the group 4) to create the motivation to work successfully 5) to promote the self-learning continuously at the high level. Most students indicated that the reliability in group work was 73.68% and this learning activities created the mutual respect was 78.95%. As for the researcher comments for the development were 1) should apply the learning cycle in Self-organized Teamwork learning (SOT) focuses on the practice 2) should specify the guidelines for preventing conflicts of students in advance 3) should emphasize students to analyze and discuss on the quality of work according to the criteria set for reducing conflicts 4) should insert the reinforcement of soft skills and social processes; and 5) should suggest relevant lessons in online learning resources for MOOC to reduce time of search and study.

Keywords : Self-Organized Teamwork Learning (SOT) , Massive Open Online Course (MOOC)

บทนำ

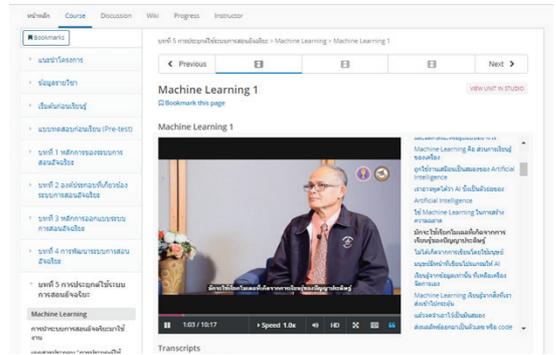
จากวิกฤติการศึกษาไทยในหลายๆ ด้านที่กำลังเผชิญอยู่ ทั้งในประเด็นด้านโอกาส และการเข้ารับการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านความเสมอภาคในสิทธิทางการศึกษา และด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีสาเหตุสำคัญจากการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ทั้งนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579 เป้าหมายหลักคือ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา (Access) ความเท่าเทียมกันทางการศึกษา (Equity)

คุณภาพการศึกษา (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และการตอบโจทย์ที่มีการเปลี่ยนแปลง (Relevancy) โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมได้ ภายใต้บริบทการศึกษา 4.0 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) ซึ่งทั่วโลกยอมรับนวัตกรรม MOOC (Massive Open Online Courses :MOOC) เป็นแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลครองโลก เนื่องจากส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รองรับผู้เรียนจำนวนมาก (Massive) ไม่จำกัดเพศ วัย การศึกษา โดยสามารถเรียนจากทุกที่ ทุกเวลา

และมีเป้าหมายการบริการแบบไม่มีค่าใช้จ่าย จึงได้รับความนิยมน้อย่างแพร่หลายและสอดคล้องกับบริบทโลก (<https://thaimooc.org>) ด้วยลักษณะสำคัญการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในระบบ MOOC (Plook Teacher, 2563) ได้แก่ (1) การเข้าถึง (Accessibility) หมายถึง ทุกคนสามารถเรียนรู้แบบ MOOC ในบริการของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ ผ่านอุปกรณ์เชื่อมต่อต่าง ๆ (2) การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) หมายถึง การเรียนผ่าน MOOC นั้นจะมีการกระตุ้นผู้เรียนด้วยข้อความที่แทรกกระหว่างกับชมวิดีโอ ซึ่งทำให้ผู้เรียนต้องตั้งใจและตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาและในขณะเดียวกัน MOOC ก็เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สื่อสารกับผู้เรียนคนอื่น ๆ เพื่อขอคำปรึกษาหารือกันได้ อีกด้วย (3) เสรีภาพ (Freedom) หมายถึง บุคคลสามารถเข้าเรียนได้ โดยไม่จำกัดที่อายุ เพศ และพื้นฐานทางการศึกษา จากคุณลักษณะดังกล่าว จึงมีมหาวิทยาลัยชั้นนำและสถาบันต่าง ๆ ทั่วโลกในยุโรปและเอเชีย ที่ให้บริการ MOOC โดยอาจารย์ผู้สอนที่มีชื่อเสียง เช่น สเปน ฝรั่งเศส อิตาลี เม็กซิโก รัสเซีย อินเดีย จีน ไต้หวัน ญี่ปุ่น เกาหลี ซึ่งแต่ละแพลตฟอร์มมีจุดเด่นแตกต่างกันไป (แนบบุญหุนเจริญ, 2561 และ Digital Age Magazine, 2017)

ภาพที่ 1 เว็บไซต์ MOOC ชั้นนำของโลก
ที่มา <https://workpointnews.com/2018/09/14/เจาะตลาด-mooc-มหาวิทยาลัย>

ภาพที่ 2 บทเรียน MOOC รายวิชา ระบบการสอนอัจฉริยะในโครงการ ThaiMOOC

ที่มา https://thaimooc.org/site/NU_MOOC/

รวมถึงประเทศไทยก็เปิดให้บริการหลักสูตรออนไลน์ โดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยไทยและหน่วยงานในประเทศ ภายใต้โครงการ มหาวิทยาลัยไซเบอร์ หรือ “Thailand Cyber University Project :TCU” พัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด ด้วย Platform ชื่อ Thai MOOC (ฐานนิยม ธรรมเมธา, 2559) มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งที่ร่วมโครงการ “Thai MOOC” ร่วมผลิตเนื้อหา และมีรายวิชาให้เลือกเรียน ซึ่งผู้สอนได้ร่วมผลิตบทเรียนออนไลน์แบบเปิด MOOC วิชา ระบบการสอนอัจฉริยะ และแนะนำให้นักศึกษาทดลองเรียนพร้อมกับแนะนำบทเรียนออนไลน์แบบเปิด MOOC จากแหล่งอื่นที่สัมพันธ์หรือเกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการเรียนในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ ด้วยเช่นกัน (ธงชัย เส็งศรี, 2561)

เนื่องจากศาสตร์ด้านคอมพิวเตอร์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดด ตลาดแรงงานต้องการบัณฑิตที่สามารถเรียนรู้และจัดการตนเองได้เพื่อให้ก้าวทันต่อพัฒนาการใหม่ ๆ จึงเกิดความท้าทายใหม่ในมิติ ด้านการปรับเปลี่ยนสาระ ซึ่งการเรียนรู้ในสาระเป็นความจำเป็นพื้นฐาน แต่การใส่รู้ คิดวิเคราะห์เพื่อจัดการปัญหาอย่างเป็นระบบ และสามารถทำงานเป็นทีมเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาใหม่ หรือวิธีแก้ปัญหากว่า ๆ ที่ยังแก้ไม่ได้ เป็นสิ่งที่สำคัญมาก ความสามารถทางสังคม (Social

Competency) โดยเฉพาะทักษะการสื่อสารและความรู้ด้านการจัดการบางครั้งสำคัญกว่าความรู้เฉพาะทางเพราะสามารถเรียนรู้ได้ในเวลาต่อมา (งษ์ชัย เสงี่ยมศรี, 2556) รายวิชา 374433 สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา (e-Media for Education) เป็นหนึ่งรายวิชาในหมวดวิชาบังคับ ของหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ ฉบับปรับปรุง 2560 ผู้สอนได้ปรับบทบาทตนเองจาก ผู้บอก ผู้บรรยาย และผู้กำกับกับการเรียนของนิสิต เป็นพี่เลี้ยง (Mentor) ที่ปรึกษา (Advisor) ผู้แนะนำ (Guide) ผู้สนับสนุน (Supporter) โดยออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นปฏิบัติการ และการทำงานร่วมกัน อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนรายวิชา สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา ด้วยวิธีการ 1) วิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอน 2) สังเกตพฤติกรรมการเรียนของนิสิต และ 3) สัมภาษณ์นิสิตผู้ศึกษารายวิชานี้ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 19 คน พบประเด็นหลักคือ นิสิตประสบปัญหาการเรียนในสาระการออกแบบและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีหลากหลายประเภท และวิธีการที่แตกต่างกัน ที่สำคัญ คือให้เหมาะกับวิธีการเรียนของผู้เรียนแต่ละบุคคล (n=18) แต่ละกลุ่ม (n=6) รวมถึงแนวทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการทำงานร่วมกันในกลุ่มของนิสิตเนื่องจากเป็นวิชาที่เน้นทฤษฎีและปฏิบัติ (n=16) เพราะไม่สามารถจัดการตนเองหรือกลุ่มได้อย่างราบรื่น ดังนั้น ในบทบาทผู้สอนจึงจำเป็นต้องพัฒนาชั้นเรียนและผู้เรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ รายวิชาด้วยการออกแบบกิจกรรมการเรียนแบบจัดการตนเองในการบูรณาการความรู้ และการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์ผลงาน (งษ์ชัย เสงี่ยมศรี, 2562)

การเรียนเป็นกลุ่มแบบการจัดการตนเอง (Self-Organized Teamwork : SOT) คือ แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นหลักของการเรียนรู้ โดยเปลี่ยนบทบาทของครูจากการเป็นผู้ให้และผู้ป้อนความรู้ (Lecturer) แก่ผู้เรียนเพียงผู้เดียว มาเป็นแบบ “ผู้อำนวยความสะดวก” (moderator / facilitator) ในการเรียนรู้ของผู้เรียนแทนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเพิ่ม

สมรรถภาพในการเรียนรู้ในอนาคต มากกว่าการนำเสนอหรือท่องจำความรู้ทางเทคนิคที่มีอยู่ ด้วยการนำตัวอย่างหรืองานจริงมาใช้ในบทเรียนเพื่อท้าทายผู้เรียนมากกว่าการเรียนเนื้อหาทั้งหมดที่มีอยู่ในตำรา รวมถึงการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง และจากกลุ่มผู้เรียน อีกทั้งการประเมินผลตนเองและจากกลุ่ม เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ นอกจากผู้สอน ตำราหรือสื่อการสอนที่ผู้สอนจัดให้เท่านั้น อย่างไรก็ตามการสอบยังคงสามารถใช้ตามแบบเดิมได้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ แต่ต้องเน้นงานจริง เนื้อหาสาระในการสอบต้องสอดคล้องกับงานจริง ๆ ในวิชาชีพนั้น ๆ (Hermanns, 2000 อ้างถึงใน มงคล อาทิภาณู, 2546) ซึ่งการเรียนการสอนแบบเป็นกลุ่มแบบจัดการตนเองนี้ ไม่เหมาะกับเนื้อหาทุกหลักสูตร แต่จะเหมาะกับเนื้อหาที่มีขั้นตอน/กระบวนการ ซับซ้อน

การเรียนเป็นกลุ่มแบบการจัดการตนเอง (Self-Organized Teamwork : SOT) คือ แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นหลักของการเรียนรู้ โดยเปลี่ยนบทบาทของครูจากการเป็นผู้ให้และผู้ป้อนความรู้ (Lecturer) แก่ผู้เรียนเพียงผู้เดียว มาเป็นแบบ “ผู้อำนวยความสะดวก” (moderator / facilitator) ในการเรียนรู้ของผู้เรียนแทนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเพิ่มสมรรถภาพในการเรียนรู้ในอนาคต มากกว่าการนำเสนอหรือท่องจำความรู้ทางเทคนิคที่มีอยู่ ด้วยการนำตัวอย่างหรืองานจริงมาใช้ในบทเรียนเพื่อท้าทายผู้เรียนมากกว่าการเรียนเนื้อหาทั้งหมดที่มีอยู่ในตำรา รวมถึงการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง และจากกลุ่มผู้เรียน อีกทั้งการประเมินผลตนเองและจากกลุ่ม เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นอกจากผู้สอน ตำราหรือสื่อการสอนที่ผู้สอนจัดให้เท่านั้น อย่างไรก็ตามการสอบยังคงสามารถใช้ตามแบบเดิมได้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ แต่ต้องเน้นงานจริง เนื้อหาสาระในการสอบต้องสอดคล้องกับงานจริง ๆ ในวิชาชีพนั้น ๆ (Hermanns, 2000 อ้างถึงใน มงคล อาทิภาณู, 2546) ซึ่งการเรียนการสอนแบบเป็นกลุ่มแบบจัดการตนเองนี้ ไม่เหมาะกับเนื้อหาทุกหลักสูตร แต่จะเหมาะกับเนื้อหาที่มีขั้นตอน/กระบวนการ ซับซ้อน

แนวความคิดของการเรียนการสอนแบบจัดการตนเองโดยกลุ่มผู้เรียน จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในสมรรถภาพ 3 ด้าน คือ 1) วิชาชีพ 2) สังคม และ 3) ตนเอง ทั้งนี้การเรียนเป็นกลุ่มแบบการจัดการตนเองนั้นมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ 1) สมรรถนะ (Competency) สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องมีความรู้ความสามารถในงานที่ได้รับมอบหมาย เพราะจะส่งผลถึงความมั่นใจในการทำงาน และลดการกำหนดทิศทางการทำงาน 2) ความร่วมมือ (Collaboration) สมาชิกของกลุ่มควรทำงานเป็นทีมมากกว่าเป็นกลุ่มบุคคล การทำงานเป็นทีมจะได้รับการสนับสนุนและยอมรับเพื่อการจัดการตนเองของสมาชิก 3) แรงจูงใจ (Motivation) แรงจูงใจของทีมเป็นกุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จ สมาชิกในทีมควรจะมีมุ่งมั่นและให้ความสนใจในการทำงานของตน 4) ความไว้วางใจและการยอมรับเคารพนับถือ (Trust and respect) สมาชิกในทีมมีความไว้วางใจและเคารพซึ่งกันและกัน ทุกคนมีความเชื่อในการเป็นเจ้าของร่วมกันและพร้อมที่จะก้าวไปด้วยกันอย่างเต็มที่เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย และ 5) ความต่อเนื่อง (Continuity) ความต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทีม การเป็นทีมนั้นควรจะทำงานร่วมกันเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม หากมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งใด ณ เวลานั้นและไม่ช่วยกันต่อไปจะมีผลต่อการทำงาน ควรช่วยกันอย่างต่อเนื่องให้งานบรรลุเป้าหมาย (Nitin Mittal, 2013)

ขั้นตอนหลักการเรียนรู้แบบ SOT (Self-Organized Teamwork) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้ (Hermanns, 2000 อ้างถึงใน มงคล อาทิภาณ, 2546)

ขั้นที่ 1 การทำงานหรือปัญหาที่ต้องการ (รวมกลุ่มผู้เรียน) โดย 1.1 ผู้สอนกำหนดงานหรือปัญหาที่เหมาะสม 1.2 ผู้สอนจัดเตรียมแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ให้พร้อม และแนะนำแหล่งข้อมูลตามความจำเป็น 1.3 ให้ผู้เรียนทำความเข้าใจงานที่มอบหมาย และกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของผู้เรียนที่จำเป็นต้องใช้ทำงานนั้นให้สำเร็จ 1.4 พิจารณาความรู้เดิมของผู้เรียนที่

มีอยู่แล้วในกลุ่มกับความรู้ หรือทักษะใหม่ที่ต้องใช้ในการทำงานที่มอบหมาย 1.5 ให้ผู้เรียนช่วยกันกำหนดเกณฑ์การพิจารณาผลงานโดยมีผู้สอนคอยช่วยกำกับดูแลความเหมาะสม 1.6 ผู้สอนในบทบาทผู้วิจัย ศึกษาว่างานที่มอบหมายให้ นั้นเหมาะสมกับความรู้และ ทักษะของผู้เรียนตามที่ได้วางแผนบทเรียนมาหรือไม่

ขั้นที่ 2 การทำงานกลุ่มเพื่อหาคำตอบ (แยกกลุ่มทำงาน) โดย 2.1 กลุ่มผู้เรียนแยกการทำงานเป็นกลุ่มกลุ่มละประมาณ 3-5 คน 2.2 ผู้สอนคอยให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็น ถ้าผู้เรียนร้องขอระหว่างทำงานกลุ่ม 2.3 ผู้สอนสามารถสังเกตการณ์ดูพฤติกรรมของผู้เรียนในระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่ม

ขั้นที่ 3 การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขคำตอบ (รวมกลุ่มผู้เรียน) โดย 3.1 ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการต่อกลุ่มรวม 3.2 สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดการแข่งขันเพื่อตรวจสอบคุณภาพของผลงานระหว่างกลุ่มผู้เรียน 3.3 ใช้เกณฑ์ประเมินผลงานเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของผลงานแต่ละกลุ่มโดยผู้เรียน 3.4 ผู้สอนคอยควบคุมประเมินผลระหว่างกลุ่มผู้เรียนและแทรกแซงตามความจำเป็นโดยการถามคำถามในกรณีการนำเสนอไม่ชัดเจนและไม่มีการเห็นจุดอ่อนนั้น ๆ 3.5 สรุปประเมินผลงานพร้อมข้อเสนอแนะแก้ไขร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้เรียนและครู 3.6 ถ้ามีการนำแผนงานปฏิบัติหรือมอบงานปฏิบัติใหม่ทำตามขั้นตอน 1 ใหม่

ขั้นที่ 4 การนำแผนไปปฏิบัติ (แยกการทำงานเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล) โดย 4.1 การนำแผนการปฏิบัติงาน เช่น งานแก้ไขปัญหา หรืองานผลิตไปปฏิบัติ 4.2 ผู้สอนและผู้เรียนจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ 4.3 ผู้สอนคอยสังเกตการณ์และ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน 4.4 ผู้สอนให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นและระมัดระวังการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 5 การประเมินผลขั้นสุดท้าย (รวมกลุ่มผู้เรียน) โดย 5.1 นำเสนอผลงานโดยผู้เรียน 5.2 ประเมินผลงานตามเกณฑ์ที่กำหนดร่วมกัน 5.3 ข้อเสนอแนะและการปรับปรุงแก้ไข

จากลักษณะสำคัญของการเรียนเป็นกลุ่มแบบจัดการตนเอง (SOT) ผู้สอนจึงได้นำวิธีการจัดการเรียนเป็นกลุ่มแบบจัดการตนเองมาปรับใช้เพื่อส่งเสริมและแก้ปัญหาการเรียนการสอนในการออกแบบและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษาซึ่งเนื้อหาที่มีกระบวนการขั้นตอน และซับซ้อน ร่วมกับการใช้บทเรียนออนไลน์ MOOCs โดยจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้หนีตชั้นปีที่ 4 สาขาคอมพิวเตอร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 มีโอกาสการประเมินตนเอง และค้นหาคำตอบของตนเองเพื่อการแก้ไขปัญหากลุ่มและพัฒนาตนเองสู่การเรียนรู้ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลซึ่งเป็นความสามารถหลักของผู้เรียนยุค 4.0 จากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดจากทั่วโลก โดยไม่มีค่าใช้จ่าย และเรียนตามความต้องการจำเป็นของผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

เพื่อส่งเสริมความสามารถเรียนรู้ วิธีการออกแบบ/พัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยการเรียนเป็นกลุ่มแบบจัดการตนเอง ร่วมกับการใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด MOOC

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นิสิตชั้นปีที่ 4 สาขาคอมพิวเตอร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งเรียนรายวิชา 374433 สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา จำนวน 19 คน

เนื้อหา คือ วิธีการออกแบบ/พัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา : บทเรียนอัจฉริยะ

ระยะเวลา ระหว่างเดือนสิงหาคม – พฤศจิกายน 2562

เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย (1) แผนจัดการเรียนเป็นกลุ่มแบบจัดการตนเอง ตามแนวคิดของ Prof.Dr.Dieter Hermanns (2) แบบประเมินผลงาน (3) แบบการสัมภาษณ์ / สังเกตพฤติกรรมการทำงาน (4) ใบงาน – กิจกรรม และ (5) แหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด MOOCs

ตัวแปรที่ศึกษา (1) ตัวแปรต้น : การใช้แผนกิจกรรม

บทเรียนออนไลน์แบบเปิด (2) ตัวแปรตาม : ผลการส่งเสริมความสามารถการเรียนรู้ด้วยการเรียนเป็นกลุ่มแบบจัดการตนเองร่วมกับการใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เตรียมการสอน

1.1 วางแผนการสอน โดยกำหนดหัวข้องาน ตาม Flowchart และองค์ประกอบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในที่นี้คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ลักษณะบทเรียนอัจฉริยะ ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะพื้นฐานของนิสิตสาขาคอมพิวเตอร์ และผ่านการเรียนวิชา การโปรแกรม 1 และ การโปรแกรม 2

1.2 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง วิธีการออกแบบและพัฒนาบทเรียนอัจฉริยะ ด้วยแบบจัดการตนเอง และเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด MOOC

1.3 ขออนุญาตมหาวิทยาลัยนเรศวร และ มหาวิทยาลัยไทยไซเบอร์ เพื่อใช้บทเรียน MOOC บนระบบ ThaiMOOC วิชา ระบบการสอนอัจฉริยะ พร้อมสืบค้นบทเรียนออนไลน์แบบเปิดจากแหล่งต่าง ๆ

1.4 จัดทำแผนจัดการเรียนเป็นกลุ่มแผนกิจกรรมด้วยการเรียนเป็นกลุ่มแบบจัดการตนเองร่วมกับการใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด และขอรับความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

1.5 ชี้แจงกิจกรรมการทำงานบทเรียนชี้แจงกิจกรรมการเรียนการสอนต่อนิสิต โดยอธิบายกระบวนการเรียนรู้แบบ SOT และ แนะนำแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด MOOC เพื่อวางแผนการเรียนและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์บทเรียนอัจฉริยะ

2. ดำเนินการตามวงจรการเรียนรู้แบบ SOT ซึ่งมีขั้นตอนหลัก 5 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดงานหรือระบบ เพื่อผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์บทเรียนอัจฉริยะ สำหรับผู้เรียนแต่ละประเภท โดยศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้แบบเปิด MOOC (รวมกลุ่มผู้เรียน)

ขั้นตอนที่ 2 การทำงานกลุ่มเพื่อหาคำตอบตาม

เนื้อหาที่กำหนด คุณลักษณะผู้เรียน รูปแบบหรือลีลาการ
เรียนแต่ละประเภท พร้อมการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้
ออนไลน์แบบเปิดที่ผู้สอนเสนอแนะ หรือตามความสนใจ
/ พร้อมวางแผนการปฏิบัติงาน (แยกกลุ่มทำงาน)
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขคำตอบ
ร่วมกันภายในกลุ่ม และปรับแผนการปฏิบัติงาน (รวมกลุ่มผู้เรียน)

ขั้นตอนที่ 4 การนำแผนไปปฏิบัติ (แยกการ
ทำงานเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล)
ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลขั้นสุดท้าย (รวมกลุ่ม
ผู้เรียน) โดยแต่ละขั้นตอนหลักจะมีรายละเอียดที่ผู้สอน
ปฏิบัติดังนี้

ขั้นตอน	การดำเนินการ
1. การกำหนดงานหรือ ปัญหาที่ต้องการ (รวมกลุ่มผู้เรียน)	<p>1.1 ผู้สอนกำหนดงาน การวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์งานที่นิสิตมักจะเกิดปัญหาการจัดการ โปรแกรม เพื่อออกแบบและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ บทเรียน/ระบบการสอนอัจฉริยะ</p> <p>1.2 ผู้สอนจัดเตรียมแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ให้พร้อม และแนะนำแหล่งค้นคว้าแหล่งเรียน รู้ออนไลน์แบบเปิด MOOC รวมถึงเทคนิคต่าง ๆ</p> <p>1.3 นิสิตทำความเข้าใจกับงาน “การออกแบบและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์บทเรียน/ ระบบการสอนอัจฉริยะ” ที่ผู้สอนมอบหมายและทราบบทบาทของตนและกลุ่ม ตาม วัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยการเรียนแบบจัดการตนเอง และศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ แบบเปิด ตามความต้องการและตามความสนใจ</p> <p>1.4 ผู้สอนและนิสิตร่วมกันอภิปรายถึงประสบการณ์เดิม / ความรู้เดิมเกี่ยวกับการ โปรแกรม การจัดการฐานข้อมูล รูปแบบหรือลีลาการเรียนรู้อัจฉริยะ โครงสร้างของ บทเรียนอัจฉริยะ และชี้แจงถึงความสัมพันธ์กับทักษะวิชาชีพ สังคม และของนิสิตเอง ที่จำเป็นสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>1.5 เมื่อนิสิตเข้าใจ / ทราบงานหรือปัญหาที่ต้องปฏิบัติ ผู้สอนจะซักถาม-แนะนำ ให้นิสิตร่วม กันกำหนดเกณฑ์การพิจารณาผลงานบทเรียนฯ และเกณฑ์การประเมินงาน การทำงานกลุ่ม</p> <p>1.6 ผู้สอน และนิสิต ร่วมกันวิเคราะห์ สรุป เกี่ยวกับงานที่ดำเนินการ ข้อค้นพบ บทเรียนที่ได้รับ และ เสนอแนะแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด MOOC</p>
2. การทำงานกลุ่มเพื่อ หาคำตอบ (แยกกลุ่มทำงาน)	<p>2.1 กำหนดให้นิสิตจัดกลุ่ม 3 คน (5 กลุ่มๆ ละ 3 คน และ 1 กลุ่ม 4 คน) จัดกลุ่ม กันเองและทำงานเพื่อการออกแบบและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ บทเรียน/ระบบการสอน อัจฉริยะ โดยกำหนดเนื้อหา รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ฯ</p> <p>2.2 ขณะปฏิบัติงานกลุ่มหากนิสิตต้องการความช่วยเหลือสามารถขอคำปรึกษา ข้อเสนอแนะจากผู้สอน หรือตามนัดหมาย</p> <p>2.3 ผู้สอนจะสังเกต / สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของนิสิตขณะทำงานกลุ่มที่มอบ หมายและจัดบันทึกพฤติกรรมขอความช่วยเหลือของกลุ่มนิสิต เนื่องจากมีเกณฑ์การ ทำงานกลุ่มที่ตกลงกัน (จากขั้น 1.5)</p>

3. การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขคำตอบ / แผนปฏิบัติงาน (รวมกลุ่มผู้เรียน)

3.1 ผู้สอนกำหนดให้นิสิตแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานการออกแบบและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ บทเรียน/ระบบการสอนอัจฉริยะ ปัญหาที่พบ / การแก้ปัญหาต่าง ๆ บทเรียนที่ได้รับต่อสมาชิกทุกกลุ่ม รวมถึงนำเสนอแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด MOOC ที่ตนเองหรือกลุ่มได้ศึกษา พร้อมสรุปเนื้อหาให้สมาชิกได้เรียนรู้ (ทั้งห้อง)

3.2 ผู้สอนจัดช่วงเวลาเพื่อให้นิสิตแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานกลุ่ม และให้กลุ่มอื่นร่วมตรวจสอบคุณภาพของผลงานบทเรียนฯ ของแต่ละกลุ่ม เพื่อส่งเสริมสมรรถนะในวิชาชีพครู / คอมพิวเตอร์ สังคม และ ตนเอง

3.3 นิสิตแต่ละกลุ่มใช้เกณฑ์การประเมินผลงานกลุ่มตนเอง และกลุ่มอื่น เพื่อชี้วัดคุณภาพของผลงาน และการทำงานร่วมกันแบบจัดการตนเองในกลุ่ม ความไว้วางใจ ความต่อเนื่องในการทำงาน

3.4 ผู้สอนกำกับดูแลควบคุมการประเมินผล และอธิบายหรือซักถามเพิ่มเติม หากนิสิตแต่ละกลุ่มนำเสนอไม่ชัดเจน หรือสมาชิกอื่นๆ ไม่สังเกตกรณีนั้น

3.5 นิสิตและผู้สอนร่วมกันสรุปผลการประเมินผลงานและให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนางานต่อไป หรือ การใช้ประโยชน์ในวิชาชีพครูของนิสิต

3.6 ผู้สอนและนิสิตตกลงร่วมกันเพื่อร่วมปฏิบัติงานตามแผน กรณีที่มีสมาชิกบางกลุ่มจะทบทวนการทำงาน / ปรับปรุงผลงานตามลักษณะบทเรียนอัจฉริยะ

4. การนำแผนไปปฏิบัติ (แยกการทำงานเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล)

4.1 นิสิตแต่ละกลุ่มตกลงกันเพื่อทำงานตามแผนงานที่วางไว้ ซึ่งอาจมอบหมายให้ทำงานย่อยเป็นรายบุคคล หรืออาจร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มโดยมีแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจนเพื่อให้งานสำเร็จตามกำหนด (ร่าง)

งานหลัก	วัตถุประสงค์	แนวทาง วิเคราะห์/ แหล่งเรียนรู้	ผู้รับ ผิดชอบ	วัน/เวลา ที่กำหนด
วิเคราะห์ การ ทำงาน แบบ จัดการ กันเอง	หาสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เช่นเนื้อหา รูปแบบ การเรียน			
	วางโครงสร้างบทเรียน ระบบ			
	ออกแบบบทเรียนอัจฉริยะ			
	พิจารณาส่วนที่สำคัญ/จำเป็นตามโครงสร้าง บทเรียน			
	สืบค้นแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดและเรียน เพิ่มเติม			

4.2 ผู้สอนและนิสิตแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนหาแหล่งข้อมูล แหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด โปรแกรม Code ต่าง ๆ เพื่อการออกแบบและพัฒนาบทเรียนอัจฉริยะ

4.3 ผู้สอนจะสังเกตการณ์ทำงานแบบจัดการตนเองของนิสิตและอำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา แหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด ขณะที่นิสิตแต่ละกลุ่มปฏิบัติงาน (ตามเงื่อนไข)

4.4 ผู้สอนจะให้ความช่วยเหลือ กรณีที่นิสิตแต่ละกลุ่ม มีความจำเป็นที่จะแก้ปัญหา

5. การประเมินผลขั้น สุดท้าย (รวมกลุ่ม ผู้เรียน)	5.1 นิสิตแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน ปัญหาที่เกิดขึ้น การแก้ไขปัญหา และการเสนอ ผลงาน การนำไปใช้ประโยชน์
	5.2 นิสิตร่วมกันประเมินผลงานตนเองและกลุ่มร่วมกัน
	5.3 นิสิตช่วยกันให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงงาน พร้อมเสนอแนะแหล่งเรียนรู้ ออนไลน์แบบเปิด ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนางาน

3 วิเคราะห์ผลงานและผลการเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบ
จัดการกันเอง (SOT) หมายเหตุ ระหว่างเรียน และทำกิจกรรม
ผู้สอนจะสอบถาม สังเกต สัมภาษณ์รายบุคคล และ รวบรวม

ผลการศึกษา

ผลการจัดกิจกรรมด้วยการเรียนแบบเป็นกลุ่มแบบ
จัดการกันเองร่วมกับการใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด

กรณีศึกษา รายวิชา สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา โดย
มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถเรียนรู้ วิธีการ
ออกแบบ/พัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีผลการศึกษาดังนี้

1. ผลการส่งเสริมความสามารถเรียนรู้เรื่อง วิธีการ
ออกแบบ/พัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยจัดกิจกรรมด้วย
การเรียนแบบเป็นกลุ่มจัดการกันเองร่วมกับการใช้บทเรียน
ออนไลน์แบบเปิด ตามความคิดเห็นของนิสิต ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดกิจกรรมด้วยการเรียนแบบเป็นกลุ่มแบบจัดการกันเองร่วมกับการใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด

ประเด็นความคิดเห็นของนิสิต N = 19	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1.1 กิจกรรม ฯ ส่งเสริมความมั่นใจในการทำงาน ของตนเองและกลุ่ม	100 n=19	-	-
1.2 กิจกรรม ฯ สนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยให้ เกิดความสำเร็จ ในผลงาน และบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้	100 n=19	-	-
1.3 กิจกรรม ฯ เอื้อต่อการจัดการการทำงาน กันเองในกลุ่ม	100 n=19	-	-
1.4 กิจกรรม ฯ ช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ให้สำเร็จ	100 n=19	-	-
1.5 กิจกรรม ฯ ส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจใน ความรู้ของตนเองและกลุ่ม	100 n=19	-	-
1.6 กิจกรรม ฯ ทำให้เกิดความไว้วางใจในการ ทำงานภายในกลุ่ม	73.68 n=14	26.32 n=5	-
1.7 กิจกรรม ฯ ทำให้เกิดการยอมรับ นับถือซึ่งกัน และกัน	78.95 n=15	21.05 n=4	-
1.8 กิจกรรม ฯ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ อย่างต่อเนื่อง	100 n=19	-	-

จากตารางที่ 1 พบว่านิสิตทุกคน (ร้อยละ100) มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมด้วยการเรียนแบบเป็นกลุ่มแบบจัดการกันเองร่วมกับการใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด นั้น ส่งเสริมความมั่นใจในการทำงานของตนเองและกลุ่ม โดยสนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยให้เกิดความสำเร็จในผลงาน และบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งเอื้อต่อการจัดการการทำงานกันเองในกลุ่ม สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้สำเร็จ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดความมั่นใจในความรู้ของตนเองและกลุ่ม ระดับมาก แต่ในประเด็นความไว้วางใจในการทำงานภายในกลุ่ม ระดับมาก (ร้อยละ 73.68) และทำให้เกิดการยอมรับ นับถือซึ่งกันและกัน (ร้อยละ 78.95)

2. ผลการสังเกตกิจกรรม การสอบถาม การสัมภาษณ์ และการจดบันทึกการทำงานของนิสิตในการเรียนแบบกลุ่มจัดการกันเองร่วมกับการใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงการทำงานรายบุคคลและกลุ่ม เพื่อการออกแบบและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา

รายการ	ร้อยละ ตนเอง N=19	ร้อยละ กลุ่ม N=6
2.1 วิเคราะห์เกณฑ์ / ข้อกำหนดของงานและความต้องการข้อมูลใหม่จากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ	100 n=19	100 n=6
2.2 หาข้อมูลใหม่จากการอ่านหนังสือ / คู่มือที่ผู้สอนเสนอแนะ และ สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต หรือแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด MOOC	100 n=19	100 n=6
2.3 อธิบายสารสนเทศที่ค้นพบให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้ทราบและเข้าใจด้วยกันระหว่างเรียน และหรือผ่านสื่อออนไลน์	63.16 n=12	100 n=6
2.4 สังเกตตัวอย่างงานของเพื่อน ผู้สอน หรือเพิ่มเติมจากแหล่งอื่น ๆ เพื่อการเทียบเคียงหรือปรับใช้ในงานที่ได้รับมอบหมาย	100 n=19	100 n=6
2.5 ปรีक्षा สอบถาม สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้สอนนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง และเพื่อนกลุ่มอื่นเพื่อให้ได้สารสนเทศในการออกแบบและพัฒนาสื่อ	78.95 n=15	100 n=6
2.6 ได้แนวทางการทำงานแบบใหม่ และการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาจากการกิจกรรมอภิปรายร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม	100 n=19	100 n=6
2.7 วิเคราะห์ประเด็นความรู้จากการค้นพบ และประสบการณ์เพื่อเชื่อมโยงเหตุผลที่ได้จากการอภิปรายภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม	89.47 n=17	100 n=6
2.8 ใช้เนื้อหาความรู้ ประสบการณ์จากวิชาที่เกี่ยวข้อง และจากการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด MOOC มาวิเคราะห์งานและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น	89.47 n=17	100 n=6
2.9 หาวิธีการเรียนรู้ ทำงานเพื่อการออกแบบและพัฒนาสื่อฯ แก้ไขปัญหาและจัดลำดับโดยเลือกที่คิดว่าดีที่สุด	78.95 n=15	100 n=6

2.10 เขียนแผนการทำงานอย่างละเอียดโดยยึดหลักการทฤษฎีที่ศึกษาร่วมกันกับเพื่อน ผู้สอนและค้นหาเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด MOOC	89.47 n=17	100 n=6
2.11 จัดบันทึกการทำงานของตนเองและกลุ่ม พร้อมข้อสังเกตและอธิบายการทำงานเพื่อเปรียบเทียบวิธีการออกแบบและพัฒนาสื่อและแนวทางการแก้ปัญหา	63.16 n=12	100 n=6
2.12 ใช้เกณฑ์การประเมินผลงานเป็นหลักเพื่อตรวจสอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบจัดการตนเองของตนเองและกลุ่ม	100 n=19	100 n=6
2.13 ร่วมกันอภิปรายสมมติฐานที่เพื่อนนิสิตตั้งประเด็นการทำงานและให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมที่ใช้ความรู้ ประสบการณ์	89.47 n=17	100 n=6

จากตาราง 2 แสดงว่าเมื่อนิสิตทุกคน ทุกกลุ่ม (ร้อยละ 100) เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานร่วมกัน จะวิเคราะห์ที่เกณฑ์หรือข้อกำหนดของงานและหาสารสนเทศใหม่จากหนังสือ และคู่มือที่ผู้สอนเสนอแนะ สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด MOOC ต่างๆ อีกทั้งสังเกตจากตัวอย่างงานของเพื่อน ผู้สอน และเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้เพื่อการทำงาน เมื่อได้แนวทางการทำงานจะอภิปรายร่วมกันภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม รวมถึงการใช้เกณฑ์การประเมินเป็นหลักเพื่อตรวจสอบการทำงานกิจกรรมการเรียนรู้ การทำงานแบบจัดการตนเองของตนเองและกลุ่ม อย่างไรก็ตามมีนิสิตส่วนหนึ่งคิดเป็นร้อยละ 63.16 ที่จัดบันทึก ข้อสังเกต ในการอธิบายการทำงานอธิบาย และข้อค้นพบให้เพื่อนสมาชิกได้ทราบและเข้าใจร่วมกัน

3. ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง (โดยเทียบกับวัตถุประสงค์และตั้งเกณฑ์ร่วมกัน) ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง และร่วมกันของกลุ่ม เพื่อการ ออกแบบและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา

รายการ	ร้อยละ ตนเอง N=19	ร้อยละ กลุ่ม N=6
3.1 สามารถเลือกแหล่งข้อมูล / แหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดได้เหมาะสมตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับงานการออกแบบและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์	100 n=19	100 n=6
3.2 สามารถเชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับงานฯ	78.95 n=15	100 n=6
3.3 สามารถจัดลำดับเนื้อหาและพิจารณาตามความสำคัญของข้อมูลเพื่อประโยชน์ต่องาน ฯ	78.95 n=15	100 n=6
3.4 สามารถหาคู่มือ เอกสาร แหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดเพื่อใช้งานได้ตรงตามการใช้งานอย่างรวดเร็ว	89.47 n=17	100 n=6

3.5 สามารถวิเคราะห์เนื้อหาจากคู่มือ เอกสาร แหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด งานที่ออกแบบและพัฒนาฯ และ ติความจากนามธรรมเป็นรูปธรรมตามลักษณะงานได้	100 n=19	100 n=6
3.6 สามารถนำเสนอผลงานของตนเอง และกลุ่มต่อสมาชิกอื่น ๆ ได้อย่างคล่องแคล่วและเป็นผล	78.95 n=19	100 n=6
3.7 สามารถหาวิธีทำงานตามแผน และแนวทางแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ	89.47 n=19	100 n=6

จากตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง และร่วมกันของกลุ่ม ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด MOOC เพื่อการการออกแบบและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา พบว่า นิสิตทุกคน ทุกกลุ่ม (ร้อยละ 100) สามารถเลือกแหล่งข้อมูล / แหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดได้เหมาะสม ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับงานการออกแบบและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งสามารถวิเคราะห์เนื้อหาจากคู่มือ เอกสาร แหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด งานที่ออกแบบและพัฒนาฯ และ ติความจากนามธรรมเป็นรูปธรรม ตามลักษณะงานได้

4. ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการทำงานกลุ่มเพื่อการออกแบบและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การทำงานกลุ่มของนิสิต เพื่อการออกแบบและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา

รายการ	ร้อยละ ตนเอง N=19	ร้อยละ กลุ่ม N=6
4.1 ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการออกแบบและพัฒนาสื่อ		
4.1.1 มีการตกลงเรื่องเกณฑ์การวัดผลงาน / การเรียนจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนางานและการเรียนรู้	100 n=19	100 n=6
4.1.2 กำหนดข้อตกลงแนวทางการป้องกันความขัดแย้งในกลุ่มไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับคุณภาพของผลงานและระดับความสำเร็จ	63.16 n=12	33.33 n=3
4.1.3 ร่วมกันอธิบายคุณภาพของผลงานได้อย่างเป็นเหตุเป็นผลตามเกณฑ์และนำเสนอประสิทธิภาพของผลงานกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์	78.95 n=15	100 n=6
4.2 ลักษณะด้านการจัดการกลุ่ม		
4.2.1 ร่วมมือภายในกลุ่มเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์การประเมินผล เพื่อใช้เป็นแนวทางการทำงาน	100 n=19	100 n=6
4.2.2 ร่วมกันตัดสินคุณภาพของผลงานของกลุ่มและระหว่างกลุ่มอย่างระเอียดรอบครอบ	100 n=19	100 n=6
4.2.3 ยอมรับข้อเสนอแนะ การวิพากษ์ของกลุ่มต่างๆและผลตัดสินจากการนำเสนอผลงาน และจัดลำดับผลงาน	100 n=19	100 n=6

4.2.4 ร่วมมือกันเป็นอย่างดี ราบรื่นเพื่อพิจารณาหาแนวทางการ แก้ไข ผลงานและ ปัญหาทางตามข้อเสนอแนะ ด้วยตนเองและภายในกลุ่ม ด้วยวิธี การต่าง ๆ	78.95 n=15	100 n=6
4.2.5 การติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาผลงานทุกวิธีตาม ที่ตกลง	78.95 n=15	100 n=6
4.2.6 หาแนวทางที่หลากหลายเพื่อการจัดการทำงานกลุ่ม	78.95 n=15	100 n=6
4.2.7 จัดตารางการทำงานแบบยืดหยุ่นเพื่อให้งานสำเร็จ	100 n=19	100 n=6

จากตาราง 4 พบว่า นิสิตทุกคน ทุกกลุ่ม (ร้อยละ 100) มีการตกลงเรื่องเกณฑ์การวัดผลงาน การเรียนจากแหล่ง เรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนางานและการเรียนรู้ โดยร่วมมือภายในกลุ่มเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ และเกณฑ์การประเมินผล และตัดสินคุณภาพของผลงานของกลุ่มและระหว่างกลุ่มอย่างละเอียดรอบคอบ อีกทั้งจัด ตารางการทำงานแบบยืดหยุ่นเพื่อให้งานสำเร็จ แต่มีนิสิตส่วนหนึ่ง (ร้อยละ 63.16) ประเด็นเรื่องกำหนดข้อตกลงแนวทาง การป้องกันความขัดแย้งในกลุ่มไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับคุณภาพของผลงานและระดับความสำเร็จ

อภิปรายผล

ศาสตร์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มี พัฒนาการควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่ก้าว กระโดดอย่างรวดเร็วแบบวินาทีต่อวินาที โดยเฉพาะในยุค การพลิกผันด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้สอน และนิสิตทุกคน จะต้องปรับตัวให้ทัน พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง ต้องเป็น ผู้ใฝ่รู้ รับผิดชอบ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มจัดการกันโดยผู้เรียนและ กลุ่ม (Self-Organized Teamwork : SOT) ร่วมกับการ ใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด กรณีศึกษา รายวิชา สื่อ อีเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา เรื่อง การออกแบบและพัฒนา สื่ออีเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา สำหรับนิสิตสาขา คอมพิวเตอร์ ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 19 คน ผู้สอนจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมปรับบทบาทของตนเองจากผู้ป้อนความรู้ (Lecturer) เป็นผู้เสนอแนะ อำนวยความสะดวก วางตัวเป็น "โค้ช" กำกับ แนะนำ และให้อิสระนิสิตได้ลงมือปฏิบัติ ทดลอง ด้วยตัวเองและกลุ่ม ผ่านการวางแผนร่วมกันแบบจัดการ กันเอง ออกแบบความคิดสร้างสรรค์ของตน ปรับทัศนคติ

แรงจูงใจ และมุมมองการทำงานร่วมกัน อันจะนำไปสู่การ พัฒนานวัตกรรมสื่ออีเล็กทรอนิกส์เพื่อการสื่อสารที่ ขับเคลื่อนการเรียนรู้ของผู้เรียนรายบุคคลในลักษณะสื่อ อัจฉริยะ นอกจากนั้น กิจกรรมจะเน้นให้นิสิตแสวงหาความ รู้จากบทเรียนออนไลน์แบบเปิด MOOC ที่เสนอแนะ และ เรียนรู้ด้วยตนเองตามที่ต้องการจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ แบบเปิด MOOC ทั่วทุกมุมโลก สอดคล้องกับแนวคิดของ สุขชีวีร์ สุวรรณสวัสดิ์ (2562) "ครูผู้สอน" ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ การสอนเท่านั้น แต่ต้องทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงที่ใกล้ชิดนิสิต นักศึกษามากขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า นิสิตทุกคน (ร้อยละ100) ระบุ ว่าการจัดกิจกรรมด้วยการเรียนแบบเป็นกลุ่มแบบจัดการ กันเองร่วมกับการใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด นั้นช่วย ส่งเสริมความมั่นใจในการทำงานของตนเองและกลุ่ม โดย สนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยให้เกิดความสำเร็จในผล งาน และบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งเอื้อต่อการจัดการการ ทำงานกันเองในกลุ่ม สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้สำเร็จ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ เกิดความมั่นใจในความรู้ของตนเองและกลุ่ม ระดับมาก

ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้ช่วยสร้างเสริมทักษะทางอารมณ์ (Soft Skills) สอดคล้องกับแนวคิดของ สุทธิวีร์ สุวรรณสวัสดิ์ (2562) และNitin Mittal (2013) ที่จะสร้างการเรียนรู้สมบูรณ์ให้กับนิสิตนักศึกษา โดยจะมุ่งเน้นในเรื่อง การติดต่อสื่อสาร การอยู่ร่วมกันในสังคม การมองโลกในแง่ดี การแสดงออกทางสังคม ไปจนถึงการความเป็นมิตรและบุคลิกลักษณะ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นทักษะใหม่ในยุคพลิกผัน (Disruption)

นอกจากนี้ นิสิตทุกคน ทุกกลุ่ม (ร้อยละ 100) เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานร่วมกัน จะวิเคราะห์เกณฑ์หรือข้อกำหนดของงาน ตกลงเรื่องเกณฑ์การวัดผลงานและใช้เกณฑ์การประเมินนี้ตรวจสอบการทำงานแบบจัดการกันเองของตนเองและกลุ่มตามวัตถุประสงค์และเกณฑ์การประเมินผล และตัดสินคุณภาพของผลงานของกลุ่มและระหว่างกลุ่มอย่างละเอียดรอบคอบ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิด Prof.Dr.Dieter Hermanns (มงคล อาทิภาณู, 2546) รวมถึงนิสิตทุกคนทุกกลุ่มจะเสาะหาสารสนเทศใหม่จากหนังสือ และคู่มือที่ผู้สอนเสนอแนะ สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด MOOC ต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนางานและการเรียนรู้ ทั้งนี้ นิสิตทุกคนมีความสามารถเลือกแหล่งข้อมูล / แหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดได้เหมาะสม ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับงานการออกแบบและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยร่วมมือภายในกลุ่มเพื่อกำหนด รวมทั้งสามารถวิเคราะห์เนื้อหาจากคู่มือ เอกสาร แหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด งานที่ออกแบบและพัฒนาฯ และ ตีความจากนามธรรมเป็นรูปธรรม ตามลักษณะงานได้ มีการศึกษาตัวอย่างงานของเพื่อน ผู้สอน และเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้โดยจะอภิปรายภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม อีกทั้งจัดตารางการทำงานแบบยืดหยุ่นเพื่อให้งานสำเร็จกล่าวได้ว่าเป็นการตั้งเป้าหมายการเรียน สร้างเสริมให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องปรับจากเดิมจากที่เน้นการเรียนรู้จากชุดความรู้ที่มีความชัดเจน สามารถพิสูจน์ได้ เป็นการเรียนรู้อีกชุดหนึ่ง คือความรู้ที่ไม่ชัดเจน อาจจะไม่แม่นยำและมีความคลุมเครือ เพื่อให้

ผู้เรียนศึกษาหาคำตอบด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของนพร ชลารักษ์ (2558) ที่ระบุว่าทักษะที่สำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ แรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุด และควรส่งผ่านแรงบันดาลใจเหล่านี้ไปยังผู้อื่นและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนนี้ จึงส่งเสริมผู้เรียนทั้งด้าน (1) สมรรถนะ (Competency) (2) ความร่วมมือ (Collaboration) (3) แรงจูงใจ (Motivation) (4) ความไว้วางใจ และ การยอมรับเคารพนับถือ (Trust and respect) (5) ความต่อเนื่อง (Continuity) (Hermanns, 2000 อ้างถึงใน มงคล อาทิภาณู, 2546)

สิ่งที่ต้องพิจารณา คือ นิสิตแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้แบบเปิดเพื่อช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ แต่มีนิสิตร้อยละ 63.16 ที่จัดบันทึกการทำงาน ข้อสังเกตต่าง ๆ และข้อค้นพบเพื่ออธิบายการทำงานให้เพื่อนสมาชิกได้ทราบและเข้าใจร่วมกัน รวมถึงการเตรียมการป้องกันความขัดแย้งในกลุ่มไว้ล่วงหน้า ความไว้วางใจในการทำงานภายในกลุ่มร้อยละ 73.68 และทำให้เกิดการยอมรับ นับถือซึ่งกันและกัน ร้อยละ 78.95 สะท้อนให้เห็นเรื่องกระบวนการทางสังคม ที่ต้องพัฒนาต่อไป ดังนั้น บทบาทของครูในฐานะผู้ถ่ายทอดวิชาการนั้นมีความสำคัญลดลง แต่ถูกแทนที่ด้วยการเป็น "โค้ช" ในการเรียนการสอน โค้ชในที่นี้ไม่ใช่แค่คอยแนะนำวิชาการอย่างเดียว แต่ครูจะต้องถ่ายทอดทักษะด้านอารมณ์ หรือ Soft Skills (เจซีแอนดีโคพับลิครีเลชั่นส์, 2562) แม้ว่าผู้สอนจะต้องใช้เวลาอย่างมากในการติดตามผล สังเกตพฤติกรรมและให้คำปรึกษา จากพฤติกรรมของเด็กยุคใหม่ที่กล้าจะตั้งคำถามและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและรับฟังการตอบรับแบบสองทางเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนการสอน ผู้เรียนในเจนเนอร์เรชั่นอัลฟา ดังนั้นการมุ่งเน้นการคิดสร้างสรรค์ (Creative) และจิตวิญญาณของการทำงานเป็นทีม (Team spirit) คือจุดหมายสำคัญของการถ่ายทอดความรู้สองทาง เพื่อพัฒนานิสิตให้พร้อมด้วยทักษะด้านวิชาการและทักษะด้านอารมณ์ เพราะมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตทางสังคม (Social Interaction) มนุษย์ต้องการเรียนรู้

เป็นกลุ่มโดยจัดการกลุ่มของตนเอง (Self-Organized Teamwork : SOT) การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด MOOCs ซึ่งมีบทเรียนหลากหลายจากทั่วทุกมุมโลก จึงเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับผู้เรียนยุค 4.0

จากผลการประเมินผลงานของนิสิตเกี่ยวกับการออกแบบ/พัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ กล่าวได้ว่าการเรียนเป็นกลุ่มแบบการจัดการกันเอง ร่วมกับการใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด MOOC สามารถส่งเสริมทางการเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

ข้อคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน

นอกจากการส่งเสริมให้นิสิตได้จัดการตนเองและพัฒนากระบวนการทำงานในกลุ่ม ซึ่งเป็นสมรรถนะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาคอมพิวเตอร์ สิ่งสำคัญที่สุดที่ได้จากการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนเรื่องนี้ คือ ผู้สอนได้พัฒนาตนเอง เปิดรับความเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน อย่างไรก็ตาม ผู้สอนมีข้อคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป คือ

1. ควรประยุกต์ใช้วงจรการเรียนรู้แบบ SOT ในเนื้อหาที่เน้นการปฏิบัติ
2. ควรกำหนดแนวทางการป้องกันความขัดแย้งของนิสิตในกลุ่มไว้ล่วงหน้า
3. ควรเสนอแนะให้นิสิตวิเคราะห์ และ อธิบายคุณภาพของงานตามเกณฑ์ และ ประสิทธิภาพของงานกลุ่มได้
4. ควรสร้างเสริมทักษะทางอารมณ์ (Soft Skills) และกระบวนการทางสังคม
5. ควรส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้สาระต่างๆ จากบทเรียนในแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด MOOC

เอกสารอ้างอิง

เจซีแอนด์โค พับลิครีเลชั่นส์. (2019). *เปิด 3 บทบาทใหม่ ครูยุคอัลฟ่า พร้อมเปิดภาพโฟโต้ซีรี่ อาจารย์สจล. สะท้อนภาพลักษณ์ครูยุคใหม่รับวันครูแห่งชาติ 2562*. สืบค้น 2 พฤษภาคม 2562, จาก <https://www.ryt9.com/s/prg/2941099>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579*. สืบค้น 2 พฤษภาคม 2562, จาก <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Outstand/2017-EdPlan60-79.pdf>

สุชัชวีร์ สุวรรณสวัสดิ์. (2562). *การเรียนรู้ยุคใหม่ ที่ไหน - เมื่อไรก็ได้ ถ้าอยากรู้*. สืบค้น 2 พฤษภาคม 2562, จาก <https://www.thansettakij.com/content/399598>

ธงชัย เล็งศรี. (2556). *บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์*. เอกสารประกอบการสอนวิชา 366515 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการศึกษา. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ธงชัย เล็งศรี. (2561). *ระบบการสอนอัจฉริยะ*. พิษณุโลก: นวมิตรการพิมพ์.

ธงชัย เล็งศรี. (2561). *บทเรียน MOOC ระบบการสอนอัจฉริยะ*. สืบค้น 2 พฤษภาคม 2562, จาก https://thaimooc.org/site/NU_MOOC/

ธงชัย เล็งศรี. (2562). ผลการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดของการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อการศึกษาด้วยการเรียนเป็นกลุ่มแบบการจัดการกันเอง (SELF-ORGANIZED TEAMWORK: SOT) กรณีศึกษาการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา. *JOURNAL OF EDUCATION NARESUAN UNIVERSITY*, 21(3), 89-101

นวพร ชลารักษ์ (2558) บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*. 9(1) ,64-71.

แนบบุญ หุนเจริญ. (2561). *ประโยชน์ MOOC*. สืบค้น 2 พฤษภาคม 2562, จาก <https://workpointnews.com/2018/09/14/เจาะตลาด-mooc-มหาวิทยาลัย>

มงคล อาทิกาน. (2546). *การเรียนเป็นกลุ่มโดยจัดการกันเอง SOT*. กรุงเทพฯ: สถาบันไทย-เยอรมัน.

ฐาปนีย์ ธรรมเมธา. (2558). *Thai MOOC: การศึกษาแบบเปิดเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต*. สืบค้น 2 พฤษภาคม 2562, จาก <https://www.dol.go.th/train/eschool/document/Thai-MOOC%201.pdf>

Digital Age Magazine. (2017). *Thai MOOC ระบบการศึกษาออนไลน์ เปิดโอกาสการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้สำหรับทุกคน*. สืบค้น 2 พฤษภาคม 2562, จาก <https://www.digitalagemag.com/thai-mooc-ระบบการศึกษาออนไลน์-เปิดโอกาสการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้สำหรับทุกคน/>

Nitin Mittal. (2013). *Self-Organizing Teams: What and How*. Retrieved January 7, 2013, from <https://scrumalliance.org/community/articles/2013/january/self-organizing-teams-what-and-how>

Plook Teacher, นามแฝง. (2563). *MOOC มหาวิทยาลัยออนไลน์ ที่เรียนได้ทุกที่ทั่วโลก*. Retrieved January 7, 2013, from <https://www.trueplookpanya.com/education/content/78220/-teartedu-teart->

การพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1

THE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION QUALITY OF THE SCHOOLS UNDER NONGBUALAMPHU EDUCATIONAL SERVICE OFFICE AREA 1

ดร.ชนาดล สมบูรณ์*

Tanadol Somboon, Ph.D.*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ในการบริหารโรงเรียน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยการใช้ของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาที่ศึกษา เป็นครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 273 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ในการบริหารโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน มีการปฏิบัติในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

คำสำคัญ : คุณภาพการบริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครูประถมศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research was to examine the development of educational administration quality of the schools under Nongbualamphu Educational Service Office Area 1 in 4 aspects of school administration - academic administration, budget management, personnel administration and general management.

By using the random number table of Krejcie and Morgan to determine the sample size and simple random sampling, the study sample consisted of 273 primary school teachers under the

* อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

* Lecturer of faculty of Education, Bangkokthonburi University

Nongbualamphu Primary Educational Service Area Office 1. The instrument used for collecting the data was a questionnaire asking about the development of educational administration quality performed by school administrators. The statistics used for analyzing the collected data included percentage, mean, standard deviation.

The study results revealed that the promoting the development of educational administration quality performed by the school administrators under the Nongbualamphu Educational Service Area Office 1 in 4 aspects of school administration was overall practiced at high level. The arranged means scores included academic administration, budget management, personnel administration and general management.

Keywords : educational administration quality, school administrators, primary teachers

บทนำ

สาระสำคัญของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ให้ความสำคัญกับการปฏิรูประบบการศึกษาให้มีความสอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งระบบสำหรับการจัดการศึกษาให้ยึดผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ สถานศึกษาต้องมีการปรับปรุงหลักสูตร เนื้อหาสาระ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็ นวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อันใดในระบบและนอกระบบโรงเรียน การบริหารงานต้องดำเนินไปด้วยการกระจายอำนาจและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครู ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม มุ่งพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อยกระดับสถานภาพของครูไปพร้อมๆกับการส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพภายในและให้มีการรับรองและประเมินผลมาตรฐานจากองค์กรภายนอก (สำนักการคณะกรรมการการประถมศึกษา, 2544, น.47)

การปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่การการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้น ผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารที่จะดำเนินการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นไป ด้วยความถูกต้องเหมาะสมมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งต้องใช้ความรู้ทั้ง

ศาสตร์และศิลป์ เพื่อชักนำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกัน ปฏิบัติภารกิจในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติ วิจิตร ศรีสอ้าน (2546, น.16-17) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารงานไว้ว่า “ผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบในการพัฒนาจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย นโยบายของสถานศึกษาเพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหาร มีบทบาทในการจัดวางตัวบุคคลเพื่อให้สามารถทำหน้าที่ บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการการศึกษา ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมีบทบาทในด้านการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน” สรุปได้ว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาควรประกอบด้วย บทบาทด้านนักคิด โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ คิดหาวิธีการใหม่ๆ ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย บทบาทผู้นำทาง วิชาการ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญที่จะสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ อยู่เสมอ และ บทบาทของนักปฏิบัติที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยเป็นผู้ที่มีความเพียรพยายาม มุ่งมั่นอดทนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

ผู้วิจัยซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดหนองบัวลำภู และได้เคยร่วมงานด้านการจัดการศึกษากับผู้บริหารสถานศึกษาหลายท่าน ตระหนัก

ตีว่า การพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญ และเนื่องจากประสบการณ์ที่ผ่านมา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประสบปัญหามากมายในการบริหารงานในด้านต่างๆ เป็นต้นว่า ปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ปัญหาด้านการตรวจสอบ ติดตามตลอดจนการปฏิบัติงานไม่สามารถกระทำได้แบบครบวงจร ผู้บริหารบางท่านไม่ได้กำหนดนโยบายการบริหารงานที่ชัดเจนด้วยขาดข้อมูลสารสนเทศรวมทั้งปัญหาการสร้างเครือข่ายในชุมชน (เสาวภาคพงษา, 2552, น.57)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยคาดหวังว่าจะเป็นการสะท้อนให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงบทบาทของตนในการบริหารงานโรงเรียนในด้านต่างๆอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคปฏิรูปการศึกษารวมทั้งนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาและเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอันจะส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในงาน 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 10 โรงเรียน ให้ครูเป็นตัวแทนโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู มีจำนวนครูรวมทั้งสิ้น 295 คน

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาได้มาโดยการใช้ตารางสุ่มของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) เพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร ในระดับระดับความเชื่อมั่น 95% และ เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูประถมศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 273 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองซึ่งเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยจะสอบถามความคิดเห็นของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการตอบแบบสอบถามตามภารกิจงาน 4 งานของสถานศึกษา ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เพื่อ

แจกแบบสอบถามให้ครูโรงเรียน ประถมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู
เขต 1

2. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอ
ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปให้สถานศึกษา
ของกลุ่มตัวอย่างครูเพื่อตอบแบบสอบถาม

3. ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง
และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยจำแนกเป็น เพศ อายุ
ระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอน แล้วหา
ร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถม
ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
หนองบัวลำภู เขต 1 ที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพการ
บริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดย
ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวม
และรายด้าน นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

การพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้คือการบริหารวิชาการ
($\bar{X}=4.35$) การบริหารงบประมาณ ($\bar{X}=4.22$) การบริหาร
งานบุคคล ($\bar{X}=4.18$) และการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X}=4.18$)
ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน การใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด

การพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษา ของผู้บริหาร ใน 4 งานการบริหารโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการบริหารวิชาการ	4.35	0.23	มาก	1
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	4.22	0.24	มาก	2
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.18	0.19	มาก	3
4. ด้านการบริหารทั่วไป	4.18	0.21	มาก	4
รวม	4.24	0.14	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าการพัฒนาคุณภาพการบริหารศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.24$, S.D. =0.14) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X}= 4.35$, S.D. =0.23) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหาร
งบประมาณ ($\bar{X}= 4.22$ S.D. = 0.24) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X}= 4.18$ S.D. = 0.18) และ ด้านการบริหารทั่วไป
($\bar{X}=4.18$ S.D. = 0.21) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนด้านการบริหารวิชาการ

การพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาด้านการบริหารวิชาการ	ระดับการประเมิน			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น	4.38	0.54	มาก	3
2. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้พัฒนากระบวนการเรียนรู้และจัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.36	0.62	มาก	1
3. ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้และพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.28	0.57	มาก	4
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดหาคู่มือการวัดผล ประเมินผลตามหลักสูตรของกระทรวง ศึกษาธิการ ตลอดจนสนับสนุนให้นำผลการเรียนที่ได้มาวิเคราะห์ปรับปรุงต่อไป	4.40	0.59	มาก	6
5. ผู้บริหาร มีการนิเทศกำกับติดตาม และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.29	0.62	มาก	5
6. ผู้บริหารประสานความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ	4.43	0.59	มาก	2
รวม	4.35	0.29	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการ ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$) ข้อที่มีผลการประเมินสูงสุด คือ ผู้บริหารประสานความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านการบริหารงบประมาณ

การพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารยึดหลักความเท่าเทียมกันและความเสมอภาคทางโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.29	0.48	มาก	1
2. ผู้บริหารมุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน	4.24	0.56	มาก	2
3. ผู้บริหารยึดหลักการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ	4.24	0.48	มาก	3

4. ผู้บริหารมีการส่งเสริมการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	4.16	0.60	มาก	5
5. ผู้บริหาร มีการนิเทศกำกับติดตาม และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.29	0.62	มาก	4
รวม	4.22	0.50	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การพัฒนาคุณภาพ การบริหารศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านการบริหารงบประมาณ ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$) ข้อที่มีผลการประเมินสูงสุด คือ ผู้บริหารยึดหลักความเท่าเทียมกันและความเสมอภาคทางโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X}=4.29$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล

การพัฒนาคุณภาพการบริหารศึกษา ของผู้บริหารด้านการบริหารงานบุคคล	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการวางแผนอัตราค่าจ้างข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.18	0.47	มาก	3
2. ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ ก.ค.ศ. กำหนด	4.30	0.51	มาก	1
3. ผู้บริหารยึดหลักความเป็นอิสระ และหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร (สุจริต ยุติธรรม การใช้ระบบคุณธรรม การรับฟังปัญหา การระดมการมีส่วนร่วมในการบริหารและการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ)	4.16	0.49	มาก	4
4. ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาคณะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ	4.09	0.46	มาก	6
5. ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่มีผลงานดีเด่นและมีคุณงามความดี	4.16	0.49	มาก	5
6. ผู้บริหารส่งเสริมให้ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมถึงวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.21	0.50	มาก	2
รวม	4.18	0.19	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า การพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$) ข้อที่มีผลการประเมินสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ ก.ค.ศ. กำหนด ($\bar{X}=4.30$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 ด้านการบริหารงานทั่วไป

การพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษา ของผู้บริหารด้านการบริหารงานทั่วไป	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารบริการและการประชาสัมพันธ์	4.08	0.52	มาก	6
2. ผู้บริหารกำหนดแนวทางในการบริหารสภาพแวดล้อมในการใช้ประโยชน์ร่วมกัน	4.21	0.56	มาก	3
3. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน สถาบันต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา	4.23	0.54	มาก	1
4. ผู้บริหาร สนับสนุนการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย	4.14	0.58	มาก	5
5. ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานดีเด่น	4.22	0.47	มาก	2
6. ผู้บริหารส่งเสริมให้ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมถึงวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.21	0.50	มาก	4
รวม	4.18	0.19	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า การพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านการบริหารงานทั่วไป ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$) ข้อที่มีผลการประเมินสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานสถาบันต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1” มีประเด็นต่าง ๆ ที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษา พบว่าการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในการบริหาร

โรงเรียนทั้ง 4 ด้าน มีการปฏิบัติโดยภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X}=4.24$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้คือการบริหารวิชาการ ($\bar{X}=4.35$) การบริหารงบประมาณ ($\bar{X}=4.22$) การบริหารงานบุคคล ($\bar{X}=4.18$) และการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X}=4.18$) ซึ่งเป็นที่น่ายินดีที่ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการศึกษา และ เล็งเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาจะเกิดประสิทธิผลหรือไม่ ต้องขึ้นอยู่กับ

การบริหารงานทั้ง 4 ด้านซึ่งได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ยุคนันท์ หวานฉ่ำ, 2555) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาทั้ง 4 งานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในการบริหารโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปปฏิบัติในระดับมากโดยรวมและรายด้าน ผู้วิจัยอภิปรายบทบาทของของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาในงานแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยพบว่าบทบาทของของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการมีการปฏิบัติในระดับมากและเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในงานทั้ง 4 ด้านเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ที่กำหนดให้งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนที่มุ่งเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของไกรวัลย์ รัตนะ (2558) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา และพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ “ผู้บริหารประสาน

ความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่นๆ” ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำทางวิชาการมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียน สังคมและท้องถิ่นจึงต้องให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ต้องมีการประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในกาแนะนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานและประชาสัมพันธ์แก่สาธารณชน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องการดำเนินงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาข้อที่ 9 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548) ที่กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาว่า “ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการประสานงานและสร้างสรรค์ความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อสร้างเครือข่ายผู้ให้การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานการศึกษา”

2.2 ผลการวิจัยพบว่าบทบาทของของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการมีการปฏิบัติในระดับมากและเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงรองจากด้านการบริหารงานวิชาการเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนใช้การบริหารงบประมาณเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 ทรัพยากรหรืองบประมาณของหน่วยงานมีจำกัด ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรหรือใช้จ่ายเงินให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนในการใช้และจัดสรรเงินงบประมาณไปในแต่ละด้าน และมีการวางแผนการปฏิบัติงานในการใช้จ่ายทรัพยากรนั้นๆ ด้วย เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเวลาที่เร็วที่สุด และใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด (ชิดชัย ฤทธิงกู, 2550) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ว่า “ผู้บริหารยึดหลักเท่าเทียมกันและความเสมอภาคทางโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนใน

การจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู ปฏิบัติงานตามกรอบแห่งรัฐธรรมนูญว่าด้วยความเสมอภาคของบุคคลที่ว่า “ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน” ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณเพื่อการศึกษา (คณะอนุกรรมการจัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในนามคณะกรรมการบริหารจัดการความรู้อของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) สำหรับการบริหารงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษา รัฐได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาโดยจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้การศึกษานานาชาติที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ คือ จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่ เหมาะสมแก่นักเรียนการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน ทั้งนี้ให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคใน โอกาสทางการศึกษาอันเป็นแนวทางการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียนว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวทางการบริหารงบประมาณตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษา พ.ศ. 2546 กำหนดให้โรงเรียนบริหารงบประมาณที่ยึดหลักความเท่าเทียมกันและความเสมอภาคทางการศึกษาของนักเรียน ของ (อลิตาดาดั่งและชญาพิมพ์ อูสาโท, 2018)

2.3 ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาคุณภาพการบริหารศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ในการบริหารบุคคลโดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านการบริหารงานบุคคล คือ “ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาหรือ ก.ค.ศ. กำหนด” ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้

เนื่องจากครูเป็นกลุ่มอาชีพหนึ่งที่ทำหน้าที่สอนและต้องปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของครูที่ครูสภากำหนดไว้ การปฏิบัติตามเกณฑ์ปฏิบัติงานของครูสภาส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน นอกจากนี้ ข้อที่ได้คะแนนสูงรองลงมาคือ “ผู้บริหารส่งเสริมให้ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพจรรยาบรรณวิชาชีพรวมถึงวินัย คุณธรรม และจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา” เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 เห็นว่าครูเป็นผู้ประสาทวิชาให้แก่ศิษย์แล้วจึงต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์จึงส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตน มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม รักษาจรรยาบรรณและมีทักษะในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสารวิน ครวหัตต์ (2550) ที่พบว่า ครูที่มีคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนั้นมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียนและรักษาวินัย จรรยาบรรณวิชาชีพครู

2.4 ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาคุณภาพการบริหารศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ในการบริหารงานทั่วไปโดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านการบริหารงานทั่วไป คือ “ผู้บริหารสนับสนุนการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย” ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้อย่างดีผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมุ่งพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ มีทักษะในการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการเลือกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจและตามความถนัดของผู้เรียนซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนโดยตรงสอดคล้องกับผลการวิจัยของยุคตนันท์ ทวานฉ่า (2547) ที่สรุปว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้เพื่อ

ให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ถึงแม้ว่าในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้พัฒนากระบวนการเรียนรู้และจัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีการปฏิบัติในระดับมาก แต่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ อันที่จริงแล้ว การจัดสภาพแวดล้อมมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน

2. จากผลการวิจัยการบริหารงานบุคคลในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ” มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ ซึ่งแสดงว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับประเด็นนี้ค่อนข้างน้อย จึงควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียน

3. จากผลการวิจัยบริหารงานทั่วไปในข้อ “ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลข่าวสารสนเทศเพื่อการบริหารบริการและการประชาสัมพันธ์” แม้จะมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติในระดับมากแต่อยู่ในระดับที่น้อยกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งอันที่จริงแล้ว ระบบและเครือข่ายข้อมูล-ข่าวสารสนเทศมีประโยชน์ในการบริหารงาน เช่น ฐานข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหาร ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหาร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- ไกรวัลย์ รัตนะ. (2558). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร. *วารสารการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 1(1),1-10.
- คณะอนุกรรมการจัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในนามคณะกรรมการบริหารจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). *องค์ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับสมบูรณ์ไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ชิตเชื้อ ชัยฤๅชา. (2550). *การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). *การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล-ของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2546). *การบริหารโรงเรียน*. *วารสารครุศาสตร์*. 10(1),16-27.
- สารวิน ครอบหัตถ์. (2550). *คุณลักษณะของครูตามเกณฑ์วิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). *คู่มือบริหารโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เสาวภาค พงษา. (2552). *สภาพการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อลิตา ดาดัง และ ชญาพิมพ์ อูสาโห. (2018). แนวทางการจัดสรรงบประมาณที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (Online Journal of Education). 13(4), 80-93.

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

EFFECT OF DAVIES, INSTRUCTIONAL MODEL AND COMPUTER ASSITED INSTRUCTION ON MICROSOFT PUBLISHER TAKES GRADE 4-6 STUDENTS

นิตยา นันตา *
NittayaNanta*

อาจารย์ที่ปรึกษา
ดร. สุภาภรณ์ หนูเมือง
SupapornNoomung, Ph.D.
ดร.จริยา พิชัยคำ
JariyaPichaikum, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4-6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ เรื่องการใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ประชากรเป้าหมาย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านคุ้งตะเกา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิษฐ์ จำนวน13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ แบบวัดความพึงพอใจสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าดัชนีประสิทธิผล ร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4-6 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.27$, $\sigma=0.41$) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.23/83.84 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 มีค่าดัชนีประสิทธิผลของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเท่ากับ 0.68 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.58$, $\sigma=0.62$)

คำสำคัญ : บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์

* Student in Master of Education (Curriculum and Instruction), Uttaradit Rajabhat University

ABSTRACT

The purposes of this research were to develop computer assisted instruction, study efficiency and academic achievement, study the satisfaction students towards Effect of Davies, Instructional Model and Computer Assisted Instructions on Microsoft Publisher for Grade 4-6 Students. The target population were 13 students grads 4-6 at Ban Khung Taphao School, Muang District, Uttaradit Province that selected by Purposive sampling. The research tools were learning management plan, Computer Assisted Instruction, Learning achievement test and the satisfaction test. The research statistics analyzed E.I. frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results of the research were as follows: Effect of Davies, Instructional Model and Computer Assisted Instructions on Microsoft Publisher for Grade 4-6 Students, it was appropriate to a high level ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.41$) efficiency and academic achievement was 81.23 /83.84 which is higher than the specified criteria more than 80/80 the results of learning achievement with the effectiveness index of student achievement equal to 0.68 and to study the satisfaction of prathom4-6 students on Effect of Davies, Instructional Model and Computer Assisted Instructions on Microsoft Publisher for Grade 4-6 Students the highest level ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.62$)

Keywords : Computer assisted instruction, Davies, Instructional model

บทนำ

ปัจจุบันการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นเรื่องที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในวงการศึกษานี้ เนื่องจาก ICT เป็นเครื่องมือที่ได้รับการยอมรับว่ามีศักยภาพสูง กว่าเครื่องมือการสอนอื่น ๆ เราสามารถใช้ ICT เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งที่สำคัญที่คุณครูจะทำให้เด็ก ๆ เรียนรู้ได้เข้าใจเป็นอย่างดี ก็คือเครื่องมือที่เรียกว่า “สื่อการเรียนรู้” และสื่อการเรียนรู้ที่ดีที่สุดก็คือ สิ่งที่จะสื่อให้เด็กเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ได้ดีที่สุด ซึ่งมีมากมายหลากหลาย การเรียนรู้ในบางเรื่องแค่คุณครูบอกกล่าวหรือแสดงท่าทาง เด็กก็เข้าใจได้ และในบางเรื่องต้องใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ ฯลฯ เข้ามาช่วย การพิจารณาใช้สื่อฯ ไม่ควรยึดติดกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สื่อฯ ทุกชนิดมีคุณค่าและมีความสำคัญที่แตกต่างขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่จะนำมาใช้ (การุณ บุญจะสุวรรณ, 2553, น.2)

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน ทำให้สื่อมัลติมีเดียถูกนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิทยาศาสตร์ ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านวิศวกรรมสถาปัตยกรรม ด้านธุรกิจการค้า ด้านสื่อสารมวลชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาที่มีการพัฒนานำไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.54) การพัฒนารูปแบบของมัลติมีเดียให้สอดคล้องกับปรัชญาการเรียนรู้นี้มากขึ้น มัลติมีเดียเป็นเทคโนโลยีที่ทำให้ คอมพิวเตอร์สามารถแสดงข้อความเสียง และภาพ ซึ่งอาจจะเป็นภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวได้พร้อมๆ กัน โดยผู้ใช้สามารถโต้ตอบกับข้อความ ภาพ และเสียงที่เห็นและได้ยินเพื่อการเรียนการสอน ไม่ใช่เพียงรูปแบบของบทเรียนแบบโปรแกรมที่ให้เพียงเนื้อหา คำถาม และคำตอบ แต่ได้รับการออกแบบให้เปิดกว้างเพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดค้น สืบค้น รู้จักสร้างและกำหนดรูปแบบ

การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของตนเอง แนวคิดในการพัฒนามัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ลักษณะนี้สอดคล้องกับแนวคิดของนักจิตวิทยาที่เชื่อว่าหากผู้เรียนได้รับประสบการณ์และสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่า ผู้เรียนจะสามารถสร้างความรู้และความเข้าใจด้วยตนเองได้ (ครรชิต มาลัยวงศ์, 2549, น.12)

การจัดการเรียนการสอน ในทุกระดับ ครูควรส่งเสริมให้มีการจัดเนื้อหาทางการเรียน และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ ได้อย่างสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ใน ทุกวิชา โดยในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเพื่อให้ได้รับความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ จะต้องอาศัยคอมพิวเตอร์มาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้แบบใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.173)

การผลิตและพัฒนาครูโดยมุ่งเน้นให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้อ และประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนและภาวะการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จำเป็น ครูจึงต้องพร้อมที่จะปรับตัวและพัฒนาตนเองให้เท่าทันเทคโนโลยีอยู่เสมอ รู้จักนำเทคโนโลยีที่มีอยู่มาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน และต้องมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาความรู้ และทักษะของตนอยู่เสมอ โดยอาศัยเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาตนเอง เรียนรู้เทคนิค รูปแบบ และวิธีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับลักษณะของนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการ (2556) ได้เล็งเห็นความสำคัญของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการ

ยกระดับคุณภาพการศึกษา ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนและพัฒนาครูได้อย่างรวดเร็ว

สภาพการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันยังไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเท่าที่ควร เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสติปัญญา รวมทั้งปัญหาการขาดสื่อการเรียนการสอน (เอกภพ สุดสะอาด, 2557) จึงทำให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ปัญหาที่เกิดขึ้นในรายวิชาคอมพิวเตอร์ที่โรงเรียนบ้านคิ่งตะเภา จากข้อมูลการบันทึกหลังการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์มีปัญหา ด้านผู้เรียนมีพื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์ที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งทำให้การฝึกปฏิบัติการด้านคอมพิวเตอร์ของแต่ละบุคคลไม่เท่ากัน ส่งผลให้ผู้เรียนบางส่วนขาดทักษะในการปฏิบัติงานและผู้สอนใช้การสอนแบบอธิบายเป็นส่วนใหญ่ ไม่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ จึงทำให้ผลการเรียนในวิชานี้ต่ำกว่าเกณฑ์ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ที่ผ่านมา จากการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาพบว่า หนังสือแบบเรียนมีเนื้อหาที่หลากหลาย ยากเกินไปสำหรับเด็กจึงทำให้นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน ไม่เข้าใจอาจทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนการจัดการเรียนการสอนจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนการสอน และจะมีผลเมื่อนักเรียนเรียนในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

แนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอาจใช้นวัตกรรมทางการศึกษาได้หลากหลายชนิด เช่น การใช้บทเรียนสำเร็จรูป การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามคำแนะนำ ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับคอมพิวเตอร์คือการโต้ตอบกันระหว่างนักเรียนกับคอมพิวเตอร์ เป็นสื่อเร้าความสนใจเรียนซ้ำใหม่ได้ตามต้องการ และสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับ

การสอนจริงในห้องเรียนมากที่สุด นอกจากการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ร่วมกับรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีเนื่องจากรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ การกระทำหรือการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักการ วิธีการ ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกฝนทักษะย่อย ๆ เหล่านี้ได้ก่อนแล้วค่อยไปเชื่อมโยงกันเป็นทักษะใหญ่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ดี และรวดเร็วขึ้น

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีผลการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะปฏิบัติระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงอ้างผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องบางส่วนที่สามารถยืนยันได้ว่าการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยทักษะการสอนปฏิบัติของเดวิส ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ดังนี้ ศิริรักษา โพธิ์ทอง (2562) ที่ได้ทำการเปรียบเทียบนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มีผลสัมฤทธิ์ตามแนวคิการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่องการสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีทักษะในการเขียนสะกดคำ พบว่า คะแนนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับอิสริยา เผ่าพันธุ์ดี (2555) การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่องการใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์พับลิชเชอร์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.33/82.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เนื่องจากโปรแกรม Microsoft Publisher มีเครื่องมือที่อำนวยความสะดวกในด้านการออกแบบ และมีแม่แบบที่

หลากหลาย เหมาะกับวาระต่าง ๆ เช่น บัตรอวยพร นามบัตร ประกาศนียบัตรการทำประวัติส่วนตัว แผ่นพับ และนอกจากนี้ในหมวดทางการพิมพ์ยังสามารถกำหนดขนาดของการพิมพ์ได้ไม่มีข้อจำกัดเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติเพื่อที่จะสร้างชิ้นงาน และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
2. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีต่อผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แผนแบบการทดลองดัดแปลงมาจากแบบแผนการทดลองกลุ่มเดียว (One Group Pretest-Posttest Design) โดยจัดให้มีการทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียน

ประชากร

ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านคุ้งตะเกา ซึ่งมีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 13 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่องการใช้งาน Microsoft Publisher โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สารະการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี มาตรฐานตัวชี้วัด สารະการเรียนรู้อธิบายรายวิชา

1.2 ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา มาตรฐานตัวชี้วัด สารະการเรียนรู้อ กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

1.3 ศึกษาการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่องการใช้งาน Microsoft Publisher ใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จากหนังสือเรียน เอกสาร และหลักการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

1.4 ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดจุดประสงค์ ประจำหน่วยการเรียนรู้

1.5 กำหนดยุทธวิธีในการฝึกทักษะ กำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อยๆ ดังนี้

หน่วยที่ 1 เรื่องการใช้งานโปรแกรม Microsoft Publisher เบื้องต้น

หน่วยที่ 2 เรื่องการสร้างการ์ตูนสวยพร

หน่วยที่ 3 การสร้างชิ้นงานประกาศนียบัตร

หน่วยที่ 4 เรื่องการสร้างประวัติส่วนตัว

หน่วยที่ 5 เรื่องการสร้างชิ้นงาน แผ่นพับ

1.6 การตรวจสอบความถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้

1.6.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่องการใช้งาน Microsoft Publisher โดย

ใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

1.6.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่องการใช้งาน Microsoft Publisher ในการสร้างชิ้นงาน โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, $S.D = 0.24$) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นสามารถนำไปใช้ได้

1.6.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่องการใช้งาน Microsoft Publisher โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของภาษา เข้าใจง่ายและคำที่ใช้สื่อความหมายในเนื้อหาอย่างชัดเจนพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหา

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาคอมพิวเตอร์ เรื่องการใช้งาน Microsoft Publisher โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่สร้างขึ้นไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำไปวิเคราะห์และหาประสิทธิภาพต่อไป

2. การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สารະการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี มาตรฐานตัวชี้วัด สารະการเรียนรู้อธิบายรายวิชา

2.2 ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา มาตรฐานตัวชี้วัด สารະการเรียนรู้อ กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher โดยใช้รูปแบบการ

สอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

2.3 ศึกษาการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จากหนังสือ เอกสาร และหลักการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

2.4 ออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดจุดประสงค์ ประจำหน่วยการเรียนรู้

2.5 กำหนดยุทธวิธีในการฝึกทักษะ กำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อยๆ ดังนี้

หน่วยที่ 1 เรื่องการใช้งานโปรแกรม Microsoft Publisher เบื้องต้น

หน่วยที่ 2 เรื่องการสร้างการ์ตูนด้วยพร

หน่วยที่ 3 การสร้างชิ้นงานประกาศนียบัตร

หน่วยที่ 4 เรื่องการสร้างประวัติส่วนตัว

หน่วยที่ 5 เรื่องการสร้างชิ้นงาน แผ่นพับ

2.6 การตรวจสอบความถูกต้องของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

2.6.1 นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

2.6.2 นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.61$)

2.6.3 นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง การใช้งาน Microsoft

Publisher โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของภาษา เข้าใจง่ายและค่าที่ใช้สื่อความหมายในเนื้อหาอย่างชัดเจน (ทดลองใช้ 1:1 กลุ่มทดลอง) พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ

2.6.4 นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่สร้างขึ้นไปทดลองกับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำไปวิเคราะห์พบว่า นักเรียนต้องการให้มีภาพเคลื่อนไหว และหาประสิทธิภาพเท่ากับ 80.08/83.33

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้ (ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี, 2549, น.71)

3.1 ศึกษาแนวทางการวัดผลและประเมินผล

3.2 นิยามทักษะและเนื้อหาที่ต้องการวัด

3.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์จากหนังสือการสร้างวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล

3.4 วิเคราะห์จุดประสงค์ของเนื้อหา แนวการเขียนข้อคำถาม น้ำหนักคะแนนและจำนวนข้อสอบ

3.5 สร้างแบบทดสอบฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะจากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อหาคุณภาพและค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00

3.6 นำแบบทดสอบไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (α - Coefficient) พบว่า ค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.13 - 0.24 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.17- 0.33 และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ค่าอำนาจจำแนกที่ต่ำกว่า 0.2 มีจำนวน 8 ข้อที่ผู้วิจัยได้ปรับคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.7 จัดพิมพ์แบบทดสอบที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้ว เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบหลังเรียน

4. แบบสอบถามความพึงพอใจ

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยการใช้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดความพึงพอใจและคุณลักษณะเครื่องมือสอบถามความพึงพอใจจากหนังสือการวิจัยทางการศึกษา (ระพีพันธ์ โปธิศรี, 2554, น.183-191) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

4.2 กำหนดกรอบเนื้อหาความพึงพอใจ ได้แก่ ด้านเนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ การประเมิน

4.3 เลือกประเด็นที่ต้องการวัดความพึงพอใจ และกำหนดวิธีการวัด ซึ่งประเด็นที่นำมาวัดได้เลือกจากกรอบเนื้อหาความพึงพอใจที่กำหนดไว้ และกำหนดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

4.4 จัดทำแบบวัดความพึงพอใจฉบับร่าง

4.5 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อหาคุณภาพและค่าดัชนีความสอดคล้อง IOCเท่ากับ 1.00 นำไปใช้ได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความอนุเคราะห์หนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เพื่อขอความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำการ

วิจัยไปยังโรงเรียนบ้านคิ่งตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

2. ขอความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยจากผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคิ่งตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยด้วยตนเองที่โรงเรียนบ้านคิ่งตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ชี้แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับวิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียนจุดประสงค์ของการเรียนและวิธีประเมินผลการเรียน

3.2 ให้นักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้วยเป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 50 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

3.3 ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 5ชุดใช้เวลาสอน 4 ชั่วโมง/สัปดาห์รวมทั้งสิ้น 5สัปดาห์ เป็นรายวิชาเพิ่มเติม

3.4 ทำการทดสอบหลังเรียนโดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้วยแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 50 ข้อใช้เวลา 1 ชั่วโมง

3.5 ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 20 ข้อ

3.6 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน(บุญชม ศรีสะอาด,2546) ค่าดัชนี

ประสิทธิผล (E.I.) (พิสุทธา อารีราษฎร์, 2551) ค่าความแปรปรวน (p)ค่าอำนาจจำแนก (r) และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (X) สำหรับวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2545) และหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน E1/E2(80/80)ซึ่งใช้การคำนวณด้วยสูตรและโปรแกรม (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2531, น.490-492)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย“ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6” สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีการจัดการเรียนรู้ รวม 20 ชั่วโมง ประกอบด้วย การใช้งานโปรแกรม Publisherเบื้องต้น 4 ชั่วโมง การสร้างการดวยพร 4 ชั่วโมง การสร้างชิ้นงานใบประกาศนียบัตร 4 ชั่วโมง การสร้างประวัติส่วนตัว 4 ชั่วโมง การสร้างชิ้นงาน แผ่นพับ 4 ชั่วโมง ในซึ่งการหาคุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6โดยผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\mu = 4.27, \sigma = 0.41$)ซึ่งแสดงว่าผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านคั่งตะเภา ตำบลคั่งตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์ ที่ผู้วิจัยทำขึ้นแสดงว่ามีคุณภาพนำไปใช้ได้

2. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ก่อนและหลังใช้ผลการ

จัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

2.1 ประสิทธิภาพทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ต่อผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เท่ากับ 81.23/83.84 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ก่อนและหลังใช้ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่าค่าดัชนีประสิทธิผลของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเท่ากับ 0.68คิดเป็นร้อยละ 68.09

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านคั่งตะเภา ตำบลคั่งตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์ พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด $\mu = 4.58, \sigma = 0.62$ โดยมีพึงพอใจในด้านประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุด($\mu = 4.58, \sigma = 0.62$)2) รองลงมาคือด้านบรรยากาศ ($\mu = 4.55, \sigma = 0.60$) และด้านกิจกรรมการเรียน ($\mu = 4.48, \sigma = 0.66$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีข้อค้นพบสามารถนำมาอภิปรายผลในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เท่ากับ 81.23/83.84 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ที่เป็นเช่นนี้เพราะ

1.1 ในการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะต้องคำนึงถึง เนื้อหาในแต่ละบทจำนวนข้อสอบ ความถูกต้องของเนื้อหา จุดประสงค์ และระดับของผู้เรียน ให้สัมพันธ์กันสอดคล้องกับ อีสรिया เฝ้าพันธุ์ดี (2555) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง การใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์พับลิชเชอร์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.33/82.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ เพราะการออกแบบบทเรียนจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในส่วนของปริมาณของเนื้อหาในแต่ละบทเรียนและจำนวนข้อสอบ โดยคำนึงถึงระดับของผู้เรียนด้วย นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ความชัดเจน ความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และลำดับในการนำเสนอให้มีความน่าสนใจ

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละบทเรียน ได้จัดให้มีความสอดคล้องกับความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การประยุกต์ใช้ความรู้ มาแก้ไขปัญหาให้ผู้เรียนได้เกิดประสบการณ์จริงสอดคล้องกับ สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, น.34) ได้กล่าวว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน การฝึกทักษะการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา ให้ผู้เรียนได้เรียนจากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติ

ของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเท่ากับ 0.68 แสดงว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.68 คิดเป็นร้อยละ 68.09 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้นผู้เรียนสามารถหยุดและเล่นต่อได้ เมื่อไม่เข้าใจ สามารถย้อนกลับไปดูซ้ำได้ จึงทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะปฏิบัติในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปได้ดียิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับสุทิน ทองไสว (2552) ได้กล่าววาทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนลำดับขั้นตอนจากง่ายไปยาก หรือเลือกที่จะเรียนในหัวข้อที่ตนเองสนใจก่อนได้และสามารถทบทวนเนื้อหาบทเรียนที่เคยเรียนไปแล้วซ้ำได้อีกตามความต้องการและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพร มรกต (2556) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Power Point 2007 วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Power Point 2007 วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.6799 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าด้านการเรียนคิดเป็นร้อยละ 67.99

นอกจากนี้ ครูสอนตามขั้นตอน ให้ผู้เรียน สังเกต ขั้นตอนในภาพรวม และชี้แนะจุดสำคัญ ครูให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยตามไปที่ละขั้นตอน ทั้งการบรรยาย และการปฏิบัติตามบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จากนั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติเองโดยไม่มีการสาธิต เมื่อปฏิบัติเสร็จแล้ว ครูให้คำปรึกษาเพิ่มเติมและให้ผู้เรียนสรุปเนื้อหาตามความเข้าใจซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของทีศนา เขมมณี (2552) รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ ด้วยทักษะย่อยๆ จำนวนมาก การฝึกฝนให้ผู้เรียนทำทักษะย่อยๆ เหล่านี้ได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดี และรวดเร็วขึ้น ด้วยการสาธิตทักษะ ให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม ผู้สอนควร

แตกต่างกันทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อยจากนั้นผู้เรียนปฏิบัติ โดยไม่มีการสาธิต หากต่อข้อจุดใด ผู้สอนควรให้คำชี้แนะ และช่วยแก้ไขจนกระทั่งผู้เรียนทำได้ และฝึกปฏิบัติจนชำนาญ สามารถปฏิบัติทักษะได้อย่างสมบูรณ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของครองชัยสุวรรณมาโจ (2552) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง Microsoft Office PowerPoint 2007 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 1. ประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับ 82.78/83.56 2. ดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.68 3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกับงานวิจัยของนัฐพล สุขเสาร์ (2554) ได้ทำการศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสในรายวิชาระบบเครือข่ายเบื้องต้น วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยมีคะแนนในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 80.25 จากผลสัมฤทธิ์แผนการจัดการเรียนรู้และทางด้านผลสัมฤทธิ์จากทางด้านผลงานจากการปฏิบัติทั้งสองแผนการจัดการเรียนรู้พบว่า นักเรียนมีผลงานจากการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก ที่ค่าร้อยละ 80.32

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อผล การจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของ เดวิสร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านคิ่งตะเภา ตำบลคิ่งตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58, \sigma = 0.62$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการจัดการเรียนรู้ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีการตอบสนองกระตุ้นเสริมแรงทำให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของยุทพล ทับลลา

(2554) ได้กล่าวว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้ผล บ่อนกลับตอบเป็นการเสริมแรงช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา มากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยภูมิพัฒน์ สิทธิทัศน์กุล (2560) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะปฏิบัติคีย์บอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 โดยใช้ชุดการสอนดนตรีสากลเบื้องต้น ผลการ วิจัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ ชุดการสอนดนตรีสากลเบื้องต้นโดยรวมอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีเสียง ดนตรี และวิดีโอช่วยกระตุ้นความสนใจทำให้นักเรียน ไม่เกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนภา รัตนบุรานนท์ (2557) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วย บทเรียนบทเว็บที่เน้นทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เรื่องการสร้างเว็บไซต์ด้วย Joomla สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าเกิดจากมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภาพ วิดีโอทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน รู้มากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยวีรธรรม โชนงนุช (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนลายสังคโลก โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะ ปฏิบัติของเดวิส กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อำเภอ ศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า ชุดกิจกรรมการจัดการ เรียนรู้ที่จัดขึ้นมีประสิทธิภาพระดับ 82.38/87.50 และ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูผู้สอนควรมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาและ เชี่ยวชาญในการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพที่สุด

2. สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับวิชาอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ได้ ครูผู้สอนจึงควรนำผลจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft

Publisher นี้ไปใช้ในการวางแผนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นในการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับพื้นฐานความรู้และลักษณะของผู้เรียน เนื้อหาที่ใช้สอนไม่ควรมากเกินไปเพราะจะทำให้เวลาไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน

3. การปฏิบัติงานครูควรกระตุ้นให้นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้เกิดชิ้นงานที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาทักษะการปฏิบัติของผู้เรียนในการสร้างสรรค์ชิ้นงานที่เกิดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งาน Microsoft Publisher โดยใช้รูปแบบการสอนอื่น ๆ

2. ควรศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในการใช้งาน โปรแกรมอื่น ๆ ที่ได้จากบทเรียนสำเร็จรูป

3. ควรพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *ศ. จักรูปรับบทบาทใหม่ทันกับเทคโนโลยีสอนเด็ก*. สืบค้น 12 มิถุนายน 2562. จาก <http://www.moe.go.th/>

การุณ ปัญจะสุวรรณ. (2553). *สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการและแผนการบริหารจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โรงเรียนเทศบาลวัดชัยชุมพล เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2531). *ชุดการสอนระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

ชอนกลีน เรืองยังมี. (2552). *ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิสที่มีต่อความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ

นัฐพล สุขเสาร์. (2554). *การใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสในรายวิชาการระบบเครือข่ายเบื้องต้น วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นันทพร มรกต. (2556). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Power Point 2007 วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พิสุทธา อารีราษฎร์. (2551). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษา*. อภิชาติการพิมพ์.

ภูมิพัฒน์ สิทธิทัศน์กุล. (2560). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะปฏิบัติคีย์บอร์ดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดการสอนดนตรีสากลเบื้องต้น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2545). *การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วริวรรณ โจนงนุช. (2551). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเขียนลายสังคโลกโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองเซ็ลียง อำเภอสรีสัชชาลัย จังหวัดสุโขทัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต).
อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

ศรินภา โพธิ์ทอง. (2562). ผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียตามแนวคิดการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเรื่อง การสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 6(2), 183-190.

อิสริยา เผ่าพันธุ์ดี. (2555).การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้รูปแบบการสอน ทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง การใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์พับลิชเชอร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

เอกภพ สุดสะอาด. (2557). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้งานโปรแกรมประยุกต์บนวินโดวส์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

รูปแบบการบริหารจัดการห้องสมุดที่พึงประสงค์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ

A DESIRABLE MANAGEMENT MODEL FOR
NORTHERN RAJABHAT UNIVERSITIES' LIBRARIES

นิรันดร์ ทองอ่อน*

Nirun Thongon*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรรณเดช

Assistant Professor Yokkaew Kamonworadet, Ph.D.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา รุจิเมธภาส

Assistant Professor Sukanya Rujimethapas, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือและศึกษารูปแบบการบริหารจัดการห้องสมุดที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาที่ใช้บริการห้องสมุดที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีในปีการศึกษา 2560 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือจำนวน 8 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 89,698 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง 384 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความต้องการการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความต้องการของนักศึกษา ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านการให้บริการ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 2. รูปแบบการบริหารจัดการห้องสมุดที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ ได้แก่ 1) ด้านสภาพแวดล้อม ควรออกแบบตกแต่งให้โดดเด่นทันสมัย สะดวกสบาย มีระบบรักษาความปลอดภัยได้มาตรฐาน มีพื้นที่เป็นสัดส่วนและมีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งวัสดุครุภัณฑ์และพื้นที่จัดเก็บทรัพยากร

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

* Student in Master of Education (Educational Administration), Uttaradit Rajabhat University

สารสนเทศอย่างเพียงพอและเหมาะสม 2) ด้านบุคลากร ต้องมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ มีทักษะภาษาต่างประเทศ มีความกระตือรือร้น รวดเร็ว มีใจรักการบริการและให้บริการอย่างเสมอภาค รวมทั้งมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ และนำความรู้มาพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 3) ด้านการให้บริการ ควรมีการจัดการพื้นฐานครบถ้วนเบ็ดเสร็จจุดเดียว บริการช่วยค้นคว้า รวมทั้งมีอุปกรณ์เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศอย่างรวดเร็ว ครบถ้วน และตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการมากที่สุด มีรูปแบบการบริการที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่ โดยมีการนำระบบอัตโนมัติและระบบออนไลน์มาใช้มากขึ้น 4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรเป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย ควรเป็นแบบสืบค้นสิ่งพิมพ์ลดการใช้กระดาษมาใช้รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์หรือดิจิทัล มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง และควรมีฐานข้อมูลที่รองรับการสืบค้นออนไลน์ที่มีความสะดวกรวดเร็ว น่าเชื่อถือสามารถสืบค้นได้ตลอด 24 ชั่วโมง

คำสำคัญ : สุนทรียสนทนา คุณค่าเชิงสัญลักษณ์ ศิลปะร่วมสมัยในชุมชน

ABSTRACT

The purposes of this research were to study requirement for library service of the students in the northern Rajabhat Universities, and to study a desirable management model for northern Rajabhat Universities' libraries. The Sample in this research consisted of library users of the 8 northern Rajabhat Universities' libraries, i.e. Chiang Rai Rajabhat University, Chiang Mai Rajabhat University, Lampang Rajabhat University, Uttaradit Rajabhat University, Pibulsongkram Rajabhat University, KamphaengPhet Rajabhat University, Phetchabun Rajabhat University and Nakhon Sawan Rajabhat University, in the academic year 2017. The sample was 384 bachelor degree students selected from 89,698 students by simple random sampling, and 8 experts in library management by purposive sampling. The research tools were a questionnaire and an interview. The data were analyzed by using frequency, percentage, standard deviation and content analysis.

The results were as follows : 1. The requirement for library service of the students in the northern Rajabhat University as a whole were found at a high level, environment, personnel, i.e. service and information technology. 2. A desirable management model for northern Rajabhat Universities' libraries could be concluded as follows: 1) Environment : the library buildings should be designed in modern style for inviting to use, and being convenience and individual. The usable area of the information resources was provided sufficiently and appropriately. 2) Personnel : personnel should specialize in their profession, have service-mind, active working, language skill. They should join training course or seminar at least one time per year for developing their skill. 3) Service : facilities and modern technology should be provided for users. The information resources could be accessible quickly and covered all requirement. The service model should be in accordance with lifestyle and learning behavior, automatic system or online system. 4) Information technology : the information resources should be developed to electronic system as virtual library. The users can contact on network by themselves. i.e. 24-hour service.

Keywords : Activities Organizing Models; Desirable Library

บทนำ

ปัจจุบันการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกและสังคมไทยเนื่องจากปัจจุบันโลกแคบลงอันเป็นผลจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้และการศึกษาหาความรู้ให้กว้างขึ้น การปฏิรูปการศึกษาจึงมีความจำเป็นเพื่อให้การศึกษาสามารถพัฒนาคนได้อย่างแท้จริง เพื่อให้รู้เท่าทันตามกระแสโลกปัจจุบัน “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 นับเป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรกซึ่งนำไปสู่การปฏิรูป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, น.4-9) ห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าหาข้อมูลของนักศึกษา อาจารย์ ประชาชนทั่วไป อีกทั้งยังเป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่สารสนเทศอันเป็นหัวใจของการศึกษา แต่เนื่องจากระบบห้องสมุดประเทศไทยน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เพราะเป็นสถานที่ที่มีคนเพียงบางส่วนที่เห็นคุณค่าและเข้าไปใช้บริการ ทั้งๆ ที่ห้องสมุดเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ เปรียบเสมือนเป็นม้านั่งมองของเยาวชนไทยและบุคคลทั่วไปในการค้นคว้าหาความรู้ได้มากมายและเป็นแหล่งค้นคว้าตลอดชีวิต แต่ห้องสมุดกลับเป็นสถานที่ที่คนทั่วไปให้ความสำคัญน้อยมาก ดังนั้นห้องสมุดจะต้องปรับตัวให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง การบริหารห้องสมุดจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินงานแบบใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ห้องสมุดเองก็ต้องพัฒนาหรือ ยกย่องให้ เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยบริหารจัดการห้องสมุดให้ เป็นไปตามแนวของการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ที่ต้อง บริหารจัดการด้านต่าง ๆ คือ การเงินและงบประมาณ บุคลากรห้องสมุด อาคารและสถานที่ ความร่วมมือระหว่าง ห้องสมุด การสนับสนุนการบริการทางวิชาการแก่ชุมชน การสนับสนุนองค์การแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้ (นันทิพย์ วิภาวินและคณะ, 2551) ในขณะนี้การพัฒนา ห้องสมุดเข้าสู่มิติใหม่เป็นแนวคิดที่หลายหน่วยงานกำลัง ปฏิรูปและดำเนินงานกันอย่างเร่งด่วน ท่ามกลางสภาวะ

การเปลี่ยนแปลงพบว่ามีความตื่นตัวและมีการปรับเปลี่ยน ห้องสมุดมากขึ้น ประกอบกับกฎหมายและนโยบายของ รัฐที่ได้มีการสนับสนุนและเอื้อให้ห้องสมุดปรับเปลี่ยน บทบาทจากการเป็นผู้ให้บริการหนังสือกลายเป็นแหล่ง เรียนรู้ตลอดชีวิตและสอดคล้องกับความมุ่งหวังให้คนไทย ได้เรียนรู้เท่าทันในเวทีโลกด้วยการยกระดับมาตรฐานการ ศึกษาสู่สากล และสามารถนำพัฒนาการใหม่ ๆ ที่เป็น มาตรฐานไปปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับ บริการและประเทศชาติเท่าเทียมกันในทุกพื้นที่ ดังนั้นหาก ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏไม่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการ บริหารจัดการรูปแบบใหม่เพื่อให้ห้องสมุดเป็นองค์การแห่ง การเรียนรู้ที่เป็นระบบ จะทำให้มีผลกระทบต่อการทำงาน ห้องสมุดและผู้เข้าใช้บริการห้องสมุดมีจำนวนลดลง ห้องสมุดจึงมีหน้าที่สำคัญในการช่วยผู้ใช้ในการตัดสินใจ เลือกใช้สารสนเทศที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพ นอกจากนั้น การศึกษารูปแบบใหม่ที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงการ ให้บริการสืบค้นข้อมูลระหว่างสารสนเทศและผู้ใช้ เทคโนโลยี ในรูปแบบดิจิทัลและอินเทอร์เน็ต การนำ ระบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) มาใช้ปรับปรุง ข้อมูลให้ทันสมัยเชื่อมโยงจุดไปยังส่วนต่างๆ ของหนังสือ เว็บไซต์ต่างๆ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับผู้อ่าน ได้ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้ใช้ค้นหาสารสนเทศในห้องสมุดและ แหล่งสารสนเทศอื่นๆ จากทั่วโลกได้ตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่ ที่ใดก็ตามที่เครือข่ายเชื่อมโยงถึงกัน ดังนั้นการให้บริการ ข้อมูลในรูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ผลักดันให้ห้องสมุดต้องมีการปรับเปลี่ยนลักษณะการ ดำเนินงานเพื่อให้ห้องสมุดได้แสดงบทบาทเป็นผู้สนับสนุน การเรียนรู้ของประชาคมในสถาบันอุดมศึกษาได้อย่าง สมบูรณ์ จากความเป็นมาและความ สำคัญของปัญหาดัง กล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษารูปแบบการ บริหารจัดการห้องสมุดของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาค เหนือในทศวรรษหน้าให้ก้าวทันกระแสการเปลี่ยนแปลง ของสังคมโลกที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นพลัง ขับเคลื่อนที่สำคัญ ตลอดจนให้มีแนวทางและเกณฑ์การ บริหารจัดการและการดำเนินงานห้องสมุดเพื่อจะได้มีผล

การวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการห้องสมุด เพื่อให้มีมาตรฐานการบริการที่มีคุณภาพให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการการใช้บริการห้องสมุดที่พึงประสงค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ

2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการห้องสมุดที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยนักศึกษาที่ใช้บริการห้องสมุดที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2560 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ จำนวน 8 แห่ง

ขอบเขตเนื้อหา การศึกษาค้นคว้ามุ่งศึกษารูปแบบการบริหารจัดการห้องสมุดที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ โดยครอบคลุมเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2560 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือจำนวน 8 แห่ง คือ 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 4. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ 5. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 6. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 7. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และ 8. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 89,698 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากการใช้ตารางแสดงขนาดกลุ่มตัวอย่างของ

เครจซี่และมอร์แกน จากประชากร 89,698 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 384 คน

2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญด้านการบริหารงานห้องสมุด จำนวน 8 คน

กลุ่มตัวอย่างใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญด้านการบริหารงานห้องสมุด จำนวน 8 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับผู้ใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 8 แห่ง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ความต้องการการใช้บริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2. แบบสัมภาษณ์ (interview) ใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญด้านการบริหารงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ประเด็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการห้องสมุดที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 8 แห่ง คือ 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 4. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ 5. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 6. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 7. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และ 8. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามพร้อมแนบหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อส่งให้ผู้อำนวยการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ เพื่อแจกผู้ใช้บริการโดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 1 เดือน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทุกฉบับ

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการสรุปผลการตอบแบบสอบถาม

4. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญในการบริหารงานห้องสมุด จำนวน 8 คน เพื่อขอสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ ดำเนินการสัมภาษณ์ตามขั้นตอน นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณและวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์โดยใช้วิธี

แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ความต้องการการใช้บริการห้องสมุดเป็นแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการห้องสมุดที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือโดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปสาระสำคัญ จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ไปใช้เป็นแนวทางกำหนดรูปแบบในการบริหารจัดการห้องสมุดที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ

สรุปผลผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการการใช้บริการห้องสมุดที่พึงประสงค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ โดยเรียงลำดับความต้องการของนักศึกษา ดังนี้ 1) ด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 คะแนน 2) ด้านบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 คะแนน 3) ด้านการให้บริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 คะแนนและ 4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 คะแนน

2. ผลศึกษารูปแบบการบริหารจัดการห้องสมุดที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ ทั้ง 4 ด้าน ได้ดังนี้

2.1 ด้านสภาพแวดล้อม ควรมีสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในเป็นระเบียบสวยงาม มีความโดดเด่นและทันสมัย สถานที่ตั้งสะดวกต่อการเดินทางและเข้าถึงได้ง่าย มีขนาดและพื้นที่ใช้สอยเหมาะสมสะอาด มีระบบรักษาความปลอดภัยได้มาตรฐาน จัดตกแต่งบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดึงดูดผู้ใช้บริการ เช่น ปราศจากเสียง

กลิ่น สิ่งรบกวน มีระบบควบคุมอุณหภูมิ มีการระบายอากาศที่ดี แสงสว่างความเหมาะสม เป็นต้น และสนับสนุนกลุ่มเดินเข้ามา (Walk in) ด้วยการจัดพื้นที่เพื่อการพักผ่อนและความบันเทิงที่สะดวกสบายมากขึ้น เช่น ห้องประชุม ห้องศึกษาค้นคว้ากลุ่มหรือส่วนตัว ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องบริการฐานข้อมูลออนไลน์ ห้องชมวีดิทัศน์ ห้องฟังเพลง ดูหนัง เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีวัสดุครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอ รวมไปถึงฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อทำให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.2 ด้านบุคลากร ควรมีจำนวนผู้ปฏิบัติงานเหมาะสมและเพียงพอกับปริมาณการให้บริการ มีความรู้ทางวิชาชีพหรือความรู้พื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ มีทักษะภาษาต่างประเทศสามารถจัดการระบบสารสนเทศได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ กระตือรือร้น รวดเร็ว และเต็มใจให้บริการเป็นผู้ที่มีจิตใจในการให้บริการ (Service Mind) ให้บริการอย่างเสมอภาค ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีทักษะและทัศนคติที่พร้อมจะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จะต้องเรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่และนำความรู้มาพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงควรมีการสร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เช่น การคัดเลือกบุคลากรดีเด่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม

2.3 ด้านการให้บริการ การจัดการพื้นฐานครบถ้วน ได้แก่ บริการยืม – คืน บริการสืบค้นสารสนเทศ บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า มีพื้นที่นั่งอ่าน ให้บริการด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง มีอุปกรณ์เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการมากที่สุด การให้บริการแบบเบ็ดเสร็จจุดเดียว (One Stop Service) บริการในรูปแบบของ Self – Service เช่น การจัดการยืม – คืนด้วยตนเอง และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการให้บริการโดยเน้นรูปแบบที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ระบบสืบค้นฐานข้อมูลที่ต้องการตามลิขสิทธิ์ มีรูปแบบการบริการที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการห้องสมุด

2.4 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีความพร้อม ความสมบูรณ์ของคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพียงพอสำหรับให้บริการ มีทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลายประเภท ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่าย เป็นต้น ระบบการจัดเก็บและสืบค้นที่มีความสะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง น่าเชื่อถือ มีระบบสารสนเทศที่รองรับการใช้งานของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ใหม่ๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง เช่น จัดอบรมการสืบค้น ทรัพยากรสารสนเทศ การสืบค้นออนไลน์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการใช้บริการ ควรมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ลดการใช้กระดาษมาใช้รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์หรือดิจิทัล เนื่องจากผู้บริการส่วนใหญ่ใช้มือถือและสามารถโทร ซึ่งสามารถสืบค้นได้ทุกที่ทุกเวลาทันเหตุการณ์ จึงควรมีฐานข้อมูลที่รองรับการสืบค้นออนไลน์ที่มีความน่าเชื่อถือ และสามารถสืบค้นได้ตลอด 24 ชั่วโมง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการห้องสมุดที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการการใช้บริการห้องสมุดที่พึงประสงค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ อภิปรายผลโดยเรียงลำดับความต้องการของนักศึกษาได้ดังนี้

1.1 ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือทั้ง 8 แห่งคิดเห็นว่า การจัดระบบความปลอดภัยที่ได้มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือสถานที่ตั้งสะดวกต่อการเดินทางและเข้าถึงได้ง่าย และการจัดพื้นที่เพื่อการพักผ่อนและความบันเทิงที่สะดวกสบายตามลำดับสรุปได้ว่าระบบความปลอดภัยในห้องสมุดมีความต้องการมากจึงต้องมีการเพิ่มอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยเช่น กล้องวงจรปิดตามสถานที่ปิดและลับตาผู้คน และสถานที่ต้องเข้าถึงได้ง่ายต่อการ

เรียนรู้ การจัดสถานที่เป็นที่พักผ่อน มีความสะอาด มีห้องประชุม ห้องสร้างความผ่อนคลาย เช่น ห้องดูหนังเพื่อเป็นการเปลี่ยนอิริยาบถของผู้ใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดา บุญยดี และคณะ (2559) ที่ได้ศึกษาอนาคตภาพของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2558-2568) ได้สรุปว่า ควรเป็นอาคารที่ตกแต่งให้สวยงามและทันสมัย การเชิญชวนให้เข้าใช้บริการ มีความสะดวกสบายและปลอดภัยเข้าถึงได้สะดวกมีสัดส่วนเป็นเอกเทศ มีพื้นที่สำหรับการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิกทังยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของวรพจน์ วีรพลิน (2550) ได้ศึกษาความต้องการรูปแบบห้องสมุดที่พึงประสงค์ของบุคลากรและนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พ.ศ.2550 ให้ข้อเสนอแนะว่า ด้านอาคารสถานที่ควรมีพื้นที่กว้างขวาง ทันสมัย มีมุมที่มีสีสันแตกต่างกันในการใช้งาน เป็นสถานที่ดูแล้วอบอุ่น มีพื้นที่ขนาดใหญ่ที่สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้ตามต้องการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดารัตน์ เจริญเขต (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบห้องสมุดมีชีวิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ได้สรุปว่า ด้านสถานที่ควรอยู่บริเวณที่มีการคมนาคมและสัญจรสะดวก อาคารควรเป็นเอกเทศและจัดแบ่งพื้นที่ภายในให้เป็นสัดส่วน (Zone) เช่น พื้นที่สำหรับศึกษาค้นคว้า ความเพลิดเพลิน มุมข้อมูลข่าวสาร และมุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น

1.2 ด้านบุคลากร พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือทั้ง 8 แห่งคิดเห็นว่า ต้องการคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพ เช่น ให้บริการด้วยความเสมอภาคและยุติธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือจำนวนผู้ปฏิบัติงานเหมาะสมและเพียงพอกับปริมาณการให้บริการและความรู้ทางวิชาชีพหรือความรู้พื้นฐานทางสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศึกษามีความต้องการให้มีความเสมอภาคที่ไม่ต้องแบ่งแยกกันมีความเท่าเทียมกันบุคลากรมีความสามารถหลากหลาย มีคุณธรรมจริยธรรมในการให้บริการ มีความสะอาด

ตรงเวลา ช่วยเหลือเอาใจใส่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดา บุญยดี และคณะ (2559) ที่ได้ศึกษาอนาคตภาพของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2558-2568) สรุปได้ว่า บุคลากรควรมีทัศนคติต่อการบริการและจิตใจที่รักการบริการมีมนุษยสัมพันธ์ในการให้บริการ และภูมิใจในวิชาชีพตั้งที่อนันศักดิ์ พวงอก (2556, น.388) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรให้มีการปรับทัศนคติของการให้บริการ บุคลากรมีความสามารถในการจัดการสารสนเทศและพัฒนาระบบสารสนเทศได้ดีสามารถให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการได้ การที่จะพัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้เป็นอย่างนั้นได้ต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานและเกณฑ์การรับบุคลากรเข้ามาใหม่เพื่อเป็นการคัดกรองบุคลากรที่มีความเหมาะสมได้ รวมไปถึงงานวิจัยของ วชิรา กันธิยะ (2550, น.52) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนเชียงใหม่ พบว่า มีการต้องการให้บุคลากรบริการด้วยความสะดวก รวดเร็วถูกต้อง และให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้บริการ จำนวนบุคลากรมีความเพียงพอ และต้องมีความเสมอภาคให้กับผู้รับบริการโดยไม่แบ่งแยกกัน

1.3 ด้านการให้บริการ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือทั้ง 8 แห่งคิดเห็นว่า การจัดบริการพื้นฐานครบถ้วน พบว่าต้องการการจัดบริการพื้นฐานครบถ้วน ได้แก่ บริการยืม - คืนบริการสืบค้นสารสนเทศ การบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า พื้นที่นั่งอ่าน เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ บริการในรูปแบบของ Self - Service ให้ผู้ใช้สามารถจัดการยืม - คืน ด้วยตนเอง และให้บริการด้วยความรวดเร็ว ถูกต้องตรงตามความต้องการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนในสังคมปัจจุบันมีความต้องการการใช้บริการที่รวดเร็วในยุค 4.0 ซึ่งต้องแข่งขันกับเวลา การเพิ่มและปรับปรุงการให้บริการยืม - คืน โดยการสร้างอุปกรณ์ในการยืมคืนที่ทันสมัย เช่นเครื่อง ยืม - คืนหนังสือแบบอัตโนมัติเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับน้ำลิน เทียมแก้ว (2556, น.67) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของ

สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2555 พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการยืมคืนทรัพยากรสารสนเทศ โดยการรวมจุดบริการให้เป็นบริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Services) เพื่อให้เกิดความรวดเร็วต่อการใช้บริการ

1.4 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือทั้ง 8 แห่ง คิดเห็นว่าความต้องการระบบสารสนเทศที่รองรับการใช้งานของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ใหม่ ๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ เพียงพอสำหรับให้บริการและระบบการจัดเก็บและสืบค้นที่มีความสะดวกรวดเร็ว และถูกต้อง น่าเชื่อถือ ตามลำดับ โดยสรุปว่าผู้ใช้บริการที่เป็นนักศึกษามีความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยตามยุคในปัจจุบันซึ่งมีการพัฒนาทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยกว่าเมื่อก่อน ส่วนเครื่องมือและอุปกรณ์ไม่มีความเพียงพอต่อการให้บริการอาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งขาดงบประมาณในการจัดซื้อขาดการวางแผนในการปรับเปลี่ยนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพรรณ จันทร์แดง (2557, น.10) กล่าวว่า ควรมีการร่วมมือในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ การสร้างฐานข้อมูล การปรับปรุงให้ทันสมัยการติดต่อกับห้องสมุดผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บนระบบเครือข่ายด้วยตนเองและทรัพยากรสารสนเทศจะถูกจัดหาตามความต้องการของผู้ใช้บริการโดยมีการแยกระบบตามความต้องการของผู้ใช้นั้นๆ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดา บุญยิต และคณะ (2559) ที่ได้ทำการศึกษาขนาดสภาพของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2558-2568) สรุปว่า การปรับเปลี่ยนรูปแบบทรัพยากรสารสนเทศจากสิ่งพิมพ์ไปเป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ การเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่สามารถค้นคว้าได้ตลอดทุกที่ทุกเวลา และการจัดการลิขสิทธิ์โดยอมรรัตน์ ศิริไพล์ (2560) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการให้บริการของงานหอสมุดและสารสนเทศของ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สรุปว่าการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศตรงตามความต้องการผู้ใช้ จัดหาทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลายมีการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องบริการสืบค้นสารสนเทศเพื่อให้บริการเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย ราชภัฏเขตภาคเหนือในทศวรรษหน้า ใน 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านสภาพแวดล้อมควรมีสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในเป็นระเบียบสวยงาม มีความโดดเด่น และมีความทันสมัยสถานที่ตั้งสะดวกต่อการเดินทางและเข้าถึงได้ง่ายอาคารสถานที่มีขนาดและพื้นที่ใช้สอยเหมาะสม จัดตกแต่งสถานที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดึงดูดผู้ใช้บริการ เช่น ปราศจากเสียง กลิ่น สิ่งรบกวนมีระบบควบคุมอุณหภูมิ มีการระบายอากาศที่ดี แสงสว่าง ความเหมาะสม เป็นต้นการจัดพื้นที่เพื่อการพักผ่อนและความบันเทิงที่สะดวกสบายพื้นที่บริการอื่น ๆ มากขึ้น เช่น ห้องประชุม ห้องศึกษาค้นคว้ากลุ่มหรือส่วนตัว ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องบริการฐานข้อมูลออนไลน์ ห้องชมวิดิทัศน์ เป็นต้นวัสดุครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ และยังต้องสนับสนุนกลุ่มเดินเข้ามา (Walk in) โดยการปรับสิ่งแวดล้อมจะต้องมีความสวยงาม สะอาดของสถานที่กว้างขวาง เพื่อทำให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้จัดพื้นที่สำหรับการพักผ่อน เช่น ห้องฟังเพลง ดูหนัง ห้องประชุมกลุ่มย่อย และควรมีหนังสือครอบคลุมทุกด้าน รวมไปถึงการสนับสนุนข้อมูลออนไลน์ ควรมีฐานข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งเก่าและใหม่ อีกทั้งยังสามารถสืบค้นข้อมูลที่มีความรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับที่ เสวียน เจนเฒ่า (2550, น.144) ศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบคุณภาพสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏ สรุปว่า สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศควรมีอาคารที่เป็นสัดส่วน และมีความเหมาะสม มีพื้นที่ตามมาตรฐาน มีระบบควบคุมต่างๆ เช่น มีการระบายอากาศ แสงสว่าง ระบบไฟฟ้าสำรอง และระบบป้องกันอัคคีภัยตามมาตรฐาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของดลณพร

ใจบุญเรื่อง และคณะ (2557) ได้ศึกษาความต้องการ รูปแบบห้องสมุดและแนวทางการพัฒนาห้องสมุดของ บุคลากรและนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมนคล้านนาเชียงราย สรุปว่า ห้องสมุดควรมีห้องหรือ พื้นที่ให้ผู้ใช้บริการ สามารถนั่ง นอน กินอาหารและ เครื่องดื่มได้ มีพื้นที่แยกเป็นโซนการอ่านเป็นส่วนตัวที่ไม่มี เสียงรบกวน เหมาะกับการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม

2.2 ด้านบุคลากร ควรมีจำนวนผู้ปฏิบัติงาน เหมาะสมและเพียงพอกับปริมาณการให้บริการ ควรมี ความรู้ทางวิชาชีพหรือความรู้พื้นฐานทางสาขา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศทักษะเกี่ยวกับเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบสารสนเทศ บุคลากร ควรมีทักษะภาษาต่างประเทศมนุษยสัมพันธ์ ดี กระตือรือร้น บริการรวดเร็วและเต็มใจให้บริการเป็นผู้ที่มี จิตใจในการให้บริการ (Service Mind) และหน่วยงานควรมีการสร้างขวัญกำลังใจบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพใน การทำงาน เช่น การจัดกิจกรรมบุคลากรดีเด่นประจำเดือน บุคลากรควรมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอด และควรมีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนนวัตกรรม การนำเสนอผลงาน ในแต่ละแห่งของภาคเหนือเพื่อรวม กันพัฒนาสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศให้ เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดา บุญยดีและคณะ (2559) ที่ได้ทำการศึกษานาต ภาพของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2558-2568) สรุปว่าบุคลากรต้องมีทัศนคติต่อการบริการและใจรักการ บริการที่สูงขึ้น ทำงานเชิงรุกมากขึ้นเพราะสำนัก วิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีบริการที่หลากหลายมากขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องอยู่ในโต๊ะทำงานอย่างเดียว มีความรอบรู้ในภาษาต่างประเทศ และบุคลากรจะต้องมี ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพทางสาขาบรรณารักษศาสตร์ มี มาตรฐานทางวิชาชีพเข้ามาควบคุมการให้บริการมากขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของนุริดา จะปะกียา และ คณะ (2555, น.91) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวโน้มการจัด บริการห้องสมุดในทศวรรษหน้าของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภูมิศาสตร์ภาคใต้ สรุปว่า ควรพัฒนาทักษะในการสื่อสาร ภาษาอังกฤษและภาษาในกลุ่มอาเซียน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดจนต้องมีความรู้ ความสามารถในการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย สอดคล้องกับงานวิจัยของบานชื่น ทองพันชั่ง (2544 , น. 45) ที่พบว่า มีระบบการประเมินประสิทธิภาพของ บุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการทำงานของบุคลากร เช่น เครื่องยืม-คืน หนังสือ บุคลากรต้องมีความสามารถในการปรับเปลี่ยน การทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ ได้ ต้องทำงานเชิงรุก มี บทบาทหน้าที่ตรงตามภาระงานของแต่ละตำแหน่ง มีความรู้ความสามารถในเรื่องภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยี สารสนเทศและเทคโนโลยีมีลติมีเดีย ที่สามารถให้ คำปรึกษาเป็นระดับวิชาการ และให้บริการแก่ผู้ใช้บริการได้

2.3 ด้านการให้บริการ ควรการจัดการด้าน พื้นฐานให้ครบถ้วน ได้แก่ บริการยืม – คืน บริการสืบค้น สารสนเทศ บริการให้บุคลากรช่วยในการตอบคำถามและ ช่วยค้นคว้า การเพิ่มพื้นที่นั่งอ่านให้ บุคลากรบริการด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ การให้บริการของห้องสมุดมีลักษณะแบบเบ็ดเสร็จจุดเดียว (One Stop Service) บริการในรูปแบบของ Self – Service ให้ผู้ใช้สามารถจัดการยืม – คืน ด้วยตนเอง และ รูปแบบการบริการควรมีการปรับให้ทันสมัยตอบสนองต่อ ความต้องการ และมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและ ระบบออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการให้บริการ โดยเน้น รูปแบบการบริการทันสมัย ทันเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและพฤติกรรมการเรียนรู้ ของผู้ใช้บริการห้องสมุดแบบสืบค้นฐานข้อมูลที่ถูกต้อง ตาม ลิขสิทธิ์ ควรเพิ่มการจัดบริการในเชิงรุก เช่น การจัด กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องงานวิจัย ของศักดา บุญยดี และคณะ (2559) ที่ได้ทำการศึกษานาต ภาพของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2558-2568) พบว่า การมีอุปกรณ์เครื่องมือและเทคโนโลยี ที่ทันสมัย จะช่วยให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ

อย่างรวดเร็ว และตรงตามความต้องการ มีความสะดวกสบายในการใช้บริการห้องสมุด ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยวรรณ สิริประเสริฐศิลป์ (2553, น.215) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ของห้องสมุดอุดมศึกษา โดยผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดอุดมศึกษาต้องการให้มีการบริการตลอด 24 ชั่วโมง ต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยและระบบเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศสะดวกและรวดเร็วขึ้น รวมถึงต้องการครุภัณฑ์ที่ทันสมัย เช่น เครื่องยืม-คืนอัตโนมัติ เป็นต้น ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนุริดา จะปะกียา และคณะ (2555, น.91) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวโน้มการจัดบริการห้องสมุดในทศวรรษหน้าของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ สรุปว่า ห้องสมุดในอนาคตต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบที่รองรับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้ทุกระบบและการให้บริการพื้นฐานที่มีความสะดวกรวดเร็ว ทั้งนี้ควรนำสื่อที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ดิจิทัล และสื่อสิ่งพิมพ์ออนไลน์มาใช้มากขึ้น

2.4 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อุปกรณ์ควรมีความพร้อม ความสมบูรณ์ของเครื่องคอมพิวเตอร์ ในการให้บริการเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ เพียงพอสำหรับให้บริการทรัพยากรสารสนเทศหลากหลายประเภท เช่น สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ระบบเครือข่าย ฐานข้อมูล เป็นต้น ทรัพยากรสารสนเทศตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการระบบการจัดเก็บและสืบค้นที่มีความสะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง นำเชื่อถือ การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมระบบสารสนเทศที่รองรับการใช้งานของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ใหม่ๆ ควรมีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดการ การลดการใช้กระดาษ มาสู่แนวคิดด้าน ฐานข้อมูล เพราะคนรุ่นใหม่นิยมการสืบค้นข้อมูล ที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ จึงควรมีฐานข้อมูลที่รองรับโดยจะต้องเป็นฐานข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ สารสนเทศอย่างต่อเนื่องและทันสมัย ให้มีความเป็นห้องสมุดแห่งอนาคตสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์ดา บุญยี่ต และคณะ (2559) ที่ได้ทำการศึกษานาถภาพ

ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2558-2568) สรุปได้ว่าการเปลี่ยนรูปแบบจากสิ่งพิมพ์ไปเป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และทรัพยากรสารสนเทศ พัฒนาไปสู่รูปแบบห้องสมุดเสมือน (Virtual library) ด้วยการเน้นให้ผู้ใช้บริการติดต่อกับห้องสมุดผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บนระบบเครือข่ายด้วยตนเอง ให้ผู้ใช้ทรัพยากรสารสนเทศมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ อย่างทั่วถึง และสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภรชชตราแสนนา (2552) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไปสู่องค์กรคุณภาพ สรุปว่า ควรมีการพัฒนาสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ให้หลากหลาย ครบถ้วน และต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการจัดระบบและจัดเก็บสารสนเทศที่เอื้อต่อการให้บริการสารสนเทศออนไลน์ เข้าถึงและสืบค้นได้อย่างรวดเร็วและทุกเวลา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรศึกษาความต้องการในการบริการห้องสมุดโดยแยกสำรวจในแต่ละชั้นปี คณะวิชาและมหาวิทยาลัย ที่นักศึกษาสังกัดในเชิงลึก เพื่อทราบความแตกต่างของความต้องการ และนำผลการสำรวจไปจัดบริการให้สนองต่อความต้องการของนักศึกษาแต่ละชั้นปี คณะวิชาและมหาวิทยาลัย เพื่อจัดบริการในด้านต่างๆ ที่ตรงตามความต้องการ

2. ควรมีการศึกษาความต้องการของคณาจารย์/เจ้าหน้าที่/และผู้ที่สนใจใช้บริการห้องสมุดในแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบการวิจัยและพัฒนาการบริหารจัดการห้องสมุดในแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

2. ควรศึกษาการบริหารจัดการห้องสมุดในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- ดลนพร ใจบุญเรือง และนันทิยา ตูลเตมีย์. (2557). *ความต้องการรูปแบบห้องสมุดและแนวทางการพัฒนาห้องสมุดของบุคลากรและนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.
- ธิดารัตน์ เจริญเขต. (2551). *รูปแบบห้องสมุดมีชีวิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นุรีดา จะปะกียา, สุชัยลา บินสะมะแอ และชุลฟีกอร์ มาโซ. (2555). *แนวโน้มการจัดบริการห้องสมุดในทศวรรษหน้าของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2548). *การบริหารห้องสมุดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ :เอสอาร์พริ้นติ้งแอนด์โปรดักส์.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน และนงเยาว์ เปรมกมลเนตร. (2551). *นวัตกรรมห้องสมุดและการจัดการความรู้*. กรุงเทพฯ: ซีเอที โซลูชั่น.
- น้ำลิน เทียมแก้ว. (2556). *ความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2555*. มหาสารคาม: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บานชื่น ทองพันชั่ง. (2544). *แนวโน้มการพัฒนาคุณภาพห้องสมุดในสังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. เชียงใหม่: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปิยวรรณ สิริประเสริฐศิลป์. (2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรพรรณ จันทร์แดง. (2557). *ห้องสมุดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- วชิรา กันธิยะ. (2550). *ความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรพจน์ วิรพลิน. (2550). *ความต้องการรูปแบบห้องสมุดที่พึงประสงค์ของบุคลากรและนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พ.ศ.2550*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศุภรชตรา แสนวา. (2552). *แนวทางการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไปสู่องค์การคุณภาพ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศักดิ์ดา บุญยี่ต, มาลี ไชยเสนา และอรทัย เลียงจินดาถาวร. (2559). *อนาคตภาพของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2558-2568)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เสวียน เจนเข้ว่า. (2550). *องค์ประกอบคุณภาพสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 สิ้นค้าและพัสดุครุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค่ารับส่ง.
- อนันศักดิ์ พวงอก. (2556). *การพัฒนากลยุทธ์การสร้างคุณค่าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อมรรัตน์ ศิริโปล์. (2560). *แนวทางการพัฒนาการให้บริการของงานหอสมุดและสารสนเทศของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพ ประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

FACTORS THAT AFFECTS THE EFFECTIVENESS OF SCHOOL ADMINISTRATION
THROUGH QUALITY DISTRICT SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF UTTARADIT
PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA 1

ปรมพร ทิพย์พรหม*
Paramaphorn Tipprom*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมผกา ธรรมสิทธิ์

Assistant Professor Pimphaka Thammasit, Ph.D.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ สีชมภู

Assistant Professor Chatphum Sichomphoo, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลและเพื่อศึกษาสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จำนวน 44 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และครูจำนวน 227 คน จากครู 799 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย รวม 271 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้รับเครื่องมือกลับคืนมาจากผู้บริหารและครูโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล 271 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

1. สถานภาพทั่วไปส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครู เพศหญิง อายุส่วนใหญ่อายุ 50ปีขึ้นไป ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียน (โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล) 1-4ปี

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

* Student in Master of Education (Educational Administration), Uttaradit Rajabhat University

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปัจจัยผู้บริหาร ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือปัจจัยนักเรียน

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลโดยการวิเคราะห์การถดถอย พบว่า ปัจจัยผู้บริหาร ปัจจัยครู และปัจจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยโรงเรียน ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลเท่ากับ 0.81

คำสำคัญ : ปัจจัยความสำเร็จ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

ABSTRACT

This research The objectives of this research were to Factors that affects the effectiveness of school administration through quality district schools, and to study the forecasting equations, Factors that affects the effectiveness of school administration through quality district schools under the office of Uttaradit primary education service area 1. By specifying the sample The administrators of the 44 district quality schools were selected by specific selection and 227 teachers from 799 teachers, which were selected by simple random sampling, totaling 271 people. The instrument used in this research was a questionnaire constructed by the researcher. The tools were returned from the administrators and teachers of the quality schools in the sub-district 271. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, and multilevel analysis with regression.

The results of the research showed that factors that affects the effectiveness of school administration through quality district schools under the office of Uttaradit primary education service area 1.

1. The general status was mostly female teachers, aged 50 years and over, educational level Most of them are bachelor's degrees. Duration of work in the school (District quality school) 1-4 years.

2. Factors that affects the effectiveness of school administration through quality district schools the overall picture is in a high level. The factor with the highest mean is Executive factor the lowest mean factor Is the student factor.

3. The factors affecting the success of school administration of quality schools in the sub-district by regression analysis found that administrators, teachers, and participation in development affecting the administration of quality schools in the sub-district statistical significance at the level of 0.01 As for the school factor affecting the administration of quality schools in the sub-district with statistical significance at the level of 0.05 and with the multiple correlation coefficient between these factors and the administration of the quality of the sub-district schools equal to 0.81

Keywords : Factors that success, Quality district school

บทนำ

การจัดการศึกษาในประเทศไทยรัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนา ร่างกาย จิตใจวินัยอารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยส่งเสริม และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับและโดยรัฐมีหน้าที่เนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วยการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสอง รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับ การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณ ให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สืงเข้ากองทุน ได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าว อย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

(สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช, 2560)

ปัจจุบันปัญหาของการศึกษานั้น ตั้งแต่ด้านวิชาการ คุณภาพการศึกษานั้นแตกต่างกัน ในการจัดการทดสอบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-Net) ในทุกๆปีนั้น ผลที่ออกมามักจะ เป็นไปในทิศทางเดียวกันในทุกๆปี คือ เด็กไทยมีความรู้ต่ำกว่ามาตรฐานอยู่เสมอๆ หรือแม้แต่การศึกษาขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ที่รู้จักในชื่อของ PISA พบว่านักเรียนไทยที่จัดได้ว่ามีความรู้วิทยาศาสตร์อยู่ในระดับสูงมีเพียง 1% เท่านั้นเอง ทั้งๆที่เราใช้เวลาในการเรียนการสอนมากกว่า 8 ชั่วโมง ต่อวัน PISA ยังพบว่า เด็กไทย ร้อยละ 74 อ่านภาษาไทยไม่รู้เรื่อง คือมีตั้งแต่อ่านไม่ออก อ่านแล้วตีความไม่ได้ วิเคราะห์ความหมายไม่ถูก หรือแม้แต่ใช้ภาษาให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิชาอื่น ๆ แต่เรากลับมองสภาพเหล่านี้ด้วยความเคยชิน และยังคงเชื่อว่าลูกหลานของเราจะต้องได้รับการพัฒนาโดยการจัดการศึกษาแบบเดิมๆอย่างทุกวันนี้ ปัญหาด้านผู้บริหาร ผู้บริหารไม่แสดงความสามารถในการบริหาร ไม่มีความเป็นผู้นำ และใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้อง ปัญหาด้านครู ประเทศไทยมีการผลิตครูมากถึงปีละประมาณ 12,000 คน ในขณะที่อัตราการผลิตครูใหม่ในแต่ละปีมีเพียง 3-4 พันคนเท่านั้น ซึ่งหมายความว่าในแต่ละปี บัณฑิตครูที่จบออกมาใหม่จะมีการตกงานเบื้องต้นเกือบหนึ่งหมื่นคน แต่ในภาพรวมประเทศไทยยังนับว่าขาดแคลนครู โดยเฉพาะครูในสาขาวิชาสำคัญๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา เป็นต้น ยังพบอีกว่า ไม่มีความชัดเจนทางนโยบายในการที่จะสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่ตรงกับเนื้อหาสาระ และยังมีภาระงานอื่นให้ครูได้ทำมากกว่าการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา การจัดการศึกษาแต่ละโรงเรียนนั้นยังไม่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน เนื่องจากสภาพโรงเรียน เช่น โรงเรียนขนาดเล็กก็ยังมีขาดอุปกรณ์ทางการศึกษา เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น.45) จากปัญหาดังกล่าวโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เป็นแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนจึงมีความสำคัญสูงสุดในการ

ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาโรงเรียนใน
ท้องถิ่นชนบท โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วม
โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลจึงเปรียบเสมือน
การได้รับโอกาสการยกย่องเชิดชูเกียรติยศและความ
รุ่งโรจน์ ที่จะมุ่งเน้นการพัฒนาให้เป็นหนึ่งในระดับตำบล
มีความเข้มแข็งและมีความพร้อมในการให้บริการทางการ
ศึกษาตามนโยบาย 1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ (สุรเชษฐ์
ชัยวงศ์, 2562, น.1)

พร้อมกันนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงให้ความสำคัญ
สำคัญกับโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เพื่อจะช่วยเหลือ
ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม สำหรับ
นักเรียนในท้องถิ่นชนบท และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
เอกชน บ้าน วัด รัฐ โรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ
ในปีงบประมาณ 2562 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนิน
การขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดย
คัดเลือกโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีคุณสมบัติตามที่
กระทรวงศึกษาธิการกำหนด คือ เป็นโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีความพร้อม
เข้าร่วมการพัฒนา ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน
การคมนาคม และการสื่อสารสะดวก มีพื้นที่เพียงพอต่อ
การจัดการเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ สามารถรองรับการ
เพิ่มจำนวนนักเรียนได้ในอนาคต รวมถึงองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นและชุมชน ยินดีให้ความร่วมมือและสนับสนุน
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการ
โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และผ่านการพิจารณาคัดเลือก
กลั่นกรอง ให้ความเห็นชอบ ผ่านกระบวนการประชาคม
3 ระดับ คือ ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด
ตามลำดับ โดยตั้งเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ
ประจำตำบล จำนวน 7,255 โรงเรียน นอกจากนั้น ใน
ปีงบประมาณ 2563 ยังมีแผนที่จะขยายผลไปยังโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาประจำอำเภอ และโรงเรียนพื้นที่พิเศษ
(Stand Alone) ตามลำดับ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการพัฒนาการ
ศึกษาไทยในเชิงระบบอย่างแท้จริง ปัจจุบันนี้มีโรงเรียนที่
ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล
ปี 2562 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 44 โรงเรียน จากโรงเรียนทั้งหมด
169 โรงเรียน

ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูในโรงเรียนคุณภาพ
ประจำตำบลและเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่ง
ผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน
คุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการ
บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์
เขต 1
2. เพื่อศึกษาสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความ
สำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพ
ประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียน
คุณภาพประจำตำบล ในสังกัดสำนักงานเขตการศึกษา
ประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ประจำปี 2562 รวม 843
คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพ
ประจำตำบล จำนวน 44 คน ได้มาโดยการเลือกแบบ
เจาะจง และครูจำนวน 227 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาด
ของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของ Yamane Taro (1973,
pp.727-728) และทำการสุ่มอย่างง่าย โดยการกำหนด
สัดส่วนรวมทั้งสิ้น 271 คน

ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จใน
การบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล
มี 5 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยผู้บริหาร

2. ปัจจัยครู
3. ปัจจัยนักเรียน
4. ปัจจัยโรงเรียน
5. ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

ตัวแปรตามได้แก่ การบริหารโรงเรียนคุณภาพ
ประจำตำบลมี 5 ด้าน คือ

1. ด้านการพัฒนาผู้บริหาร
2. ด้านการพัฒนาครู
3. ด้านการพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา
5. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

(กระทรวงศึกษาธิการ : โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำ
ตำบล, 2562)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการ
สร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของ
การวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา สาระสำคัญให้สอดคล้อง
กับจุดประสงค์และนิยามศัพท์ แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุง
แก้ไขให้ถูกต้อง

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นพร้อมแบบ
ประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ทาง
ด้านการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล
พิจารณาแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา
และความถูกต้องในสำนวน

จากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามฉบับร่างมา
วิเคราะห์หาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC : Index Of
Item Objective Congruence โดยถ้ามีค่ามากกว่า 0.5

ขึ้นไปถือว่ามีความตรงของเนื้อหา

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาความ
เที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับ
ผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย โรงเรียน
คุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวน 30 คน ในระหว่าง
วันที่ 9-20 ธันวาคม พ.ศ.2562

6. นำแบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่น (Reliability)
ด้วยวิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ 0.981

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเชื่อมั่น จัด
พิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวม
ข้อมูลในการวิจัย ในระหว่างวันที่ 2 มกราคม ถึง
28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2563

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนคุณภาพประจำ
ตำบล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรธานี เขต 1 ประจำปี 2562 ผู้บริหารจำนวน 44 คน
ครูจำนวน 799 คน รวม 843 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จำนวน 44
คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และครูจำนวน 227
คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตาม
ตารางของ Yamane Taro (1973 : 727-728) และทำการ
สุ่มอย่างง่าย โดยการกำหนดสัดส่วนรวมผู้ตอบ
แบบสอบถามจำนวน 271 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้น โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง
สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการ
บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียนของท่าน (โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตต์ เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยผู้บริหาร ปัจจัยครู ปัจจัยนักเรียน ปัจจัยโรงเรียนและปัจจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตต์ เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาผู้บริหาร ด้านการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตต์ เขต 1

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามพร้อมกับหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปยังโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตต์เขต 1 โดยการส่งจดหมายพร้อมเอกสารเพื่อส่งกลับมายังผู้วิจัย

3. ตรวจสอบติดตามการตอบแบบสอบถามในส่วนที่ยังไม่ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้แบบสอบถามครบตามจำนวนและตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ

1.2 ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตต์ เขต 1 นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยผู้บริหาร ปัจจัยครู ปัจจัยนักเรียน ปัจจัยโรงเรียนและปัจจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลเพื่อจัดระดับคะแนน กำหนดเป็นช่วงคะแนน 5 ระดับ ดังนี้ (ธนาเศรษฐ์ เพ็ชรกลาง, 2561)

4.51 - 5.00 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 ตอนที่ 3 การบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาผู้บริหาร ด้านการพัฒนาครู ด้านพัฒนาผู้เรียน ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลเพื่อจัดระดับคะแนน กำหนดเป็นช่วงคะแนน 5 ระดับ ดังนี้ (สนาเศรษฐ์ เพ็ชรกลาง, 2561)

- 4.51 - 5.00 หมายถึง การส่งผลอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง การส่งผลอยู่ในระดับมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง การส่งผลอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง การส่งผลอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง การส่งผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

สถานภาพทั่วไปส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครู ร้อยละ 83.80 เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน/รักษาการในตำแหน่ง ร้อยละ 16.2 เพศส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 67.5 เพศชาย ร้อยละ 32.5 ส่วนอายุส่วนใหญ่อายุ 50ปีขึ้นไป ร้อยละ 33.9 อายุ 31-40ปี ร้อยละ 25.1 อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 21.8 อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี ร้อยละ 19.2 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี ร้อยละ 53.9 ปริญญาโท ร้อยละ 44.3 ปริญญาเอก ร้อยละ 1.8 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียน (โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล) ส่วนใหญ่ 1-4ปี ร้อยละ 43.5 13 ปีขึ้นไป ร้อยละ 19.9 5-8ปี ร้อยละ 15.9 9-12ปี ร้อยละ 12.2 น้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 8.5

1. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล	ระดับการประเมิน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ปัจจัยผู้บริหาร	4.27	0.68	มาก	1
2. ปัจจัยครู	4.20	0.68	มาก	2
3. ปัจจัยนักเรียน	4.01	0.71	มาก	5
4. ปัจจัยโรงเรียน	4.15	0.66	มาก	3
5. ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนา	4.02	0.75	มาก	4
รวม	4.13	0.69	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่า อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ ปัจจัยผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.68) รองลงมาคือ ปัจจัยครู ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.68) ปัจจัยโรงเรียน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.66) ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.75) และปัจจัยนักเรียน ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.71) ตามลำดับ

2. สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตัวแปร	การบริหาร โรงเรียน คุณภาพ ประจำตำบล	ปัจจัยผู้ บริหาร	ปัจจัยครู	ปัจจัย นักเรียน	ปัจจัย โรงเรียน	ปัจจัยการมี ส่วนร่วมใน การพัฒนา	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.
การบริหารโรงเรียน คุณภาพประจำตำบล	1.000	0.696**	0.719**	0.594**	0.662**	0.623**	4.30	0.43
ปัจจัยผู้บริหาร		1.000	0.635**	0.533**	0.548**	0.443**	4.26	0.57
ปัจจัยครู			1.000	0.687**	0.701**	0.624**	4.20	0.54
ปัจจัยนักเรียน				1.000	0.683**	0.480**	4.01	0.58
ปัจจัยโรงเรียน					1.000	0.631**	4.15	0.52
ปัจจัยการมีส่วนร่วม ในการพัฒนา						1.000	4.02	0.66

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยผู้บริหาร ปัจจัยครู และ ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน คุณภาพประจำตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยปัจจัยโรงเรียน ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนคุณภาพ ประจำตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัย ที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ปัจจัยผู้บริหาร รองลงมา คือ ปัจจัยการ มีส่วนร่วมในการพัฒนา ปัจจัยครู ปัจจัยโรงเรียน และปัจจัย นักเรียน ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง ปัจจัยเหล่านี้กับการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เป็น 0.816 โดยปัจจัยผู้บริหาร ปัจจัยครู ปัจจัยนักเรียน ปัจจัย วิทยาลัยและปัจจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนา สามารถ อธิบายความแปรปรวนของความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน คุณภาพประจำตำบล ได้ร้อยละ 66.60

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถาน ศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่า อยู่ใน ระดับมากทุกปัจจัย ทั้งนี้เป็นเพราะ ปัจจัยเหล่านี้ กำหนดไว้ในนโยบายของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ปัจจัยทุกด้านได้สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษาที่มี คุณภาพเป็นสิ่งที่มามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานและเป็น องค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้ มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ เกิดผลมาก (2558, น.92-93) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร สู่ความเป็นเลิศประกอบด้วยปัจจัย ด้านผู้บริหาร ด้าน วิทยาลัย ด้านครูและบุคลากรอื่นๆและด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ทำให้ปัจจัยแต่ละ ปัจจัยนี้มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ปัจจัยผู้บริหาร พบว่าโดยภาพรวมส่งผลต่อ การบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยผู้บริหารสร้าง ความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ เป็นเพราะ ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ในการร่วมมือกับ ชุมชนและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในการร่วมกัน จัดการศึกษา การสร้างความเข้าใจให้ชุมชน เข้ามา มี บทบาทในการพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนให้ชุมชน

เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนนับว่าเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการ เพราะชุมชนจะได้เกิดความรู้สึกรักและเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน เกิดความสำนึกห่วงแหนโรงเรียน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสุตา บุญปก (2555, น.72) ศึกษาเรื่องบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ในทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนในพื้นที่ตำบลกุดชุม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร พบว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ทั้งภาพรวมและ เป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การ ให้บริการแก่ชุมชน การร่วมกิจกรรมของชุมชน การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น

1.2 ปัจจัยครู โดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยครูรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะครูมีบทบาทสำคัญที่ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้กับเพื่อนและบุคคลอื่นๆ นอกจากนี้ครูต้องคอยให้คำแนะนำและคอยเสริมความรู้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงด้วยตนเอง โดยครูจะต้องเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เป็นผู้ฝึกและครูคอยทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวพร ชลารักษ์ (2558, น.71) ศึกษาเรื่องบทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 พบว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ทั้งผู้เรียนและครูก้าวเข้าสู่การเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน ผู้ที่ต้องพัฒนาไม่ใช่เพียงผู้เรียนเท่านั้น แต่รวมไปถึงครูด้วยที่ต้องปรับบทบาทเป็นครูในศตวรรษที่ 21 โดยการไม่ตั้งตนเป็น “ผู้รู้” แต่เป็น “ผู้เรียนรู้” เรียนไปพร้อมกับผู้เรียน ปรับกระบวนการเรียนการสอนเป็น “สอนน้อย เรียนมาก” เรียนรู้จากการปฏิบัติ เรียนรู้จากชีวิตจริง เรียนรู้จากความซับซ้อนและไม่ชัดเจนของโลกและสังคม รวมไปถึงสร้าง

ความรู้ขึ้นใช้เองและส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ขึ้นใช้เองเช่นกัน ครูต้องพัฒนาและปรับเปลี่ยนบทบาทเป็น “โค้ช” และการออกแบบการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

1.3 ปัจจัยนักเรียน โดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยนักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกายเหมาะสมตามวัย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ เป็นปัจจัยที่เห็นได้อย่างชัดเจน และสามารถสังเกตเห็นได้จากภายนอก ซึ่งพฤติกรรม และทักษะชีวิตของมนุษย์ได้จากการเรียนรู้และการสะสมประสบการณ์ ถ้า นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกายเหมาะสมตามวัย ด้านอื่นๆก็จะส่งผลตามมาด้วย จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ปัจจัยนี้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (น.5) หมวด 1 บททั่วไปความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.4 ปัจจัยโรงเรียนโดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยโรงเรียนมีระบบป้องกันและรักษาความปลอดภัยเหมาะสมและ โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ โรงเรียนก็เปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของนักเรียน และใช้เวลาอยู่ที่โรงเรียนเป็นระยะเวลาหลายชั่วโมง การมีระบบป้องกันและรักษาความปลอดภัยที่ดีจะช่วยให้นักเรียนและผู้ปกครองเกิดความสบายใจ ในการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มากขึ้นจากในห้องเรียน จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ปัจจัยนี้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ : โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (2562, น.15) คือจะต้องมีโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก มีคุณภาพด้านสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ มีบรรยากาศ

อบอุ่น ปลอดภัย ทันสมัย และมีมาตรการอนุรักษ์พลังงาน และสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้

1.5 ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากชุมชนมีบทบาทหน้าที่ความสำคัญต่องานมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน เนื่องจาก เมื่อชุมชนให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาแล้วนั้นย่อมส่งผลให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาด้วย และการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชน ในการสนับสนุนการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นเรื่องงบประมาณหรือเรื่องอื่น ๆ จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ปัจจัยนี้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกลสิณี ชิวปรีชา (2556, น.147-159) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนตีประจำตำบล ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนตีประจำตำบล มีความต้องการจำเป็นโดยครูและชุมชนเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารปัจจัยผู้เรียนเป็นหลัก
2. ควรศึกษาความจำเป็นของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ในรุ่นต่อไป ในการใช้รูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ: บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล*. สืบค้น 18 สิงหาคม 2562. จาก <http://www.1tambon1school.go.th>

เกลสิณี ชิวปรีชา. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนตีประจำตำบล. *วารสารวิชาการ*, 41(3), 147-159.

ขวัญใจ พุ่มโอ. (2562). *รูปแบบการบริหารงานเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

ธนาเศรษฐ์ เพ็ชรกลาง. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์)*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

นฤกร ปันพุ่มโพธิ์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 13(1), 88.

นวพร ชลารักษ์. (2558). บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยพายัพ*, 9(1), 64-71.

ประทวน บุญรักษา. (2562). *บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ*. สืบค้น. 31 ตุลาคม 2562. จาก <http://academia.edu/> หน่วยที่ 10 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ.

วรารณ เกิดผลมาก. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์)*. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

- ศรีสุตา บุญปก. (2555). *บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนในพื้นที่ตำบลกุดชุม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: ธนาพรส.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *ศธ. สพฐ.ร่วมลงนาม MOU โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล*. สืบค้น. 18 สิงหาคม 2562. จาก <https://www.obec.go.th/archives/50253>
- สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์. (2562). *ศธ. สพฐ.ร่วมลงนาม MOU โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล*. สืบค้น. 18 สิงหาคม 2562. จาก <https://www.obec.go.th/archives/50253>
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Newyork Harper and Row Publication.

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

การจัดการสินค้าคงคลังเพื่อการบริหารต้นทุนของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ตำบลหนองแห่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

INVENTORY MANAGEMENT FOR COST MANAGEMENT OF COMMUNITY
ENTERPRISES OF COSTUME MANUFACTURING IN BUAK PAO VILLAGE, NONG
YAENG SUB-DISTRICT, SAN SAI DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE.

ประภาวรรณ ปุระณะพรรค์*

Prapawon Buranaphan*

จური วิชิตธนบดี*

Juree Vichitdhanabadee,

กัลป์ อุโฆษกิจ

Gun Ukoskid

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการจัดการสินค้าคงคลังเพื่อการบริหารต้นทุนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ตำบลหนองแห่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการสินค้าคงคลังและการบริหารต้นทุนของวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ตำบลหนองแห่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ ประชากรมีจำนวน 33 คน ผลการวิจัยพบว่า วิสาหกิจชุมชนของกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา มีปัญหาการจัดการสินค้าคงคลัง โดยไม่มีการจัดทำระบบสินค้าคงคลัง ไม่มีการบันทึกข้อมูลสินค้าคงคลัง ขาดการวางแผนการจัดซื้อ การจัดสินค้าไม่เป็นหมวดหมู่ คณะวิจัยได้ทำการแก้ปัญหาโดยให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา จัดทำใบบันทึกรายการสินค้า รวมทั้งการจัดกลุ่มสินค้าให้เป็นหมวดหมู่ เช่น สินค้าสำเร็จรูปให้จัดเก็บแยกตามแบบและขนาด สำหรับวัสดุสิ้นเปลืองให้จัดเก็บแยกตามประเภทและสี นอกจากนี้คณะวิจัยได้ออกแบบชั้นสำหรับจัดเก็บสินค้าทั้งสินค้าสำเร็จรูป จัดเก็บวัสดุดิบรวมถึงวัสดุสิ้นเปลือง โดยใช้แนวคิด 5 ส การสั่งซื้อที่ประหยัดและระบบการผลิตแบบทันเวลาพอดี ผลจากการจัดการสินค้าคงคลังทำให้ต้นทุนการเก็บรักษาลดลง 131,740 บาท ส่งผลให้การบริหารสินค้าคงคลังสามารถลดมูลค่าสินค้าคงคลังจาก 1,265,012 บาท คงเหลือ 606,311 บาท ต้นทุนสินค้าคงคลังลดลง

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี การเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยพายัพ

* Lecturer of Faculty of Accountancy (Finance and Banking), Payap University

658,701 บาท นอกจากนั้นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ยังสามารถวางแผนในการสั่งซื้อสินค้าได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : โรงเรียนในฝัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการที่ประสบผลสำเร็จ ตัวแบบการบริหารจัดการ

ABSTRACT

The research Inventory Management for Cost Management of Community Enterprises of Costume Manufacturing in Buak Pao Village, Nong Yaeng Sub-District, San Sai District, Chiang Mai Province have an objective to study the inventory management and cost management of Community Enterprise of Costume Manufacturing in Buak Pao Village, Nong Yaeng Sub-District, San Sai District, Chiang Mai. The research tool is the interview form. The population is 33 people. The research found that Community Enterprise of Costume Manufacturing in Buak Pao Village have inventory management problem, no inventory system, no inventory record, lack of purchasing planning, no product category. The research team has solved the problem by assign the Community Enterprise of Costume Manufacturing in Buak Pao Village to do the stock card and do product category such as finished goods are stored separately by type and size. For supplies, store by type and color. In addition, the research team designed the storage for storing finished products, storage for raw materials including supplies. By using the 5S concept, economic order quantity concept and Just-in-time manufacturing concept, the result of inventory management can reduce carrying cost for 131,740 baht. Resulting in cost management can reduce stock of inventory on hand from 1,265,012 Baht to 606,311 Baht, reduce inventory cost for 658,701 Baht. In addition, Community Enterprise of Costume Manufacturing in Buak Pao Village can also plan to order products appropriately.

Keywords : Management, Inventories, Cost management, Community Enterpris

บทนำ

ปัจจุบันการดำเนินธุรกิจต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรง และมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไร้ทิศทาง สิ่งเหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้องค์กรต้องหันมาให้ความสนใจเพิ่มขึ้นต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างจริงจังไม่ว่าจะเป็นด้านการลดต้นทุนหรือการเพิ่มผลผลิตโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพสูงที่สุด ซึ่งทรัพยากรของกิจการที่จะต้องได้รับการดูแลเป็นลำดับแรกได้แก่ สินค้าคงคลังหรือสินค้าคงเหลือ การที่วิสาหกิจชุมชนจะสามารถดูแลสินค้า

คงคลังได้ดี วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีระบบการจัดการสินค้าคงคลังที่ดี การจัดการสินค้าคงเหลือจะเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลสินค้า พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้บริหารทราบเมื่อจำนวนสินค้าน้อยกว่าที่กำหนดและต้องสั่งซื้อเพิ่มเติม สำหรับการผลิตสินค้า ระบบบัญชีสินค้าคงเหลือจะช่วยควบคุมระดับวัตถุดิบ งานระหว่างทำ และสินค้าสำเร็จรูป ในขณะที่การขายสินค้าจะใช้ระบบบัญชีสินค้าคงเหลือเพื่อให้มั่นใจว่ามีสินค้าเพื่อขายทันตามความต้องการของลูกค้า (นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา, 2562, น.376)

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา เป็นวิสาหกิจหนึ่งในตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มแม่บ้าน โดยนำเศษผ้าที่เหลือใช้มาตัดแปลง ตัดเย็บ เป็นปลอกหมอน ผ้าคลุมเตียง ที่รองจานและที่รองแก้ว (ธิดา ชำนาญ, 2560) วิสาหกิจชุมชนฯ มีการจัดทำรายงานทางการเงิน แต่ขาดระบบการจัดการสินค้าคงคลัง การกำหนดราคาขายของสินค้านั้นเป็นการกำหนดโดยประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดังนั้นหากวิสาหกิจชุมชนมีระบบการจัดการสินค้าคงคลังตลอดจนระบบบัญชีเพื่อการคำนวณต้นทุนที่ดี จะสามารถกำหนดราคาขายที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถลดต้นทุนในสินค้าคงคลังลงได้ (วีไล วีระปรีดิ์, จงจิตต์ หลีกภัย และประจิต ทาวัตร, 2558; ฌฐา คุปต์ชเรีเยอร์, 2562, น.211) และพัฒนาให้วิสาหกิจชุมชนนั้นเติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

คณะนักวิจัยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่วิสาหกิจชุมชนฯ โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิก เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนฯ เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาวิธีการจัดการสินค้าคงคลังโดยการบริหารต้นทุนแบบมีส่วนร่วม และบริหารจัดการภายในได้อย่างยั่งยืน ผ่านกระบวนการวางแผน การทดลองดำเนินการ การประเมิน และการปรับปรุงแก้ไข อันเป็นการส่งเสริมให้เกิดแนวทางในการพัฒนาชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนที่อยู่บนฐานความคิด และลงมือปฏิบัติจากความร่วมมือของชุมชนเอง และนับเป็นการเสริมสร้างให้ชุมชนสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง โดยการพัฒนาความสามารถในการดำเนินธุรกิจของชุมชนเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาจัดการสินค้าคงคลังของวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อบริหารต้นทุนของวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

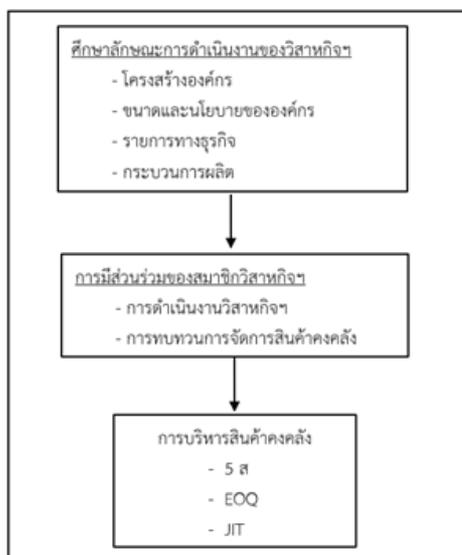
ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาเพื่อการพัฒนาการดำเนินงานดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจรากหญ้า โดยการจัดการอย่างมืออาชีพ ซึ่งเริ่มจากการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการสินค้าคงคลัง และการบริหารต้นทุนโดยแบ่งขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาการจัดการสินค้าคงคลังของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา โดยการวิเคราะห์สังเคราะห์ ภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้บริหารและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา
2. แนวทางในการจัดการสินค้าคงคลังของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา
3. แนวทางในการบริหารต้นทุนสินค้าคงคลังของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา

กรอบความคิด

กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การจัดการสินค้าคงคลังเพื่อการบริหารต้นทุนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ แสดงดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการสำรวจเพื่อศึกษาลักษณะของกิจการ

1.1 ประชากร

ข้อมูลประชากรที่ศึกษาวิจัย คือ ผู้บริหารและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 33 คน

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

1.2.1 สำรวจสภาพทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน เป็นการเก็บข้อมูลลักษณะการดำเนินงาน ประเภทของกิจการ และโครงสร้างการบริหารงาน กระบวนการผลิต ประเภทและชนิดผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

1.2.2 สัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารและสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสินค้า คงคลังและการใช้ข้อมูลบัญชีเพื่อวางแผนและตัดสินใจ

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ รวมถึงบทความทางวิชาการ ตำราเอกสาร หนังสือวารสาร สิ่งพิมพ์ นิตยสาร เอกสารงานวิจัย และข้อมูลทางสื่อออนไลน์

1.3 เครื่องมือที่ใช้

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสินค้าคงคลัง การบริหารต้นทุน รวมถึงแนวคิดของผู้บริหารและสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ต่อการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อวางแผนและตัดสินใจ โดยแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจได้ปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพทำโดยการรวบรวมข้อมูลสภาพการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปาจากแบบสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์

สังเคราะห์โครงสร้างองค์กร การดำเนินงาน และรายการทางธุรกิจ เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารสินค้าคงคลัง

2. ขั้นตอนการออกแบบการจัดการสินค้าคงคลังและการบริหารต้นทุน

2.1 ตรวจสอบลักษณะการดำเนินงาน โครงสร้างการบริหารงาน กระบวนการผลิต ประเภทและชนิดผลิตภัณฑ์

2.2 สัมภาษณ์แนวคิดของผู้บริหารและสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ต่อการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการวางแผนและตัดสินใจ รวมถึงการจัดการสินค้าคงคลังและการบริหารต้นทุนสินค้าคงคลัง

2.3 วางแผนเทคนิคการจัดการสินค้าคงคลังรวมถึงการบริหารต้นทุน

2.4 ลงพื้นที่เพื่อจัดการสินค้าคงคลังตามแผนที่วางไว้

2.5 ประเมินผลถึงการลดต้นทุนในสินค้าคงคลัง

3. ขั้นตอนการจัดการสินค้าคงคลัง

3.1 ประชุมกลุ่มย่อย

ประชุมกับผู้บริหารและสมาชิกเพื่อออกแบบอุปกรณ์ในการจัดเก็บสินค้าคงคลัง รวมถึงการสั่งซื้อ และการเบิกจ่าย

3.2 การจัดการสินค้าคงคลัง

แบ่งประเภทและจัดกลุ่มของสินค้าคงคลัง เช่น ผ้า แบ่งเป็น หน้ากว้าง 150 ซม. 120 ซม. 90 ซม. นอกจากนั้นแบ่งประเภทผ้าตามการใช้งาน ได้แก่ ผ้าเต็มม้วน ผ้าไม่เต็มม้วน ผ้าสำหรับทำเสื่อ และผ้าสำหรับทำผ้าถุง เป็นต้น

3.2.1 ระบุ แบ่งประเภทตามวัสดุที่ใช้ เช่น กระจุมทองเหลือง กระจุมกระลา กระจุมพลาสติก นอกจากนั้นแบ่งประเภทตามขนาด เช่น ขนาด 1 ซม. 1.5 ซม. และ 2 ซม.

3.2.2 ด้าย แบ่งเป็นด้ายสำหรับเย็บ และด้ายสำหรับปัก

3.3.3 สินค้าสำเร็จรูป แบ่งประเภทตามลักษณะสินค้า แบ่งเป็น เสื่อและผ้าถุง

เสื่อแบ่งประเภทตามแบบ และเพศ (ชาย หญิง) รวมทั้งขนาด (S, M, L, XL และขนาดพิเศษ)

ผ้าถุงแบ่งตามแบบและประเภทของผ้า

3.3 การบริหารต้นทุน

ประชุมกับผู้บริหารและสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา เพื่อเสนอแนะถึงแนวทางในการจัดเก็บ (5 ส) และสั่งซื้อวัตถุดิบ เช่น ผ้า ด้าย กระจุม เป็นต้น เครื่องมือที่ช่วยในการตัดสินใจ คือการสั่งซื้อที่ประหยัด (EOQ) และการบริหารสินค้าแบบทันเวลา (JIT) เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกเห็นถึงความแตกต่างของต้นทุนที่แฝงในสินค้าคงคลัง เช่น ต้นทุนการเก็บรักษา ต้นทุนในการสั่งซื้อ

เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปามีสินค้าคงคลังมากเกินไปจนเกิดความตึงเครียด จึงทำให้ไม่มีปัญหาด้านการขาดแคลนวัสดุ แต่ส่งผลให้เกิดต้นทุนจมนอกจากนั้นยังทำให้เกิดการเสียโอกาสในการลงทุนด้านอื่น

4. ขั้นตอนติดตามผล

สังเกตการสั่งซื้อ การจัดเก็บรวมถึงการเบิกจ่ายวัตถุดิบของสมาชิก รวมถึงการเปรียบเทียบต้นทุนในสินค้าคงคลังก่อนการบริหารต้นทุนและหลังการบริหารต้นทุน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ประกอบไปด้วย การรับคำสั่งซื้อจากลูกค้า การจัดซื้อ การจัดเก็บและเบิกจ่ายสินค้าคงคลัง

1.1 การรับคำสั่งซื้อจากลูกค้า แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่การประมวลจากส่วนราชการและภาคเอกชน รวมทั้งการรับคำสั่งซื้อโดยตรงจากลูกค้า

1.2 การจัดซื้อ ประธานจะทำหน้าที่สั่งซื้อวัตถุดิบและวัสดุสิ้นเปลืองโดยใช้วิธีประมาณการ หรือหากพบสินค้าลดราคาก็จะสั่งซื้อมากเก็บไว้รอการใช้งาน

1.3 การจัดเก็บสินค้าคงคลัง สินค้าคงคลังมีการเก็บแยกตามประเภท เช่น สินค้าสำเร็จรูป ผ้า ด้ายเย็บ กระจุม ด้ายปัก เป็นต้น แต่ไม่มีการแยกตามขนาด แบบ หรือสี ตัวอย่างเช่น

1.3.1 เสื้อหรือผ้าถุงสำเร็จรูปไม่มีการแยกแบบ ขนาด สี หรือแยก ชาย/หญิง (ดังภาพที่ 2) นอกจากนั้นพบว่าสีเสื้อไม่สม่ำเสมอเนื่องจากการจัดเก็บไม่ถูกวิธี

ภาพที่ 2 ภาพการจัดเก็บสินค้าสำเร็จรูป

ก่อนการจัดการสินค้าคงคลัง

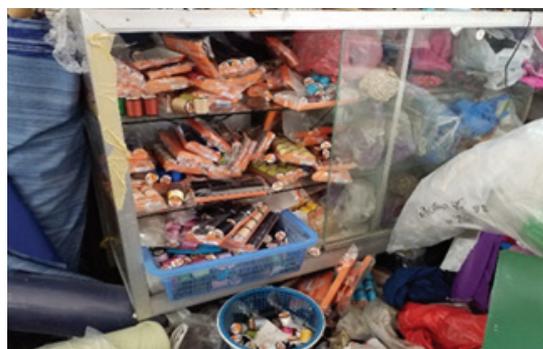
1.3.2 ผ้า กอรวม ๆ ไว้โดยไม่แยกสี หรือม้วนผ้าใหม่กับม้วนผ้าที่แบ่งไปใช้แล้ว (ดังภาพที่ 3) นอกจากนั้นพบว่า ผ้าบางม้วนเป็นเชื้อราเนื่องจากความชื้น และมีบางส่วนถูกแมลงกัดจนเป็นรู เกิดความเสียหาย

ภาพที่ 3 ภาพการจัดเก็บม้วนผ้า

ก่อนการจัดการสินค้าคงคลัง

1.3.3 ด้ายเย็บและด้ายปัก กอรวม ๆ ไว้โดยไม่แยกสี หรือของใหม่กับของที่ใส่แล้ว (ดังภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 ภาพการจัดเก็บม้วนด้าย

ก่อนการจัดการสินค้าคงคลัง

1.3.4 กระจุดม กองรวม ๆ ไว้โดยไม่แยกขนาดและประเภทของกระจุดม ซึ่งมีทั้งกระจุดมไม้ กระจุดมกระจุดมมะพร้าว และกระจุดมพลาสติก (ดังภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 ภาพการจัดเก็บกระจุดม

ก่อนการจัดการสินค้าคงคลัง

1.4 การเบิกจ่ายสินค้าคงคลัง แบ่งเป็นการเบิกสินค้าสำเร็จรูป การเบิกวัสดุสิ้นเปลือง และการเบิกสินค้าสำเร็จรูป

1.4.1 สินค้าสำเร็จรูป สมาชิกจะมารับสินค้าสำเร็จรูปเพื่อนำไปผลิตต่อโดยที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปาไม่มีการจดบันทึก และเมื่อนำมาส่งคืนก็จะวางไว้โดยไม่มีการตรวจรับงานและไม่มีการตรวจสอบคุณภาพ

1.4.2 วัสดุสิ้นเปลือง เมื่อสมาชิกมารับสินค้าสำเร็จรูป ก็จะหยิบวัสดุสิ้นเปลือง เช่น ด้ายปัก ด้ายเย็บ กระจุดม ไปตามปริมาณที่ต้องการ โดยไม่มีการตรวจสอบและไม่มีการจดบันทึก

1.4.3 สินค้าสำเร็จรูป เมื่อผลิตสินค้าสำเร็จรูปได้ครบถ้วนตามคำสั่งซื้อ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปาก็จะเบิกสินค้าและนำส่งให้กับลูกค้าตามจำนวนคำสั่งซื้อ โดยไม่มีการจดบันทึก

แนวทางแก้ไข

คณะวิจัยได้เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา โดยใช้การจัดการ 5 ส

การสั่งซื้อที่ประหยัด (EOQ) และการบริหารสินค้าแบบทันเวลา (JIT)

1. การจัดการสินค้าคงคลัง

1.1 แนวคิด 5 ส (อดิศักดิ์ ธีรานุพัฒนา, 2561 : 6)

1.1.1 สะสาง (Seiri: เซริ) คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจ การกำจัดสิ่งของที่ไม่จำเป็น โดยการแยกแยะสิ่งของเพื่อให้เหลือแต่สิ่งจำเป็นและจัดให้เป็นหมวดหมู่ โดยการยึดหลักว่า “ของที่ไม่ต้องการใช้ให้ขจัดออกไป ส่วนของที่ต้องการใช้ให้จัดให้เป็นระเบียบ”

จากภาพที่ 1 ถึงภาพที่ 5 จะพบว่าสินค้าคงคลังต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิตสินค้าของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ขาดการจัดเก็บที่เป็นระเบียบ ดังนั้นจึงทำให้การสั่งซื้อวัตถุดิบต่าง ๆ เกินความจำเป็น เนื่องจากวิสาหกิจกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปาไม่สามารถทราบได้ว่า มีปริมาณสินค้าคงคลังในแต่ละประเภทมากน้อยเพียงใด

แนวทางแก้ไข คณะวิจัยแนะนำให้วิสาหกิจกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปาทำการสำรวจและกำจัดสิ่งของที่ไม่จำเป็นตลอดจนสิ่งของที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือสามารถขายได้ สำหรับสินค้าคงคลังให้แยกสินค้าออกเป็นหมวดหมู่ โดยได้กำหนดหมวดหมู่ในการจำแนกไว้ทั้งสิ้น 5 หมวด ได้แก่ สินค้าสำเร็จรูป ผ้าสำหรับตัดเย็บ ด้ายปัก ด้ายเย็บ และกระจุดม นอกจากนั้นคณะวิจัยได้แนะนำให้วิสาหกิจทำการสะสางเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.1.2 สะดวก (Seiton: เซตง) คือ การจัดการเก็บสิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน ซึ่งต้องคำนึงถึงคุณภาพประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการทำงาน และเมื่อผ่านการทำขั้นตอนสะดวกแล้ว จะมีลักษณะที่เรียกว่า “หายก็รู้ ดูก็งามตา”

แนวทางแก้ไข เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการนำวัตถุดิบไปใช้ การนำสินค้าสำเร็จรูปออกจำหน่ายและเพื่อให้ง่ายต่อการตรวจสอบปริมาณสินค้าคงเหลือ คณะวิจัยจึงได้ร่วมกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ใน

การออกแบบอุปกรณ์และชั้นสำหรับจัดเก็บสินค้าสำเร็จรูป
วัตถุดิบและวัสดุสิ้นเปลือง ดังภาพที่ 6 – ภาพที่ 9

ภาพที่ 6 ภาพชั้นวางสินค้าและสินค้าสำเร็จรูป
หลังการจัดการสินค้าคงคลัง

ภาพที่ 7 ภาพเก็บวัตถุดิบ (ผ้าเย็บ)
หลังการจัดการสินค้าคงคลัง

ภาพที่ 8 ภาพการเก็บด้ายปักและด้ายเย็บตามสี
หลังการจัดการสินค้าคงคลัง

ภาพที่ 9 ภาพกระดุมแยกตามประเภทกระดุม
หลังการจัดการสินค้าคงคลัง

1.1.3 สะอาด (Seiso : เซโซ) คือ กิจกรรม
ที่เกี่ยวกับการทำความสะอาด การกำจัดขยะ โดยวิธีการ
ปิด กวาด เช็ด ถู สิ่งของ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ตลอด
จนสถานที่ทำงานให้มีความสะอาดปราศจากฝุ่นละออง
และสิ่งสกปรก

แนวทางแก้ไข คณะวิจัยและสมาชิก
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปาได้ร่วมกัน
ทำความสะอาดสถานที่ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ในการ
ดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานสามารถเป็นไปได้อย่าง
ต่อเนื่อง เพิ่มประสิทธิภาพเครื่องจักรและลดอัตราการเกิด
ของเสีย รวมทั้งง่ายต่อการรักษาความปลอดภัย

ภาพที่ 10 ทำความสะอาดวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์
ผ้าบ้านบวกเปา

1.1.4 สุขลักษณะ (Seiketsu : เซเคทซึ)
คือ การรักษามาตรฐานของความเป็นระเบียบเรียบร้อยที่
ได้จากการสะอาด ความสะอาด และความปลอดภัยให้คงอยู่
ในสภาพแวดล้อมที่ดีอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ตลอดจน
ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

1.1.5 สร้างนิสัย (Shitsuke : ชิซซึเคะ) คือ
การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ มาตรฐานและข้อกำหนดต่าง ๆ
ที่ได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานเป็น
นิสัย

1.2 การสั่งซื้อที่ประหยัด (Economic Order Quantity : EOQ)

การสั่งซื้อที่ประหยัด หมายถึง จำนวนการสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุดในการสั่งซื้อสินค้า (ผ้า ด้าย กระจุดม) แต่ละครั้ง เพื่อไม่ให้มีสินค้าคงเหลือมากหรือน้อยเกินไป วัตถุประสงค์ของ EOQ คือ การทำให้ต้นทุนของสินค้าคงคลังมีค่าต่ำที่สุด สินค้าคงคลังทุก ๆ รายการมีต้นทุนแฝงอยู่ด้วย เช่น

- ต้นทุนการเก็บรักษา คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเมื่อมีสินค้าคงคลังไว้ครอบครอง หากกิจการมีสินค้าเก็บไว้มากก็จะมีต้นทุนการเก็บรักษาสูงตาม โดยจะแปรผันตรงกับ

ปริมาณสินค้าที่ครอบครอง เช่นการป้องกันการสูญหาย สินค้าหมดอายุ สินค้าถูกแมลงกัดแทะ เป็นต้น โดยทั่วไปจะอยู่ที่ 20 – 40% ของราคาสินค้าคงคลัง

- ต้นทุนการสั่งซื้อ คือ ค่าใช้จ่ายตั้งแต่ขั้นตอนการออกไปสั่งซื้อ การตรวจรับสินค้า ค่าขนส่งสินค้า เป็นต้น
- ต้นทุนจม คือ ต้นทุนที่จ่ายไปแล้วในอดีต และไม่อาจปัจจุบันหรืออนาคตเหตุการณ์จะเปลี่ยนไปอย่างไร ก็ไม่สามารถเรียกต้นทุนส่วนนั้นคืนมาได้
- ต้นทุนค่าเสียโอกาส คือ มูลค่าของผลตอบแทนจากกิจกรรมที่สูญเสียโอกาสไปในการเลือกทำกิจกรรมอย่างหนึ่ง

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลังก่อน/หลังการจัดการสินค้าคงคลัง

รายการ	ต้นทุนการเก็บรักษาก่อนการจัดการสินค้าคงคลัง	ต้นทุนการเก็บรักษาหลังการจัดการสินค้าคงคลัง	ผลการเปลี่ยนแปลง (บาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ผ้า	242,000	116,000	126,000	52.07
ด้ายปัก	2,336	1,360	976	41.78
ด้ายเย็บ	297	123	174	58.59
กระจุดม	8,370	3,780	4,590	54.84
รวม	253,003	121,263	131,740	52.07

จากตารางที่ 1 พบว่า ต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลังโดยรวมลดลง 131,740 บาท (ร้อยละ 52.07) แบ่งเป็นต้นทุนเก็บรักษาของผ้าลดลง 126,000 บาท (ร้อยละ 52.07) ต้นทุนเก็บรักษาด้ายปักลดลง 976 บาท (ร้อยละ 41.78) ต้นทุนเก็บรักษาด้ายเย็บลดลง 174 บาท (ร้อยละ 58.59) และต้นทุนเก็บรักษากระจุดมลดลง 4,590 บาท (ร้อยละ 54.84)

1.3 การบริหารสินค้าแบบทันเวลา (Just-in-time Manufacturing : JIT)

การบริหารสินค้าแบบทันเวลา คือ การผลิตหรือการส่งมอบสิ่งของที่ต้องการ ในเวลาที่ต้องการ ด้วยจำนวนที่ต้องการ ใช้ความต้องการของลูกค้าเป็นเครื่องกำหนดปริมาณการผลิตและการใช้วัตถุดิบ ซึ่งถ้าทำได้ตามแนวคิดนี้แล้ววัสดุคงคลังที่ไม่จำเป็นในรูปของวัตถุดิบ งานระหว่างทำและสินค้าสำเร็จรูปจะถูกขจัดออกไปอย่างสิ้นเชิง

1.4 แบบใบบันทึกรายการสินค้า (Stock Card)

การนำแบบใบบันทึกรายการสินค้ามาใช้จะช่วยให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกไปได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวของสินค้าคงคลัง และสินค้าสำเร็จรูปเพื่อลดปัญหาการสั่งซื้อวัตถุดิบซ้ำซ้อน

โรงงาน SME” สิริวรรณ ดวงฟู (2558, น.53) ซึ่งศึกษาเรื่อง การปรับปรุงระบบบริหารคลังสินค้าโดยใช้แนวคิดการบริหารคลังสินค้าโดยผู้ชาย : กรณีศึกษาโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดเพชรบูรณ์ และภราภรณ์ ทศพร (2559, น.65) ซึ่งศึกษาเรื่อง การปรับปรุงการบริหารวัตถุดิบคลัง กรณีศึกษาโรงงานผลิตชิ้นส่วนตลับลูกปืน พบว่า เมื่อมีการบริหารสินค้าคลังสามารถลดต้นทุนโดยรวมลงได้

นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปาสามารถลดต้นทุนค่าเสียโอกาสได้ 658,701 บาท (ร้อยละ 52.07) โดยวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปาสามารถนำเงินส่วนนี้ไปลงทุนให้เกิดผลตอบแทนเช่น ผัก ธนาคาร หรือนำไปซื้อเครื่องมือเครื่องใช้อื่น เป็นต้น

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปาสามารถลดต้นทุนเกี่ยวกับสินค้าคลังลงได้หลังจากที่ได้รับความรู้ในด้านการจัดการสินค้าคลังและการบริหารต้นทุน ทำให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปาตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการสินค้าคลังรวมถึงได้ปฏิบัติตามคำแนะนำที่ได้รับจากผู้วิจัย ส่งผลให้การบริหารต้นทุนสินค้าคลังลดลงอย่างเห็นได้ชัด

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2548). *พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548*. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 122 ตอนที่ 6ก. หน้า 1 – 13.
- ธิดา ชำนาญ. (2560). *แผนพับประวัติวิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ผ้าบ้านบวกเปา ตำบลหนองแหง่ง ตำบลบวกเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*.
- นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2562). *ระบบการวางแผนทรัพยากรองค์กรด้านการบัญชี*. E-book(pdf).
- นิตยา โหราเรือง. (2560). *หลักการบัญชีเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สามลดา.

ปฐมพงษ์ หอมศรี และจักรพรรณ คงชนะ. (2557). การพัฒนาระบบการจัดการสินค้าคลัง : กรณีศึกษาบริษัทติดตั้งและบำรุงรักษาเครื่องจักรของโรงงาน SME. *วารสารวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 7(2),42- 56.

ภราภรณ์ ทศพร. (2559). *การปรับปรุงการบริหารวัตถุดิบคลัง กรณีศึกษาโรงงานผลิตชิ้นส่วนตลับลูกปืน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิไล วีระปรีดิ์, จงจิตต์ หลีกภัย และประจิต หาว์ตร. (2562).

ระบบบัญชี. กรุงเทพมหานคร : สำนักวิทยบริการ.

สิริวรรณ ดวงฟู. (2558). *การปรับปรุงระบบบริหารคลังสินค้าโดยใช้แนวคิดการบริหารคลังสินค้าโดยผู้ชาย : กรณีศึกษาโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดเพชรบูรณ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อดิศักดิ์ ธีรานุกพัฒนา. (2561). 5ส : หลักการและวิธีปฏิบัติ.

เชียงใหม่ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2

GUIDELINES FOR PROMOTING THE LEADERSHIP CHARACTERISTICS OF DIGITAL TRANSFORMATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF UTTARADIT PRIMARY EDUCATION AREA 2

ปานัสม์ ชุมภูยาละ*
Panus Chumpuyala*

อาจารย์ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ สีชมภู
Assistant Professor Chatphum Sichomphoo, Ph.D.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพกา ธรรมสิทธิ์
Assistant Professor Phimpaka Thammasit, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 25 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอน จำนวน 330 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง รวมจำนวน 355 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลแบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก และ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

ผลวิจัยพบว่าคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครู

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

* Student in Master of Education (Educational Administration), Uttaradit Rajabhat University

ผู้สอน เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบคุณลักษณะ 5 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีและการสร้างบารมี และ ด้านการสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์ แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล แบ่งออกเป็น 5 ด้าน 1. การกระตุ้นทางปัญญา พบว่า ผู้บริหารควรมีการประชุมครูเพื่อเป็นการกระตุ้นทางปัญญาให้ครูร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยคำนึงถึงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน 2. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า ผู้บริหารต้องทราบว่าครูแต่ละคนมีจุดเด่นจุดด้อยอะไร มอบหมายงานที่ครูถนัดและมีความสนใจให้แก่ครู ให้บุคลากรได้แสดงศักยภาพและพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ 3. การสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องการสร้างขวัญกำลังใจ เสริมแรงทางบวกให้กับครูอยู่เสมอ 4. การสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์ พบว่า ผู้บริหารต้องมีเป้าหมาย มองไปในอนาคตวิสัยทัศน์ต้องกว้างไกลทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต 5. การเป็นแบบอย่างที่ดีและการสร้างบารมี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล จำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้ สร้างนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อเทคโนโลยี รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

คำสำคัญ : คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ABSTRACT

This research The objectives of this research were to study the leadership characteristics of digital transformation of school administrators and To find ways to promote the leadership characteristics of digital transformation of school administrators in educational opportunity expansion schools under the Office of Uttaradit Primary Education Area 2 The population used in this study was 25 school administrators in educational opportunity expansion schools that were selected by specific method and 330 teachers were selected by a total of 355 people. The research instruments were questionnaires. Digital transformation leadership characteristics In-depth interview recording and group conversation recording

The research found that the leadership characteristics of digital transformation of school administrators in educational opportunity expansion schools under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area 2, according to the opinions of school administrators and teachers when considering the characteristics of 5 aspects. Found that the overall picture is in a high level. The average values in descending order are as follows: cognitive stimulation individual consideration motivation being Good example and the creation of prestige and the creation and communication of vision the guidelines for promoting the leadership characteristics of digital transformational change are divided into 5 areas 1. Intellectual stimulation it is found that administrators should have a teacher meeting in order to stimulate the teachers to analyze the cause of the problem. And jointly solve problems that occur in schools taking into account the current change events 2. Taking into consideration the individuality, it was found that the administrators had to know what the strengths and weaknesses

of each teacher. Assign tasks that teachers are good at and are interested in teachers. Let the personnel show their full potential and develop themselves. 3. To inspire, found that school administrators want to create morale. Always reinforce positive teacher 4. Creating and communicating the vision found that the management must have goals looking into the future, the vision must be far-reaching to the changes that occur in the future. 5. Being a good model and creating prestige shows that digital school administrators require learning skills Create innovation Information skills Technology media be aware of the changes that occur in society And develop oneself all the time.

Keywords : Characteristics of leadership, digital transformation, School for expanding educational opportunities

บทนำ

ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และวิทยาการต่าง ๆ ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาภายในประเทศ เพื่อพัฒนาศักยภาพของประชากรภายในประเทศ ในการเตรียมความพร้อมที่จะแข่งขันในเวทีระดับโลก การศึกษาถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ประเทศใดที่ประชากรได้รับการศึกษาที่เหมาะสม และทั่วถึงประเทศนั้นก็จะเป็นประสบผลสำเร็จในการพัฒนาเกือบทุกด้าน ประกอบกับในยุคปัจจุบันมีการแข่งขันกันตลอดเวลาทั้งด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การคมนาคมขนส่ง การสื่อสาร และการเมืองระดับประเทศ ทุกประเทศล้วนได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้ ประเทศไทยจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้นล้วนส่งผลกระทบต่อประเทศไทยโดยตรงในทุกด้าน

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษา และเป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ที่ดี และมีคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดีจึงจะนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำที่เอื้อต่อการบริหารและจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลนี้ โดยเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการ และภาวะผู้นำ

การเปลี่ยนแปลง (ธีระ รุณเจริญ, 2550, น.8) ในทุกขั้นตอนผู้บริหารสถานศึกษาจะมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้อง และจะต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การสร้างแรงจูงใจหรือสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการทำงานด้วยความเต็มใจ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และพร้อมที่จะแก้ไขและพัฒนาข้อผิดพลาดเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น ผู้บริหารเป็นบุคคลหลักที่จะต้องรับผิดชอบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา และความสำเร็จที่เกิด ขึ้นอยู่กับคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงมีความสำคัญมากสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน เมื่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้นำของสถานศึกษาย่อมทำให้งานบริหารสถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยเฉพาะสถานศึกษาที่ยังไม่มีความพร้อม สถานศึกษาในถิ่นทุรกันดาร หรือ สถานศึกษาขยายโอกาส

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเกิดขึ้นครั้งแรกในปี พุทธศักราช 2533 สังกัดสำนักงานการประถมแห่งชาติ โดยเปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในพื้นที่ห่างไกลจากโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในขณะนั้น ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามี

จุดประสงค์เพื่อให้เยาวชนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่สามารถเดินทางไปศึกษาต่อในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาได้มีโอกาสเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการเปิดโอกาส หรือขยายโอกาสให้เยาวชนที่อยู่โดยพื้นที่ห่างไกลได้รับความรู้ และมีพื้นฐานทางด้านการศึกษาที่สูงขึ้น ในการดำเนินการดังกล่าวใช้อาคารสถานที่ และบุคลากรของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความพร้อม จากการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตั้งแต่ปี การศึกษา 2533 จนถึงปีการศึกษา 2544 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั่วประเทศเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ โรงเรียนยังประสบปัญหาทางด้านนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เข้าสู่วัยรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ รวมถึงคณะกรรมการแบ่งกลุ่มระหว่างครูที่มีวิทยุฒิสสูง กับครูรุ่นใหม่ และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยุฒิน้อย มีความคิดเห็นไม่ตรงกับครูที่มีวิทยุฒิสสูงกว่าทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน และเป็นสาเหตุที่ทำให้สถานศึกษาไม่สามารถพัฒนาไปข้างหน้าได้ การเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีคุณลักษณะและทักษะ รวมทั้งภาวะผู้นำที่แตกต่างไปจากยุคก่อน เพื่อให้สามารถรับมือผู้เรียน และครูผู้สอนในยุคดิจิทัล และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมากมายและรวดเร็วได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตต์เขต 2 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เพื่อให้ทราบถึงคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษานำไปพัฒนาตนเอง และหน่วยงานในระดับที่เหนือขึ้นไป และสามารถนำผลการศึกษาไปวางแผน และกำหนดหลักสูตรในการอบรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้บริหารงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตต์เขต 2

2. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตต์เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตต์ เขต 2 จำนวน 25 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอน จำนวน 330 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น 355 คน ขอบเขตด้านเนื้อหา

คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 ด้านอ้างอิงใน ประทีป บินชัย (2546, น.5-7) ดังนี้

1. การกระตุนทางปัญญา
2. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
3. การสร้างแรงบันดาลใจ
4. การสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์
5. การเป็นแบบอย่างที่ดีและการสร้างบารมี

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

1. การกระตุ้นทางปัญญา
2. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
3. การสร้างแรงบันดาลใจ
4. การสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์
5. การเป็นแบบอย่างที่ดีและการสร้างบารมี

แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำ
การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล
โรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำนวน 25 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอน จำนวน 330 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น 355 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
2. ศึกษาบริบทของการบริหารงาน และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนขยายทางการศึกษา
3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอบริการที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบ และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำข้อมูลมาปรับแก้ไขให้ถูกต้อง
5. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นพร้อมแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และความถูกต้องในสำนวน

จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับร่างมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item

objective congruence โดยถ้ามีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป ถือว่ามีความตรงของเนื้อหา)

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

7. นำแบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเชื่อมั่นจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2563

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 โดยการใช้แบบสอบถาม (Rating Scale) 5 ระดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 หาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 โดยการใช้แบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

องค์ประกอบที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์ การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตต์เขต 2

1.1 ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยต่าง ๆ และเอกสารตำราเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตัวอย่างเครื่องมือ และจึงกำหนดกรอบเนื้อหาของเครื่องมือ

1.2 วิเคราะห์ขอบเขตการศึกษา กำหนดกรอบแนวคิด และขอบเขตของเนื้อหาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.3 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดเพื่อสร้างเป็นแบบสอบถาม

1.4 นำแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างที่สร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ และตรวจสอบเนื้อหา ภาษา และสำนวนที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหาทั้งหมด

1.5 นำแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างที่ปรับปรุงแก้ไข และผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

1.6 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์

1.7 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

2. แบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth or Intensive Interview)

2.1 วิเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 สังเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์

มากำหนดประเด็นในคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก

2.4 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดสร้างเป็นแบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก

2.5 นำแบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบเนื้อหา ภาษา และสำนวนที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหาทั้งหมด

2.6 นำแบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ปรับปรุงแก้ไข และผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา ไปเสนอพิจารณาให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2.7 จัดทำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

3. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview)

3.1 วิเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตต์เขต 2 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.2 สังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตต์ เขต 2 ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัย

3.3 นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์มากำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่ม

3.4 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดสร้างเป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

3.5 นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบเนื้อหา ภาษา สำนวนที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหาทั้งหมด

3.6 นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่ปรับปรุง

แก้ไขและผ่านความเห็นชอบของอาจารย์

ที่ปรึกษา ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบ
ความถูกต้องและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3.7 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำผลไป
เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยมี
ขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ใน
การเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเก็บข้อมูลจากประชากร
โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และส่งแบบสอบถาม
ไปทางไปรษณีย์

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์
คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้
บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
มีดังนี้

วิเคราะห์แบบสอบถามคุณลักษณะภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลโรงเรียน
ขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้ค่าเฉลี่ยของ John
W. Best (อ้างถึงใน กาญจนนา วัฒนา, 2548, น.166) ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง คุณลักษณะภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง คุณลักษณะภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง คุณลักษณะภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง คุณลักษณะภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง คุณลักษณะภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อ
พิจารณาหาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหาร ของผู้ให้ข้อมูลหลักที่
ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาวิเคราะห์เนื้อหาจากผลการ
สัมภาษณ์ และเรียบเรียงสรุปร่างเป็นแนวทางการส่งเสริม
คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์
เขต 2 โดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์
เชิงลึกของผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการเรียบเรียงสรุป แล้ว
นำเสนอเป็นความเรียง

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ประเด็นการสนทนากลุ่ม
พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการ
ส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล
ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการ
ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุตรดิตถ์เขต 2 โดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการ
สนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการเรียบเรียง
สรุป แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สรุปสาระ
สำคัญได้ ดังนี้

1. คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบคุณลักษณะ 5 ด้าน อ้างถึงใน ประทีป บินชัย (2546, น.5-7) พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X}=3.91$) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X}=3.86$) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X}=3.85$) ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี และการสร้างบารมี ($\bar{X}=3.85$) และด้านการสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=3.79$)

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2 ตามองค์ประกอบคุณลักษณะ 5 ด้าน มีประเด็นสรุป ดังนี้

1.1 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา พบว่าคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาแจ้งให้บุคลากรทราบเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับหน่วยงาน ($\bar{X}=4.25$) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความคิดเห็นต่าง ๆ ในการพัฒนาวิธีการ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จจนเกิดความเชี่ยวชาญ ($\bar{X}=4.04$) และผู้บริหารใช้ข้อมูลและหลักฐานในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ($\bar{X}=3.94$) ตามลำดับ

1.2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่าคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารให้ความสนใจต่อครู และ

บุคลากรที่มีปัญหาจากการไม่ได้รับการไว้วางใจหรือการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X}=4.13$) ผู้บริหารรับฟังเรื่องราว และรับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X}=3.90$) ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน บุคลากรในการพัฒนาจุดเด่นของตนที่มีอยู่ให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ($\bar{X}=3.88$)

1.3 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ พบว่าคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารแสดงความเชื่อมั่นในตัวของคุณบุคลากรในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย สร้างความมั่นใจว่าเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะประสบความสำเร็จ ($\bar{X}=4.03$) ผู้บริหารมีความกระตือรือร้น และตั้งใจแน่วแน่ที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ ($\bar{X}=3.91$) และ ผู้บริหารตั้งมาตรฐานในการปฏิบัติงานไว้สูงเพื่อเป็นการกระตุ้นและท้าทายความสามารถของบุคลากร ($\bar{X}=3.88$)

1.4 ด้านการสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์ พบว่าคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ อัจฉริยะ และมีความสามารถในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=3.93$) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ($\bar{X}=3.84$) และ ผู้บริหารยอมรับแนวคิดและนวัตกรรมใหม่ ๆ ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา ($\bar{X}=3.83$)

1.5 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีและการสร้างบารมี พบว่าคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจาก

มากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีอริยาคัยดี และมีความสามารถในการประสานงาน ($\bar{X}=4.11$) ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ สามารถสร้างความมั่นใจให้กับบุคลากรในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ จากมุมมองที่หลากหลาย ($\bar{X}=3.88$) และ ผู้บริหารมีจิตสาธารณะ และมีบุคลิกภาพที่ดี น่ายกย่องนับถือ ($\bar{X}=3.87$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาคุณลักษณะและแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ พบว่า

1. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในหน่วยงานสถานศึกษาผู้บริหารไม่แจ้งปัญหาให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาทราบ หรือแจ้งล่าช้า ส่งผลให้การแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นล่าช้า และไม่เป็นปัจจุบัน ผู้บริหารไม่มีการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ขาดการกระตุ้นทางปัญญา และขาดการวิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่มีผลกระทบต่อการวางแผนและนำไปปฏิบัติ

สำหรับแนวทางการส่งเสริมในด้านนี้พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเป็นการกระตุ้นทางปัญญาให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการวิเคราะห์ SWOT เพื่อหาแนวทางในการจัดทำแผนร่วมกัน โดยคำนึงถึงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ได้แก่ เทคโนโลยีสมัยใหม่ จำนวนประชากร สภาพทางสังคม ดังนั้น แนวทางในการแก้ปัญหาจึงควรสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำ SWOT แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ และให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมควร โกรพน (2546, น.6 – 7) ได้ให้ความหมายของการกระตุ้นทางปัญญา คือ พฤติกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนแสดงให้เห็นใน

การบริหารโรงเรียนที่เป็นกระบวนการกระตุ้นบุคลากรให้เห็นวิธีการหรือแนวทางใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหา โดยใช้สัญลักษณ์ จินตนาการ และภาษาที่เข้าใจง่าย ส่งเสริมให้บุคลากรเข้าใจบทบาท และยอมรับในบทบาทสร้างความมั่นใจ และส่งเสริมคุณค่าของผลลัพธ์ที่ต้องการ เป็นผลให้บุคลากรเกิดความพยายามในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้นและแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานด้วยความเรียบร้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของประนอม แมนมาศวิหค (2553, น.4) ได้สรุปว่าการกระตุ้นทางปัญญาหมายถึง พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงให้เห็นในการจัดการหรือการทำงานที่เป็นกระบวนการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติเห็นวิธีการหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาใหม่ๆ และส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติมีการแสดงความคิดเห็นมีการวิเคราะห์ปัญหาโดยการใช้ข้อมูลและผู้นำยกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติเกิดความคิดสร้างสรรค์ด้วยวิถีทางแบบใหม่ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชา มีเพียร (2552, น.67) ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษาเอกชนผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารด้านการกระตุ้นทางปัญญาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ อ่อนสำอางค์ (2551, น.90-93) ได้ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านการกระตุ้นทางปัญญาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระกฤตกร อัครภพเมธี (2557, น.95) ที่ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตคลองเตย ที่ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสนใจต่อบุคลากรที่มีปัญหาจากการไม่ได้รับความไว้วางใจหรือการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานเท่าที่ควร บางโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาไม่

ส่งเสริม และไม่สนับสนุนให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาจุดเด่นของตนเอง ครูในสถานศึกษาไม่กล้าแสดงความคิดเห็น หรือ ไม่ได้รับความไว้วางใจจากผู้ร่วมงานนั้น สาเหตุมาจากผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างจริงจัง ส่งผลให้ครูไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือมีความคิดว่าหากแสดงความคิดเห็นไปผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อนร่วมงานก็ไม่พิจารณาแนวคิดของตน ในการปฏิบัติงานในองค์กรมักมีข้อขัดแย้งในการทำงานเนื่องจากบางองค์กรยังยึดระบบอาวุโสไม่มีการยอมรับความคิดเห็นและขาดการทำงานเป็นทีม

สำหรับแนวทางการส่งเสริมในด้านนี้พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการประชุมหารือกับบุคลากรโดยแบ่งบุคลากรออกเป็นสามชุดโดยชุดแรก คือ คณะผู้บริหารในสถานศึกษา ชุดที่สอง คือ บุคลากรที่ไม่ได้การยอมรับ และชุดที่สาม คือ บุคลากรในสถานศึกษา โดยผู้บริหารจะรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้นหาสาเหตุของการปัญหา ร่วมกันแก้ปัญหา โดยทุกฝ่ายร่วมกันสร้างทักษะทางสังคมที่ดี การปรับตัว ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องทราบว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาแต่ละคนมีจุดเด่น จุดด้อยอะไร แล้วส่งเสริมจุดเด่นจุดนั้น ผู้บริหารมอบหมายงานที่ครูถนัด และมีความสนใจให้แก่บุคลากร ให้การสนับสนุนการอบรมแก่บุคลากร และให้บุคลากรได้แสดงศักยภาพในการทำงานอย่างเต็มที่ การจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรม โดยการจัดกิจกรรมโดยใช้วิทยากรภายนอกเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีความสนิทสนม สร้างมิตรภาพในการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคี เมื่อเกิดความสามัคคีภายในองค์กร จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แบส (Bass, 1985, pp. 84 - 90) อธิบายถึงพฤติกรรมการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้นำไว้ 3 ประการ คือ 1. การเน้นการพัฒนา (Developmental Orientation) ผู้นำต้องประเมินศักยภาพของผู้ตาม ทั้งความสามารถในการดำเนินงานในปัจจุบัน และความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นในอนาคต ผู้นำมีการกำหนดตัวอย่างเพื่อให้ผู้ตามได้ปฏิบัติตาม และ

มอบหมายงานเพื่อช่วยพัฒนาความสามารถและเพื่อตอบสนองแรงจูงใจ 2. การเน้นความเป็นบุคคล (Individualized Orientation) ประกอบด้วยพฤติกรรมต่าง ๆ คือ การส่งเสริมการพบปะกันอย่างเป็นกันเอง โดยการที่ผู้นำติดต่อกับผู้ตามตัวต่อตัว ส่งเสริมการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง ทำให้ผู้ตามมีโอกาสได้รับรู้ปัญหาต่าง ๆ ได้ตลอดจนทำให้มีข้อมูลที่ถูกต้องทำให้การตัดสินใจในการปฏิบัติงานมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ตามได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ผู้นำต้องแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องราวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรทำให้ผู้ตามมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และหากผู้นำเป็นผู้แจ้งข้อมูลด้วยตนเองจะทำให้ผู้ตามมีโอกาสซักถามในประเด็นที่สงสัยเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจได้มากขึ้น การเอาใจใส่ในความแตกต่างของแต่ละบุคคลเป็นการศึกษาว่าผู้ตามแต่ละคนจะพัฒนาศักยภาพให้ถึงจุดสูงสุดได้อย่างไร การที่ผู้นำเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคลจะทำให้ผู้ตามรู้สึกว่าได้รับการยอมรับนับถือ ซึ่งมีผลทำให้ผู้นำได้รับการยอมรับนับถือจากผู้ตามด้วย และการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลผู้นำจะเน้นหนักที่การรับฟัง และการค้นหาปัญหา เพื่อให้ความช่วยเหลือ ผู้นำควรรับฟังอย่างตั้งใจ แสดงความเห็นอกเห็นใจ การใช้คำถามเพื่อให้ผู้ตามได้ระบายออก ช่วยในการค้นหาทางเลือกหรือให้คำแนะนำผู้ที่มีความช่วยเหลือ 3. การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) การเป็นพี่เลี้ยงเป็นบทบาทสำคัญของผู้นำ โดยพี่เลี้ยงใช้ความรู้ประสบการณ์ และตำแหน่งหน้าที่ของตนเพื่อพัฒนาผู้ตาม จุดประสงค์สำคัญของการเป็นพี่เลี้ยง คือ กระบวนการสอนและการเรียนรู้การให้การดูแลเพื่อพัฒนาผู้ตามให้เป็นผู้นำในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับขวัญชัย จะเกรง (2551, น.29) ได้สรุปว่าการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงต่อผู้ร่วมงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยความสัมพันธ์สนใจดูแลเอาใจใส่ผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิดส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจเป็นที่ปรึกษาให้ผู้ร่วมงานได้พัฒนาศักยภาพของตนเองให้สูงขึ้น สนับสนุนผู้ร่วมงานอย่างเท่าเทียมกันมีการติดต่อสื่อสารสองทางเป็นรายบุคคล ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูล

ในการตัดสินใจที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณมุลบุญ (2557) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ที่ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการคำนึงถึงความ เป็นปัจเจกบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัยวรรณ ฝอยศิริ (2551) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยด้านการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า ผู้บริหารแสดงความเชื่อมั่นในตัวของคุณคลากรในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และสร้างความมั่นใจว่าเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะ ประสบความสำเร็จค่อนข้างน้อย และผู้บริหารตั้งมาตรฐานในการปฏิบัติงานไว้สูงเกินความสามารถของครู และบุคลากรทางการศึกษา

สำหรับแนวทางการส่งเสริมในด้านนี้พบว่า การสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนต้องทำเพื่อเป็นการขอบคุณ ตอบแทนครูที่ร่วมกันทำงานจนประสบความสำเร็จ การสร้างขวัญกำลังใจ เป็นการเสริมแรงทางบวก หรือ เป็นการส่งพลังบวกให้กับครู หรือบุคลากรทางการศึกษาให้มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานการสร้างแรงบันดาลใจ มีหลายรูปแบบที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ เช่น การใช้คำพูดในการชมเชยเมื่อครูทำงาน ประสบความสำเร็จ ได้รับรางวัลต่าง ๆ การให้รางวัล เป็นต้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมคุณลักษณะในส่วนนี้ให้มาก ส่วนในเรื่องของการตั้งมาตรฐานการปฏิบัติงานไว้สูง นั้น เป็นสิ่งที่ดีและควรทำให้ครูเกิดความท้าทายความสามารถของครู แต่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องคำนึงถึงศักยภาพของครูแต่ละคนด้วย เพราะครูแต่ละคนมีศักยภาพในการทำงานไม่เท่ากัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรชื่นชม และให้การเสริมแรงทางบวกสำหรับครูที่ปฏิบัติงาน

อย่างเต็มกำลังความสามารถ และให้การยกย่องให้เป็นแบบอย่างสำหรับครูในโรงเรียนในการสร้างพลังทางบวกในการเป็นแบบอย่างที่ดี จนเกิดแรงบันดาลใจในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมควร ไกรพน (2546, น.6 – 7) ได้ให้ความหมายของการสร้างแรงบันดาลใจ คือ พฤติกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนแสดงเห็นในการบริหารโรงเรียนที่เป็นกระบวนการทำให้ผู้ตามเกิดอารมณ์กระตุ้นจิตใจให้ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนแต่อุทิศตนเพื่อทีมงานเห็นคุณค่าของผลการปฏิบัติงานตามภารกิจที่จะช่วยพัฒนาส่วนรวมและสังคม เป็นผลทำให้เกิดความพยายามในการปฏิบัติงานมากขึ้น โดยผู้บริหารโรงเรียนใช้คำพูดสัญลักษณ์ หรือจินตนาการชักชวนให้เข้าใจวิสัยทัศน์และความหมายความรู้สึกที่เห็นว่าเป็นภารกิจที่จะต้องทำเป็นสิ่งสำคัญ สอดคล้องกับขวัญชัย จะเกรง (2553, น.26) ได้สรุปว่าการสร้างแรงบันดาลใจ หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารกระตุ้นจิตใจให้ผู้ร่วมงานเกิดแรงบันดาลใจ กระตือรือร้น ตระหนักเข้าใจและเห็นคุณค่าของเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ ให้กำลังใจทำให้ผู้ร่วมงานเห็นคุณค่าของงาน มีความตั้งใจแน่วแน่ในการทำงาน และเชื่อมั่นว่าจะสามารถปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายได้โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของดร.ณิ ชันขวา (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองเรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองเรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 5 โดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างแรงบันดาลใจอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล โยคานุกุล (2556, น.112) ที่ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ที่ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างแรงบันดาลใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ด้านการสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาบางโรงเรียนขาดวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้ครู และบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และผู้บริหารสถานศึกษาไม่ยอมรับแนวคิดนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในสถานศึกษา

สำหรับแนวทางการส่งเสริมในด้านนี้พบว่า ผู้บริหารต้องมีเป้าหมาย มองไปข้างหน้า มองไปในอนาคต สายตาทัศนคติต้องกว้างไกล เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ไม่ล้าหลัง และในส่วนของกำหนควิสัยทัศน์ในการบริหารงาน ผู้บริหารต้องเป็นผู้กำหนดทิศทางในการบริการงานด้วยตนเอง โดยจะต้องใช้ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาประกอบในการกำหนดกรอบวิสัยทัศน์ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องรู้เท่าทันสื่อ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และรับแนวคิด นวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีกรอบพัฒนาครูให้รู้เท่าทันสื่อ และการเปลี่ยนแปลงนี้ด้วยจึงจะทำให้สถานศึกษาของเราประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุทิน สุทธิอาจ (2550, น.6) การสร้างและถ่ายทอดวิสัยทัศน์ คือพฤติกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถกำหนดเป้าประสงค์ภาพรวมในอนาคตที่เป็นไปได้ และนำมาถ่ายทอดเชื่อมโยงวิสัยทัศน์นั้น ๆ แก่ครูโดยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อให้ครูได้นำไปดำเนินการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอน การปฏิบัติงานตามโครงการกิจกรรม ยอมรับแนวคิดและนวัตกรรมใหม่ๆ ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน

5. ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีและการสร้างบารมี พบว่า ผู้บริหารไม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครู และบุคลากรทางการศึกษา และมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในยุคดิจิทัล

สำหรับแนวทางการส่งเสริมในด้านนี้พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร

ต้องรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม พัฒนาตนเอง คิดหายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ ๆ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานให้มีความสำคัญกับความสัมพันธของผู้ร่วมงานในสถานศึกษา ใส่ใจในเรื่องของศาสตร์การสอนที่เหมาะสม และต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครู ปรับเปลี่ยนเนื้อหาตามหลักสูตร ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้กับครูผู้สอน ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น และ “การที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครู และบุคลากรทางการศึกษา และมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในยุคดิจิทัล คือผู้บริหารขาดความรู้ไม่รับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของครู บุคลากรทางการศึกษา และไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัล” แนวทางที่จะแก้ไขปัญหา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับฟังความคิดเห็นของครู และบุคลากรทางการศึกษา เปิดโอกาสให้ครู และบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง ผู้บริหารต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน และผู้บริหารต้องมีการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตัวเองให้ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน และที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครู และบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารต้องมีภาวะความเป็นผู้นำสูง รอบรู้ มั่นใจ มีทัศนคติเชิงบวก เป็นกลาง แนะนำ สนับสนุน ส่งเสริมการทำงานที่เกิดประสิทธิภาพ และรับฟังความคิดเห็น ของครู และบุคลากรในสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมไทย และสังคมโลก สอดคล้องกับผลการวิจัยของปราณี อธิคมานนท์ (2550, น.133) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภูมิภาคตะวันตกมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของกนกวรรณ วิเชียรเขต (2551, น.116) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษานำนโยบายมาสู่การปฏิบัติ ในสถานศึกษามีผลงานเป็นที่ประจักษ์ต่อบุคลากรในสถานศึกษาจึงทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างบารมี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล โยคานุกูล (2556) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักปรับปรุงตนเอง หากความรู้สร้างคุณความดีอยู่เสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัยวรรณ ฝอยหิรัญ (2551, น.66) ที่ได้ทำการศึกษากภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารงานเพื่อการแก้ปัญหาสร้างการยอมรับตลอดจนเพื่อพัฒนามาตรฐานในการบริหารงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2 หรือหน่วยงานทางการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการวางแผน ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2

3. ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2 หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ควร ศึกษาจากประชากรที่หลากหลาย อาทิเช่น โรงเรียน

ในระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก และโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่

2. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาและเป็นที่ยอมรับในสังคม

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ วิเชียรเขต. (2551). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ขวัญชัย จะเกรง. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

ดรณิ ชันขวา. (2551). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอหนองเรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น:มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ธีระ รุณเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

- นฤมล โยคานุกูล. (2556). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา*. (สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต).แพร่: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประทีป บินชัย. (2546). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำตามแนวทางภาวะผู้นำพิสัยสมบูรณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปราณี อธิคิมานนท์. (2550). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภูมิภาคตะวันตก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมควร ไกรพน. (2546). *แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สุทิน สุทธิอาจ. (2550). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- อภิขยา มีเพียร. (2552). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษาเอกชนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อารี กังสานุกูล. (2553). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทัยวรรณ ฝอยศิริญ. (2551). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนินทร์.
- Drake, T. L., & Roe, W. H., (1996). *The principal ship*. New York: Macmillan.
- Katz, R. L. (2005). Skills of an effective administrators. *Harvard Business Review*, 30, 45-61.
- Kouzes, J. M., & Posner, B. Z.,. (1995). *The Leadership Challenge*. (2nd ed.). San Francisco: Jossey Bass.

รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล บ้านดำนานาขามและภาคีเครือข่าย

MODEL OF THE COLLABORATIVE GARBAGE MANAGEMENT OF BANDANNAKHAM SUB-DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION AND NETWORK PARTY

ดร.ศิริกาญจน์ ธรรมยัตติวงศ์*

Sirikarn Tammayattiwong, Ph.D.*

ดร.เฉวียง วงศ์จินดา*

Chawiang Wongjinda, Ph.D.*

นันทมนัส หอมเพียร*

Nunmanus Homphian*

เพิ่มศักดิ์ พันธุ์แดง*

Paumsak Phantang*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดารัตน์ เหมือนเดชา*

Associate Professor Thidarat Mueandecha*

ดร.ธนเทพ สุดแสง*

Thanathep Sudsang, Ph.D.*

ชัชวาล ภาณุศุภนรินทร์*

Chatchavan Panusupa*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา ชัยสนิท*

Associate Professor Pannita Chaisanit, Ph.D.*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม และ 2. เพื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม งานวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขาม จำนวน 1 คน ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน รวมเป็น 12 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ 1 คน รวมเป็น 12 คน กลุ่ม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน รวมเป็น 12 คน บุคลากรจากโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 1 คน พระสงฆ์จากวัด จำนวน 1 รูป ครูจากโรงเรียน จำนวน 1 คน กลุ่มแกนนำการจัดการขยะ จำนวน 1 คน และ

* อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

* Lecturer of Faculty of Management Sciences, Uttaradit Rajabhat University

เครื่องมือ โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากจำนวนครัวเรือนในตำบลบ้านดำนานาขาม จำนวน 12 หมู่บ้าน จำนวน 337 ครัวเรือน และใช้แบบสำรวจปริมาณขยะเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบความแตกต่างของค่ากลางของสองกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Paired Sample t-test)

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสม จำเป็นต้องอาศัยบทบาท ความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในการร่วมกันจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการดำเนินการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งและชัดเจน และจากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม ในรูปของคณะกรรมการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมซึ่งประกอบด้วย ชุมชน ส.อบต. รพ.สต.และอสม. อบต. วัด และโรงเรียน โดยมีทีมวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์เป็นกลไกเชื่อมประสานภาคี เครือข่ายและให้ความรู้และกระบวนการที่ถูกต้องในการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมตามหลักวิชาการ

จากการเปรียบเทียบการใช้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม พบว่า ก่อนทดลองใช้มีปริมาณขยะมูลฝอยแต่ละประเภทมากกว่า หลังทดลอง อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสรุป รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบ้านดำนานาขามและภาคีเครือข่าย เป็นการดึงบทบาทของแต่ละภาคีเครือข่ายมาช่วยกันจัดการขยะ และมี รูปแบบการจัดการขยะโดยกำหนดคณะกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยความสำเร็จในการทำให้มีการลดการผลิต ขยะ ใช้ซ้ำ รีไซเคิล ซ่อมแซม และเพิ่มมูลค่าเศษวัสดุ ดังนั้น การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมอย่างมี ประสิทธิภาพควรให้ความสำคัญกับการใช้บทบาทของภาคีเครือข่ายในชุมชนนั้น ๆ เพื่อผลักดันให้เกิด การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม, องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขาม, ภาคีเครือข่าย

ABSTRACT

This research was designed as mixed methods research. The main objectives of this study were to study 1. the model of the collaborative garbage management (CGM), and 2. compare the before and after trying out a model of the collaborative garbage management. This research was a qualitative research that collected the data from 1 person of Bandannakham Sub-District Administrative Organization Personnel, 1 person of administrator and 1 headman from each village, and these were the total of 12 people. The members of the Sub-District Administrative Organization Council (S-DAOC) in each village were selected for 1 person, and these were the total of 12 people. The groups of Village Health Volunteers (VHV) in each village were selected for 1 person, and these were the total of 12 people. The personnel of Sub-District Health Promoting Hospital (S-DHPH) were selected for 1 person, one monk, one teacher, one leader group of garbage management and two people for each community's village, and these were the total of 24 people. Including in each sample was the total of 66 people. In-depth interview was the research tool for these samples. The qualitative data analysis was content analysis. For a quantitative research, this research collected the data from the number

of households at Bandannakhom Sub-District in an amount of 12 villages, and these were 337 households. The survey for the amount of garbage was the research tool for these samples. The statistics used for the data analysis was Paired Sample t-test

The findings were the satisfaction model needed strongly and clearly the collaborative role of the network party in order to operate CGM, and it had been run by the committee's procedure and from the trial of the model, the committee included the community, S-DAOC, S-DHPH, VHV, Sub-District Administrative Organization (S-DAO), temple and school. The committee also had been driven mechanism by researching team of Uttaradit Rajaphat University to collaborate with them to provide knowledge and corrective processes in academic principles.

The research of comparative study found that before using the treatment on the model of CGM, this area filled more amount in each of garbage types than had been using the model in the level of statistically significant at .05. In summary, the model of CGM for BS-DAO and network party was the model to draw the roles of network party to collaboratively manage garbage, operated by evidently prioritized committee, and had driven mechanism to the invisible and beneficial result in order to make success factors of reduction, reuse, recycling, recovery and returning to value added for the garbage. Thus, the effectiveness of CGM must give an important role for using the priorities of community's network party to build up CGM for the efficiency and effectiveness performance.

Keywords : Collaborative Garbage Management Model, Bandannakhom Subdistrict Administration Organization, Network Party

บทนำ

จากสถานการณ์วิกฤติขยะไทยที่ทั้งตกค้างสะสม และกำจัดไม่ถูกวิธีจนสร้างมลพิษและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไปทั่วทั้งประเทศ รัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ประกาศให้ ขยะกลายเป็นวาระแห่งชาติ เป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วนของชาติที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันดำเนินการ และทำให้เกิดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมและเกิดประโยชน์ต่อประเทศไทย (กรมควบคุมมลพิษ, 2561, น.35-46) และจากวาระแห่งชาติ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ได้เห็นความสำคัญ และจากการสอบถาม ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด่านนาขามเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2561 ที่ผ่านมา พบว่า ทั้ง 12 หมู่บ้านในเขตพื้นที่ขององค์การ

ส่วนตำบลบ้านด่านนาขามประสบปัญหาเรื่องปริมาณขยะในชุมชนเพิ่มมากขึ้น (กรมพัฒนาชุมชน, 2561, น.71) เนื่องจาก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด่านนาขามยังไม่มีระบบบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมให้บริการแก่ประชาชน อีกทั้งประชาชนไม่มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการคัดแยกขยะ ประกอบกับพื้นที่อยู่อาศัยของประชาชนเป็นพื้นที่บริเวณโดยรอบเขตนวนอุทยาน ซึ่งเป็นป่าต้นน้ำทำให้เกิดปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน การนำขยะมูลฝอยไปทิ้งลงแม่น้ำ ที่เป็นแหล่งต้นน้ำ ทำให้มีสารพิษและมีสิ่งเจือปนที่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบเป็นวงกว้างเนื่องจากเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำ ประชาชนนำขยะไปทิ้งบริเวณที่สาธารณะ ในเขตพื้นที่ป่า บริเวณริมถนนริมตลิ่ง ทำให้มีขยะสะสมเป็นจำนวนมากส่งกลิ่นเหม็น

และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค ประชาชนกำจัดการขยะโดยวิธีการเผา ในลักษณะการกองรวมกันแล้วเผา ทำให้เผาไหม้ไม่หมด เหลือเศษขยะตกค้างในพื้นที่อีกจำนวนมาก ปัญหาหมอกควันจากการเผาขยะมูลฝอยที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากการขาดความร่วมมือกันและมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชน

ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชนโดยตรง นอกจากนี้ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการกำจัดขยะที่มีพิษ เช่น หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย กระจก ยางฆ่าแมลง กระจกยาปราบศัตรูพืช ที่เมื่อใช้แล้วจะทิ้งไว้บริเวณลำห้วย ริมแม่น้ำ และทำความสะอาดถังยาฆ่าแมลง ในแม่น้ำลำคลอง ทำให้สารเคมีที่มีพิษเหล่านี้ ไหลลงสู่แม่น้ำ เป็นอันตรายต่อประชาชนและสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในแม่น้ำ ส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำที่ลดจำนวนลงอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามไม่มีสถานที่ในการเก็บรวบรวมและไม่มีระบบการจัดการที่ถูกต้อง และขาดรูปแบบการจัดการขยะที่เหมาะสมกับพื้นที่ทำให้เกิดปัญหามลพิษที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก และในระยะยาวปัญหาขยะมูลฝอย ยังเป็นต้นเหตุของปัญหาความด้อยประสิทธิภาพในการจัดการด้านสาธารณสุขของชุมชนอีกด้วย การใช้รูปแบบในการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ สุริยะ หาญพิชัย และจันทร์ฉาย จันทร์ลา (2561, น.68) ได้ศึกษา พบว่า การจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับการจัดการขยะในครัวเรือนร่วมกับเทศบาลตำบลลำน้ำรายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี โดยรูปแบบการจัดการขยะจะเริ่มตั้งแต่ร่วมค้นหาปัญหาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และแนวทางต่าง ๆ ที่อาจนำมาใช้ในการแก้ไข ปัญหาของการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมากขึ้น

นอกจากนั้นการจัดการขยะที่มีประสิทธิผลจำเป็นต้องเกิดจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากการรวมกลุ่มความต้องการที่มาจากพื้นฐานความต้องการของคนในชุมชนด้วย มีการแลกเปลี่ยนรับรู้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ และมีการสร้างเครือข่ายในการทำงาน

ร่วมกันโดยแบ่งบทบาทหน้าที่ ที่ชัดเจนระหว่างกลุ่มเพื่อให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวมากขึ้น (นิพนธ์ ปริบุญโณ, 2562, น.135) ในขณะเดียวกันชุมชน และประชาชนในพื้นที่ต้องมีการปรับพฤติกรรมให้มีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น ซึ่งชุมชนจะเป็นกลุ่มศูนย์กลางหลักในการเชื่อมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดการลดมลพิษที่จะขึ้นในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (ภัทรพล บัญญาจารุรัตน์ และคณะ, 2563, น.150) นอกจากนี้รูปแบบที่จะช่วยให้เกิดการจัดการขยะที่ประสบผลสำเร็จต้องอาศัยองค์กรเครือข่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น (ไพศาล ไกรรัตน์ และคณะ, 2562, น.185) และร่วมกันในการวางแผนการดำเนินงานระหว่างประชาชนและภาคีเครือข่ายในกระบวนการคิดและเสนอแนวทางการดำเนินงาน สร้างประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกัน และร่วมกันสร้างรูปแบบการติดตามประเมินผลร่วมกัน (เนตรชนก ดาล่อง, 2550, น.126) รวมถึงมีการประสานความร่วมมือตามบทบาทของแต่ละเครือข่ายให้ใช้บทบาทความร่วมมือกับชุมชนตามศักยภาพเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการขยะได้สูงสุด (ราชีระ รอนิง, 2550, น.65-68)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามและภาคีเครือข่าย เพื่อศึกษาบริบทการจัดการขยะและรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม และทดลองใช้แบบรูปแบบการขยะแบบมีส่วนร่วม ให้ทั้ง 12 หมู่บ้าน เพื่อให้มีการจัดการขยะมีความเหมาะสมกับบริบทในพื้นที่ และมีการจัดการขยะที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

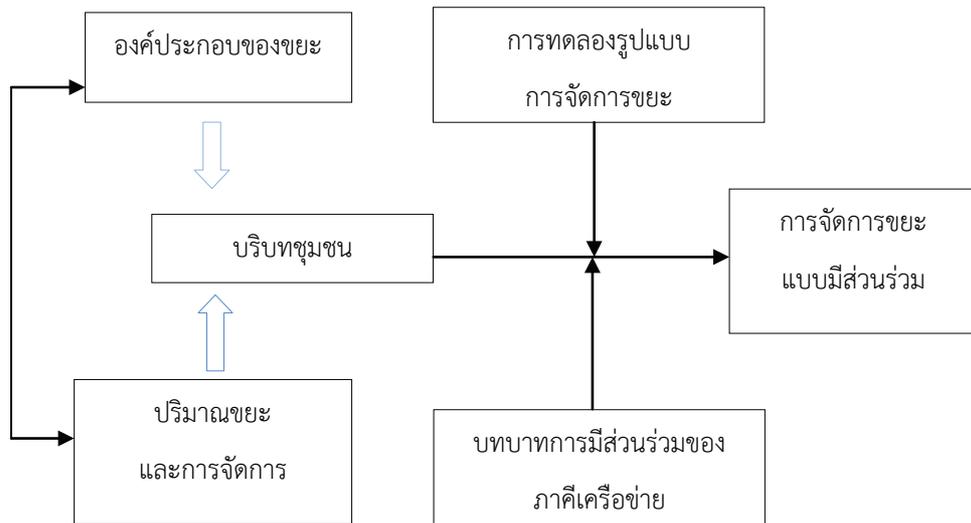
1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามและภาคีเครือข่าย
2. เพื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามและภาคีเครือข่าย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ข้อมูลบริบทของการจัดการขยะของชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับชุมชนได้

2. ได้รูปแบบความคาดหวังการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมที่สามารถนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบ้านดำนานาขามและภาคีเครือข่ายที่เหมาะสมที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางและต้นแบบในการจัดการขยะในแต่ละแห่งได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามและภาคีเครือข่ายแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน เป็นการวิจัยผสมผสาน การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative-based Method) โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และส่วนที่สองใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative-based Method) ด้วยการศึกษาเชิงสำรวจ (survey research)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การค้นหารูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามและภาคีเครือข่ายมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ชุมชนและหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามจำนวน 12 หมู่บ้าน (กรมพัฒนาชุมชน. 2561, น.71) โดยขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจงกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะและมีบทบาทในการจัดการขยะเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะที่สามารถเป็นตัวแทนของชุมชนได้และตอบวัตถุประสงค์ในงานวิจัยนี้ได้ โดยเลือกจากบุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามจำนวน 1 คน ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน รวมเป็น 12 คนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 1 คน รวมเป็น 12 คน กลุ่มอาสา

สมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน รวมเป็น 12 คน บุคลากรจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 1 คน พระสงฆ์จากวัด จำนวน 1 รูป ครูจากโรงเรียน จำนวน 1 คน กลุ่มแกนนำการจัดการขยะ จำนวน 1 คน และประชาชนในชุมชน หมู่บ้านละ 2 คน รวมเป็น 24 คน รวมทั้งหมดจำนวน 66 คน ซึ่งการสัมภาษณ์ข้อมูลจากแหล่งที่มาของบุคคลที่หลากหลายในงานวิจัยนี้สามารถทำให้ผู้วิจัยทราบปัญหาและรูปแบบการจัดการขยะในอดีต ปัจจุบัน และที่คาดหวังในอนาคตของแต่ละหมู่บ้าน และทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการขยะในบริบทแต่ละชุมชนว่าสอดคล้องกันหรือไม่

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยทำการติดต่อผู้ให้สัมภาษณ์ในเบื้องต้นและทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการจะสัมภาษณ์ และขอเข้าพบพร้อมกับกำหนดเวลานัดหมายเพื่อการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการผู้วิจัยรวบรวมและศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม เพื่อทำการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมแล้ว จึงนำมาใช้ในการร่างแนวคำถาม สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้สัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการเก็บข้อมูลโดยการดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวคำถาม

ความเที่ยงตรง

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวให้ผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมจำนวน 3 คน เพื่อร่วมให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข และตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถามว่ามีความสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์งานวิจัยซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้คะแนน 0 – 1 และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Item Objective Congruence (IOC) ได้ค่าคะแนนดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.870 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.5 ถือว่า

แบบสอบถามมีดัชนีความสอดคล้อง (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) และผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในระหว่างเก็บข้อมูลและเมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนแล้ว ทั้งนี้ได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่ได้ทำการศึกษาไว้แล้วมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) จากแหล่งและมุมมองที่ต่างกัน ด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) (กิติพัฒน์ นนทพิทมะตุล, 2550, น.183-185) ดังนี้

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายในเชิงเวลา ระยะทาง สถานที่ และบุคคล เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้นั้นถูกต้องหรือไม่ และทำการตรวจสอบความถูกต้องโดยเปรียบเทียบจากแหล่งข้อมูลหลาย ๆ แหล่ง เป็นการพิสูจน์การใช้ความหลากหลายของข้อมูลได้แก่ ข้อมูลจากกลุ่มภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย กลุ่มบุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด่านนาขาม กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มบุคลากรจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กลุ่มพระสงฆ์จากวัดกลุ่มครูจากโรงเรียนกลุ่มแกนนำการจัดการขยะ และกลุ่มประชาชนในชุมชน เนื่องจากบริบทของภาคีเครือข่ายแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน ความชำนาญในการจัดการขยะที่ไม่เหมือนกัน และมีประสบการณ์ความรู้ในการจัดการขยะที่ไม่เหมือนกัน ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่นำมาเปรียบเทียบความสอดคล้องของข้อมูลแต่ละกลุ่มที่ได้มาได้อย่างน่าเชื่อถือ

ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบจากการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ วิธี ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ ได้แก่ การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วมถึงบริบทในการจัดการขยะในบริบทแต่ละพื้นที่และชุมชน ระหว่างที่นักวิจัยลงพื้นที่ศึกษาและผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบจากทัศนะของนักวิจัยหลาย ๆ ท่าน อันได้แก่

ทัศนยะจากการสัมภาษณ์นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม ทัศนยะจากเอกสารที่นักวิจัยได้จัดทำกรวิจัยไว้ และทัศนยะจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นการขยายมุมมอง อดช่องว่างหรือจุดอ่อนในเรื่องอคติความลำเอียงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการทำงานเพียงลำพังของนักวิจัยเพียงคนเดียว ทำให้เห็นภาพของความสอดคล้องกันหรือความขัดแย้งของทัศนยะของวิจัยแต่ละท่านได้รวมถึงมีการคืนข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างทุกครั้งเพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่ไดมาเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล รวมทั้งสิ้น 12 เดือน ตั้งแต่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2560 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2561

การนำเสนอข้อมูล

หลังจากผ่านขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการนำเสนอข้อมูลในลักษณะการเขียนบรรยายเป็นประเด็นตามแนวคำถามที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดการข้อมูลสามารถแบ่งขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามกึ่งโครงสร้างเพื่อใช้สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกกับบุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามผู้บริหารผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน บุคลากรจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พระสงฆ์จากวัดครูจากโรงเรียนกลุ่มแกนนำการจัดการขยะ และประชาชนในชุมชนที่เป็นภาคีเครือข่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ ซึ่งเป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลบริบทและรูปแบบการจัดการขยะในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทและรูปแบบการจัดการขยะในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อขอสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามกึ่งโครงสร้างในการ

ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นตอนในการติดต่อขอสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์จนได้ข้อมูลเพียงพอต่อการสรุปผลในการวิจัยนี้ ระหว่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้ถูกบันทึกเสียง และบันทึกข้อมูลในสมุดจดบันทึก (Field Note) โดยข้อมูลทั้งหมดถูกเก็บไว้เป็นความลับและผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลย้อนกลับไปที่ผู้ถูกสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของผลการสัมภาษณ์ (Participant Validation) ต่อจากนั้นทำการถ่ายข้อมูลลงไฟล์ในคอมพิวเตอร์ และอ่านข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปสิ่งที่ได้จากการลงสนามในการวิจัยและดำเนินการใส่รหัสข้อมูล (Coding) เพื่อทำให้เกิดแนวคิด (Concept) ประเภทของแนวคิด (Conceptual categories) และประเด็นหลักต่าง ๆ (Themes) จากนั้นจึงทำการเขียนบทสรุป โดยจัดกลุ่มเปรียบเทียบและสรุปข้อมูลโดยการถอดรหัสได้ใช้ผู้วิจัยจำนวน 8 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำผลที่ได้จากการถอดรหัสไปแปลผลวิจัยต่อไป

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย คือ จำนวนครัวเรือนในตำบลบ้านดำนานาขาม จำนวน 12 หมู่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 2,115 ครัวเรือน (กรมพัฒนาชุมชน. 2561)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จำนวนครัวเรือนในตำบลบ้านดำนานาขาม จำนวน 12 หมู่บ้าน จำนวน 337 ครัวเรือน เพื่อนำมาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลประมาณขยะด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญเนื่องจากการผลิตขยะในแต่ละประเภทมีเป็นปกติอยู่แล้วในทุกครัวเรือน โดยขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณ จากสูตรของยามานะ (Yamane, 1973, น.1,088) ซึ่งคำนวณจากสูตร

	$\frac{N}{1+Ne^2}$	เมื่อ
N		คือ จำนวนประชากรทั้งหมด
n		คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
e		คือ ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิด

ขึ้นในรูปของสัดส่วน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเชิงสำรวจ (Survey Questionnaire) ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์ในการนำข้อมูลมาใช้เปรียบเทียบปริมาณขยะก่อนและหลังใช้รูปแบบการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนในครัวเรือนในตำบลที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ซึ่งแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.759 – 0.872 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally และ Bernstein, (1994) ได้นำเสนอว่าการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเกินกว่า 0.70 เป็นค่าที่ยอมรับได้ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสำรวจปริมาณขยะ 4 ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตรายของครัวเรือนในเขตตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยวิธีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะทั้ง 4 ประเภท ผู้วิจัยได้ทำการนัดเก็บข้อมูลโดยการชั่งปริมาณขยะทุกวันอาทิตย์ในแต่ละสัปดาห์ และขยะที่นำมาซึ่งได้ทำการส่งต่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามดำเนินการจัดการขยะต่อไป ซึ่งการเก็บข้อมูลปริมาณขยะได้แบ่งเป็น 2 ช่วง ช่วงละ 4 เดือน ดังนี้

ช่วงแรกทำการสำรวจเก็บปริมาณขยะก่อนใช้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม โดยทำการสำรวจตั้งแต่ 1 ธันวาคม 2560 – 31 มีนาคม 2561

ช่วงที่สองทำการสำรวจเก็บปริมาณขยะหลังใช้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม โดยทำการสำรวจตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2561 – 30 กันยายน 2561

ตอนที่ 2 คำถามลักษณะปลายเปิด (Open-ended question) สอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการดังนี้

4.1 ดำเนินการจัดทำแบบสำรวจตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พร้อมกับตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความสมบูรณ์ของเอกสารเตรียมนำไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4.2 ขออนุญาตจากคณะกรรมการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์เพื่อขอความอนุเคราะห์ และความร่วมมือในการตอบแบบสำรวจ

4.3 ดำเนินการนัดหมายและลงพื้นที่สำรวจด้วยตนเอง จำนวน 12 หมู่บ้าน ตั้งแต่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2560 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2561 จำนวน 337 ครัวเรือน

4.4 เมื่อได้แบบสำรวจครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสำรวจที่ได้รับและสำรวจความครบถ้วนของเนื้อความในแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบความแตกต่างของค่ากลางของสองกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Paired Sample t-test)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทในการจัดการขยะในอดีตและปัจจุบันของครัวเรือนจำนวน 12 หมู่บ้าน ตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงบริบทการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด่านนาขามและภาคีเครือข่าย

จากภาพที่ 2 พบว่า บริษัทชุมชนของครัวเรือนตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์มีวิธีการจัดการขยะและรูปแบบการจัดการขยะในแต่ละประเภทมีการจัดการที่คล้ายคลึงกันซึ่งในอดีตจนถึงปัจจุบันยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนและเป็นการจัดการขยะตามความเข้าใจของชุมชน โดยสามารถจำแนกการจัดการขยะแต่ละประเภท ดังนี้

ขยะอินทรีย์ จัดการโดยนำไปให้เป็นอาหารสัตว์เลี้ยง ผักกบ และทิ้งในสวนตนเอง

ขยะทั่วไป จัดการโดยการเผา ทิ้งข้างทาง และทิ้งลงลำน้ำสาธารณะ

ขยะรีไซเคิล จัดการโดยการเก็บขยะแต่ละชนิดที่ขายได้รวมกันแล้วนำไปขายโดยไม่ได้แยกตามมูลค่า บางครั้งมีการนำไปเผาเนื่องจากไม่ทราบว่าขยะชนิดนั้นมีมูลค่า และมีการทิ้งในที่สาธารณะบางส่วน

ขยะอันตราย จัดการโดยฝังกลบในที่สาธารณะ ทิ้งในที่สาธารณะ และทิ้งในลำน้ำสาธารณะ

ภาคีเครือข่ายที่เหมาะสมโดยการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมเป้าหมายของภาคีเครือข่ายคือการลดขยะด้วยการลดการผลิตขยะจากครัวเรือน มีการนำวัสดุที่มีสภาพใช้งานได้และจะเป็นขยะในอนาคตมาใช้ซ้ำ มีการคัดแยกขยะที่สามารถนำไปผลิตซ้ำหรือการนำวัสดุที่จะ

ภาคีเครือข่ายที่เหมาะสมโดยการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมเป้าหมายของภาคีเครือข่ายคือการลดขยะด้วยการลดการผลิตขยะจากครัวเรือน มีการนำวัสดุที่มีสภาพใช้งานได้และจะเป็นขยะในอนาคตมาใช้ซ้ำ มีการคัดแยกขยะที่สามารถนำไปผลิตซ้ำหรือการนำวัสดุที่จะเป็นขยะในอนาคตที่ไม่สามารถนำไปใช้ได้ อาจจะมีขนาดแตกต่างกัน กลับไปเข้ากระบวนการแปรรูปให้เป็นวัตถุดิบ มีการซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอเพื่อลดการผลิตขยะ และมีการนำขยะที่ไม่สามารถกำจัดได้มาทำสิ่งประดิษฐ์เพื่อเพิ่มมูลค่าและสามารถนำไปจำหน่ายได้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังภาพที่ 3 ดังนี้

ภาพที่ 3 รูปแบบความคาดหวังการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม

จากภาพที่ 3 ความคาดหวังในการจัดการขยะแสดงถึงการเชื่อมโยงกันของบทบาทความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายที่ต้องมีการร่วมมือกันในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมโดยใช้บทบาทของภาคีเครือข่ายแต่ละแห่งดังนี้

ที่มวิจยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ใช้บทบาทความเป็นนักวิชาการในการเป็นกลไกเชื่อมประสานภาคีเครือข่ายและให้ความรู้และกระบวนการที่ถูกต้องในการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมตามหลักวิชาการ

ชุมชน เป็นการรวมความสามัคคีผ่านการสร้างผู้นำชุมชน และผู้ตามในการจัดการขยะในแต่ละคุ้มเพื่อกำกับดูแลและควบคุมการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี

ส.อบต. เป็นการใช้บทบาทการเป็นผู้นำเชื่อมต่อกับหน่วยงานภายนอกหมู่บ้านเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดการขยะ และเป็นแกนนำในการรวบรวมขยะเพื่อไปกำจัดต่อไปกับชุมชน

รพ.สต.และอสม. เป็นการใช้บทบาทของหน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับสุขลักษณะของหมู่บ้านและชุมชนมาใช้ในการจัดการขยะผ่านการให้ความรู้และสร้างความตระหนักรู้รวมถึงผลกระทบของการคัดแยกขยะไม่ถูกวิธี และเก็บปริมาณขยะเพื่อนำมาวิเคราะห์ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

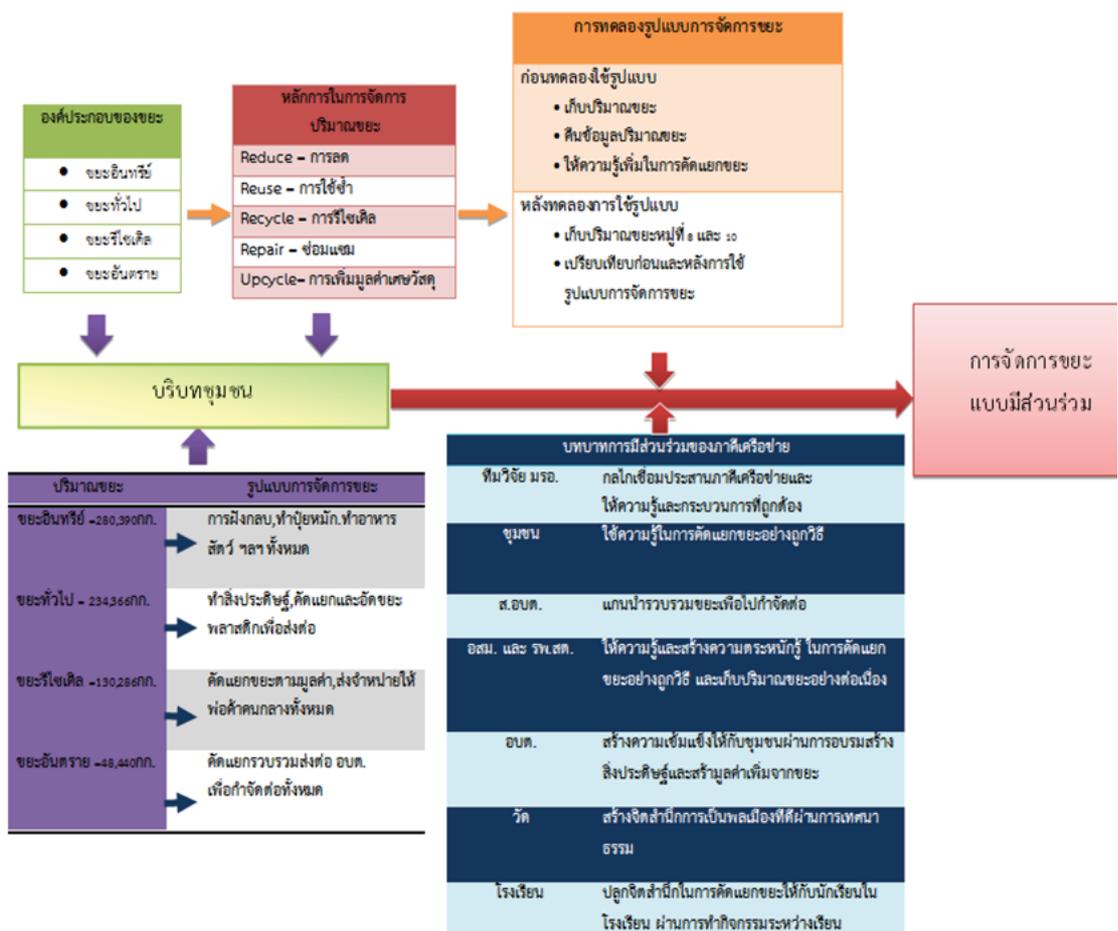
อบต. เป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับชุมชนในพื้นที่ซึ่งมีหน้าที่ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นโดยอบต. มีบทบาทสำคัญในการสร้างงาน สร้างอาชีพจาก

ขยะผ่านการอบรมสร้างสิ่งประดิษฐ์และสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ

วัด วัดมีบทบาทอย่างมากในการสร้างจิตสำนึกของการเป็นพลเมืองที่ดีซึ่งพระสงฆ์มีอิทธิพลการชักจูงชุมชนให้มีความเชื่อไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งได้ผ่านการเทศนาธรรม และความเคารพนับถือ และศรัทธาในตัวพระสงฆ์ การที่พระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ จะทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น

โรงเรียน เป็นแหล่งปลูกจิตสำนึกและปลูกฝังการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธีและเป็นกิจวัตรให้กับนักเรียนในโรงเรียน ผ่านการทำกิจกรรมระหว่างเรียน ซึ่งความร่วมมือจากโรงเรียนมีบทบาทอย่างมากในการที่จะทำให้การจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมมีความยั่งยืน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด่านนาขามและภาคีเครือข่าย ได้ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด่านนาขามและภาคีเครือข่าย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจปริมาณขยะก่อนและหลังใช้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อวัดประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของปริมาณขยะมูลฝอยก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามและภาคีเครือข่าย (Paired Sample t-test)

ประเภทของขยะ	ปริมาณขยะก่อนทดลองใช้		ปริมาณขยะหลังทดลองใช้		t	p-value
	รูปแบบ		รูปแบบ			
	(Pre-test)		(Post-test)			
	\bar{X} (กก.)	S.D.	\bar{X} (กก.)	S.D		
ขยะอินทรีย์	596.75	157.46	3.94	0.56	29.356	0.000*
ขยะทั่วไป	321.55	123.77	16.80	4.95	19.262	0.000*
ขยะรีไซเคิล	205.67	99.47	4.20	0.63	16.016	0.000*
ขยะอันตราย	89.80	19.20	4.22	0.55	36.227	0.000*
ปริมาณขยะโดยรวม	303.44	108.21	7.29	1.95	33.607	0.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่าปริมาณขยะโดยเฉลี่ยของครัวเรือนก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามและภาคีเครือข่ายแตกต่างกัน โดยปริมาณขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย ก่อนทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมมีปริมาณขยะมูลฝอยมากกว่าหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามและภาคีเครือข่ายอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามและภาคีเครือข่าย พบว่า เริ่มจากการพิจารณาบริบทของชุมชน โดยดูองค์ประกอบของขยะแต่ละประเภท สสำรวจปริมาณขยะและรูปแบบการจัดการขยะตามหลัก การลด การใช้ซ้ำ การรีไซเคิล การซ่อมแซม และการเพิ่มมูลค่าเศษวัสดุ โดยรูปแบบที่เหมาะสมจำเป็นต้องอาศัยบทบาทความร่วมมือ

ภาคีเครือข่ายในการร่วมกันจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการดำเนินการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม เนื่องจาก การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมได้เปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน และภาคีเครือข่ายในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมกำหนดรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน รวมถึงเป็นรูปแบบที่ทุกภาคีเครือข่ายยอมรับร่วมกันที่จะเข้าร่วมในการจัดการขยะ ทำให้การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายผ่านบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายและมีการกำหนดหลักการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม ร่วมกัน รวมถึงการกำหนดลักษณะของการทำงานเป็นทีมในรูปของคณะกรรมการสามารถช่วยให้การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมสร้างผลลัพธ์ที่ดีและเป็นที่น่าสนใจให้กับทุกฝ่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยะหาญพิชัย และจันทร์ฉาย จันทร์ลา (2561, น.68) พบว่าการจัดการขยะในครัวเรือนของประชาชนอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับการจัดการขยะในครัวเรือนโดยรวมและรายด้าน มีความ

สัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลนารายณ์ อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรีมีส่วนประกอบคือ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการติดตามและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพันธ์ ปริบูรณ์ (2562, น.135) พบว่า ประชาชนในชุมชนทุ่งลูกนกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในการจัดการขยะ โดยภาพรวมในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี เริ่มตั้งแต่ร่วมค้นหาปัญหาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และแนวทางต่าง ๆ ที่อาจนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาของการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมากขึ้น ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เกิดจากการรวมกลุ่มความต้องการที่มาจากพื้นฐานความต้องการของคนในชุมชน ด้วยมีการแลกเปลี่ยน รับรู้ รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ โดยมีการประชุมในระดับหมู่บ้าน ชุมชน เป็นประจำ เพราะข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากประชาชน จะสะท้อนให้เห็นความต้องการและการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มต้น จึงทำให้ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนต่อคนในชุมชนเป็นอย่างมาก เมื่อกิจกรรมเกิดจากความต้องการของคนในชุมชนที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมจึงทำให้การตอบสนองของการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำจัดขยะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ปริมาณขยะโดยเฉลี่ยของครัวเรือนก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขามและภาคีเครือข่ายแตกต่างกัน เนื่องจากรูปแบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพเป็นการใช้การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายในพื้นที่ที่มีร่วมมือกันในการลดปริมาณขยะและหลังการใช้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมจะมีปริมาณขยะน้อยกว่าก่อนใช้รูปแบบ โดยเฉพาะการใช้บทบาทหน้าที่ของภาคีเครือข่ายที่มีอยู่แล้วมาผลักดันร่วมกันในการคัดแยกขยะและจะทำให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจในเป้าหมายการจัดการขยะร่วมกันมากขึ้น และร่วมกันสร้างพลังเครือข่ายจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมให้ประสบผลสำเร็จร่วมกัน ความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทุกส่วนจะ

มากขึ้นเมื่อทุกฝ่ายได้รับข้อมูลสิทธิและผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้หลังการใช้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมมีปริมาณขยะทุกประเภทลดจำนวนลงในปริมาณมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรพล บัญญาจารุรัตน์ และคณะ (2563, น.150) พบว่า การที่ประชาชนมีการปรับพฤติกรรมให้มีส่วนร่วมจะช่วยลดมลพิษได้ สอดคล้องกับไพศาล ไกรรัตน์ และคณะ. (2562, น.185) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดประสิทธิผลการพัฒนาระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือการสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรเครือข่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของเนตรชนก ดาล่อง. (2550, น.126) พบว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยทั้งในด้านการคิดและเสนอแนวทาง ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับประโยชน์และด้านการติดตามประเมินผลจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยได้ดีขึ้นมากกว่าเดิม และสอดคล้องกับงานวิจัยของราชีะ รอนิง (2550, น.65-68) พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกประเภทขยะควรมีการร่วมมือกันกับเทศบาลโดยให้จัดหาถังขยะแยกประเภทเป็นขยะเปียกและขยะแห้งเพื่อแจกให้ทุกครัวเรือน และเทศบาลควรดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง ซึ่งจะต้องสร้างสิ่งกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นนิสัยและเป็นที่ยอมรับของสังคม และหากเกินอำนาจหน้าที่หรือเกินศักยภาพของเทศบาลในการบริหารจัดการควรเชื่อมประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อร่วมมือกันในการจัดการขยะจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการขยะได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบ้านดำนานาขามและภาคีเครือข่าย มีคณะทำงานที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งเป็นการดึงบทบาทของแต่ละภาคีเครือข่ายมาร่วมกันจัดการขยะซึ่งเป็นปัจจัยความสำเร็จในการทำให้มีการลด

การผลิตขยะ ใช้ซ้ำ รีไซเคิล ซ่อมแซม และเพิ่มมูลค่า เศษวัสดุ ดังนั้นการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพควรให้ความสำคัญกับการใช้บทบาทของภาคีเครือข่ายในชุมชนนั้น ๆ เพื่อผลักดันให้เกิดการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ผลการวิจัยพบว่า การจัดการขยะโดยมีการกำหนดคณะกรรมการดำเนินงานที่มีบทบาทหน้าที่ชัดเจนเป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่หรือชุมชนอื่น ควรให้ความสำคัญกับการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้นำจากภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดแรงผลักดันให้มีการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมได้เร็วมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัยพบว่า ปริมาณขยะทั่วไปมีปริมาณสูงและยังไม่สามารถจัดการได้ทั้งหมด งานวิจัยในอนาคตควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดการขยะประเภททั่วไปด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่เพื่อเป็นปัจจัยเสริมในการจัดการขยะประเภททั่วไปตั้งแต่ต้นทางให้ได้ทั้งหมด

2. ผลการวิจัยพบว่า การถ่ายทอดองค์ความรู้และการสร้างความตระหนักรู้ในการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี รวมถึงผลกระทบของการจัดการขยะไม่ถูกวิธีเป็นรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม ในขั้นตอนเริ่มต้นที่จะทำให้ทุกภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือในการจัดการขยะร่วมกัน ดังนั้นในงานวิจัยในอนาคตควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้วิธีการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องว่าส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการขยะหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2561). *รายงานสรุปสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2561*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. มงคล เพลส.
- กรมพัฒนาชุมชน. (2561). *ข้อมูลเปิดภาครัฐ*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์.
- กิติพัฒน์ นนทปัทมคุลย์. (2550). *การวิจัยเชิงคุณภาพในสวัสดิการสังคม : แนวคิดและวิธีวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิพันธ์ ปริบุญโณ. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะของชุมชน ตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 4(1), 135-150.
- เนตรชนก ดาล่อง. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสุษะมิแล อำเภอมืองจังหวัดปัตตานี*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ไพศาล ไกรรัตน์ และคณะ. (2562). ตัวแบบ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. *วารสารชุมชนวิจัย*, 13(3), 185-199.
- ภัทรพล บัญชาจารุรัตน์ และคณะ. (2563). พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อพัฒนาสังคมคาร์บอนต่ำในเขตเทศบาลตำบลกุดจิก อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารชุมชนวิจัย*, 13(3), 150-160.
- ราชีระ รอนิง. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเทศบาลตำบลตากใบ อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส*. (การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุริยะ หาญพิชัย และจันทร์ฉาย จันทร์ลา. (2561). การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี. *วารสารชุมชนวิจัย*, 12(1), 67-85.

Nunnally, J. C. & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory*. New York : McGraw-Hill.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory analysis*. (3rd ed). New York : Harper and Row.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนในวารสารบัณฑิตศึกษา เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์

วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ เป็นวารสารที่พิมพ์และเผยแพร่บทความวิจัย (Research articles) บทความวิชาการ หรือบทความปริทัศน์ (Review articles) บทความวิจารณ์หนังสือ (Book review) และบทความวิจัยแบบอื่น (Other contribution letter) ในสาขาวิชาต่างๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีกำหนดออกปีละ 2 ฉบับคือ ภาควิชามนุษยศาสตร์ และภาควิชาสังคมศาสตร์ ผู้เขียนบทความทุกท่านสามารถส่งเรื่องมาขอตีพิมพ์ได้โดย ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิก หรือสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ ผลงานที่จะได้รับการพิจารณาขอตีพิมพ์ในวารสารต้องไม่เคยถูกนำไปพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน พร้อมทั้งได้รับการพิจารณาจากผู้ประเมินอิสระ (Peer review) จากภาควิชา มหาวิทยาลัยอุดรดิตต์ในสาขาวิชานั้นๆ และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ บทความอาจถูกตีพิมพ์แก้ไขค่า ส่วนรวม และรูปแบบการนำเสนอตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร ผู้เขียนบทความสามารถสืบรายละเอียดต่างๆ ของการตีพิมพ์ต้นฉบับได้จากเว็บไซต์ <http://graduate.unu.ac.th/journalunuf>

วิธีการเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับพิมพ์เป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษก็ได้ องค์กรปกครองส่วนต่างๆ ของบทความ วิจัยหรือบทความวิชาการให้จัดทำตามคำแนะนำการตีพิมพ์ต้นฉบับนี้ การใส่ภาษาไทยให้ชัดเจนควรใช้คำศัพท์ และภาชนะยึดต้นฉบับศัพท์ภาษาอังกฤษ สดุดีของวารสารบัณฑิตศึกษา ควรหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาเชิงอุปมาอุปไมยในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น เช่น คำศัพท์วิชาการที่ไม่มีคำแปลหรือคำที่ใช้แล้วคำไทยซ้ำใจจ่าอวธิน คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขียนเป็นภาษาไทย ให้ใช้คำศัพท์ทั้งหมด ยกเว้นชื่อเฉพาะ สำหรับต้นฉบับภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องก่อนส่งมาให้ภาควิชา จากผู้เกี่ยวข้องด้านภาษาเป็นเบื้องต้นก่อน

2. การพิมพ์ ให้จัดพิมพ์หัวไปรวมเล่ม Microsoft Word ขนาดของต้นฉบับให้กระดาษขนาด A4 (B5 X 11 นิ้ว) ตั้งค่าหน้ากระดาษสำหรับวางพิมพ์ ห่างจากขอบกระดาษทุกด้าน ด้านละ 1 นิ้ว หรือ 2.5 เซนติเมตร (จัดเป็นสองคอลัมน์) ยกเว้นหน้า "บทคัดย่อ" "abstract" และ "เอกสารอ้างอิง" ที่ต้องพิมพ์คอลัมน์เดียวกระดาษจางดัดเป็นบรรทัด การใส่ตัวอักษรของ เนื้อเรื่อง หัวข้อหลักหรือหัวข้อใหญ่ พิมพ์ที่ค่า 12 เป็นตัวอักษร 12 ไม่มีภาษาอังกฤษหรือข้อความใดๆ ต่อท้ายเป็นตัวอักษร 12 ไม่มีตัวหนา คำขึ้น หัวข้อรอง หัวข้อย่อย และหัวข้ออื่นๆ ให้ใช้ระบบการขึ้นต้นกับตัวอักษรดังกล่าวเช่น หัวข้อรอง หมวดเลข 1. หัวข้อย่อย หมวดเลข 1.1 หัวข้อย่อยๆ หมวดเลข 1.1.1 เป็นต้น

3. รูปแบบตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK ขนาดตัวอักษรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ขนาดเดียวกัน ดังนี้ ข้อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวพิมพ์หนา ข้อคู่เขียนและหัวข้อหลักใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวพิมพ์หนา หัวข้อย่อยใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวพิมพ์หนา เนื้อความทุกช่วงใช้ตัวอักษรขนาด 15 pt. ตัวพิมพ์ปกติ เนื้อความนำแรกที่ขึ้นชื่อ-สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ และที่อยู่ของผู้เขียนบทความใช้ตัวอักษรขนาด 12 pt. ตัวพิมพ์ปกติ

4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความ ไม่เกินกว่า 15 หน้า รวมตาราง ภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. ภาษาและภาพ ให้จัดแทรกไว้ในเนื้อเรื่อง โดยเลือกเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เว้นแต่ให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

5.1 ตาราง เมื่อวางรูปตารางข้อมูลไว้รอบตัวข้อ "กำกับ" ไว้ที่ด้านบนของตารางตัวข้อหรือความที่เป็น "ตารางที่...และชื่อตาราง หรือคำอธิบายอื่น" ส่วน "ที่มา" ของตาราง (ถ้ามี) ให้อยู่ด้านล่างของตาราง "ที่มา" ของตารางใช้รูปแบบเดียวกับบรรณานุกรมทุกประการ คือ (ชื่อ-สกุล, ปี, เลขหน้า) หากเป็นตารางที่สร้างขึ้นเองอาจไม่ระบุ "ที่มา" ก็ได้

5.2 ภาพ เป็นภาพที่ใช้ประกอบเนื้อหา ซึ่งได้แก่ ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพกราฟิก ภาพดิจิทัลของ แผนภูมิ แผนที่ ดัชนีในพีซี แผนที่ ภายนอก ฯลฯ อาจจัดทำเป็นภาพขาวดำหรือภาพสีก็ได้ เมื่อจัดภาพเสร็จแล้วต้อง "กำกับ" ไว้ที่ได้ภาพหรือความที่เป็น "ภาพที่...และชื่อภาพหรือคำอธิบายภาพสั้นๆ" และบรรณานุกรมที่ชื่อภาพคือ "ที่มา..." ของภาพ "ที่มา" ของภาพใช้รูปแบบเดียวกับ "ที่มา" ของตารางทุกประการ

ประเภทของบทความ

หัวข้อหลัก	บทความวิจัย	บทความทางวิชาการ (review articles)
วิธีการของบทความ	เป็นการนำเสนอผลงานวิจัยด้วยวิธีของแบบรวมแล้วซึ่งผู้เขียนได้ดำเนินการทดลอง	ต้นฉบับบทความที่ผู้เขียนได้เขียนเสร็จแล้วจะต้องส่งมาพร้อมกับเอกสารแนบประกอบ และผลงานจากประสบการณ์การเขียนของผู้เขียนหรือได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น
ชื่อเรื่อง (title)	ควรสั้นกระชับ ไม่ยาวจนเกินไป ให้เขียนชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยแต่ก่อนแล้วตามด้วยภาษาอังกฤษในบรรทัดถัดไป	ให้เป็นภาษาไทยก่อน และบรรทัดที่สองเป็นภาษาอังกฤษโดยเขียนภาษาไทยไว้ตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะตัวแรก ตามกับ style และ punctuation ใช้ตัวพิมพ์เล็ก ส่วนชื่อวิทยาศาสตร์ (เฉพาะเชิง ทยภย) ให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ตั้งแต่ได้ ครบมีระบุชื่อภาษาไทยตามวิธีชื่อของชื่อผู้วิจัย (เป็นภาษาอังกฤษ) ให้ใส่ชื่อผู้เขียน
ชื่อผู้เขียน (author)	ให้ระบุชื่อเต็มและนามสกุลด้วย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษให้ใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะอักษรตัวแรกของชื่อตัวและนามสกุล ยันตัวสุดท้ายตามที่ได้เตรียมจดหมายตอบกลับ (*) หรือระบุตำแหน่งสาขาวิชาการ ชื่อผู้ส่งข่าวติดต่อได้ และชื่อหน่วยงานของผู้วิจัยที่ส่งมาของสถาบันหรือชื่อ E-mail address ตามเป็นบันทึกที่สถาบันได้ระบุระดับการศึกษา พอดีคู่ตรงที่สังกัด สาขาวิชา และสถาบันการศึกษา	ระบุแนบประวัติย่อและนามสกุลเต็มทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษให้ใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะตัวแรกของชื่อตัวและนามสกุล ยันตัวสุดท้ายตามที่ได้เตรียมจดหมายตอบกลับ (*) หรือระบุตำแหน่งสาขาวิชาการ ชื่อผู้ส่งข่าวติดต่อได้ และชื่อหน่วยงานของผู้วิจัยที่ส่งมาของสถาบันหรือชื่อ E-mail address ตามเป็นบันทึกที่สถาบันได้ศึกษา พอดีคู่ตรงที่สังกัด สาขาวิชา และสถาบันการศึกษา
คำสำคัญ (keyword)	ให้ใช้คำที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาของบทความวิจัย เป็นคำที่พบในบทวิจารณ์วิจัย ประมาณ 3-5 คำ การใส่ประวัติย่อ หรือย่อานที่ตัววิจัย คำสำคัญนี้ให้เขียนทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้ใส่ไว้ก่อนบทวิจารณ์ คำและไม่เกิน 5 คำ	ให้ใช้คำที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาของบทความวิจัย เป็นคำที่พบในบทวิจารณ์สาขา การใส่ประวัติย่อและย่อานที่ คำสำคัญนี้ให้เขียนทั้งคำสำคัญภาษาไทย และภาษาอังกฤษและไม่เกิน 5 คำ

หัวข้อหลัก	บทความวิจัย	บทความทางวิชาการ (review articles)
บทนำ (Introduction)	อธิบายเนื้อหา ความสำคัญของปัญหา และเหตุผลที่นำไปสู่การวิจัยครั้งนี้ได้ ซึ่งยุทธศาสตร์การวิจัยทางหลวง (Highway Strategy) โดยรวมถึงแหล่งต้นกำเนิด (ต้นน้ำ) และจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน รวมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย	กล่าวถึงกรอบแนวคิดของเรื่องที่น่าสนใจ ก่อนเข้าสู่เนื้อหา
เนื้อหา (Content)	ครอบคลุมเนื้อหาที่ครอบคลุมตั้งแต่ต้นจนจบ และควรเป็นเนื้อหาที่ครอบคลุมทั้งในแง่เนื้อหาและวิธีการ	ควรนำเสนอขั้นตอนการวิจัยโดยย่อที่น่าสนใจ และเน้นเรื่องที่มีเนื้อหาใหม่เฉพาะกับสาขาที่สนใจ
วิธี วัสดุ และวิธีการ (Materials and Methods)	อธิบายกระบวนการดำเนินการวิจัยโดยละเอียดและวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งที่นำมาใช้ศึกษา จำนวนลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คอยตรวจสอบและอยู่ภายใต้การดูแล ซึ่งใช้ในการศึกษา อันเป็นแบบแผนการวิจัยที่ครอบคลุมถึงต่าง วิธีการกับข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและข้อสรุป	-
ผลการวิจัย (Results)	รายงานผลการวิจัยที่ได้ไปความชัดเจน ตรงประเด็น โดยยึดแนวทางการวิจัยที่สอดคล้องกับหลัก การวิจัยของสาขาวิจัยที่ศึกษารวมเป็นหนึ่งเดียว แต่ควรมีความสอดคล้องกับหลักการว่านำเสนอเป็นภาพและตาราง ตารางในเนื้อหา หรือเป็นแบบแผนการวิจัยที่ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว	-
การสรุปและข้อเสนอแนะ (Conclusion and Recommendation)	สรุปผลการวิจัยที่สำคัญและข้อสรุปที่ได้จากผลการวิจัย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ศึกษาและข้อสรุปที่ได้จากข้อมูลอย่างไร ในจุดสนใจที่เป็นข้อสรุป และให้ข้อเสนอแนะและข้อสรุปที่ได้จากผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อไป รวมถึงข้อจำกัดของการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางการวิจัยต่อไป	เน้นการนำเสนอข้อสรุปของงานที่วิจัยได้ เมื่อพิจารณาจากกรอบแนวคิด

การอ้างอิง (citation) การอ้างอิงเพื่อระบุแหล่งที่มาของข้อมูล โดวหรือมูอนั้นๆ อาจเป็นเนื้อความย่อหน้าของเรา หรือเป็นภาพไม่ลักษณะต่างๆ ซึ่งวิธีการอ้างอิงเป็นแบบเดียวกันทั้งหมด ทั้งการอ้างอิงที่มาของเนื้อความและการอ้างอิงที่มาของภาพหรือตาราง คือตามกฎ APA (American Psychology Association format) ตัวอย่างคือต่อไปนี้

การเขียนเอกสารอ้างอิงและการอ้างอิง ใช้ระบบ APA มีหลักเกณฑ์ดังนี้

รูปแบบและตัวอย่างการอ้างอิงสารกึ่งพิมพ์ต่างๆ

หนังสือ

1. ผู้แต่ง 1 คน

ผู้แต่ง 1.\(ปีพิมพ์)\.ชื่อเรื่อง.\(พิมพ์ครั้งที่)\.สถานที่พิมพ์:\(สำนักพิมพ์).

อุบล สายสุนทร.\(2552).\กฎหมายระหว่างประเทศ.\(พิมพ์ครั้งที่ 8 แก้ไขเพิ่มเติม).\
\\\\\\\\กรุงเทพฯ:วิญญูชน.
Harris,W.B.\(1995).\Basic statistics for behavioral science research.\
\\\\\\\\Boston:\Allyn and Bacon.

2. ผู้แต่งมากกว่า 1 คนแต่ไม่เกิน 6 คน

ให้อ้างชื่อผู้แต่งทุกคนตามลำดับที่ปรากฏในเอกสาร โดยต้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างรายชื่อ และใช้คำว่า "และ" หรือ "&" ต่อระหว่างผู้แต่งคนสุดท้าย

ยกเว้นผู้แต่งที่เป็นคนไทย ก่อนถึงคนสุดท้ายเขียนด้วยคำว่า "และ" โดยไม่ต้องมีเครื่องหมายจุลภาค (,) กัน

ผู้แต่ง 1,ผู้แต่ง 2,ผู้แต่ง 3,ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5 และผู้แต่ง 6.\(ปีพิมพ์)\.ชื่อเรื่อง.\(พิมพ์ครั้งที่).\
\\\\\\\\สถานที่พิมพ์:\(สำนักพิมพ์).

ผู้แต่ง 1,ผู้แต่ง 2,ผู้แต่ง 3,ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5, & ผู้แต่ง 6.\(ปีพิมพ์)\.ชื่อเรื่อง.\

ภนชยา เจียงประสิทธิ์.ปัญหาวิถี นันทนาเนตร,ไอโรคน์ จันทาม,ทัศนาว แบบเบือน,\
\\\\\\\\เกิดอาการ อิศรางกูร ณ อยุธยาและวิรวรรณ สักดาจิระเจริญ.\(2550).\
\\\\\\\\เอกสารคำสอนวิชา หลักสูตรนิติ ST 201.\(กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอัยการกิจ
\\\\\\\\บัณฑิตย.
Hansmann, U.,Merk, L.,Nicklous, M. S.,&Stober, T.\(2003).\Pervasive
\\\\\\\\computing.\(2nd ed.).\Berlin:\Springer-Verlag.

3. ผู้แต่งมากกว่า 6 คน

ให้ชื่อผู้แต่งทั้ง 6 คนตามลำดับที่ปรากฏในเอกสาร โดยค้นด้วยเครื่องหมายจุดภาค (.) ระหว่างรายชื่อ และตามด้วยคำว่า "และคณะ" หรือ "และคนอื่นๆ" หรือ "et al."

เฉพาะบรรณานุกรมภาษาอังกฤษต่างประเทศ ให้ค้นด้วยเครื่องหมายจุดภาค (.) ระหว่างชื่อผู้แต่งคนที่ 6 และคำว่า et al.

ผู้แต่ง 1,ผู้แต่ง 2,ผู้แต่ง 3,ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5,ผู้แต่ง 6 และคนอื่นๆ \\\(ปีพิมพ์)\\\ชื่อเรื่อง \\\(พิมพ์ครั้งที่)\\\ \\\ชื่อสถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ผู้แต่ง 1,ผู้แต่ง 2,ผู้แต่ง 3,ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5,ผู้แต่ง 6, et al. \\\(ปีพิมพ์)\\\ชื่อเรื่อง \\\(พิมพ์ครั้งที่)\\\ \\\ชื่อสถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ปิยวรรณ แสงสว่าง,วิสุทธิ์ ตรีเงิน,สุวัฒน์ จีระวงษ์,เสวีพร หลอกเงิน,ธัญญา พรหมศรี,\\\ \\\ชื่อสถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.\\\ (2547).\\\เอกสารคำสอนวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพ\\\ \\\ชื่อเรื่อง SC 101.\\\ (พิมพ์ครั้งที่ 3).\\\กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

Luffman, J. M.,Bull, C. V.,Liano, A. D.,McLeod, P.K.,Nash, E. O.,Schell, G. E.,\\\ \\\et al.\\\ (2004).\\\Information technology resources management.\\\ \\\(2nd ed.).\\\Upper Saddle River,NJ:John & Sons Press.

วิทยานิพนธ์และปริญญาบัตร

1. ศึกษาค้นคว้า

ผู้แต่ง. \\\(ปีพิมพ์)\\\ชื่อเรื่อง \\\(ปริญญาบัตรหรือวิทยานิพนธ์)\\\ชื่อเรื่อง \\\(พิมพ์ครั้งที่)\\\ หรือ Doctoral dissertation หรือวิทยานิพนธ์ \\\ชื่อสถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ก้องเกียรติ บูรณศรี. \\\(2553).\\\ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร\\\ \\\สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและผลการดำเนินงานของสถานประกอบการอุตสาหกรรม\\\ \\\วารสารขนาดกลางและขนาดใหญ่ในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย\\\ \\\(ปริญญาบัตรปริญญาตรีบัณฑิต).\\\กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

Nick, D. W. \\\(2005).\\\The relationship between IT-business alignment and\\\ \\\organizational culture: An exploratory study (Doctoral dissertation).\\\ \\\Memphis, TN:University of Memphis.

2. ไม่ตีพิมพ์

คุณ่ง \\\(ปีพิมพ์) \\\ชื่อเรื่อง (ปริญญาโทหรือปริญญาเอกฉบับพิมพ์ ไม่ได้รับการตีพิมพ์หรือ Unpublished doctoral
\\ dissertation หรือวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกฉบับพิมพ์ ไม่ได้รับการตีพิมพ์ หรือ Unpublished master's
\\ dissertation) \\\ชื่อสถาบัน, สถานที่พิมพ์

ศรีคุณ วิวัฒน์เสรี \\\(2546) \\\(การศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในทศวรรษหน้า)
\\ \\\(ไม่ ตีพิมพ์ของนักวิชาการและนักวิชาชีพในเทศศาสตร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกฉบับพิมพ์
\\ \\\(ไม่ได้รับการตีพิมพ์) \\\มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพฯ.

Peema, W. D. \\\(2005) \\\(A study of relationship between strategic alignment
\\ \\\(plan on information technology investment returns and corporate
\\ \\\(performance (Unpublished doctoral dissertation) \\\University of New
\\ \\\(Eastern, New Jersey.

3. วิทยานิพนธ์หรือวิทยาคณะฉบับพิมพ์จากเว็บ

คุณ่ง \\\(ปีพิมพ์) \\\ชื่อเรื่อง \\\(ปริญญาโทหรือปริญญาเอกฉบับพิมพ์ หรือ Doctoral dissertation,
\\ สถาบัน, สถานที่) \\\สืบค้นจาก หรือ Retrieved from <http://www.xxxxxxx>.

มานพ จันทร์เทศ \\\(2544) \\\(การปฏิรูประบบรูปแบบการพัฒนาขยายของสถาบันราชภัฏ
\\ \\\(ปริญญาโทหรือปริญญาเอกฉบับพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ) \\\
\\ \\\(สืบค้นจาก <http://tdc.thailis.or.th/tdc>

Oshi, D. \\\(2009) \\\(Rural women and the financing of health care in Nigeria.
\\ \\\(Doctoral dissertation, Institute of Social Studies). \\\Retrieved from
\\ \\\(http://libopac.ait.ac.th/

วารสารและนิทรรศการ

1. บทความวารสารที่มีภาพและฉบับที่

ชื่อผู้แต่ง \\\(ปีพิมพ์)\\\ชื่อบทความ \\\ชื่อวารสาร, \\\วารสารปีที่(เล่มของฉบับที่), \\\เลขหน้า.

ปิยะวิทย์ ทิพรส.\(2553).\การจัดการป้องกันและลดสารไฮกัลซีนโกลิน Geosmin
\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\ในผลิตภัณฑ์แปรรูปสัตว์น้ำ.\วารสารสุทธธิดปริทัศน์, \24(72), \103-119.

Siriwongworawat, S.\(2003).\Use of ICT in Thai libraries: An overview.\Program:
\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\Electronic Library and Information Systems,\37(1),\38-43.

2. บทความวารสารที่ไม่มีภาพ แต่มีชื่อผู้แต่งที่ รวมคณาจารย์

ชื่อผู้แต่ง \\\(ปีพิมพ์)\\\ชื่อบทความ \\\ชื่อวารสาร, \\\ เลขของฉบับที่, \\\เลขหน้า.

อรนงค์ แสนวงค์.\(2554, เมษายน).\บ้านพักบนเกาะภูเก็ตของครอบครัววัยวัฒนา.\เพื่อ
\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\นิตยสาร,\376,\164-169.

Griffith, C.\(2001, June).\The changing skyline.\Business Traveller,\6-9.

3. บทความที่ไม่มีผู้แต่ง

ชื่อบทความ \\\ (ปีพิมพ์)\\\ชื่อวารสาร, \\\ฉบับที่(เล่มฉบับที่), \\\เลขหน้า.

การขับเคลื่อนเพื่อความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม.\(2554, มีนาคม-เมษายน).\พอๆสติง,\45-52.

IEEE CCNC 2011 highlights latest advances in anytime, anywhere consumer
\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\communication.\(2011, March).\IEEE Communications Magazine,\49(3),
\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\14-15.

หนังสือพิมพ์

คู่มือฯ \\\(ปีพิมพ์, วัน เดือน)\\\ชื่อหนังสือพิมพ์\\\ชื่อผู้เขียน, น. หรือ p. หรือ pp. หน้า.

(ถ้าหน้าหนังสือพิมพ์มีคอลัมน์หรือหน้าใดที่มีชื่อเฉพาะให้ใส่ในย่อหน้าต้น น. B, น. 10, น. A2 หรือ pp. 21, A3, A5, A8.)

พินิตา สงวนเสวีวานิช.\\(2554,\\24 เมษายน)\\\พระปลัดสุชาติ สุวัฑฒโก

\\\\\\\\\\\\ไปกาเกษตรของนักพัฒนา.\\มติชน,\\น.17-18.

รังสรรค์ ศวีรศาสตร์.\\(2554, 28-29 เมษายน)\\\มารู้จัก DRG.\\สยามรัฐ,\\น.16.

Boonnoon, J.\\(2011, April 28)\\\Manufacturers flood Thai market.\\The Nation,\\

\\\\\\\\\\\\p.11.

Wanchroen, S.\\(2011, April 30)\\\Earthquake-proof buildings still a leap of

\\\\\\\\\\\\faith.\\Bangkok Post,\\p.11.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

คู่มือฯ \\\(ปีพิมพ์)\\\ชื่อเรื่อง\\\สืบค้น วัน เดือน ปี,จาก\\http://www.xxxxxxxx

สุรชัย เลื่องบุญเลิศชัย.\\(2554)\\\จัดระเบียบสำนักงานกฎหมาย\\\สืบค้น 21 มิถุนายน

\\\\\\\\\\\\2554,จาก http://www.lawyerscouncil.or.th/2011/index.

CNN Wire Staff.\\(2011)\\\How U.S. forces killed Osama bin Laden.\\

\\\\\\\\\\\\ Retrieved May 3, 2011,\\from http://www.cnn/2011/WORLD/index.html

รายงานการประจักษ์หรืออื่นนอกทางวิชาการ

1. จัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ผู้แต่ง \\\(ปีพิมพ์)\\\ชื่อบทพรรณหรือชื่อเรื่องของเล่ม \\\ไม่ หรือ ๓ ชื่อบรรณาธิการ (น.ท. หรือ Ed. หรือ Eds.)\\\
\\\ชื่อกรรปรวบรวม (น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า)\\\สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ซีซอล มงคลิก.\\(2552).\\การประยุกต์ใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ในการจัด
\\\โครงการผลิตแบบพหุเกณฑ์: กรณีศึกษาโรงงานอุตสาหกรรมผลิตยา.\\ไม่ *กรรปรวบรวม*
\\\วารสารการกรรบริหารและการจัดการ ครั้งที่ 5 (น.46).\\กรุงเทพฯ:\
\\\มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
Krongtaew, C., Messner, K., Hinterstoisser, B., & Fackler, K.\\(2010).\
\\\Lignocellulosic structural changes after physic-chemical pretreatment
\\\monitored by near infrared spectroscopy.\\In S. Saranwong, S.
\\\Kasemsumran, W. Thanapase, & P. Williams (Eds.), *Near infrared*
\\\spectroscopy: Proceedings of the 14 th International conference (pp.
\\\193-198).\\West Sussex, UK: WMP.

2. ยังไม่ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ผู้นำเสนอหรือผู้แต่ง \\\(ปี, เดือน)\\\ชื่อเรื่องสัมมนา.\\ไม่ หรือ ๓ ชื่อของประธานจัดงาน (ประธาน หรือ
\\\Chair), ชื่อกรรปรวบรวม \\\จัดโดย ชื่อหน่วยงาน, สถานที่จัด.

Majid, S (2005, July 11-13).\\Library and information education in Singapore. In
\\\D. P. Rachmananta (Chair), *Workshop on issues and challenges*
\\\in developing professional LIS Education and Training in Indonesia
\\\within the ASEAN region. Organized by National Library of Indonesia.

พจนานุกรม

1. ยี่ห้อจีน

ผู้แต่ง. \\\(ปีพิมพ์)\\\ชื่อเรื่อง \\\(พิมพ์ครั้งที่)\\\สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ผู้แต่ง. \\\(น.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.)\\\ชื่อเรื่อง. \\\(พิมพ์ครั้งที่)\\\สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ชื่อเรื่อง \\\(ปีพิมพ์)\\\สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 \\\(2546)\\\กรุงเทพฯ: งามนิทัศน์.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน \\\(2548)\\\กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรมไทยสำหรับ

\\\\\\\\\\\\\\\\เยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

Encyclopedia of software engineering. \\\(1994)\\\New York, NY: John Wiley

\\\\\\\\\\\\\\\\& Sons. Weik, W. H. \\\(1983)\\\Communications standard dictionary.

\\\\\\\\\\\\\\\\New York, NY: Van Nostrand Reinhold.

2. ยี่ห้อเฉพาะบางชื่ออื่น

ผู้แต่ง. \\\(ปีพิมพ์)\\\ชื่อหนังสือ. \\\(ในชื่อบรรณาธิการ)\\\(น.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.)\\\ชื่อหนังสือ (น. หรือ p.

\\\\\\\\\\\\\\\\หรือ pp. เลขหน้า)\\\สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

กิตติ ทองสงหา. \\\(2524)\\\น.ก. \\\(ในสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์

\\\\\\\\\\\\\\\\ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 3) (น. 68-113)\\\กรุงเทพฯ:

\\\\\\\\\\\\\\\\โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.

Movable-head disk unit. \\\(1988)\\\In L. Darcy, & L. Boston (Eds.), Webster's

\\\\\\\\\\\\\\\\New World Dictionary of computer terms (p. 245) (3rd ed.)\\\New York,

\\\\\\\\\\\\\\\\WY: Simon & Schuster.

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้ จะได้รับการพิจารณา และการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review Process) ในสาขาที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 2 ท่าน ต่อ 1 บทความ ในลักษณะ Double-blind peer review วารสารมีขั้นตอนดำเนินการจัดพิมพ์ดังนี้

1. กองบรรณาธิการจะตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของต้นฉบับ
2. จัดส่งต้นฉบับให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ในสาขาที่เกี่ยวข้อง อ่านประเมินต้นฉบับ

บทความละ 2 ท่าน

3. ส่งให้ผู้เขียนแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) สามารถอธิบายหรือชี้แจงข้อสงสัยผ่านบรรณาธิการ
4. กองบรรณาธิการตรวจสอบความถูกต้อง และจัดพิมพ์ต้นฉบับ
5. จัดส่งต้นฉบับให้กับโรงพิมพ์ ดำเนินการจัดทำรูปเล่ม
6. กองบรรณาธิการเผยแพร่วารสาร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาคารภูมิราชภัฏ ชั้น 6

เลขที่ 27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง

จังหวัดอุดรดิตถ์

โทรศัพท์ 055-416601 ต่อ 1648-1649

Website : <https://www.tci-thaijo.org/index.php/GRAURU>